

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

The scanning operator will
insert this green flag inside
the book when a

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 06827419 4

SVENSKA
MEDELTIDS-POSTILLOR

EFTER GAMLA HANDSKRIFTER

UTGIFNA AF

G. E. KLEMMING.

FÖRSTA DELEN.

STOCKHOLM, 1879.
KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNNER.

SVENSK MEDELTIDS
POSTILLA.

[Dominica 1 aduentus domini.]

Cṽm appropinquaret ihesus ierosolimam misit 1
duos de discipulis suis dicens &c Thēn tidh ihesus
nalkadhis ierusalem sende han twa sina kenne-
swena sighiende them Gangin til th; castel som 5
fore idhīr ār, ok ginstan skulin j finna ena asna
modhīr bundhna ok asna folan m; henne, lōsin
thēn ok ledhin til min Ok ṽm nakar sighīr nakot
moth idhīr j th; tha sighin at iak them vidhīr
torff, ok genstan skal han latha them lōss Ok 10
thetta bōdh ihesus thy gōra at prophetans spa-
dombir skulle fulkompnas hulkin sakt hafde Sighin
syons dōttrom th; ār them som biggia j ierusa-
lem, at thera kōnunger skal koma them sāfwir
ok ōdmiwkīr sithiande a enom asna fola Jhesu 15
kennaswena giordho som han thēm bōdh ok leddo
til hans asna modhīrna ok asna folan ok lagdo
sin kladhe ofwir them ok ihesus sātis ofwir asna
folan ok redh Ok mange aff almoghanom breddo
sin kladhe a vāghin vndhīr asnans fōthir ok som- 20
like skaro qwista aff trāmen ok strōddo a vāghin
Ān almoghin som badhe gik fore ok epthe rop-
adhe sigiandhe Vi bidhiom tik gudh fadhīr j 2
himerikis hōgdh at thu hela oss ṽm thin vāl-
signadha son hulkin kōnungir ār j tith nampn 25

daghîr kombir, rät ty tik j dagh Thy at mange the
 gripas bradlika som trösta a lankt liiff, ok sighia
 morghon morghon vil iak bättra mik, Wakum ty alle
 väl lifuande at ey skuli huars wara ytirste daghîr
 5 os finna oredhabona, thy at tolkin skal huar finnas
 fore gud; dom hulkin han hädhan gaar j sinom
 ytarsta dagh Thy ther til ath syndogh människia
 skal vitha huru wadlikit är hädhan kallas vthan
 scriptamal teddis een siäl sancte birgitte vj libro
 10 celesti reuelacionum xvj Hulkin bradlika var kall-
 adh for gud; doom vthan scriptamal hulke alle
 diäfla rögdho ropandhe O herra gudh tässo
 qwinnan ville löna sik fore tik än hon var oss
 opinbaar Domarin swaradhe Rät syndha vidirganga
 6 15 är bäd;sta twätirska, for thy at thenne qwinnan ville
 ey twa sik j sinom liiffs thima, ty skal hon här ephîr
 swartas aff idhra diäflanna orenlikhet, ok for thy
 at hon ville ey siälff skemma sik for faom scripta-
 fadhrom, är värdoght at hon skal skändas aff idhîr
 20 allom Thy manar sanctus bernardus oss til idroghe
 ok scriptamal sigiändhe O ödmiwka manna idhr-
 oghe, o sält hop thera som sik rättelika scripta O
 huru mykit thu format när alqualloghum gudh Ok
 huru raskelika thu vindhîr han som owinnelikin
 25 är, O huru raskelika thu vmvendhîr grymmasta
 domara ok vendhîr honom j sötasta fadhîr

¶ Tridhia är at ihesus sath ofuir asnan, hulkin
 som teknar ödmiuka ok gudhi lydogha människia,
 hwilke som gud; säte äru Som han sighîr ysa. lxx.
 30 himelen är mit säte, himelen tekna ödmiuka haf-
 uande allan sin kerlek ok astundhan til himerikis,

äru gud; säte Ok sighir christus ij libro celesti
 reuel. ix° Alla crisna mäniskia likama j hulkom
 ödmukten styrir äru mit mönster Än the j hulkom
 högferdin styrir äru ey mit mönster vtan diäfwlsins
 hulkin them styrir epthe sinom vilia til alla 5 7
 världinna giri ok kötjens lusta Thy sagdhe diäffin
 fore gudhi sancte birgitte ahörende aff enne
 sial j.° l. cel. reu. xvj° cap. Jak swek hona m;
 tingom som är ofuirstoppa fylle ok päningha
 giri ok skörlifnadhír Thy star iak nw j henne 10
 sial, ok hallir iak hona m; fäm handom Madh
 enne hallir iak henne öghon at hon skuli ey see
 andelik tingh Madh andre hallir iak henne hendhir
 at hon skuli ey göra godha gerninga Madh tridhia
 hallir iak henne föthir at hon skuli ey ga til nakot 15
 got ok gudhi täkt Madh fierdhe hallir iak henne
 vndirstandilse at hon skuli ey blyghas at synda
 M; fämte hallir iak henne hierta at hon skuli ey
 atirkoma til gud m; idrogha Thesse qwinnan fik
 vm sidhir idrogha ok grat for iumfru marie böñ 20
 skuldh Ok wart qwit fran diäflomen

Fierda tidh hedradhe almoghen ihesum, vtgang-
 ande mot honom, teknande at os tilbör swa gudi-
 lika ok renlika os til redha m; dygdha gerningom
 at wi warom värddoghe mot warom söta gudh j 25
 hans signadha tilquemdh vtga, ok han andelika
 intaka j wara siäla Til hulkit prophetin manar
 oss sigiandhe amos iiij° O israel som tekna crisna
 mäniskio var redhaboin at löpa mote tinom herra 8
 Til hulkit manar os prophetin sigiände j° regum 30
 vij Vmuändin idhir til gudh aff allo hierta, förin
 bort fran idhir affgudh, som är högfärd, nid;skapir,

drukkinskapir ok skörlifnadhír, tilredhin gudi
 idhar hierta ok tiänen honom ensampnom ok [han]
 skal idhír frálsa aff idhrom owinom diäflomen
 Ok sighír sanctus augustinus Vm thu vilt verd-
 5 lika möta thinom gudhi tha vtkasta alla synda
 orenlikhet aff thina hierta, ok vakta at ey finnis
 nokot j tik th; hans walds öghom mistákkis, gör
 tomt tith hierta aff allom syndom, ok vpfyl th;
 m; allom dygdom, atirlyk th; diäflomen ok vplät
 10 th; christo An ty är vār som sanctus augustinus
 sighír Frad̄sarin hafuір sith hierta j bukenom,
 skörlifnad; människio j skörom lusta, girughír j
 vār; god; afflingh Ok ty sighír var herra osee x°
 9 Thera hierta är sundirskipt til synda nw skulu
 15 the forfara

¶ Fámpta at almoghin skar quista aff trämen
 ok kastadhe nidhír a väghin ther som ihesus fram-
 redh The tekna helghe män, aff hulkom scrífuat
 är Mat. vij Huart got trä thet är huar godh
 20 människio gör godha gerninga frukt aff hulkom vi
 skulum taka swa som quistha dygdha epthedömā
 Thak thy aff abraham rätta tro quisth, af hulkom
 scrífuat är jac. ij Abraham trodde gudhi ok th;
 reknadhis honom til rätuiso ok han kalladhis gud;
 25 win, tak aff helghom mannom hulke sik gafuo j
 dödhin for gud; kärlek, kerleks ok alla dygda quisth
 Aff hulkom sanctus paulus sighír Ro. viij° Jak är
 fuluis at ey liff ok ey dödhír ok ey nokor skapat
 tingh skulu formagha at skilia os fran gud; kärlek

30 ¶ Siatta at almoghin nidhírkastadhe sin klädhe
 vndír asnans fötir a hulkom ihesus redh, klädin

tekna vāril; god; som sanctus augustinus sikhir
 Hwat āru al verlslek ting vtan swa som kropsins
 jfaruklādhe, hulkin al skulu forsmaš fore gud; 10
 kerleks ālskogha ok astundan som sanctus paulus
 sikhir sik hafua giort phil. iij° Jak rekna al vārļ;- 5
 lik ting oc forsma swa som trāk at iak maghe afla
 christum ok finnas j honom hulkit ār gōrandhe
 gerna Thy at christus sikhir Mat. xix° Then
 som forlatir nokot vāril; god; for mit nampn han
 skal taka hundradha fal lōn, ok āgha āuārdelikit 10
 liiff ther amoth sikhir sanctus paulus girughom j°
 thy. vj° The som vilia varda rike falla j frāstilse
 och diāfwlsins snaru ok j mangh astundilse skadhe-
 lik ok onyttelik Hulkin girugha mēn sānkia j
 āuārdelican dōdh ok fortappilse 15

¶ Siwnda at the lofwadhe ihesum m; loff ok
 sang Swa bōr ok huarion wara gōra ok sigia m;
 prophetanom Jak skal vālsighia gudh j huarion
 thima ok altidh skal hans loff vara j minom munne
 Jak skal siunga warom herra loff hulkin mik gaff 20
 god ting, ok iak skal siunga bāstha loff gud; 11
 nampne Ān mothe then som ey lofuar gudh
 sikhir sanctus augustinus O mēnniskia vm thu
 tyngis ellā plaghas thu plaghas rātuiselika ok lastas
 m; osakelica pino, thu forsmaš skaparen ok biudhir 25
 ofuir hans creatur Ok forsmaš herran ok vtrāfuir
 tiānist aff them tingom som han skapadhe Thu
 nythiar gud; gerninga ok rāddhis ey hans waldh
 Ok thu tiānar ey honom mādhan al skapadh ting
 tiāna tik vm han Thu syndar twefallelica ok kombir 30
 j twefallan last for ty at thu lofuar ey gudh for

th; at han skapadhe tik, ok tiānar honom ey for
 th; wal han gaff tik Ok thy manar the helgha
 script oss at lowa gudh sigiānde apoka. xix°
 Sighin loff warom gudhi ok all hans helghon,
 5 ok j som rādhins han m; kārlek glādhoms ok
 fröygdhoms ok gifuom gudhi āro hulkom loff
 hedhīr ok āra vari āuārdelica Amen

Dominica 2^a aduentus domini

Erunnt signa in sole & luna &c Jhesus sagde
 10 sinom kenneswenom For domadagh skulu vndir-
 12 lik tekn vardha j solenne ok mananom ok stiern-
 omen, ok mykit manna trang ok dröuile swa
 at māniskiona skulu tōrkas ok forga fore them
 rādhelica storm ok thut alla liudh som tha scal
 15 vardha j hafwino ok flodhom, ok fore them
 rādhelica rāddogha som tha skal koma ofuir alla
 vārlldhina, Ok iāmwal skulu ānglane synas swa
 som rādde Tha skulu alle se gud; son koma j
 skymen m; mykle makt til at plagha ok pina
 20 ondha, ok m; myklo walde at krona godha, ān
 nar tāsseen ting all tilbōria ath varda, tha vp-
 lypten idhur hiertha m; stadhugha hupi, thy at
 tha nalkas idhur atirlōsn Seen ok skudhin fikona-
 trān ok all ānnor trā, Thy at swa som j vithin
 25 at somarin ār nār tha thera frukt vtspringir, swa
 nar j seen all tessē ting vardha, skulin j vitha
 at gud; rike ār them nār som th; vilia forskulla,
 Jak sighīr idhīr sannelica at tessē slāktin som
 ār iudha moghin skal ey al;tingx forga fōr ān alt
 30 thetta vardhīr Ok möglikare ār at himelin och
 iordhin forganga, ān at min ordh ey fulkompnins

exposicio

Uj läsom j the helgha script fyra christi til-
 quämdhir til mankōnit Förste var tha han tok
 mandom aff iomfru marie lifwe Ok swa som six
 j lästinne, j dagh vardha tekn j solenne som 5 13
 christus är Aff hulke sool scrifuat är Mal. iij
 Jdhir som rädhins mit nampn sighir gud fadhir
 skal rätuisonne sool christus vprinna ok helbrygde-
 likhet Tessa välsignadha solenne liws villo hög-
 ferdoghe, girughe, skörlifnad; ok bukfyllis älskara 10
 ey see Ok thy kära the j heluite sigiande sapiencie
 v° Rätuisonne liws lyste ey oss ok vndirstandil-
 sinna sool vpran ey ofuir oss Vi villeforom aff
 sannendinna vägh ok vi ärom trötte j varo vränge-
 likhet ok fortappilsa vägh Vi gangom wansama 15
 vägha ok ey vistom wi vars herra vägh huat
 dugdhe oss war högfärdh älla wara rikedomas rosn,
 all tolikin tingh framforo som skugge Tolik tingh
 sagdho the j heluite som syndadho Än christus
 san sool tok mandoms natur til at lysa syndoghom 20
 ok til at göra thöm heta til sin kerlek Theande 14
 them höxta kärlex tekn j sins likama dödh ful-
 kompande th; som prophetin for sagdhe Amos iijj
 solen skal berghas vm middaghin Th; fulkompn-
 adhis tha christus doo a korseno vm middax 25
 thima Ok swa som scrifuat är apok. vj Solin
 var suart giordh swa som haarklädhis säkkir, ty
 at likamen j hulkom guddomen huldis swa som
 j säk hängde a korseno swartir ok blanadhir aff
 liffradho blodhe

¶ Annor christi tilquämd är j ware siäl aff
 hulke här sigx at tekn sculu vardha j mananom
 aff thy tekne är scrifuat apok. vj. Manin vart allir
 blodh, manin teknar siälana thy at swa som manin
 5 lysis aff solenne swa takir siälin nadhenna liws
 aff gudhi Swa som sanctus paulus sighir aff sik
 j° cor. xv Jak är [aff] gud; nadh th; iak är Thy
 sighir sanctus benedictus M; gud; nadh formaghom
 wi mykit got göra, än vtan gud; nadh formaghom
 10 vi änkte got göra Thenne manin som är siälin
 vmuändhis j blodh nar hon är tänkkiandhe a gud;
 15 sons blod; vtgiutitse, ok hopas til hans nadh m;
 kärlex idrogga fore sina synde oc stadughom vilia
 at bättra sik Skodandhe at sanctus paulus sighir
 15 heb. xij J gingin til idhan frälsara ihesum christ-
 um ok hans blod; vtgiutitse ok christi blodh ren-
 sadhe idhart samwit af dödlika synda gerningom
 til at tiäna lifuandhe gudh Ok nar siälin m; gud;
 nadh fly syndhe ok idhna godha gerninga tha ma
 20 hon sighia th; som scrifuat är deut° xxij Thesse
 godha gerninga äru mins helaghet; tekn

¶ Tridhia christi tilquämdh är j huars man;
 dödh ok vardhír th; teknit j stiärnomen som sigir
 apok. vj Stiärnona nidhírfiolle a iordhena, th; är
 25 at kroppane falla for dödhenom, ok fulkompnas
 syndoghom th; prophetin sighir ysa. viij Han skal
 vpsee til himelen ok rädhas tädhan gud; hardha
 rätuisa dom ok skal han nidhír se til iordhinne
 ok rädhas vnder henne heluitis pinor, ok hafuir
 16 30 thu j dödjins trange siukdoms dröfuilse, dödjins
 mörkir j öghon, sundhirlösilse aff värk i allom

limom änxla j hoghenom for pinonna räddogha
 oc heluitis mörkre, ok diäflanna hati, diäflane ält
 tha syndogha siäl at hon formagh ey flygha bort
 aff sinom änxla Tha vardir th; tekni som scriptin
 sighir aff apok. xij^o Teknin syntis j himpnenom 5
 en stoor draki som är diäfwlin stoor j ilsko, rödhir
 for thy at han är suikliken hafuande siw hufwdh
 thy at han lokkar til sin dödhelica syndhir Ok
 tio horn thy at han stangar ok äggiar til at bryta
 tio gud; budordh, ok hans stiärtir drogh tridhia 10
 delen aff stiärnomen ok nidhir castadhe a iordhena
 Thy at m; treem syndom särlica som är högferdh
 ok värld; go; giri, ok licamens oquämelike loste
 til skörlifnadh ok bukfylle draghir han manga
 siäla til heluitis mörka iordh ok äuärdelix dö; 15
 stigh Thy bära tolike oppenbara diäfwlsins tekn
 swa at högferdoghir ma sighia th; som scrifuat är 17
 hester xv Högferdhinne tekn är ofuir mit hofuudh
 Ok aff girughom six apok. xiiij Han giordhe tekn
 swa at han leth eldh nidhirkoma aff himpnenom 20
 a iordhena Thy at allir then kärlekir han sculle
 hafua til himerikis astundan brindhir til värld; go;
 ok affling, ok ty sighir han sap. ij. Ängin vari
 lotlös aff warom skörlifnad ok atirlatom huan stadh
 skörs lusta glädhis tekin Ok ty som scrifuat är 25
 apo. xiiij Then som takir thenna forsagdho diäwls
 tekn han skal drikka aff gud; vredhis vine och
 skal pinas m; eldh ok brennastens lugha j gud;
 sons asin ok helgra ängla, ok thera pino rökir
 som tessa diäwls tekn hafua skal äuärdelica vpfare 30

¶ Fiärdhe christi tilquämd vardhir a domadag
 ok tha vardhir trang a iordhinne som tekna

- 18 iordþlica tinga álskara, Hulke tha skulu saman
trángias for domsins ok döðþins reddogha, ath
hvar therá ma th; sighia som scrífuat ár Psalm.
Mit hierta ár dröft j mik ok döðþins reddoghe
5 fiol ofuir mik Tha scal th; fulkompnas som pro-
phetin sighir ysa. xxiiij° Diáfwlsins döðþins ok
domsins reddoghe ok heluitis graff ok diáfla snara
skal vara ouir tik som bygge j iordþlica tinga giri
ok máðhir sundir brytilsom skal iordhin som ár
10 iordhenne álskare sundirbrytas, thy at kroppin
sundirbryt; m; döðhenom ok siálin m; pinom Tha
sculu himpnanna dygdhe róras som áru ánglane
Hulke som sanctus gregorius sighir Tha sighias
the róras thy at the skulu j harda domarans til-
15 quámd oppinbarlica synas warom öghom ok tha
vtráfuia the aff os th; war skapare vmbár nw
19 tolomodhlika m; oss

- ¶ Fámpte tidh ár märkeiande at j lástinne sigx
Tha skulu the se gud; son koma m; myklo valle
20 Thy at swa som sanctus gregorius sighir The
sculu se han j myclo valle hulkin the villo ey
höra j sinom ödmiuka licama, ok at the sculu tha
swa mykla hardelicare kenna hans rátuiso at the
vilia ey nw böghia sit harda hierta til hans thola-
25 modh Ok then som the forsmaddo fullan m; nadh
ok sannindh sculu the tha see fullan m; wredhe ok
grymmelikheth Ok som sanctus gregorius sighir
O huru tranghe tha vardha syndogha manna
vágga, ofuantil ár wredhe domarin, ypidh heluitit
30 nidhan til, a höghro hand áro röghianthe syndir,
a vinstra handh otalike diáfla, ok verldin brenn-

andhe vm kring vtautil, bitande ok röghiande samuit innantil, tha är omöglikit at formagha at fly, ok otolikit at sta ok synas

¶ Siatta tidh är märkiande christi tilquemdh til gud; wina hugnat at ihesus sighir them, nar 5 20 j seen at tessen tingh vardha tha vpliptin idhra hugha til himerikis hop ty at idhir atirlösn ok löön nalkas tha Som gregorius sighir Naar verlden andhas hulkins vini j ey arin tha är idhir vpstandilse ok atirlösn när hulka j astundin Thy at som pro- 10 phetin sighir psalm. När varom herra är mis-cundh ok fulstopa atirlösn

¶ Siunde tidh är merkiande at ihesus sätir fikona trä ok annor trä til äptedöme Thy at som sanctus gregorius sighir Swa som somarin 15 vndirstaas aff tränna frukt wara när swa prouas gud; rike hans vinom vara när Tha tolikin ting henda j ytirsta världinna thimom Ok swa som solen ok somarin lifuande göra the ting soin vintrins kyldh dödh giordhe, swa kombir sanna 20 rätuisa solin ihesus christus lifuande göra wara licama hulka syndanna kyld dödha giordhe ok sundir löste j muldh Ok ty sighir sanctus paulus phil. iiij Vi bidhom helaran wan herra ihesum 21 christum hulkin vpnya skal wan ödmiuka licama 25 liknadhan sinom klarhet; likama hulkom loff hedhir ok ära vari äwärdelica Amen

Dominica 3^a

C^Vm audisset iohannes Tántidh iohannes baptista var j herodis konungx fängilsom ok bandhom ok 30 hörde sakt aff ihesu iärteknom ok gerningom sende

han thil ihesum twa sina kennasuena sigiändhe
 Äst thu then som koma skal at frälsa värðlena,
 älla bidhom vi nokon annan, hulkit iohannes
 spordhe ey for thy at han iäfuadhe ihesum vara
 5 värðlena frälsara vtan han sände thy sina kenne-
 suena til hans spöriande, at the skullo höra hans
 swar ok see hans iärtekne ok tro vara han gud;
 son Ok ty bödh ihesus them atirga ok sighia
 honom th; som the hördhe ok sagho, som var at
 10 ihesus gaff blindom syn, ok haltom gangh, spet-
 alskom ränsilse, döfwom hörilse, ok dödhom liiff,
 ok lårdhe fatigha ok fakunnogha m; lästinne kenne-
 dom Ok sagde ihesus säl är then som ey takir
 vantrolikhet; tilfälle aff them oräth som iak skal
 15 tola aff omillom mannom Ok sidhan iohannis
 kennesuena bort gingo sagde ihesus aff iohanne
 22 til almoghan huat gingin j at see j ödknenne, J
 saghin at iohannes var ey ostadhughir som rör j
 vatne ok ey var han kläddir m; blöthom klädhom
 20 m; hulkom konunga ok thera tjänara klädhas, han
 är ok meer än prophete Thy at han är then
 som gud fadhír sighír af til sin son Jak scal
 sända min ängil for tith änlithe hulkin väghin
 skal redha fore tik

25

exposicio

I thesso helgho läst nämpnas siäx vanføre j
 licamenom, blinde halte spätelske döfue dödhue
 ok fatighe, hulkom ihesus gaff helbrygdho Tesse
 siäx tekna siäx synde aff hulka sarom ihesus läkir
 30 alla them som til hans koma m; kärlex idrogha
 ok ödmiukom vilia at bätra sina syndhe Blinde

tekna högfärdogha hulke ey vilia skodha m;
 sialinne syn at ihesus sighth Mat. xj Nimin aff
 mik for thy iak är millir ok ödmiukir j hierta,
 thy at som scrifuat är sap. ij. Thy at thera ilska
 ok vredhe giorde them blinda, ok äru blindhe 5
 föddhe ty at the högfärdhas aff styrk oc släkt,
 ok vänlek ok androm them tingom som the tankia
 sik hafua aff förälrom Hulke aff ängo kunno lakias
 vtan aff christo Thy at som scrifuat är iohannis 28
 ix° Aff värdlinne vphoff är ey hört at nokor vp- 10
 latir thes öghon som blindir vart föddir vtan
 ihesus gud; son Hulkin som sighth iohannis viij
 Then som mik fölghir j kärlek renlek ödmiukt
 oc androm dygdhom han gaar ey j synda mörkre
 vtan skal han hafua ävärdelikit life lius Ok som 15
 scrifuat är Job xxij Then som sik ödmiukar han
 scal vara j himerikis äro ok är scrifuat iacobi iiij°
 Gud star mothe högfärdoghom ödmiukom gifuir
 han sina nadh

¶ Halte äru the som ey hafua rätta tro tekn- 20
 andhe m; them halta mannenom act. iij Som sath
 vtan gud; mönstir oc tigdhe almoso tha andre
 jngingo j mönstrit ok beddis gud; miscundh Swa
 sithia tronna falsara vtan gud; kirkio troande a
 truldom och liff ok galra oc andra villö, ok fölg- 25
 iandhe them for licamlika vild skul, For hulkit
 som scrifuat är vij libro celesti reuel. xxviiij
 The äru hatelike ok forbannadhe när gudhi swa
 länge som the hafua vilia at blifua j tolika villö
 och vantro ok alre scal nokor thes helgha anda 30

24 nadh koma j thera hierta mädhan the lifua j tho-
 likom stadhga Ok manar prophetin them sikh-
 iande iij regum xviiij° Hwi halten j i twa dela
 mädhan var herra är sandir gudh fölghin honom m;
 5 rätte tro Vm j swa görin tha vardhin j vördoghe
 at jnga j gud; kirkio oc lofua han oc ära m;
 them halta mannenom Hulkom sithiande vtan
 gud; mönstir sanctus petrus sagde act. iij J
 nampn ihesu christi stat vp ok gak Ok han vp-
 10 sprang genstan ok gik j mönstrit oc lofuadhe
 gudh Swa lofuas allom them jnganga j himerikis
 äro som halla rätta tro hulka sanctus petrus
 predicadhe Än alle the som sik läta villa aff the
 helgha tro m; truldom allir m; nokrom androm
 15 villom ok vantro sculu dräpas aff diäfflenom m;
 äuärdelicom dödh Swa som scrifuat är at helias
 sandhir gud; prophete iij regum xviiij drapp fyra
 hundradha ok fämtighi falsa propheta

¶ Spetälske äru skörlifnad; mäniskior tekn-
 20 andhe m; then rika spetälska mannenom naaman
 som tydhir aa wart maal faghir thy ath skör-
 lifnadhír styrer mästh j rikom människiom ok
 25 skinfaghrom, hulke alle vtkasthas aff himerike som
 spetälske fran mannom Huadhan aff var herra
 25 sighir num. v° Vtkasten aff himerikis husom huan
 spetälskan som teknar skörlifnad; människio, Ty
 at som sanctus paulus sighir ephe. v° Huar skör-
 lifnad; människio ella oreen älla nid;kir hafuir ey
 arff j christi rike vtan som scrifuat är apok. xxi
 30 Thera lothir skal vara j brennande sio m; eldh
 oc brennastens logha, hulkit som är annar dödhin

som ár heluitis döðhir, komin thy tolike til íhesum ok sighin m; them tio spítalsko mannomen som sagðho Luc. xvij O íhesu som maat biudha at alla sotte lækias miscunna oss. Ok han böðh them at ga ok the sik prestomen ok gänstan vardho 5 the rene aff sinne soth Swa vardha ok thesse naar the m; idrogha scripta sik Thy som scrifuat ár eccl. xvij Mykin ár gud; miscund ok hans nadh milhet til them som sik vendha til hans

¶ Döwe áru god; girughe ey viliande höra 10 26 íhesum manande them Mat. vj Samansankin idhír liggiande fa j himerikis ríke Mat. v Sále áru the som siálffuiliande fatighe áru, thy at thera ár himerikis ríke Thy sighír paulus j thym. vj The som vilia varda ríke falla j frástilse ok diáfwlins snaru 15 ok j mangh astundilse onytteliken oc skadeliken, hulkin girugha sákir j áuárdelikin döðh ok fortappilse Oc thy som prophetin sighír ps. The hafua öron ok skulu ey höra Tho vm tolike som nw ár sakt koma til íhesum m; idrogha oc godhom 20 vilia at bátra sik fulkompnas them andelica th; som prophetin sighír ysa. xxxv Tha skulu blindh öghon vplátas at the se ok ráðhas for heluithe ok astundha himerike Ok döff öron sculu vplátas til at höra gud; ordh Ok haltir man skal 25 springa som hiortir at göra godha gerninga

Döðhe áru drinkara ok frad;sara aff hulkom prophetin sighír ps. Thera strupe ár vppen graff aff hulkom versta ogudlica ordha lokt vprýkir 27 Ok ty m; ríka frad;sarenom hulkin dyrlica kláddis 30

ok kräslica aath sculu the iordhas j heluite Fore
 hulkit ysodorus sighir Hulkan ey hafuir atirhaldh
 aff kräslike atho, atuakthe brinnande ryka manþsins
 pinor hulkom swa mykin fatigdombir var j heluiti
 5 huru mykin ofuirflödlikhet här var j iordrike, thy
 at han fik ther ey en vatudropa til sinna tunga
 swala Thy sighir ihesus ther amoth luc. xxj
 Vekten th; idhir hierta tyngis ey j gud; tiänist
 aff ofuiratho oc drykkenscapp

- 10 ¶ Fatighe hulke som läras m; lästenne kenne-
 dom tekna ödmiuka andelica Aff hulkom pro-
 phetin sighir ps. Var herra skodadhe ödmiuka
 manna bön, han hörde fatigha manna astundan
 Oc sighir sanctus iacobus ij Gudh vtualde fatika
 15 män j tesso verld, rika j rätto tro ok himerikis
 rikis arfuingia hulkit han lofuadhe allom them
 28 som älska gudh Nu är märkiande at ihesus lof-
 uadhe sanctum iohannem baptistam aff trem tingom
 Först aff stadlikhet thy at han var ey ostadhughir
 20 som rö j vatne, hulkin aff huario vädhre röris
 Swa är ok then loff värdhir som stadlika star j
 gud; tiänist, til hulkit scriptin manar sigiande eccl.
 ij O son gangande til gud; tiänist stath j rät-
 uisom gerningom ok gud; reddogha ok tilredh
 25 thina siäl at thola frästilse Annantidh lofuas han
 aff thy at han kläddis ey j dyrom klädhom Til
 hulkit sanctus gregorius sighir Engin torff vänta
 ey vara syndh at hafua dyr klädhe thy at vare
 th; ey synd ey hafde ihesus lofuat sanctum io-
 30 hannem baptistam aff ty at han hafde huas clädhe
 Tridhia tidh lofuadhiss sanctus iohannes aff ren-

lik oc lydhno ty at han kallas ängil hulkin reen
 är j natur och kungör gud; vilia j iordrike Swa
 hult sanctus iohannes renlek och kungiorde at
 gud; son var j vördlinne Thy sculu alle presthe
 fölghia hans lifuerne thy at the hafua ängla äm- 5
 bete huadhan aff prophetin sighir Mal. xxij Prestins 29
 läppa sculu göma visdom ok almoghin scal spöria
 gud; lagh aff hans munne ty at han är alþuallogx
 gud; ängil Ok sighir var herra almoghanom exo.
 xxij Jak skal sända min ängil som är godhir 10
 prestir, hulkin for tik scal gaa m; godha epte-
 döme, oc göma tik m; gudlikom kennedom ok
 bönom j tesse vördlinna vāgh oc jnledha tik j
 then stadh som iak hafuir reet tik j himerike
 Thil hulkin alþuallogir oc miscundsambir gudh 15
 vārdoghis oss ledha Amen

Dominica 4^a

MIserunt iudei ierosolymis &c Judhane sände
 aff ierusalem preste ok kläreka at spöria sanctum
 iohannem sigiande hwat es tu Han vidhirkir 20
 sannindena ok nekadhe ey vtan sagde, ey är iak
 christus The sagdho huat est thu tha, äst thu
 helias som koma scal for domadagh, han sagdhe
 ey är helie persona min persona The sagdho äst
 thu propheta, han sagdhe ey är iak then propheta 25
 som scriptin sighir aff at gudh bödh allom lydha
 hulkin christum tekna The sagdho huat äst thu
 tha, at vi maghom gifua wis swar them som oss
 sände Huat sighir thu aff tik sialfuom, han sagdhe 30
 iak är ropande röst j ödknenne bidhiandhe at redha 30

vars herra vāgh Swa som ysaias propheta sighir
 The sagdhe hwi döpir thu vm thu är ey christus
 ok ey helias Han suaradhe oc sagdhe Jak döpir
 j vatne än ihesus christus hulkin som stodh midh-
 5 uaghu mällan idhir, Hulkin j ey visten vara
 sannan gudh ok sannan man han är then som
 koma skal ok predica eptir mik, hulkin förra var
 än iak var thy at han är min skapare, hulkins
 skotwängia iach är ey vārdoghir at lösa han skal
 10 döpa idhir j thes helgha anda makt

I Thesse helgha läst nämpnas fyra människior
 johannes helias christus ok propheta Johannes a
 wart maal tydhir nadh ok teknar the människio
 som hauir gud; nadh ok nytia hona väl til gud;
 15 tiänisth at hon maghe sighia th; som scrifuat är
 j cor. xv Jac är [aff] gud; nadh th; iak är ok
 hans nadh var ey fanyt j mik vtan iak ärfuodh-
 adhe meer än andre tho ey iak vtan gud; nadh
 madh mik Swa göra ey the ofuir hulka scriptin
 20 kärer j canon Jude The vmuändho gud; nadh j
 31 skörlifnadh ok neka warom herra ihesum christum
 hulkin ensamin är herra Ofuir tolika kärir christus
 iij libro celesti reuelacionum xxxv Thera ofuir-
 flödlikhet j math ok dryk ok wina budölom staa
 25 mothe, at min helghe ande vardhir them ey söthir,
 ok at the vardha ey mätte aff vārdlenna lostel-
 som, ok thera ofuirflödlikhet j klādhom ok god;e
 ok tiänarom staa mot at min kärlekir vptändir
 ey thera hierta, ok min helghe ande han nalkas
 30 ey them vtan mina āngla thera thiänara fierkas

thöm ok thera forradhare som är diäfwlin scal
nalkas them Ok thy vitha the enkte aff them sötma
m; hulkom iak sökir helgha siäla och mina wini

¶ Vm christum hulkin som sighir til man-
könit iohannis xxxj Jak älskadhe tik m; ävärde- 5
likom kärlek, ok ty drogh iak tik til mik mis-
cunnelica Thy sighir sanctus iohannes iiij Gudh
är kärlekir, ok then som hafuir kärlek blifuir j
gudhi ok gudh j honom Ok sighir sanctus au-
gustinus Kärlekin är alra godha gerningha root 10
Nokor ma hafua al kirkionne helgilse ok vara
ondhir, än then som kärlek hafuir til gudh ful-
komlica ma ey vara ondhir Thy sighir sanctus
gregorius kärlekin vtuidhir sik til alla dygda 32
gerninga han börias aff twem budordhom som är 15
älska gud ok sin iämcristin ok vträkkir sik sidhan
thil manga otalica god gerningha, hans vphoff är
gud; älskelikheth thy at vm gud; kärlek födhis
iämcristins kärlekir ok vm iämcristins vpfostras
gud; älskelikhet Ok hulkin som glömer at älska 20
gud han kan ey älska sin iämcristin Ok sighir
christus ij lib. celesti reuelacionum v° Ängin scal
fa mit rike j himerike vtan [then] som kärlek hafuir
til min, ok ängin vtan then som reen är oc styrer
sik epte minom vilia forma at nalkas mik aldra 25
renastom

¶ Vm heliam hulkin som aat asko blandat
brödh ok drak vatn oc fastadhe fyratighi dagha
swa at han änkte aat, teknas atirhald aff math ok
dryk oc andhrom kiöt;ins lustilsom Hulkit opta 30

blidkar gud; vredhe som syntis j them som bygdo
 j them stora stadhenom niniue Hulkom prophetin
 sagdhe jone iij äptir fyratighi dagha scal niniue
 fordärfuas än konungin j stadhenom bød at badhe
 5 folk oc få sculle fasta ok starklica ropa til gudh
 Ok sidhan sigx — — — — —
 — — — — — (ett blad felar) — — — — —

[In nativitate Domini. Juldagen.]

— — — — —
 88 gudhi j himerikis högdh, ok fridhír them mannom
 j iordrike som godhan vilia hafua Sidhan anglane
 foro fran them til himpna taladhe fägömarene
 10 mällan sin Farom til betleem ok seem th; ordith
 oc vndirlica tingit som giort är och giordhe ok
 teddhe oss The skyndadho sik oc komo, ok
 funno mariam oc ioseph ok barnit lakt j iätu,
 ok vndirstodho at swa var santh som them var
 15 sakt aff thessom smasuenenom, oc allo the som
 thetta hördho vndradho aff them tingom som til
 thera var sakt aff fägömarom Oc maria gömde
 al tesse ordh tänkiande them j sina hiertha aff
 them ordhom som hon hafdhe för hört Ok fä-
 20 gömarene foro atir heem til siin, lofuande ok
 ärande gudh for al the ting som the hafdo hört
 ok seet epte thy som them var sakt Ok sidhan
 atta dagha varo fulkompnadhe at smasuenen
 sculle vmskäras kalladhis hans namn ihesus hulkit
 25 kallat var aff anglenom för än han afladhis j
 modhor quidh

[Exposicio]

Ewangelizo vobis gaudium magnum luc. ij Wi
 lasum j dagh j lastinne, huru gud; angel budadhe
 fagömarenom glädhi aff thy at sannir värdhlenme
 frälsare var föddir ihesus christus Nu maa nokor 5
 spöria hwi anglane synthos fähirdomen, ok ey
 konungom älla rikom mannom Ther til är swarande 34
 at th; war for fämhandasak sculdh Först for then
 sculdh at the varo fatighe som sanctus iacobus
 sighir Gudh utualdhe fatigha män j tesse värdl, 10
 rika j rätta tro ok himerikis ärfuingia, hulkit han
 lofuadhe allom them som älska han Thy sighir
 christus Mat. v Sale äru sialfuiliande fatighe, ty
 at thera är himerikis rike

¶ Annantidh for thy at the varo idhne j sino 15
 ämbete, til hulkit sanctus bernardus sighir O
 människior, vndirstandin huru mykit andelikit
 ok gudlikit ärfuodhe täkkis gudhi ok anglomen,
 mädhän the värdoghadis m; swa säle ok söta
 vidhirtalan tala m; hirdomen som äruodhadho 20
 for sinne licamlica födhö

¶ Tridhia tidh for thy at the varo j vtmarkom
 skilde fran värdzliks ok folks vmgängilsom, ok the
 som swa äru, forsculla at sökias m; gud; nadhom
 huadhan aff scrifuat är ysa. xxviiij Gudh skal 25
 känna them andelica tinga visdom som vanwitha 35
 äru aff köt;ins losta miöl; bör ok aff väncias aff
 väri; lusta spinom Th; äru the som sik hafua
 skilt fran allom köt;likom lusta Thy sighir sanctus

bernardus Gudlikin luste alla hugnadhir giffs ey
them som taka nakan annan hugnadh

¶ Fiärda tidh for thera enfallekhet, thy som
scrifuat är prouerb. iij Gud; vidhirtalan är m;
5 enfallelikom mannom Thy sighir sanctus maximus
Menlösan forsculladhe raskelicare gud; nadh än
värdlinna waldh, at rätuis enfallikhet sculle för
vndirstaa gudlica sannind än högferdogha herra-
dömit

10 ¶ Fämtatidh ther til tekn at the formän som
swa atwaktelica göma sina vndirdana som thesse
gömdo sin iordh äru värdoghe at sökias m; gud;
nadhom Thy sighir sanctus gregorius The for-
sculla särlica höglikin lön aff gudhi som väl forsta
15 sinom almogha Thy sighir sanctus paulus j thym.
v° The preste som väl foresta sino ämbete, äru
36 värde tweffallan hedhir, ok mäst the som j gud-
licom kännedom äruodha lärande fakunnogha Ok
är märkiandhe at ängelin budadhe ty glädi at
20 värdlinne helare var föddhir Aff hulkom mykit
är glädhiandhis Thy at som sanctus augustinus
sighir, Christus kom til värdlinne, at hau ville
göra siuka hela, ok ey var annor sak ther til at
han koma sculle, ok ey vara dygdhe vtan wara
25 synde drogho han aff himerike ok thil iordrikis
O huru välulioghir oc kärlexfullir then läkären
var hulkin them giorde läkedom m; sino öghno
blodhe som sik hafdho siälfue dräp it m; syndom

¶ Nota Thy at mannanne högfärdh matthe
30 m; ängo läkias vtan m; ödmiuka gud; blodhe, ok
ey thera giri vtan m; hans fatikdom, ok ey thera

oquämelike lustä vtan m; hans bäske pino Ok
 ey thera iljska ok omilhet vtan m; hans tolamodh
 oc kärlek Ty som lästin sighth luc. xix Gud;
 son ok iumfruna son marie kom at vpletha ok
 helt göra mankōnit som forfarid var Thy var 5
 ey san glädhi j vārdlinne för ān han licamlica
 föddis, oc ty nar āngelin sagdhe til tobiam v
 Glädhi vari thik altidh, han swaradhe, huat glädhi
 kan mik vardha som sithir j mörkiom ok seer ey 87
 himilsins lius, for ty at alle the som dödhe waro, 10
 fore gud; sons licamlica tilquemdh oc pino, foro
 alla til heluitis mörkir, ok sagho ey himerikis lius
 för ān han ypnadhe sinom vinom himerike m;
 sinom dōdh Ok thy budadhe āngelin tha han
 föddis the glädhi som os sculle allom vardha 15

¶ Än är märkiande at fyra handa glädhi är
 til hulka som äru flyande Först vāril; glädhi
 thy at hon är blandat m; sorgh som scrifuat är
 prouerb. xiiij Kal; ok lōghe som fōlghia vāril;
 glädhi scal blandas m; sorgh, thy at huru mykit 20
 meer nokor māniskia ālskar nakat licamlikit ting
 swa myclo meer sōrghir hon tha hon th; misthir
 Thy sighth sanctus bernardus J vārdlenne glädhi
 är litin snille, oc mykin iljska ok synda snaru, aff
 hulkom badhe siälana ok kroppana skadhas Och 25
 thy som scrifuat är gratha syndogha siäla j pinom
 sigiande tren. v° Wars hierta glädhi vanskadhis 38
 vars glädhis sanghir är vmuändir j grath wars
 howd; krona nidhir fiol, ve oss thy vi syndadhom
 ¶ Annantidh är vārl; glädhi flyandhe ty at hon 30
 är smittat m; kiöt; lusta ālskarom, hulke som

sighä sap. ij Kronom oss m; rosom för än the
 falna, enghin vari then lustelikin stadhír hulkin
 var skörlifnadhír ár ey ofuírfarin, engin vari lot-
 lös aff varom onda lusta, atírlatom hwan stadh
 5 vörd;lica gládhi tekn Thy ár scrífuat aff them
 v° libro celesti lvj The áru värre än oskalikin
 diwr thy at the lifua vtan skál oc lifua ápthír
 kötjins lusta, alstingis skal thy there luste them
 aftakas, ok renleksins helghe andhe scal fran them
 10 gaa, áuárdelikin gládhi skal fly fran them, oc oren-
 likhet;sens ande, diáwlin skal vpfylla them hulkom
 the fólghia ¶ Tridhia tidh for thy at hon ár
 ostadhugh, til hulkom var herra sighír eje! xxiiij
 Jak skal borttaka aff vördlenne álskarom stark-
 15 lek oc áuárdelikhet; gládhi Oc ár scrífuat job xx
 39 Omilla manna lust ár stakkot ok thera gládhi
 som ey tiána gudhi j sannindh, ár swa som then
 punktir som hwarte ár viðhír álla diupir Oc
 thy som scrífuat ár eccl. xix Then som glád; j
 20 vranglikhet scal skrapas aff áuárdeliks lifs bok
 ¶ Fiárdha thy at hon ár stunt som scrífuat ár job
 xxj Várdlenne álskara halla harpo ok bambo oc
 gládhias vidh orgho sangx liudh, oc framledha
 sina dagha j lustelico lifuerne ok j enom punkt
 25 tha siunka the til heluitis Thy spör sanctus bern-
 ardus sigiandhe Huar áru várdlenne álskara hulke
 som lithin thima varo här när oss, enkte atir
 bleff eptír them vtan muldh oc matka Atuakta
 granlica huat the áru ok huadhan the komo, the
 30 varo män som thu ást och atho ok drukko oc
 logho oc framledo sina dagha j lustelico liuerne oc
 j enom punkt nidhírforo the til heluitis, thár gifs

thera kiot matkom, ok ther thera siäla brennande 40
eldh til thes the samanbindas annantidh m; osälo
companskapi oc innelykkias j äuärdelicom brenna-
dagha at the som saman varo j syndomen skulu
saman vara j pinomen thy at en pina intakir them 5
j sik hulka en älskoghe saman bant i syndene
¶ Huat dogde them fanith ära, stunth glädhi,
vårdlinna wald, kötjins luste, false rikedom, mykit
tjänista folk, oc ondh giri, huar är thera gaman
kals, ok löghe rosn oc högfärdh aff swa mycle 10
glädhi kom them mykin sorgh oc äpte swa mykin
lusta tungh ysäld, oc aff swa mycle glädhi fiollo
the i diupt nidhírfal ok mykla pinor, th; them
hände ma tik henda ty at thu äst man som the
waro Oc gud; rátuissa ma ey annorledh döma än 15
th; thina gerninga forsculla ¶ Oc ty hulkin som
meer älskar värðlenna än gudh, meer drukkin-
scap swalgh än atírhald, meer skörlifnadhín än
renlekin han fölghir diäfflenom oc skal ga m;
honom j äuärdelica pino 20

¶ Annor gládhin är j äuärdeliks sálikhet;
hugnadh, hon hafuir fyra godh ting Först at
hon är ogriplikin at sighia, for hulkit christus
sighir sinom winom Mat. xxv° Gak in j thins 41
herra glädhi Ther ofuir sighir anselmus Hime- 25
rikis glädhi är ful ok ofuirful ty at hiertat är
fult oc hughin är fullir m; glädhi, ok siälin är
ful m; glädhi ok allir mannin är fullir m; glädhi
tha skal än glädhi ofuirlöpa thy at al the glädhi
ingaar ey j människionar vtan the alle glädhiandis 30
ga ju j gládhina ¶ Annat är at hon är oblandat

m; sorgh oc m; grat For hulkit var herra sighir
 ysa. li° Mine wini sculu koma m; lofui til syon
 som teknar himerike, oc æuærdelikin glædhi skal
 vara ofuir thera howdh The sculu fa glædhi ok
 5 frögdh, grathir ok sorgh scal fran them fly, iak
 siæluir scal hughna them ¶ Tridhia ær at hon
 fin; æ meor ok meor som prophetin sighir ysa. xij
 J sculin ðsa gud; nadha vatn j glædhi aff hela-
 rens nadha kældhom Oc ær scrifuat ysa. j° Glædhi
 10 ok frögð scal finnas j himerike ok loffs röst ok
 42 takka gærningh, thy at j himerike lofwa alle gudh
 ok takka honom ¶ Fiærdha ær at the som fa
 the glædhina mista hona alre, aff hulkom christus
 sighir iohannis xvj. Jak scal see idhir ok idhart
 15 hiærta scal glædhias oc ængin scal idhra glædhi
 bort aff idhir taka Oc sagde han them luce x
 Glædhins thy idhur nampn æru scrifuat j hime-
 rike Aff tesse glædhi sagdhe en helghir man
 sancte birgitte æhørande vj. li. celesti xvj Ån
 20 tho at iak hæfde tolt en dödð fore huario the
 stundh iak lifdhe j iordrike oc atirlifnadh tha
 hæfde iak alre m; thy format at füllelica takka
 gudhi fore hans kærlek, For ty at hans loff gar
 alre wr minom munne, glædhi ær alre aff minne
 25 siæl, æra ok hedhir ær alre aff minne syn, glædhi
 ær alre aff minne hørlls Ok thy som the helgha
 kirkia sionghir bær oss at glædhias at christus
 som fridgørare oc midlare ær mællan gudh ok
 mankønit ok fœddir aff helghasta iomfru, vphögde
 30 wara natur j sins guddoms persona, ælskom thy
 han ok lofuom ok ærom ofuir all tingh opta til-
 48 lægiandhe th; ok sighiande maria maria maria thu

ást alþs helaghet; forstinna oc dyrasta gemsten,
görm ok värna oss tik öðmiuklika tíðnandhe aff
gambla owinsins tusanda tusanda falla swikom

[Vm attunda dag]

Uocaturn est nomen eius ihesus &c. luc. ij 5
Sanctus iohannes ewangelista sighir luc. j Gabriel
angil sändis aff gudhi j en stadh som hetir nazareth
til iomfru mariam Oc sagde henne thu skalt
hafuande vardha j thinom quidh oc födha son ok
kalla hans nampn ihesum Th; fulkompnadhis swa 10
som wi läsom j dagh j lästinne at sidhan atta
daga varo fulkompnadhe fran ihesu föðþlo dagh
at smaswenin sculle owirskäras äptir iudhanna
laghum hulkin han ville fulkompna är hans nampn
kallat ihesus hulkit kallat var aff englenom för 15
än han kom j modhir quidh

¶ Nu är märkiande at anghin kan gifua nakra
tinge nampn vtan then som veth granlika thes
naturlica eghelikhet, ok for thy at engelin viste
naturlica eghelikit vara ihesu christo at hela synd- 20
ogha, thy kalladhe han hans nampn ihesum som
tydhir helare Thy at som sanctus petrus sighir
Ey är j androm nokor helsa än j varom herra 44
ihesu christo, oc ey är annat nampn vndir himpn-
om gifuit mannom j hulko oss bör hela vardha 25
Oc thy sagdhe engelin til ioseph Mat. j Thu
skal kalla hans nampn ihesus thy at han scal
helt göra sith folk aff thera syndom Thy sighir
sanctus ioh. apost. ij. O synir iak scrifuar idhir

at idhär forlatas idhra synde for ihesu nampn
 Thy är märkiande at ihesu välsignadha nampn
 är först til hielp oc styrk them som stridha mot
 syndhom oc diäflom Thy är *scrifua*t luc. x. Jhesu
 5 kennesuena atirkomo til hans m; glädhi sigiandhe
 O herra iämuäl diäflane vndirgifuas oss j tith
 nampn Oc sigir ihesus Mat. vlt° The som stad-
 lica tro a mik skulu vtkasta diäflana af siälom
 oc kroppom j mit nampn Thy är *scrifua*t prouerb.
 10 xvij. Vars herra nampn är starkasta torn, rätuis
 man löpir til th; ok han scal vphöghias til äro

¶ Annan tidh är ihesu nampn them til hug-
 45 nat som dröuilse thola Thy sigs Mat. v. Sälē
 ärin j tha mennene banna idhär ok hata idhär
 15 oc sighia alt ilt mot idhär liughande och for mit
 nampn glädhins oc frögdhins thy at idhur lön
 äru fulstopa j himerike Ok är *scrifua*t act. v.
 Apostoli gingo fran them som them hafdo flänt
 oc illa hannat glädhiandhis at the värdoghe varo
 20 at tola smälikhet for ihesu nampn Ty sigir sanctus
 paulus act. xxj. Jak är ey at enast redhaboen at
 bindas vtan iämuäl at dö j ierusalem for ihesu nampn

¶ Tridhia tidh är ihesu nampn them til studh
 som vanskas Thy sagdhe sanctus petrus halta
 25 mannenom act. iij. J ihesu christi nampn stath
 vp ok gak, oc han vpsprang gänstan ok stodh ok
 gik jn j mönstrid ok lofuadhe gudh, och scriuar
 prophetin ps. Wi kalladhom a vars herra nampn
 ok vi vprätthom ok vprättomps til godha gerninga

30 ¶ Fiärdha tidh är märkiande at ihesu nampn
 46 är hans tiänarom til hedhär Thy at *scrifua*t är

iohannis j^o. Gudh gaff them valdh som trodo j
 hans nampn at varda gud; syni Ok som pro-
 phetin sighth joel ij. Huar then som kallar a gud;
 nampn scal heel vardha Och är scriuat j^o apok.
 vlt. Gud; tiänara skulu tiäna honom ok sculu 5
 altidh see hans änlite, ok hans nampn är scriuat
 j thera änlite, ok the sculu styra ok radha m;
 gudhi ävärdelica Än thy är vār mange afla sik
 stort nampn aff vārdlenne oc tappa himerike Swa
 sighth christus aff enom iiij libr. celesti xij Thenne 10
 gik m; alle astundhan epte vārdlenne fafāngo ok
 afladhe sik stort nampn af vārdlenne ok lagdhe
 māsta synda bōrdhe a sin bak, thy hafuір han nw
 stort nampn j heluite ok māsto pino tunga til
 lōna ok vphōghelikin stadh j pinomen til hulkin 15
 somlike nidhīrforo fore honom som han stōrktō
 m; sinom radhom ok til hielp til at vtuidha sina
 il;sko Mādhir honom nidhīrforo hans gārninga
 atirlōn, ok the som āptir honom nidhīrforo varo
 the som hans ondo eptirdōme fōlgdo Ok thy 20 47
 ropadhe the fōrste swa som aff strid til hans
 sigiande, For ty at thu lydde varom radhom
 brinnom vi hetēlicare aff thinne nāruaru ty vari thu
 forbannadhir ok vārdhir at hāngia j heluitis galgha
 huar som alrigh bristir repit, vndir hulkom ävärde- 25
 likin eldhir brindhīr ok blifuір, hans gārningha
 ropa ok sighia O vsal iordhin formatte ey fōdha
 tik m; sinne frukt, thy girnadhīs thu all tingh
 Gul ok silff formatte ey fylla thina astundilse ty
 āst nw thu tombir ok forlathin aff allo godho 30
 Thy sculu nw lifuandis corpa som āru diāfla slita

thina siäl. hulkin som skal sundirslitas ok ey
 minskas, ok smältas scal som malmbir ok blifua
 äüärdelica til at tola pinor The som nidhírforo
 eptír honom ropadhe ve tik at thu vast föddhir
 5 thin sköre luste scal tik vmuändhas j gud; haat
 swa at thu ey vili tala eth ordh aff gudhi aff
 hulko han matte hugnas, ty swa som j gud; hedhír
 oc älskogha är allir hugnadhír ok godhír luste ok
 otalikin glädhi, hulka vi ärom ouärdoghe at fa
 10 thy at vi fölgdom tik j ondom eptírdömom swa
 vari tik sorgh och missämia aff diäfla vmgangho
 ok vanuördha for thin hedhír ok brendagha for
 thin köt;lusta, otalik köldh for thy at thu älskadhe
 tik, ängin huila for thins köt;hugnat ok ohug-
 48 15 nadhír for tith stora nampn som thu bart, äü-
 ärdelica vari tik forbannilse, oc for tith hedhírs
 sätthe skämmelicaste stadhír j heluite.

¶ Fämpta tidh är märkiandhe at ihesu nampn
 var aff prophetom hiärtelica astundat aff hulkom
 20 som sigx ysa. xxvj O herra gud tith nampn oc
 tith aminne är j minne siäl astundan ok min siäl
 astundadhe tik Ok ökte prophetin sigiande ysa.
 lxiiij. O herra gudh iak ville at thu sundir slithi
 himpnana ok nidhírfore at frälsa oss. Ok bärghin
 25 skulu bort flyta aff thino änlite, ok swa som th;
 som opbränt är aff eld til asko at vardha. Th;
 är at högfärdoghe ok ilhär;skofulle sculu fa gudi-
 likan räddogha ok kärleks idrogha for sina synde,
 ok vilia til at bättra sina syndir oc vilia til at
 30 bättra sik oc tänkia sin ytirsta thima j hulkom
 thera kroppa sculu sundir lösas j muld ok asko

och thera siála kallas for gud; dom ath swara ok
göra rákinscap aff sinom gärningom Ok ökir pro-
phetin framdelis at vatnit sculi brinna aff eldh 49
at tith nampn herra gud sculle kunnokt vardha
thinom owinom Th; är at skörlifnad; människior 5
oc drinkara som teknas m; vatneno hulke gud;
owini äru skulu vptändas m; gud; kärleks eldh
oc rådhas oc kennas vidhír gud; nampn oc vardha
hans vinir, at them sighs ey th; som scriuat är
Rom. ij Gud; nampn hädhis vm idhír j blandh 10
them som ogudlica lifua som hedninga Oc thy
forsculla the háluithe som gud; nampn ok ödmiukt
forsma m; sinne högferdh, hans fatikdom m; sinne
giri, hans renlik m; sinom oquämlica kötlusta
Hulkin dombir scrifuin standir Leuit. xxiiij Then 15
som hädhir ihesu christi nampn ogudlica lifuandhe
han scal dö m; heluitis dödh

¶ Siatta tidh är märkiande at ihesu christi
nampn var sannelica forspat aff prophetanom som
sagdhe baruc v O herra ihesu christe thik skal 20
kallas nyth nampn af gudhi ävärdelica rätuiso
fridhír ok milhet; hedhír Th; nya nampn är
ihesus som tydhír helare. Och som scriuat är
Luc. xix Jhesus kom at vpleta ok helt göra 50
mankönit som forfarit var, han är ok rätuisonne 25
fridhír som sanctus paulus sighír ephe. ij Christus
är war fridhír hulkin som anglana oc mäniskionna
giordhe til eth kompanescap Ok thy som scriuat är
Josue vj Hans nampn är kungiort j allo värdlenne
Oc som sanctus paulus sighír phil. ij. Gud gaff 30
honom nampn som är ofuir al nampn, at j ihesu

nampn scal huart nampn böghias i himerike iordrike
 oc heluite Än ty är vår som scriuat är ps. Mange
 kalla swa högtidlica sit nampn j tesso världh at the
 akta ey gud; ärafulla nampne som christus sighir
 5 aff enom iiij libro celesti Han hafuir hunda öron
 ty at swa som hundin aktar ey sins herra nampn
 ok ey nokors annars nampn swa mykit som sit
 eghit nampn vm han hörir th; nämpnas Swa akt-
 adhe ey thenne swa mykit gud; nampns hedhir
 10 som sins eghins nampns hedir ok thy dömdis han
 grymmilicast til heluitis Oc sagde christus enom
 androm in libro de summis pontificibus Thin stor-
 talugha tunga scal tighia j minom dom ok tith
 nampn hulkit thu höghtidelikit kalladhe j vördhl-
 15 inne scal vara j glömsco ok obrigdhilse j minne
 syn oc mina helghra manna, Jhesu nampn kallas
 51 och milhet; nampn ok hedhirs nampn Thy at som
 scriuat är romanor. xv christus tok oss j sina mil-
 het j gud; hedhir Ve them som ey gudlica akalla
 20 thetta nampnit Til hulkit prophetin sigir gudhi
 ps. Vtgiut thina vredhe ofuir th; folk som ey vil
 kennas vidh tik oc ofuir the rika som ey kalladhe
 a tit nampn

¶ Siunda tidh är märkiande at ihesu nampn
 25 var oppenbarlica thet som prophetin sighir Zacha-
 rie vj Jhesu nampn är oprinnandhe man Ty at
 han vpföddhis m; sannom mandom Ok huar then
 som nokot got gör vprindir vndir honom som han
 sighir iohannis xv° Vtan mik formaghin j enkte
 30 got ath göra Han vpbyggir gud; mönstir som
 gör godha gärninga, thy at for hans kennedom
 varda manga siäla gud; mönstir Som scriuat är

luc. v Sale äru the som höra gud; ordh oc göma
 th; han scal bära äro Som sanctus paulus sigir
 heb. ij Vi sculum see wan herra ihesum christum
 fore döðjins pino kronadhan m; hedhir ok äro,
 han scal sithia ok vara herra ofuir sin domstool. 5
 Thy at som prophetin sighir ysa. xvj Hans dom-
 stool scal tilredhas j miscundh, oc han scal sithia
 ofuir han dömande j sannindh Thy bör os th;
 sighia som scriuat är jere. xiiij O herra gudh 52
 min; a thinne äro stool oc gör ey fanytta thina 10
 samsäth m; oss vtan var oss mildhir oc miskun-
 sambir j thinom dom at wi maghom tröstelica til
 thin gangha äptir sancti pauli radhe som sighir
 heb. iiij Gangom m; fulle tröst til gud; nadha
 stool at wi maghom fa miscund oc finna nadh aff 15
 honom j quämelike hielp Hulka oss gifui alquall-
 oghir oc miscunsambir gudh Amen

[nästa sunnodaghin epte iula dag]

ERat ioseph et maria mater ihesu mirantes &c
 Maria och iosep ihesu modhir vndradho vpa them 20
 tingom som sagdhos aff ihesu, oc symeon välsign-
 adhe them, oc sagde til mariam ihesu modhir
 Thenne är j nidhîrfal satthîr ondom ok otronom,
 ok j opstandhilse godhom oc tronom Oc til th; tekn
 som scal mote sighias, ok hans pino swärd scal 25
 ganga ghinom thina siäl. at the tanka som för varo
 lönlîke j helgra forfädhra hiärtom skulu oppen-
 baras Tha var ok anna prophetissa ther när hulkin
 vij aar hafðhe lifuath j hionalaghi m; sinom bondha
 oc var änkia til thäs at hon fyra aara ok atta- 30

58 tighi war ok tiänthe j mönstrena dagh ok nath
m; fasto ok bönom, hon kändhis och vidhär gudh
oc taladhe aff honom for allom them som bidh-
adho ok astundadho israels folks atirlösn

5

[Exposicio ewangelij]

I Thesso helgho läst är först märkiande at simeon
sagde ihesum wara sattan j människione nidhīrfal
ok vpstandilse Thy som christus sighēr Mat. vlt.
Then som tror ok döpis scal heel vardha ok ther
10 m; vpsta til äuärdelikit liiff Oc then som ey tror
gudhi han scal fordömas til äuärdelikit nidhīrfal
til heluitis J gudhi är ok th; tekn hulko mote-
sigs som ängelin sagdhe fägömaromen luc. ij Th;
är idhēr tekn at j skulin finna barnit th; är ren-
15 lexx tekn thy at barn vitha ey skörlifnad; oren-
likhet Thesso tekn mothe sighia skörlifnad; männ-
iskior sap. ij Hulka som sighia, vi atirlatom huan
stadh skörs lusta glädhis tekn, oc ty vtlykkias the
af himerikis glädhi Som sanctus paulus sigir j
20 cor. vj Ey sculu skörlifnad; mäniskior ägha hime-
rikis rike J thy at ängelin sagdhe barnit vara
swept j fatighom klädhom vndirstas fatikdomsins
tekn hulko girughe mote sighia Thy at som scriuat
är apok. xij, Fecit scilicet dyabolus signa &c
54 25 require supra in dominica 2^a aduentus J thy at
ängelin sagde j sculin finna barnit lakt j iätu vndir-
stas ödmiuktenna tekn mote högfärdenne Require
ecx? supra dominica aduentus än som scriuat är eccl.
x Then som hallir högferd scal vpfillas m; for-
30 bannilsom, ok skal vmkulkasta han j häluiti j hans

liffs anda, at honum sigx th; som scriuat är ysa. xiiij
 Thin högfärdh är nidhír draghin til heluitis, huar
 högfärdoghe girughe skörlusta álskara sighia sap. ij
 Lumen iusticie non illuxit nobis &c require ecx? vt
 supra Ok thy mote tessom synda teknom är gud; son 5
 sattir j dygdha tekn Aff hulkom sanctus paulus
 sighír phil. ij Han var funnin j cládhbonadh
 som en man, hulkit fatikdoms tekn var mothe
 girughom, ok ödmiukande sik siálfuan mothe hög-
 fárdenne Han var lydoghír alt til dödhin ok til 10
 korsens död som var hardasthe oc skemmelicaste
 dödhír j manna asyn mot skörlifnadhenom, och
 smakadhe han átikio ok báskan galla a korseno
 mot lustelikom drykkiom ok drukkenescap Thy
 sighír prophetin swa ysa. xi Han staar folkeno 15 55
 til tekn a våghaskialum visande them som han
 fölghia rättan himerikis vågh thy skal folkit bedhas
 hans nadhír

¶ Framledhis sagdhe symeon marie, thins
 sons suárdh scal ga ginom thina siál siande sins 20
 alra kárista sons pinor ok dödh, thy at sarare
 sorgha värk tolde hon j sin siál án eth staalsuárdh
 hafde gangit ginom henne hiertha Thy sighír
 sanctus bernardus O maria sorgheenne makt gik
 ginom thina siál at vi sculom predica tik hafua 25
 tolt mera sorgh oc värk án nokon martirem

¶ Jtem framdelis j lästenne scrifuas siw gudhe-
 liken ting aff the ánkionne gudlica anna nytteliken
 til kennedom. Första är at hon gömde sin ium-
 frudom til hionalagh Aff iomfrudoms dygd sighír 30
 ciprianus Jomfrudombir är ánglana systhír j skör-
 lusta sighír, dygdha drötningh, alla godha tingha

- ägha, iomfrudombir är helagt tingh, fulkomit tingh,
 höglikin dygdh hafuande särlica krono j gud; rike
 56 Än then som ey gömir iomfrudom til hionalagh
 forsculla dödjins doom Til hulkit scriuat är deut°
 5 xxij Thy at iomfrudomen fans ey j vngho qwin-
 onne skulu thes stad; sins män vtkastra hona aff sins
 fadirs huse oc nidhirsela hona m; stenom oc hon
 scal dö, ty at hon giorde oloflikit ting, lifuande
 skörlica j sins fadhirs huse
- 10 ¶ Annat är at hon bleff änka j mang aar
 ok gipthis ey annantidh, än tho at hon misthe sin
 bonda j sinom vngdom, lydhande sancti pauli
 radhe som sighir cor. vij. Vm qwinnonne man
 dör tha är hon fräls aff hans laghom gipte sik
 15 tha j vars herra laghum vm hon vil, tha vardhir
 hon sälare vm hon blifuir ogipt eptir mino radhe
 Ogipt quinna och iomfru hoxa the ting som gudhi
 til höra, oc at hon vari helagh j sial ok likama,
 57 än then som j hionalagh är hoxar the tingh som
 20 vördlenne tilhöra ok huru hon sculi tåkkias sinom
 man Nu mädhan scriuat är gen. iij. Then som
 är bonde oc hustru sculu vara eth köt, nar annat
 thera dör äghir th; som atir lifuir vara halff döt
 oc sidhan ey blandas m; androm, som somi fughla
 25 taka sik ey annan maka sidhan thera förste maki
 dör Thy är scriuat aff the renlifs ankionne Ju-
 dith xv. Alle seande hona välsignadhe hona m;
 enne röst sighiande Thu är iherusalems ära,
 ok israels glädhi for renlifs äptedöme Thu äst
 30 thins folks hedhir hulkit tik fölgdhe j renlek, thy
 at thu giorde mænnelica Oc tith hierta störrktis

thy at thu älskadhe renlek, ok tok ey annan man
äptir thin man, gudþ hand stöörkte tik, ok thu skal
äuärdelica välsignad vara

¶ Tridhia at hon stod stadhlica langan thima
j gudþ tiänist til thes hon var fyra ara och atta- 5
tighi tänkiande som christus sikhir Mat. xxiiij.
Then som stadlica blifuir j godho til sins lifs ända 58
han skal heel vardha Thy sikhir sanctus gregorius
Fanittelica görs thþ got som forladþ fore lifsins
ända, thþ rönte iudas forradhare Hulkan som nokra 10
stundh fölgde christum ok apostolomen, oc gik
sidhan skämmelica fran them ok vphängde sik
sialfuir ok do ok for til heluitis Än maria mag-
dalena. hulkan som stadlica bleff när gudhiþik lika
lön mþ apostolis ey thäs sidhir at hon var förra 15
mykit syndok

¶ Fiärdhe at hon var idkelica j gudþ mönstir
tiänande honum dagh oc nath mþ fasto oc bönom
mothe ihesum som j thenna vars herra ihesu christi
födþlo thima nar the sculi gudhi mäst tiäna j atir- 20
hald ok gudlicom bönom tiäna the mäst diäflenom,
oc sins orems kropps lusta. mädhir ofuirmatto fylle,
oc squallrattom ordom sigiändhe thþ som scriuat är
ysa. lvj Komin saman ok fyllom os mþ drukkingscap,
oc scal vara swa j morghon som j dagh ok myclo 25
meer Thy sigir sanctus paulus cor. vj Mathin tiänar
bukenom oc bukin mathenom ok gud skal them 59
badhin nidhirsla til heluitis Thy at ey sculu skör-
lifnadþ människior ägha himerikis rike Vtan som
hugo sikhir Drukkingscapir födir siukdom ok skyndar 30
licamans dödh ok thþ som än är värre forsculla for-

bannilse aff gudhi Ok sighir sanctus augustinus
Then som raskir är til at driikka alla gör andra
drukna j sinom budölom han är skylloghir för
sik ok for them om domadagh

- 5 ¶ Fämpla at hon twingadhe sin licama äpte
sancti pauli radhe som sighir j thy. vj Hulkan
sannelica är ankia ok vtan värld; hugnadh, hope
a gudh ok vari a bönom dagh ok nath, thy at the
ankia som skörlica lifuir är dödh til sinne sial
- 10 ¶ Siatte at hon forskulladhe j longo atirhalle
ok helgho lifuirne at fa spadoms anda Thy at
som scriuat är sap. vij Then helghe ande införde
60 sik j helgha siala, han skipadhe gud; vinir ok pro-
phetas Ther om sighir prophetin osee v. Skör-
15 lifnadhir oc drykkinscapir ok viin borttakir wis-
domin aff hiertana

- ¶ Siunda var at hon taladhe gud; loff them
til hugnadh som astundadhe gud; sons tilquemdh,
gifuandhe oss äptedöme til at gerna tala gud; ordh
20 oc loff ok kennedom til syndogha manna rättilse
Som christus bödh sancte birgitte sighiande vj
libro celesti viij Thala tröstelica oc afwit thera
synde som biggia m; tik, thy at the äru mik mykit
hatelike aff daglikom syndom Ok a huru the
25 hårdhas mothe mik th; scal ey räknas tik til syndh
at thu taladhe vtan ther aff scal tik vara mera
lön Swa som mine apostoli predicadhe mangom,
än thy at the ey alle vmvändas til rätta tro tha
var mina apostla ärfuodhis lön ey thes mindhre
30 Swa scal och thik vardha. thy at än tho at ey
höra alle alla taka thin ordh oc kennedom tha

sculu thin lön ey vara thās minne, ok` an tho at
 ey alle. tha skulu nokre bātras aff thinom ordom
 ok helas Sigh thy them th; at vtan the bātre sik
 scal iak koma them swa raskir ok grymbir at alle
 the th; hōrande sculu gratha, oc alle the th; vt- 5
 rōna skulu vanskas Jak scal dōma them som
 tiufua til otalika skam for ānglom ok allom minom 61
 helghom mannom Ok ey skal iach taka for them
 mina elskelika modhīr bōōn ella mina helgha
 manna vtan huru lenghe iak ār j minne āro hulkin 10
 som for vtan āndha ār sculu the vara j pinom
 Tha huru lenghe siālen inne lykkis j licamenom
 swa lenghe ār min miscundh them ypin Hulka
 alqualloghīr gudh oss gifui Amen

In epiphania domini

15

Ubi est qui natus est rex iudeorum Math. ij
 Then tidh ihesus var föddir j bethleem j herodes
 konungx daghum komo tre konungha ōsthan aff
 landhomen til ierusalem spōriande ok sighiandhe
 huar ār han som föddir ār judhane konungir, vi 20
 saghom hāns stiārno j ōstirlandomen, ok vi komom
 mādth gafuom at bidhia til hāns ok hedhra han
 Herodes konungir som tha var valdoghīr j iheru-
 salem hōrandhe thetta dröfdhis ok rāddhis ath
 mistha rikit, Ok alle the ther bygdho dröfdhos 25
 m; honum swa som viliandhe tākkias honom Tha
 saman sankadhe han alla prestha höfdinghana ok
 laghuiso mennena ok spordho aff them huar chri-
 stus skulle födhas The sagdhe honum swa j bethe-

leem judha lan; stadh Swa sighir prophetin Thu
 betleem j iudha landhe thu äst ey minst j iudha
 lan; hofwdstadhum thy at j tik scal then hertoghin
 födhas som scal styra mith folk Tha kalladhe
 5 herodes til siin lönluka konunghana ok spordo
 grannelica af them j huat thima stiernan syntis
 62 them först Ok sendhe them til bethleem sigiande
 gaan ok spörin grannelika eptir smaswenenom,
 ok nar j finnen han tha kungörin mik th; ok iak
 10 scal koma hedra han Then tidh the hafdo hört
 konungen Vtgingho the aff stadhenom, ok stiernan
 som the hafdo seth j östirlandomen gik fore
 them all til hon kom ok stodh ther ofuan ifuir
 som smasuenen var, än konungana seandhe stiärn-
 15 ona gladdos storlica m; mycla glädhi, Ok in-
 gangande j husit funno the smasuenen m; sinne
 modhir maria ok fullo a knä ok badho til hans m;
 vördhningh, ok vpletho sin kaar offradho honum
 gafuor gul ok rökilse ok mirram Ok wardho
 20 manadhe aff gud; ängle at the skulle ey atirkoma
 til herodem ok foro ty annan vägh heem til sin rike

Exposicio ewangelij

J hördhin aff lästinne huru konungana spordo
 sigiande, huar är han som föddir är iudha konungir
 25 Ok then tidh stiernan hafde leth them til hans,
 offrade the honum gul ok rökilse ok hwita mirram
 Swa bör os läta wan sötha ihesum m; godhom
 gärningom, ok finna han m; gudhlix kerlekx astun-
 dilsom, ok ofra honum gul som teknar gudliken
 30 kärlek, Hulkan gudh m; ty vi idlika tänkiom hans

pina ok godgärninga ok vpuækkioms ther m; til
 hans kärlek radhír han oss köpa aff sik sigiande
 apok. iij° Jak manar tik at köpa aff mik brenn-
 andhe gul som är brennande kärlek at thu matte
 riker varda Thy at som sanctus augustinus sighír 5
 Kärleken är dygdh m; hulko fatighír man är riker, 63
 ok vtan hulka riker man är fatighír

¶ Oss bör ok offra honum rökilse hulkit gud-
 lika böne tekna Som scriuat är apok. viij° Rök-
 ilsena rökir vpfor aff helgha manna bönom aff 10
 ängilsens hand j gud; asyn, ty at englana offra
 gudhi hans vena böne Som engelin sagde thob.
 xij° Tha thu badh til gud m; tharom ofradhe
 iak gudhi thina bön

¶ Oss bör ok offra gudhi beska mirram som 15
 tekna bäska synda idrogha, ok scriptamal ok bättringh
 som scriuat är iudith x. Judith som teknar vidhír-
 gangande drap olofernem som teknar diäfwlen
 smordhe sik m; beska mirra Thy at m; beska
 idrogha ok rättom scriptamalom ok kerlekx gär- 20
 ningom dräps diäfwlen Ty at som scriuat är in
 i libro celesti liiij° Diäfwlen vilde hellir hundradha
 sinnom dö än ath menniskinna tedhe sinum gudhi
 minstho kerlekx gärningh swa är han awns fullir
 ok ilskofullir Och sighír sanctus augustinus Mädh 25
 ingho formaghom vi göra diäflenom huassare sorgha
 värkä än m; thy at vi helom war synda saar m;
 idrogha ok scriptamala bättringh M; thesso offre
 bör oss leta gud ok spöria först huar hans mis- 64
 cundh är ps. O herre gud huar äru thine gamble 30

miscundh tha swarar han sigiandhe exo. xx Jak
 är herra görande tusanda falla miscundh them
 som mik elska ok göma min budordh Hulkin
 the ey göra ok ey göma som liggia j syndom
 5 Som var herra ropar til syndoga siäla sigiande
 jere. iij° Vplypt thin öghon ok see huar thu äst
 nw nidhír slaghin j syndom, ok skodha huar synd-
 oghe skulu vara for sina synder som är j hel-
 uithis mörkir ok j ävärðelikom dödh ok diäfla
 10 styng vtan the bättra sik Hulkit job x rädhis
 ok badh han til gud sigiande O herra gudh lät
 mik nakra stund at iak skulle grata ok sörghia
 fore mina synde, För än iak skal ga vt aff värdl-
 enne, ok at iak skuli ey atiruendas til mörkio
 15 iordh som är heluiti ok halda m; dödsins mörkior,
 huar som dödsins skugge är, ok engen rät skepan
 ty at ther är alt ilth ok ävärðelighin stygger är
 inne byggjande aff pinomen ok diäflana vmgängil-
 som Ty o syndoghe män omuenden idhír til gud
 20 ok syndha bättring, ok fölghin ey them som pro-
 phetin sikhír ps. At the räddhos ther som ey
 var reddoghe som är litsla licamans twingh ok
 ärfuodhe til synda afskrapilse ok tenken som sanctus
 petrus apostolus sigir j petri iiij° Mädhän rätuis
 25 man skal näpplica helas huar skal tha omillir man
 ok syndogir synas, vtan jäff j heluite Ty at the
 vilde ey bättra sina synder

¶ Annan tidh bör oss at spöria huar ihesu
 christi vars herra fatighe ok harda lifuérne är Tha
 30 swaras oss luc. ij° At han nyföddir var sweptir
 j fatighom clädhom ok var lagdhir j iäthu aru-

odhande, fastande, a bönom standande, vakande, gratande, gangande, predicande spot ok haadh lidandhe Sith licamlica vppehålle aff androm tigg- iandhe swa fatighir j iordrike at än tha at han var alla tinga skapare tha egnadhe han sik enkte 5 ella atthe th; han matte sith hoffuod til böghia Matth. viij° Spör framdelis m; helghe siäl sigiande Can. ij° O söte ihesu huar byggir thu vm mid- daghin Tha swaras amos viij° Solen biargadhis om middaghen th; är at san sol christus doo om 10 nons thima a korseno j sarasta värkiom Spör at m; apostolis iohannis j° O mestare huaris byggir thu tha swaras komin ok seen at han vart fangadhír j örtagardenom heddir ok slaghin oc sputtadhír j presta höfdinga huse gabbadhír aff 15 herode ok hans härskapi flengdhir ok dömdir j pylati huse korsfestir j caluarie stadh ok j graff 66 lagdir j örtagardenom Mat. vlt. Komin ok seen stadhin huar the pinto han ok lagdo j graff gör- ande th; prophetin radhir Vi skulum gudlica 20 bidhia j then stadh huar ihesu fötir stodho sörglica j hans pina thima, til hulkit sanctus ieronimus manar sigiande, Skodha alt vars herra lifuirne ihesu christi aff hans föd;la vphöfue ok til korsit a hulko han do, ok thu skalt enkte finna j hans 25 lifuirne vtan fatikdoms ok pino styngia Ok ty the som ey elska gud' for hans pino ok godh gärninga fordömas sörglica, offuir hulka han kårde sancte birgitte ahörandhe The vende sik thes mera fran mik huru myclo meer iak kallar them The elska 30 thera vini meer än mik som är värdlen ok kroppen ok ty skal then tridhi som är diäflen taka thöm

ok aldre släppa them Thenne som nu do hafde
 try tingh högferdh, ty at han cläddhe sik dyr-
 lica Annantidh lofuadis han aff sinne snillo,
 tridiatidh böygde han sin vilia til alt th; honum
 5 tektis Än huadh doghír th; nw honum, ty at
 for höghfärdenna är han for mik swa som ruthin
 kroppir, värst luktandhe ok fullir m; saar bold-
 om Ok for manna lofuit är han glömdir fore
 mik, ok scal glömas aff mannom for hans köt-
 10 losta togho nw matka hans kropp ok diäffa toko
 hans siäl pina skolande hona for vtan anda See
 huat vsle älska ok huat the göra, huar äru nw
 hans vini, huar äru nw hans goz, huar är nw
 67 hans hedhír ok ära, for all thessen scal han nw
 15 hafua ävärdelica skam Tolke köpa lithet som är
 värk; hedhír ok mista mykit som är ävärdelikin
 glädhi Ve tolikom at the varo nakon tidh föddhe
 Thy spör prophetin sigiande baruc iij° Huar äru
 nw almoghans höfdinge hulke som samansankadhe
 20 silff ok gul, Ok hulkit menniskiona tröste The
 endadhis aff värdlenne ok nidhírforo til heluitis,
 ok andre vpstodho j thera stadh Ok spör prophetin
 syndogha människior sigiande Huat skulin j göra
 j dödjins sökilse ok j sydenne dagh som idhír
 25 kallas daghlica, alla til huars hielp skulin j thetta
 fly mädhan j ärin ouärdoghe gud; hielp, ella huar
 skulin j athírläta idhra rikadoma ära mädhan scriuat
 är prouerb. xj° At rikedoma dogha enkte j hämd-
 enne dagh Oc som scriuat är prouerb. vij° Vredhe
 30 domaríns christi vrede skal ey spara j hämdhene
 dagh, ok scal ey blitkas aff nakors bönom ok
 taghír ey mestha gafuor for thes atírlösingh som

do j dödlica syndh ok vilia at synda dödlica Thy
ther til at vi maghom finna honum blidhan j sinom
domom bör oss kärlica leta huar han är ok finna
han när oss sielfuom Thy at han sigir Mat. xvij° 68
Huar twa ella tre äru saman m; kerlek saman- 5
sankade j mith nampn ther är iak m; them vtan
jaff ther til at the scula äuärdelica vara m; honum
Til hulkit han sigir joh. xij° Hulkin mik tiänar
han scal fölgia mik ok huar som iak är ther scal
min tiänare vara, thy sagde han ok til gudh sin 10
fadhír for sinom tiänarom johannis xiiij O fadhír
iak vil at huar iak är ther sculu the vara at the
sculu see mina klarhet; ära Oc ty ther til at wj
maghom koma til gud; äro fulla asyn, bör oss
swa lifua at wj liknins them treem konungom 15
som är scriuat aff eccl. xlix° At alle konunga
giordo synd vtan dauid ezechias ok josias Ok
först m; dauid som tydhír starkir j handh ok
astundelikin j asyn offra gudhi renlekk gul Aff
hulko scriuat är danielis x En man j linnom clädhom 20
syntis ok giordadhir m; reno gulle om ländena,
linna clädhít tekna renlekk vmgangilse, ok ländan-
är giordadhis m; gulle nar renlekin bortträngir
skörlifnadhín Oc ty som scriuat är eccl. xxvj°
Ängin the tingh som väghas som är gul oc annor 25
tolik, äru lika vårdh vidhír atirhallogha sial Än 69
thy är vár at skörlifnad; människia nidhírtrykkir
renlekkxsins gul som tråk Som scriuat är job xliij,
behemat som teknar skörléken ok teknar dyurlica
människio som lifuir j skörlifnadh hulkin som nidhír 30
slar alla trodhír gullit som teknar renleken swa som

træk Oc ty scal hon nidhír trodhas aff diäflenom
som scriuat star eccl. ix^o Huar skörlifnad; männ-
iskio skal nidhír trykkias a vāgh af diäflomen
swa som trækker

5 ¶ Annantidh m; ezechia som tydhír vars
herra hielp sculum vi offra gudhi fatighdoms mirr-
am hulkin bask är ok gömir the ting oruthin
m; hulkom hon blandhas Swa gömer fatikdomen
siälena hela än tha at han är besker at tola Ty
10 sigir christus Mat. x^o Sälē äru siälffviliande
fatighe ty at thera är himeriks rike ok sardelis
hielpir gudh them som scriuat är ps. Gud hielpir
fatighan man aff hans fatikdom

¶ Tridhiatidh m; josia som tydhír offir scul-
15 um vj ofra gudhi lydhna rökilse, ty at swa som
rökilse röker vpfar j hökt, swa skulum vi gerna
lydha varom formannom thil gud; hedhír Ty
sigir sanctus ieronimus Räd; thin forman som
herre, älska han som fadhír, tro vara helsamlikit
20 alt th; han biudhír tik ok dööm ey hans doma
70 mädhan thit ämbete är at lydha Thetta gifui oss
alquallogir ok miscunsambir gudh göra Amen

[Nästa sunnodaghin epte xiii dagh]

Ibant parentes ihesu Tha ihesus var tolf aara
25 gamal for han m; maria sinne modhír ok m; ioseph
til iherusalem om en högtidhis dagh, ok tha hög-
tidhen var ändath ok the sculdo heem fara, atir-
bleff ihesus j iherusalem ok maria ok ioseph vistho
th; ey, ty at sidhuania var ath qwinnor gingo sik

j hoop til högtidh, ok män sik, ok barn j badhom
hopomen, Ty tenkte maria at han vare m; ioseph,
ok ioseph tenkte at han vare m; maria, An then-
tidh the komo ena dagxledh aff iherusalem letto
the eptir honum j bland thera frändir ok vinir 5
ok grannelica ok funno han ey Ok atirgingo the
til iherusalem letande eptir honum ok funno eptir
tre dagha j mönstreno sithiande mellan kenne-
fadhrena hörande them ok spöriande them ok alla
the han hördo vndradhe aa hans swar ok viisdom 10
Tha sagdhe hans modhir til hans O son, hwi
giorde thu oss swa jak ok thin fostirfadhír lethadom
sörgiande eptir tik, Jhesus sagdhe hwi lethin j
eptir mik, huat ey vistin j at mik thilbör at vm-
gaa m; thöm tingom som minom fadhír tilhöra 15
Sidhan foor han m; them ok var them lydoghir
ok vndhirbughin Ok teddhe sinne snille eptir ty
som aldrin honum växte, ok var fullir m; nadh
for gudhi ok mannom

[Exposicio]

20

J Thesso helgho läst hafuum vi mang märke- 71
likin ting til kennedom aa iumfru maria gud;
modirs vägna, ok mang aa henna välsignadha sons
vägna Först j ty at hon for til ierusalem om
högtidis dagh huar gud; mönstir var Manoms vi 25
at sökia gerna kirkio ok aflat, ok helgha manna
stadha Ty at var herra sighír vij° libro celesti
iij° Mins hierta höxta luste är at gifua allom
sökíandom ok hedrandom mina helgha manna

stadha ok helga doma auðrdelikin löðn, eptir
thera vilia ok tro, ok ærfuodhe som them sökia

¶ Annantidh manoms vi til at vpfostra barn
ok læra them godha sidhi ok thil gud; tiänist J thy
5 märkis at iumfru maria hafde sin söte son ihesum
christum til mönstrit Aminnandis huru gudlica
hon var vpfostrat som hon sigir vj libro celesti lvj°
Jak var vndirlica gömd iämuäl j vngdomenom at iak
lydde ey nakra synd ok th; var ty at gud; kärlekir
10 ok mins fadirs ok mins modirs gran aatvakt ok höf-
uisk vpfødilse ok godha manna vmgengilse ok het
astundhan at vitha gudh stadlica blifwa m; mik

Tridiatidh at maria bleff vidh högtidena
alt ther til at hon var fulkompnadh, manoms
15 vi til at fulkomplica höra alt gud; ämbete
ok tidhagerdh, ok ey bort ga eptir diäfwlsins
72 äggian Swa som sanctus benedictus sagh en diäfwl
dragha bort en munk vt aff sinom bönom Ok
thy slo han munken m; lima ok kördhe fran
20 honum diäfwlen och sidhan gat munken qwar
standhit j gud; tiänist Ok ey skulum vi änxlas at
höra gud; ämbete Swa som mange änxlas ok ey
rädhas at vpnöta manga othalika dagha ok nätthir
j ölfyllo ok fanythom vär; hugnad Aff hulkom
25 christus sigir j° libro celesti xv Om the skulu
fasta alla vaka ok atirhalda sith köt synis them
swa som bära bly Om the höra smälek ordh,
om the dwälias j renlifue ella bönom th; synis
them som the sithi mellan torn gadda ok änxlas
30 j huario stundh Ok sigir sanctus gregorius Som-
lika äru starke at sta fore vär;likom dom jämuäl
allan daghin än a bönom fore gudhi tröttas the

j minsta stundh Tolkom sigir sanctus bernardus
Fore ty at siälen forlet gud; älskogha fore kötjins ok
värdlenne älskogha scal hon vsul forlatas aff gudhi
ok antwardas diäflomen ävärdelica pina skulande

¶ Fiärdhe at vj skulum fly almoghans itklica 5
vmgengilse Thy at j bland almoghan tappadhe
maria gud; son ok sin son ok zacheus fik ey se 78
ihesum for almoghanom Ty sighir sanctus bern-
ardus Huru skal iak finna ihesum j bland mina
vinir ok frender hulkin maria fan ey j bland sina 10
viner ok frender eptir ty som scriptin sigir eccl. xvij
lustas ey j almoghans samquemdh ty at j budöls
samquemd var sanctus iohannes baptista hals-
huggen Judit vj° Pharaonis bakare vphängdhir
gen. xl° ok amon dauid; konungx son dräpin Ty 15
at j ölfylo samquemd mistis gud; nadh teknat
m; sancto iohanne baptista som tydhir nadh ij
regum xij Ok drinkara ok frad;ara teknas m;
bakarom for skullandhe heluitis galgha Ok skör-
lifnad; människia teknas m; amon som valtogh 20
sina systir forskullandhe ther m; ävärdeliken dödh

¶ Fämta at vi skulum altidh hafua vars hierta
öghon til wan herra ihesum christum alleghis
mädhan maria tappadhe sin son tha hon sagh
honum ey m; likamlikom öghon är iäfuande at 25
vi rasklikare tappom honum Ty sigir sanctus
bernardus Swa som engin är the stundh at vi
nythiom ey gud; godh gärninga ok miscundh swa
scal engen the stund vara j varo aminne, swa scal
ok enkte th; öghna blek wara j hulko vj skulum 30
ey lofua han närwarande j aminne, eptir thy

som prophetin sigir ps. Jak skal stadfesta min
 74 öghon ofuir tik o herra gudh, ty som scriuat är
 prouerb. xx° Then scal äras som är sins hos-
 bonda atwaktoghir gömare Ty at scriptin sigir
 5 glömskom primo regum xxvj J ärin skyllloghe
 til äuärdelikin döð som ey gömdin idhan herra
 himerikis konung

¶ Siatta tha vj tappom ihesum For wara
 synde sculd skulum vj m; maria eptedöme sörgiande
 10 letha eptir honum tre dagha Ok finna han hulka
 förste besker synda idroghe är Annar rath scripta-
 mal, tridhia ful bättringh aff tessom trem sigir ihesus
 v libro celesti xxvij Vm mine owini vilia fa mina
 nadh ok venskap tha skulu the göra try ting,
 15 Första är at the skulu hafua idrogha aff allo
 hiertha, ty at the syndadhe mot mik sinom skapare
 ok atirlösare Annat at the scripta sik rätslika ok
 itklica ok ödmiuklika ok bättra sina syndhe eptir
 sins scripta fadhirs radhe ok budhi tha scal iak
 20 nalkas them ok diäflen skal fiarkas them Tridhia
 at the takj min licama Tha the hafua thetta ful-
 kompnat mädh gudlikhet ok kerlek, hafuande vilia
 at aldre optare at syndha vtan stadlica sta j godho
 alt thil sins lifs ändha Aff thessom trem daghom
 25 är scriuat gen. xl Än äru tre dagha som är idroghe
 scriptamal ok bättring eptir hulka himerikis kon-
 75 ungir scal minnas a thina tjänist, ok atir skipa
 tik thina förra nadh Nw om thu ey bättrar tik
 tha ma thu rådhas th; som scriuat är gen. xl Än
 30 äru tre dagha som äru ilskoful huxan Oquäme-
 liken ord ok onda gärninga, eptir hulka pharao

som tekna diäflen skal bort taka tith hoffwdh
ok vphängia tik j heluitis galgha, ok fogla som
tekna diäfla skulu sargha tith köt

¶ Siunda tidh m; maria eptedöme manoms vj
til at göma grannelica som hon gömde al gud; 3
ordh j varom hiertom Ty at christus sigir luc.
xj° Sale äru the som höra gud; ord ok göma
th; Ok sigir han th; iohannis viij° Then som
gömir min kennedom han skal ey smaka ävärde-
lekin dödh Om han fulkompnar kennedomen m; 10
gärningomen eptir sinne makt Ty som sanctus
paulus sigir Roma. ij Ey äru the som at enast
höra gud; ordh rätuse när gudi vtan laghana
görara skulu rätuse göras

¶ Framdelis j thesso helge lest hafuum vj 15
mang märkelekin ting aff iumfru maria sons vägna
vars herra söte ihesu christo Först är at han
hafde godhan vilia j sinom barns dom fölgjande
sinne modhír til gud; sins fadhírs mönstír Ty 76
sigir han siälfuir sap. viij° Jak var nämpt barn 20
ok fik godha siäl Godhír vili är oss törpteliken
Thy at som scriuat är ij libro celesti xix° Alla
diäfla formagha ey atir halla ella dragha then
fran gudhi som godhan vilia hafuir Ty sigir
sanctus bernardus All forscullan är j vilianom, 25
Forsculla swa mykit som thu vilt huru mykit
thin vilia vexer swa vexer thin forskullan M;
godhan vilia ma thu engaledhis forfara, vtan godhan
vilia ma thu engaledhis heel varda Ok sigir christus
j libro celesti xxxij° aff enom at af them vilia 30
som han hafde til at varda j syndom ok j syndene

lusta är diäffwlsins valdh swa mykit ofuir han
 at ey hardh ella huas ordh ok ey hötilse ok ey
 heluitis pina formagh at atirhalla han aff ondho
 Och th; är väl värdokt Ty at han hafde altidh
 5 vilia at synda, än tha at han ey altidh fulkompn-
 ade sin onda vilia m; gärningomen at han skulle
 äuärdelica antwardas diäflomen Thy at j minsta
 synd ther mannen lustas j ok bätra hona ey är
 honom ömpnidh til fordömilse

10 ¶ Annan tidh ty at han fans j mönstrena
 hörande ok spöriande kennefädhrena gaff han oss
 77 eptedöme ath gerna sökia kirkio, ok höra gud;
 kennedom Ty sigir crisostomus aff christo eghe-
 likit var godhom sonj först at ga til sins fadärs
 15 hws, Oc är scriuat eccl. viij^o Försmä ey visa
 presta kennedom, ty at aff them skal thu nima
 snillo ok huru thu mat finna gud hulkit hög-
 färdoghe girughe skörlusta älskara ey finna som
 scriuat är osie v. girughe ganga ok leta gud j
 20 sinom fähiordom som är värlylica tinga giri ok
 omsorgh ok sculu ey finna han Job xxvii Ey
 fins gud när them som syndelica lifua j köt;lusta
 ok girina omättelighet, diupit sighir han är ey
 j mik, oc hafuit som tekna högfärdogha hulke
 25 som beske ok stormande äru m; osämio talan
 sigir han är ey j mik Ty fins ihesus j ierusalem
 som tekna fredsamt hierta, ok j mönstreno m;
 gudlikom bönom mellan kennefädromen for gudhe-
 likan kennedom

30 ¶ Tridia at han var lydogir maria ok ioseph
 ther m; manande oss til lydhno Ty sigir sanctus
 78 bernardus Hwa skal ey blyghas at vara enträtin

j sino radhe tha sialff snillan forlet sith radh
 ok lydde androm, alla huar scal astundha at
 vara forman ofuir andra mädhan gud ville vara
 androm vndirbughin Ty sigir sanctus bernardus
 huru opta iak astundar at vara forman ofuir andra 5
 swa opta vil iak ga fore min gud Ty at af hon-
 um är scriuat at han var maria ok ioseph vndir-
 bughin Ty o människia om thu vilt ey fölghia
 man; eptirdöme vari tik ey ouärdoght at fölgia
 thinom skapare, hulkin sik ödmiukade ok lydogir 10
 var alt til dödhin Hulkin sina budordha lydhno
 och swa värdoghas j oss ökia at han värdoghis
 oss sanno lydno löön gifua Amen

[Dominica ij post epyphaniam]

N Vpcie facte sunt in chana galilee Johannis ij 15
 Jhesus ok hans kenneswena kalladhos til bryllopis
 ok ihesu modhir var ther Them vanskadhis viin,
 ok ihesu modhir sagde til hans The hafua ey
 viin ihesus sagde Ey hauir iak the makt aff tik,
 m; hulke iak formaghe iartekne göra, ok ey kom 20 79
 min thime än ther til Tha sagde maria them
 som tiänto, görin alt th; han idhir sigir Ther
 varo framsät siäx vatukar aff steen j hulkom
 judhane plägadhe twa sik Jhesus badh them fylla
 m; vatn, ok the giordo som han them bödh Jhesus 25
 sagde ösin nw, ok skenkin them främsta ok tha
 han hafde smakat vatnith som tha var vmuänt j
 win, ok viste ey at vatnit var vmuänt j win än
 the tiänara som vatnit hafdo öst vistho th; Tha
 kallade han brudgumman ok sagde honum, huar 30

man plāghar gifua först got win, ok sidhan the
warda drukne th; som saktare är, än thu gömde
got win all til tessa stund Thetta iartekne giordhe
ihesus första sinom kennesuenom ok vppenbaradhe
5 sino äro m; thy at ihesus ville ey at enast koma
til bryllöp vtan iämuäl ther iartekin göra

Exposicio

J thesso helgho läst giffs oss vndirsta at hionalagh är gudi täkt om th; rätlica hal; Ty sagde
10 christus beate birgitte The mäniskior som aff
gudlikom kärlek ok gudlikom räddogha saman
föghis j hionalagh til at affla barn til gud; tjänist
äru mit andelica mönster, j hulko iak vil tridhi
byggia Än tesse thimans människior saman föghias
15 j hionalagh for siw ting, Först for anlitis fägring
Annan tidh fore rikedomä Tridhia tidh for skör-
likhet ok ohöfflika glädhi hulka the hafwa j sinom
20 sköralosta Fiärda tidh for thy at ther är wina
samquemdh ok owirmatto swalg ok drykker Fämte
tidh for ty at ther är högfärdh j clädhom ok j
kost, ok j leek och j andro fafengo Siättatidh
for barn sculd, ey for ty at the skuli vpfødhas
til gud; hedhär älla j godhom gärningom vtan
til rikedomä ok verl; hedhär Siundatidh saman
25 koma the for skörlifnad; sculd j hulkins lusta the
äru som oskälilik diwr, ok skör luste är j thera
hiertom ok ey min älskoghe For ty samanföghias
the vtan gud; fadhirs bandh ok hans samhälle,
vtan gud; sons kärlek, ok vtan hans helga anda
30 hugnadh Ok naar the koma til säng, gaar genstan

min ande fran them, och oren diäfwls ande
 nalkas them Thy at the ey saman komo vtan
 for skörs lusta sak Tolkin hionalagh sculu alre
 see mit anlite vtan the bättra sik Ty at engen
 är swa tung synd at hon ey aff skrapas m; idrogħa 5
 ok bättring, j° libro celesti xxvj Ty magho tolkit
 hionalagh rådhas th; som scriuat är thobie vj The
 som swa taka hionalagh at the vthelykkia gud
 fran sik aff sinom hogħ ok siäl ok wäfuias j sinom
 skörlostas swa som hestir älla mule hulkom ey är 10
 skäl ellir vndirstandilse diäfwlsskap hafuir wald
 offuir them, th; är teknaat j scriptenne j Macha.
 ix° Huar som sigx at sambri syni som tydhir 81
 bätst görande ok tekna diäfwlin hulkin som til
 äuerdelika beskhet ledher them som honum lydhā, 15
 giordo bryllöpe m; myclo högferdh ok manga handa
 leek, hulka ionathas som tydhe komande duwo ok
 tekna christum drapp ok sargadhe, ok swa som
 ther sigx Bryllöpit vmuändis j grat, ok thera
 sangara röst j thara ok sorgh Ty at christi rät- 20
 uise dräpir them, ty at the fölgdo diäffwlsins äggil-
 som ok ville ey bättra sik Ok tha fulkompnas
 them th; som scriuat är job xxi° The glädhias
 vidh lek ok harpo ok bambo ok glädhias til orgha
 sang ok j enom punkt nidhir foro the til heluitis 25
 Huar diäflen skenker them versta ok bäskasta win
 aff hulko scriuat är deuter. xxxij° Heluitis draka
 galle är thera win ok oläkelikit stikil orma ethir
 ok ty drykx här sötelica j synda lusta ok ther
 beskelica j pinomen Som scriuat är prouerb. xxiiij° 30
 Syndā lusta vin ingaar blidlica ok skal bitha j
 ytirsta thimanom som hughormbir, ok skal om

82 kring giwta sith ethir som verste hughormbir
 hulkin orma konungir kallas, ok tekna diäflana
 höfdinga, som värsta ethir atirgallir for synda
 lustha. Här amoth sigir christus j^o libro celesti
 5 xv^o. Jak skal venda mik til andelikit bionalagh
 hulkit som gud bör hafua m; renom licama ok
 rene siäl. Ther sculu annor siw ting finnas god
 mot them siw ondha som för är sakt aff. Först
 skal ther ey nakor licamlik fagrings ella lustelik
 10 asyn astundhas vtan at enast gud; älskoghe. Annan
 tidh enkte ägha vtan vidhirtorftelikit vphälle m;
 engho öffuirflöðlikhet. Tridia tidh fly fanyt ordh
 ok squallir. Fiärda tidh girnas the ey at see wini
 älla frändir vtan iak är thera älskoghe ok astundan
 15 Fämta tidh girnas the at göma ödmiukt innan
 til j samwithino ok vtan til j clädhabonath ok
 athäffuom. Siätta tidh hafua the vilia at alre skör-
 lica lifua. Siunda tidh födha the barn til gud;
 tjänist m; gudlikom omgängilsom ok äptedöme
 20 ok andelica ordha kennedom. Thy sculu the alre
 skilias fran mik, huar the sithia sta älla gaa är
 iach altidh tridhi m; them

¶ Framdelis j lästena merkis iumfru maria
 miscund j ty at hon badh sin son skudha thera
 25 wanskilse som ey hafdo win som sanctus bernardus
 88 sighir. Hon varkunnadhe thera blygd ok wanskilsom
 som miscundsam ok swa som väl viliogasta, henne
 miscund fa älla the som lyda gud; budordom. Tesse
 giordhe eptir henne radhe hulkom henne son vm-
 30 uände vatn j vin, Hulkit tha vardir andelica nar
 synda ydroghe ok reddoghe ok gratir for heluitis
 pino rygelikhet omuändis j gudilicom kärlek m;

thes helga andha hugnad, som crisostomus sigir
 J bryllöpeno omuandis vatnit j vin nar thes helga
 anda hugnadir kombir eptir tharana sorg Än
 tesse siäx vatukaren j hulkom iudana twado sik
 tekna siäx dygdir m; hulkom siäla rensas 5

Första är rät tro rensandhe vndirstandilsen
 aff villo ok vantro som scriuat är eccl. xiiij gud
 rensade thera hierta m; tronne Än som scriuat är
 eccl. ij° Ve them som sundirlöste äru j hiertano til
 truldom ok villo ty sculu the ey värnas af honum 10

Annat är stadukt hop rensandhe astundilsen
 aff verl; fikt For hulkit sanctus paulus sigir hebr.
 vj Vi hafuum starkastan hugnad, hulke som flym
 til at halla th; hop som är förre sakt hulkit vj
 hafuum som siälena ankar fast ok trykt Thy at 15
 vj forlatom nakat värkl;likit for gud hupum vj
 atirtaka tolkit hundradha af honum j ävärdeliko 84
 lifue Mat. xix Som christus sigir Then som for-
 latir hws, brodir älla systir fadir ella modir älla
 hustru for mit nampn han scal taka hundradha 20
 fal lön ok ägha ävärdelikit liiff

Tridia är renlek ok atirhaldh rensandhe aff
 kötsins orenlikheth For hulkit sanctus paulus
 sigir ij cor. vij. Rensom oss aff huario licamans
 ok siälene smitto fulkompnande helga gärningha 25
 j gud; reddogha, Hulkit ey kan varda vtan likam-
 lico synne atir hallens af allo olofica synd ok
 hörsel, munnen af edhom, bakmalom, bannom, lygn
 ok älla andra olofica talan Til hulkit scriptin
 manar sigiande eccl. xxviij Atirgård thin öron 30
 m; thornom som teknar heluitis pinor reddogha,

ok hör ey ondha tungo, gör dör thinum mun ok
thinum örom lass, vpläsande them til goth ok
atirläsande them til onth Oc bidh m; prophetan-
om som sigir ps. O herra gud bortwänt min
5 öghon at the skulu ey se fafengona

Fiärda är gud; reddoghe rensande aff hög-
ferdh ty at som scriuat är eccl. j° Gud; räddoghe
5 bort ältir synde Än then som vtan gud; räddoghe
är han vardir ey rätuis alla gör rätuisa gärninga
10 Ty sigir christus iij libro celesti ix Gud; räddoghe
är th; ting som inleder j himerike Thy fiollo
mange j synd for mannom huar the räddis ey at
synda fore gudi

Fämta är at rådhas heluitis pinor ok gerna
15 tola dröfuilse här j värlenme at the maghe vndfly
Thy sigir scriptin deut° xxxij Jak ville at thu
smakadhe the ting som gud; äru, ok vndirstodhe the
ting som värlenme äru ok foresaghe the pino som
j heluithe äru Vtan iäff tha astundadhe thu hime-
20 rike ok forsmadde värlenna ok räddhis heluite,
ok toldhe gerna dröuilse til at vndfly them Thy
som cassiodorus? sigir Tholomodh forvindir all
ginuärdog ting ey moth stridande vtan tolände,
ey mot korrände vtan gudi takkande hon aff-
25 skrapar synda lusta ok antwardar gudi liwsa siäla,
ok ty som sanctus gregorius sigir Enkte ära wara
godha gärninga vtan wj tolamodlica thulum gin-
uärdogh tingh

Siätta är kärlekir forwinnande alla synde Aff
30 30 hulkom sighir cassiodorus? kärleker är syndana
dödhir ok stridanda manna dygd och störkir, ok
thera ära som sighir vinna Ok kärlekin tilbindir

gudi siälena Ok ty biudir sanctus paulus cor.
 iij Hafuin kärlek ofuir al ting, hulkin som är
 fulkompnilse band Som ok sigir sanctus bernardus
 Then som een tidh drikkir fulkomlica aff gudlikx
 kärlekx smak han glä; ok blidhir vardir til alla 5
 godha gärninga, Han värker och kenner th; ey,
 han gabbas ok actar th; ey, han ärfuodhar ok
 trötthis ey Huar thetta stenkarit skal fyllas m;
 twem alla trem smam karom Aff twem som är
 gud; kärleker ok sins iämcristens Aff hulkom 10
 scriuat är Mat. xij Älska thin gud aff allo thino
 hierta oc thin iämcristen som tik siälfuan Älla
 aff trem som är hop tro ok kärlekir ödmiukt fatik-
 dombir renlekir onda tanka orda ok gärninga atir-
 hald Tessen trem sinnom try tåkias gudi som 15
 han sighir eccl. xv J tessom trem foresagdom
 tåkias minom anda Hulkin alqualloghir oc mis-
 cunsambir gud late os renlica halla at vi mattom
 vardha gud; barn Amen

[Dominica iij post epyphaniam] 20

Cvm descendisset ihesus de monte &c Mat. viij 87
 En spetälskir fiol a knä for ihesum ok sagdhe O
 herra thu forma at hela mik oc rensa om thu
 vilt, Jhesus sagdhe iak vil at thu rensis Oc ihesus
 vträkkande sina hand hannadhe han ok genstan 25
 vart han ren ok quittir aff spätälsko sotenne Ok
 ihesus sagde honum vakta at thu sägh th; for
 enghom vtan gak ok the tik prestenom ok offra
 tith offir som moyses böd them offra som rensadhe
 varo, aff spetälske soth, them til vithne at iak ren- 30

sadhe tik Ther epte gik een höfdinge til ihesum
 bidiande han ok sigiande O herra min piltir liggir
 j mino huse wnnin ok rāntir af alla sina lima
 makt ok pinas illa Jhesus sagde iak skal koma
 5 ok hela han, höfdingen sagde O herra gud iak
 är ey vārdoghīr at thu ingange j mit hwa vtan
 sigh at enasth m; eno ordhe at han skal heel
 vardha Thy at iak är vālloghīr man hafuande
 vndir mik riddara, ok iak sigir enom gak ok han
 10 gaar, ok androm kom ok han kombir Ok iak
 sigir minom tiānarom gör th; ok han gör th;, ok
 thy mādhan mæn lydha mik Myklo hāldir varda
 al ting āptir thinom vilia ok budhi som gud är
 Jhesus thetta hōrande sagdhe, ey fan iak swa stora
 15 tro almennelica j israel's folke som j thenna höf-
 dingia Ty sighir iak idhir at mange skulu koma
 20 38 östan ok västan af hedinskapinom ok huilas ok
 hugnas m; abraham ok ysaac ok iacob j himerike,
 ok rikinsins syni som waro iudhane skulu vt-
 20 kastas j ytra mörkrith, ther scal varda gratir ok
 tanna gnislan Sidhan sagde ihesus höfdinganom
 gak tik skal varda som thu trodhe, ok j samu
 stundene warth smaswenen helbrögda

[Exposicio]

25 **J** Thesso helgho læst sigx enkannelica af tren
 tingom, Först aff spetālska mansins vidhirmödho
 ok pino, hulkin the syndogha människia tekna,
 som smittat är af siw dödlicom syndom De hiis
 require dominica xiiij post trinitatem de decem
 30 leprosis et dominica xvij de ydropico

Annan tidh af wanföra piltsins vanmakt ok ysældh af hulkom try ting sighias Först at han liggir ok j thy teknar han skörlifnad; mäniskior ok drinkara hulke som liggia ok sölas j sinom oqwāmelica lusta, swa som swin j trāk pud;, hulka 5 prophetan liknar vidh sein ok diwr sigiandhe joel j Nöthin alla diurin rotnadho j sinom trāk Ty at som sanctus gregorius sigir Tha rothna nöthin ok fulna j sinom trāk nar skörlifnad; människia endir sith lifuerne j skörlifnadh, swa söladhis 10 olofernes af hulkom scriuat är judith xiiij° At han leth kalla ena qwinno til sin j the akt at han ville synda m; henne Ok lagh j sinne sengh söfdir 89 aff myclum drykkenscap ok the sama qwinnan drap han ok gik swa osmittat fran honum Ty är 15 scriuat prouerb. vij kötlusten nidirkastadhe manga sargadha m; syndom, ok starkasta män äru dräpne af honum andelica ok likamlica

Tridia tidh sigx af honum at han var vanför j allom limom, ok thy tākna han lata människior 20 hulka sik til enga goda gärninga röra, oc ty falla the j manga synde Ty at som scriuat är eccl. xxxiiij Latin kende lathum mycla vnsko Oc sigir sanctus bernardus Latin är squallers modhír ok dygda stiuffmodhír hon nidhír kastar lathan man starke- 25 likast j syndh Än tha at han var för j nakro godha starkir, Hon föddhe ok vpfostradhe högfärdena, ok qwāfuir dygde, ok vpbyggir vägh til heluitis

Fiärda tidh sigx at han pinadhis illa ok ty 30 teknar han girugha mäniskior Aff hulkom siukdom

salomon sigir ecc. v. Verste siukdombir ar hulkin
 90 iak sagh vndir soleþne, ok th; aru rikedomar gömde
 j onth sinom herra, hulke m; versta twing ok
 sorgh forfara Ty at the saman sankas m; arfu-
 5 odhe ok gömas m; reddogha och mistas m; sorgh
 Ty sigir sanctus gregorius Nidsker ok girugir
 brinner här j giris heta ok mycle omsorgh huru
 han skal sit go; at göma, ok ther eptir scal han
 brinna j heluitis eldh

10 Aff tessom höfðinga som badh for sinom siuka
 pilth hafuum wi try ting til eptirdöme

Först j ty at han ödmiukadhe sik ok sagde
 sik vara ouärdoghan at taka ihesum j sith hws
 Ty som sanctus augustinus sigir at han sagdhe
 15 sik vara ouärdoghan vart han värdoghir, ok af
 thy at han räknadhe sik at ouärdoghan vara
 at taka ihesum j sith hws vart han värdoghir at
 takas j hans rike Ty at som sanctus ambrosius
 sigir Enkte ar th; som os gör swa takka gudi
 20 ok mannom som at vi räknom oss for ödmiukt
 minsta vara, Än tha at vi hafuum nokor for
 skikkilse när gudi

Annan tidh pröfuas j tessom höfðinga trone
 miklikhet j ty at han sagdhe ihesum formagha
 25 at gifua siuka piltenom helbrygdo m; eno orde
 ok ty sagde ihesus honum, tik skal varda som
 thu trodhe, ok genstan vart piltin heel Ty sigir
 91 ihesus Mat. xj°, xxij Al ting aru möghelikin them
 som tro a gud, ok ty al the ting som j bedhins
 30 j gudlikom bönom troande skulin j taka Ther
 amoth sigir christus Johannis iij Then som ey

tror rätlica a gud är nw fördömdir til heluithis
ty at han tror ey a enda gud; sons nampn

Tridia tidh j lestene thees oss höfdingans
karlekir j ty at han badh for sinom swen, fölgande
scripthene radhe som sigir eccl. vij Sinnadir swen 5
vari tik swa som thin siäl ey giordo the swa ofuir
hulka scripthen käre Jac. v° Jdhra ärfuodhis
manna lön hulke som skaro ok yrkto idhur garde
aru swiknir af idhir, j ty at the fingo ey sin
ärfuodhis lön, ropa, och thera roop ingik j al- 10
uallogx gud; öron Ther amot är scriuat leuit. xix
Thins ärfuodhis mans lön atirbliffue ey när tik
til morghonen

[fiärdha sunnodaghin epte xiiij dag]

Ascendente ihesu in nauiculam &c Mat. viij 15
Jhesus foor j skep och hans kenneswena m; honom
ok mykin stormbir vart j hafuino, swa at skepit
holdis ok fylthis aff bølghomen, ok ihesus soff j
skipino Apostoli opuäkte han sigiande O herra 92
hielp oss ok hela os ty at alleghis forfaroms wi 20
Jhesus awitte them at the hafdo lislä tro mädhan
the räddhos ok vpstod ok bød vädreno ok haf-
uino at späkkias, ok genstan kom mykin späklik-
het j them swa at the th; sagho, sagdo O huru
thenne mäktogir är, mädhan hafuit ok vädhrit 25
lydha honum

[Exposicio] .

JTesso helgo läst är först märkiande at ihesu
kennesuena först ingingo j skepit m; honum Här

pröfuas at the äru vars herra sanna kennesuena
 som redhebonè äru fölghia honum j dröfuilsom,
 hulkom han sigir lakedom for siukdom luc. xxij
 J ärin the som blifuin m; mik j minom frestils-
 5 om, ok iak skipar idhîr swa som gud min fadîr
 skipadhe mik rike at j skulin äta ok drikka ofuir
 mit bord j mino himerikis rike Mat. xvj Ok
 ty then som vil koma eptîr mik til himerikis neke
 sik sin syndelica lusta ok vilia ok taki sith kors
 10 ok fölgha mik j pinlika lifuîrne ok harda erfudhe
 Ty at som scriuat ät eccl. xxij Mykin ära ät
 fölgha warom herra j kärlek ok renlek j ödmiukt
 fatikdom tholamodh ok androm dygdom En aff
 them som ey äru christi kennesuena ät scriuat
 109 15 Johannis vj Mange aff hans kennesuenom gingo
 atir til ryggia ok ganga ey nw m; honum, offuir
 hulka han käre Jere. xvj The forleto mik ok bort
 gingo eptîr androm gudhom som ät högfärd, goz,
 giri skörliffnadhîr drikkenskapir ok andra tolka
 20 synder ok tiänte them ok dyrkadhe them ok for-
 leto mik ok gömdo ey min lagh, vtan huar een
 gaar j sins ilsko hierta vranglikhet at han skuli ey
 höra mik, ok ty scal iak bort kasta idhîr aff thesse
 vârljins iordh ok j the iord som j ey nw vithin
 25 som ät heluitis iordh holdh mädh äuärdelikom döð
 mörkîr ok yseld Job x Ok skulin varda vndir
 bughne androm gudhom som äru diäfla, hulke ey
 skulu gifua idhîr huilo j pino dagh älla nath

¶ Annantidh at mykin stormbir vart j hafu-
 30 ino, ther til ath ihesu kennesuena skullo bedhas
 hans miscund ok se hans waldh Ty som sanctus
 gregorius sigir The onda ting som oss här trängia

nödhga oss ath ga til gud, Än j ty at ihesus
soff gaff han oss vndirstanda sik hafua sanna man- 110
doms nathur ok j ty at han bödh ofuir hafuid
oc vädrit ok the lyddo honum tedhe han sith
gudlica valdh Som crisostomus sigir Sömpnin
tedhe ihesum vara sannan man ok haffsins späk
sannan gudh Jhesus synis syndoghom sofua tha
han tolamodhlica thol them som scriuat är eccl.
viiij Thy at ey framföris domen rasklika mot
syndoghom göra manna syni onda synde vtan 10
reddogha Moth hulkom sigir sanctus gregorius
Engin syndogir torff ther a trösthä at gud thol
honum lenghe j syndom ty at j sinom dom vt-
kräfuir han af honum swa myklo strängara rakin-
skap ok rätuiso huru myklo lengir ok tholomodhe- 15
licare han bidhade fore domen Ok sigir christus
hardhom ok gamblom syndarom Vtan the atir-
koma til min som trone tjänare m; bättringh skal
iak hämpnas ofuir them j minne vredhe, tha skal
them vardha ve j siäl ok likama, ve ty at the 20
komo lifuandis j världhena ok lifdho j henne, Ve
them thy at thera thima var stunthir ok fanyttir
ok thera pina skal vara äüärdelikin, tha skulu
the th; kenna som the forsma at tro nw Tha 111
sculu the vndirstanda at iak manadhe them som 25
fadir ok the villu ey lydha mik,

Tridia tidh är märkiande at apostoli vpuäkki-
andhe ihesum giorde try ting, the gingo til hans
ok vpuäkte han ok badho hela sik Swa sculum
vi ga til hans j rätto tro ok reno samuithi Som 30
sanctus paulus sigir heb. x Gangom til gud m;
sanno hierta ok fullo tro Hulkit then ey giorde

som scriptin sigir aff eccl. j° Thu gik il̥sklica
 til gud ty at thit hierta är fult m̥ swik ok falsk-
 likhet Thy dräpir tolkir sina siäl som scriuat är
 sap. xvj Mäniskian dräpir sina siäl m̥ sinne il̥sko
 5 Annan tidh sigx at the vpuäktö ihesum swa bōr
 oss j waro nödh vpuäkkia han m̥ gudlicom bōnom
 sigiānde th̥ som scriuat är ps. O herra gud vp-
 uäk tith wald ok kom at thu skuli hela oss Jdem
 O herra gud stat vp ok hielp oss fore tith
 10 nampn hulkit then ey giordhe hulkom scriptin
 sigir prouerb. xxiiij° Thu scal vara swa som sof-
 uande mith j hafuino ok swa som söfdir styre-
 man hulkin styrit hafuir misth, hulkom enkte fore
 staar vtan nydhir sänkilse til grunda Swa gaar
 112 15 syndoghom som scriuat är Syndoghe män skulu
 vmuādas nidhir j hāluiti alla the som glōma gudi
 vtan the bātra sik Tridia tidh badhe the ihesum
 hela sik swa bōr ok huariom wara at gōra sigiānde
 m̥ prophetanom ps. O herra gud gör mik helan
 20 ty at syndha ok dröfuilse vatn ingingo thil
 minne siäl Jdem O herra gud gör mik helan
 ty at iak hopar a tik, Än syndena hindra ok for-
 taka bönenne frukt Ty at swa som prophetin
 sigir ysa. lix° Ey är vars herra hand stunth gör
 25 at hon formaghe ey hela, ok ey är hans öra stunt
 giord at han skuli ey höra, vtan idhir wranglik-
 heth skilde idhir fran gudi ok idhra syndhe huldo
 hans anlite for idhir at han sculi ey höra idhir
 Ty sigir prophetin ps. Ey höre var herra mina
 30 bōn gifuande mik th̥ som iak bedhis, om iak
 skodhar wranglikhet j mino hierta

Fiärdha tidh är märkiande at ihesus lagde
hafsins storm ok vädrith lydde honum Aff thesso
vädre är scriuat daniel vij° Fyra vädhir stridho
j stora hafuino som tekna värdlena, ok fyra stoor 118
diwr vpforo af hafuino Thessa fyra vädhir äru 5
fyra syndir teknadha m; fyrom diurom

Första var swa som leon ok hafde örna vingha
th; tekna högfärdogha som herras owir man som
leon ofuir annor diur Som scriuat är numeri
xxij högfärdokt folk scal vpsta som leon, ok vp- 10
rättas som leon job xj Fanyttir man vpresis j
högfärdh ok sigx hafua örna vingha deut. xxvij°
At han vari som örn flygiande m; bräsko Aff
tolkom sigir christus j° libro celesti xvij° Han är
liker flygande örn ty at for sina högfärd om han 15
formatte lethe han sik engha vara höghre, han
sargadhe m; sinom ilska kloom alla them som han
forma Ty scal iak af hugga hans vald; ok hög-
färd; vingha ok bortföra hans ilsko af värdlenne
ok scal iak anthwardha han oläklika heluitis grytho, 20
hwar han skal pinas for vthan ändha

Annat diurith var likt biorn hulkin blindir
vardir seande heta mullogh, han tekna skörlifnad;
mäniskio, hulkin blind vardhir andelica aff hetom
köt; lusta Som scriuat är eccl. xxv° Han blint 25
giordhe sith ånlite som tekna samuithit swa som
biorn th; sagdhis hafua tre thanna gardha Swa
hafua skörlifnad; mäniskior orenlikhet; huxilse ord 114
ok gärningha Mot thenne treim sigir var herra
eccl. xxv Tessen try ting hata min sial Ok ty 30
är scriuat apok. xix Thetta skörlifnad; diurit vart

gripit ok senth j brinnande eld; sio som tekna
heluitis brendagha

Tridhia diurit var likt lebarde hulkin mang-
litadhir ar ok tekna giruga, hulke manga funde
5 hafua til varl; go; apling Thetta diurit syntis hafua
fyra huwdh, ty ath girughe afla go; m; fyra falla
orätuiso, som ar roff ok stöldh, orätuis skattir
fals köpslaghan alla false doma, ok aru girughe
dödhe j sialene, ok lukta swa illa fore gudhi
10 som then dödir kroppir som fyra dagha hafuir
ligadh j iord

Fiarda diurit syntis rädhelikit oc vndirlikit
oc starkt ok hafde ierntendir vpätande ok for-
därwande alt th; som th; ouirrakthe Thetta diurit
15 tekna starke drinkara hulke iern buk synas ath
hafua fore thera omättelica swalgh Hulke onytte-
lica vptonöta ok forgöra gud; laan Th; diurit syntis
hafua tio horn ok mwn talandhe stor ting, ty at
drinkara bryta mäst gud; budordh, ok aru stor-
20 talughe Oc ty som prophetin sigir ps. Var herra
skal fortappa alla swikfulla läppa ok stortalugha
115 tunga Ok eldir ok brennestens lughi ok bölgia
blästir skal vara thera drykkekars deel j heluithe
Än tha ihesus predicade j iordrike ok lägde m;
25 sinom kennedom the fyra vädirstormana som tesso
ondo diurin vpuäkkä j thesse värdlena hafui ok
th; sigir han vj libro celesti liiij° Jak teddhe
fatikdom ok lydno mothe girinne och högfärdine
Jak kende fastho ok böne mot drykkenskapenom,
30 Jach flyddhe manna vmgango standande stundom
ensamen j bönom Jak togh obrygdilse iak vtualde

ärfuodhe ok vārkie Jak tolde pino ok smäliken
dödh mot skōra kötsins lustha för hulkit o sōte
herre ihesu christe tik vari loff hedhir ok āra Amen

[fämta sunnodaghin äpte xiiij dag]

SJmile est regnum celorum homini &c Mat. xiiij
Himerikis rike liknas vith then man som saaddhe
godha sād j sin akir, ok mādhan mannen soff tha
kom hans owen ok sadhe tidȝla mydwakt j hwetith ok
bort gik sidhan Then tidh sādhin var vāxin syntis
tislana j henne, tha sagdho hosbondans tiānara 10
til hans O herra huat ey sadhe thu godha sād
a thin akir hwi sinas nw tidȝla j honum, han sagde
owenlikir man giorde thȝ, tiānarene sagdho, vil
thu at vi skulum vprifua tislana wr huetheno,
han swaradhe ey skulin j thȝ göra at j vanlika 15
vprifuin huetith mȝ them, lātin badhe saman vāxa
til skōrda thiman, ok iak skal tha sighia skōrdo
folkeno vprifuin först tiȝslana saman bindhin them 116
j kārfa at brenna, ok hwetith insankin j mina
ladhu 20

Exposicio

Ithesso helgo lāst nāmpnas fyre Först then
som sadde godha sād swa then som öfuir sadde
ondha sād, Swa akirsins gömare ytirsta akir-
sins skārare Ty är här först märkiande at var 25
herra ihesus christus han är then som sadde godha
sād naar han al ting skapadhe godh Som scriuat
är gen. j° At gud sagh al the ting som han hafde

skapat at the waro al högtidlik godh Ok sigir
 vise mannen eccl. xxxix° Alla gudþ gärninga äru
 godha Ok ty är scriuat sap. xiiij° Fanytte äru
 the män j hulkom ey är gudþ viisdombir hulke ey
 5 kunno vndirsta gudh aff godhom tingom som the
 skapat, ok aatuakta ey älla skodha skapadha tingin,
 at the matten aff them vndirsta huar thera skapare
 war Mädhän som scriuat är sap. xiiij Aff skapadha
 tingana fagring ok myklikhet ma thera skapare
 10 vidhirkennelika sees, ok ty sigir sanctus augustinus
 117 Aff skapada tingana myklikhet vndirstas at skapa-
 rin är alþualloghir Aff thera stirsl sniällir aff
 thera forsyn godhir

Annantidh är märkiande at then som sadde
 15 ondha sädhena är diäffin hulkin tha saar mäst
 sina onda sädh naar syndoghir man sofuir j sinom
 synda lusta Hulkit som teknat är j scripthinne
 ther som sigx ij. regum iiij° ath ysbosäth som teknar
 skämdeliken man som sofuir j sinne säng j hetom
 20 synda lusta om midhian dagh, thþ är at han lustadhis
 j hetom lustha j syndenne, Tha ingingo tve röfuara
 bannoa som tydhir kom tækkir som teknar vārþ
 goþ hugnadhir hulkit mange swa tækkelica taka at
 the glöma gudhi Annar röfuarin heth recab han
 25 tydhir blöthtir faghir ok teknar blötan kötþ lustha,
 Tesse tve röuara drapo ysbosät then skemmelica
 man tha dorauachtirskan soff som tekna siälen ty
 at nar skälin vakta aptir lustanom vardir siälin
 raskelica dräpin af diäflenom Ok ty som sanctus
 30 paulus sigir rom. viij° Om j lifuin eptir kötþsens
 lusta skulin j dö mþ äüärdelicom dödh Ty gifuir
 sanctus petrus apostolus radh sigiande j pet. v.

Varin skälica tempradhe j math ok dryk, ok vakin 118
 j godhom gärningom, ty at idhir owin diawlin
 vmkring gaar som ryutande leon letandhe then
 som han maghe vpsuälghia m; ty at han nidhir-
 kastar han j dödlica synde, hulkom j skulin mothe 5
 staa varande starke j helgho tro Ty at sanctus
 bernardus sighir Diäflomen tilhörir at inbära os
 ondh äggilse oc huxilse, ty bör oss ath standha
 mote them Thy at huru optha vi mote them
 standom forwinnom vi diäfwlin ok gladha görom 10
 änglana oc hedhrom gudh

Tridhia tidh j lästenne nämpnis akirsins gömare
 som äru formännene Ok ty är märkiande j lästene
 som här sigx nar mennene som äru formännene
 sofuo sade diäfwlin onda sädhena Thy at nar 15
 formännin sofuir j dylsko ok glömsko ok vp-
 uäkkir ey almoghan m; gudlicom kennedom, godha
 gärningha äptedöme älla rätuisom näpsilsom, tha
 äptirfölgir at almoghin sofuir m; honom j syndom
 Hulkit teknat är j scriptinne, huar aff sigx ath saul 20
 konungir som tydhir vannytiande, ok tydhir then
 som vannythiar gud; nadh sik gifna, soff ok hans
 härskaps höfdinghe oc alt hans härskap soff Och
 tha hafde abisai, som tydhe rywtande oc tekna 119
 diäflin dräpit han, hafde ey dauid varit som teknar 25
 christum fortakit honum th; j° regum xxvj Thy
 at swa brat mäniskian dwäls j dödlica synda sömpn
 ok lustha tha dräpir diäflin hona vtan miscun-
 sambir gud hulkin ey vil syndokx mans ävärde-
 likin dödh vtan at han skuli vmuändas ok lifua 30
 ävärdelica fortoke honum th; Ok är scriuat iij
 libro celesti v. At fleste formennene älska swa

nykit sin äghin vilia at the akta ey sina eghna
 alla sina vndhirdana siala nyttelikhet jnväfrande
 ok nidirkastande sik siäfuiliande j grymmasta hög-
 ferdhina ok girinna ok orena kötzens lusta bölghior
 5 hulka gärninga vsle almoghin fölghir, troande sik
 j tolkom tingom halla rättan vägh Ok swa dräpa
 formännene sik mädh sinom vndirdanom fölgandhe
 allom sins vilia lusta ok astundan

Fiärda tidh j lästene nämpnis akirsins' gömare ok
 10 skärare hulka anglana tekna Som christus siälfuir
 sighir vt tydhande tesso helgha lästh sighiande Mat.
 iij Then som saar godha sädh är iumfrunne son
 Akrin är värdlenne godha sädhin äru himerikis
 syni lydhande gudhi Tidslana äru diäfwlsins syni
 15 hulke ey lydha gudhi owinen som sadde tidslana
 är diäfwlin, Skörda thimen är värdlenna ände
 120 Skärarene äru anglana, ok ty swa som tidslane
 saman häntas ok bindas j kärfua ok vpbrennas
 m3 eldh, swa scal varda j värdlenne ända. Jom-
 20 frune son skal sända sina angla Ok the skulu
 bort hänta aff hans rike al skadelikin ting, ok
 the som göra wranglikhet, ok skulu sända them j
 brennande eld3 vghn Ther scal vardha grathir
 af otholiken brändaghi, ok tanna gnislan af otho-
 25 like köldh Tha fulkompnas th3 som prophetin
 sigir ysa. xxxiiij° Tid3sla samansankadhe som äru
 fordömde män Tha samansankadhe som tid3sla
 bundna j kärfwa skulu brennas m3 eldh Tha skulu
 the som hafua slitith gud3 budordha band ok löpa
 30 löse j synda lusta bindas vm händir ok fötir Som
 christus sigir numeri xxv Ok kastas j heluitis
 mörkir bundne ty ath the villo ey nytia sina limi

thil gud; tjänist Ty sigir sanctus gregorius Ängl-
 ane binda tiðslana j kārua nar the lika syndhara
 samanføghia j likom pinom, ok högfärdoghe briinna
 m; högferdoghom, skörlifnad; människior m; skör-
 lifnad; människiom, nid;ske mād̥h nid;skom, swik- 5
 like m; swiklikom, awn;fulle m; awnd;fullom Ok
 ty nar Änglane ledha lika j syndom til lika pinor
 binda the them som tiðsla j kārfa til at brenna
 Än hwetit som teknar the människio som söta 121
 ok rena äru j gud; kärkele biudh̥r ihesus insanka 10
 j himerikis ladhur, huar the sculu hugnas m;
 honum for vtan ända ok glöma al the dröfuile
 som the förra hafde huadhan af han sigir them
 ysa. lxxv. Förra ondo ting skulu ey vara j idhro
 aminne ok ey vpfare ofuir idhart hierta vtan j 15
 skulin glādhias ok frögdas auärdelica, hulkit os
 gifui alþuallogir ok miscunsambir gudh Amen

[första synnodaghin i ix vikna fasto (sep-
 tuagesima)]

HJmerikis rike liknas them husbonda som vt- 20
 gik vm morghonen arla ok legde ärfuodhis män
 at ärfuodha j sinom vingard, ok sampde m; them
 vm dagsins päningh ok sände them j sin vingardh,
 Han vtgik vm tärð; thima ok fan än nokra standha
 fafenga, oc sagde them, gaan j min vingardh, the 25
 gingo som han böð them, Han vtgik vm säxt
 thima. ok nons thima oc giorde samuledh, han
 vtgik ok om aptonsangxthima ok fan än nokra
 standa fafenga ok sagde them hwi standin j här

- Mat. vj Skudhin himnanna fughla at the saa ey,
 oc skära ey oc insanka ey j ladhur, oc hime-
 rikis fadhír föddhe them, huru mykit hállir idhír,
 hulka han atírlöste m; sina dyra blodhe Theñne
 5 husbonden hafuír vingard som ár the helgha kirkio,
 hulkin ty liknas vidh vingardh at som vintrán the
 synas litith várdh om vinthrin ok áru tha dyr
 ok nyttelik om somaren Swa synas gud; vini
 for sina ödniukt litith várdhe j tesse várdlenne
 10 vinthir oc áru tho dyre fore gudhi thy at han
 gifuír them himerikis lön swa som somar frukt
 Ty sigír iohannes apostolus Vi árum gud; syni
 án ey syntis án huat wi sculum varda, án vi
 vithum ath nar synis han skulum vi vardha hon-
 15 um like ok see han swa som han ár j sinne áro
 125 Vingardhana lokt bort álte fran sik etirorma, swa
 the helgho kirkio kárlekir álte fran sik diáfia
 huadhan scriuat ár aff j libro celesti liij° Kár-
 lekir til gud drápir diáfwin ty at han vilde hállir
 20 hundradha sinnom dö, án ath mániskian tedhe
 sinom gudhi minsto kárlekk gärning swa ár han
 afwund; fullir oc ilþscafullir

- Annat ár at lathi awitas hulke fafenge stodho
 j állopta thimanom ty at the tekna them som lati
 25 áru j várdlenne hulke swa myclo idhnare skullin
 vara j godho huru myclo minna thöm eptírstar
 aff thera lífs thima Ty sigír gregorius Swa
 mykit atwaktoghare skal huar vara j sinne styrils.
 huru mykla áldre han ár Oc sigír crisostomus
 30 Vithin j ey at then som ey árfuodhar til gud;
 hedhír j tesse verld han skal ey áta j himerikis
 hugnadh Ty at tesse vārildenna dagha áru áruodhis

dagha, oc the dagha hār āptir koma āru hōgtidhis
dagha Thy sigir prophetin aff lathum ps. The
āru ey j gudhlica manna ārfuodhe, ok thy skulu
the ey flāngias m; gud; mannom j vārildene vtan 126
m; diāflomen j heluite 5

¶ Tridhia tidh mārki husbondans milhet j ty
at han gaff genstan āruodhis mannomen thera lōn
āptir ty som han biudhīr j scriptinne sigiandhe
leuit. xix. Ey atirblifue thins ārfuodhis man;
ārfuodhis lōn nār tik til morghonen Gladlica ār 10
ārfuodandhe j gud; vingard ty at han gifuir rask-
lica god lōn Hwadhan aff han sagde til sin ven
abraham gen. xv Rād; ey abraham ty at iak ār
thin vārnare oc thin lōn ār storlica mykin Oc ār
scriuat Raskt ār j vars herra ōghon at rasklica 15
hedra fatighan, ok vars herra vālsignilse skynda
til at gifwa lōn rātuīsom man Swa koma oc ondom
thera lōn rasklica aff hulkom scriuat ār job xxj
The framledha sina dagha j licamlico godho liffuīrne
oc j enom punkt nidhīrfara the til heluitis Och ār 20
scriuat ps. Ān var mathin j thera munne gud;
vredhe kom ofuir them, ok han drap thera feta 127
frad;sara m; āuārdelicom dōdh

¶ Fiardha ār at lōnin āru dyr hulkit pāningin
tekna m; hulkom alt th; falt ār ma kōpas, pāningin 25
tekna himerikis lōn j hulkom alt got ār Som scriuat
ār Gud scal latha tik yfrit hafua j allom godhom
ēngom At thu matte sighia th; scriuat ār sap.
vij Mik komo al godh ting m; himerikis lōnom
Ok sigir augustinus Pāningin ār āuārdelikit liff 30
j hulko huar skal skina āptir sinne forsculdan Ān

swa som rätuisom manne gifs alt goth j himerike
 swa giffs fördömpdom alt ilt j heluiti Hulkom
 scriptin sigir deut. xxviiij All forbannilse skulu
 koma owir tik ok gripa tik Oc är scriuat aff
 5 fordömdom job xx Hon skal trängias aff diaflom
 ok brinna j heluitis eldh oc allir värkir scal falla
 ofuir han ok all sorgh

¶ Fämta är thera vranglikhet som korrådhe
 mot gudhi, hulkin rätuis är ok älskar rätuisom
 128 10 Ok tyi sagde han enom thera at hans hierta var
 skemmelica vrant, ty at han gat ey vtan mot-
 korran seth herrans godlek Oc ty sigx tolice
 vrango hierta prouerb. vj. Vrant ok ilt hierta
 skal tyngias m; sorghom ok värkiom Ther amotl
 15 är scriuat sap. j.º Gömin idhír aff motkorran ol
 sparín ok atirhallin idhír aff bakdanthan

¶ Siatta tidh är märkiande huat the thiman
 tekna j hulkom áruodhis männena kalladhos Ti
 hulkit gregorius sikhír The leghas vm morghone
 20 j vingardin som j barndomenom kallas j gud; tiánis
 Swa som johannes baptista hulkin som vördlen
 forleth j sinom barndom ok bleff j ödkninne, a
 han ma sikhia th; scriuat är sap. viij Jak va
 nämpt barn j gud; tiánist, ok iak fik godha si;
 25 The kallas vm tård; thima som koma j gud; tiánis
 j vngdomenom som iohannes ewangelista hulki
 vngir kom til ihesum Thy sikhír prophetin tre
 iij. Got är mannenom at han bär gud; tiánist oc
 af sinom vngdom Sæxt thime är styrksins alde
 30 j honum kalladhis sanctus paulus Hulkin so
 129 sigir j cor. Mædhan iak var barn taladhe iak so
 barn, ok iak vndirstod oc tänkte som barn Ä

tha iak var giordhir man aflagdhe iak barna late
 Görum wi oc samuledh ty at som scriuat är, ysa.
 lxx Hundradha ara gamalth barn skal dö m;
 auärdelicom dödh Oc hundrada ara gamal syndare
 scal varda forbannadhir 5

Nons thimen är nar styrkin böria vanskas j
 honum kalladhis cornelius, Hulkin vm nons thima
 badh til gudh oc var lårdhir j rätto tro ok döptir
 af sancto petro act. x J tessom thima ropa pro-
 phetiz til gud; sigiande O herra gud kasta mik 10
 ey fran tik i aldrinne Ok forlath mik ey tha min
 styrkir ok makth vanskas Ällopte thimen nar
 människian vanskas j allom limom swa som röuarin
 hängiande a korseno beddhis ok fik miscund j ytirsta
 punktenom Ty bör oss altid ropa til gud sigande 15
 ps. O herra gud forlat mik ey j ytirsta areno vtan
 sigh tha mik J dagh scal thu vara m; mik j paradys

¶ Siunde är at mange äru kalladhe ok faa
 vtualde Ty at som scriuat är Trangir är porten
 ok trangir är then väghin som ledhir mäniskiona 20
 thil auärdelikit liff ok faa finna then väghin Ty 180
 at trutmande högfärd oc kroppot giri ok köt;-
 luste fitme githir ey framgangit j trangom vägh
 Oc ty ga the brädhan vägh til heluitis huadhan
 aff christus sigir Then porten är vidhir, ok then 25
 väghin är bredir som ledhir mäniskiona til for-
 tappilse ok mange jnga j heluite at them väghen-
 om for höghfärdh oc giri ok köt;lusta Och ty
 äptir pauli radhe rom. xiiij Bortkastom mörkenna
 gärninga som äru dödlica synde forskullande hel- 30
 uitis mörkir ok jnnanföroms, liusins wakn som äru
 dygdha gärninga forscullande himerikis liws ok

gangom höfuisklica j dygdha ydhno til thes vi
faom see alqualloghan gud j himerikis äro Hulk
oss vördoghis ledha til sins välsignadha hws ok
klara änlitis asyn Amen

5 Dominica sexagesima

NAr mykin moghe aff manghom stadhon kom
til ihesum at höra hans predikan taladhe han til
thera m; liknilsom sigiande En sädhis man vt-
gik at saa sina sädh, ok tha han sade fiol som-
10 likin sädhin widh väghin ok nidhirtro; ok fugla
vpatho hona Oc somlik fiol j stenogha iordh ok
tyrkadhis oc visnadhe genstan hon vpran ty at
hon hafde ey vädsko Oc somlikin fiol mellan
torna oc tidsla, ok tornane vpuäxtho m; henne
15 ok quäfdho hona, ok somlik fiol j godha iordh,
181 oc vpuäxthe ok giordhe hundradha falla frukt oc
thetta sigiande ropadhe ihesus then som hafuir
hörande öron höre Apostoli spordho ihesum huat
tesse liknilse tyddho, hulkom han sagde Jdhir är
20 gifuit at vndirsta th; lönlikit är j thesso helgho
script for idhan kärlek än androm ey hafuande gud;
kärlek sigias liknilse at the sculu höra oc ey vn-
dirstanda. Än tesse liknilse vttydhas swa Sädhin
är gud; ordh Thön sädhin som fiol vidh väghin
25 äru the som [höra] predikan ok sidhan kombir
diäwlin oc borttakir ordith af thera hierta at the
sculi ey tro ok hele wardha Thön sädhin som
fiol j stenogha iord äru the som gladlica höra
gud; ord än för ty at somlike thera hafua ey gud;
30 kärlex röthir tro the nokra stundh än j frestilse

thima *ganga* the fran *gudhi* ok til *synda* Then *sādhin* som *fiol* j *thornana* *āru* the som *hōrdo* *gud* ordh ok *bortgingo* *sidhan* och *quāfdhos* j *vārdlenna* *vmsorgh* och *rikedomom* oc *likamlicom* *lustom* oc *bāra* *ey* *frukt* Oc the *sādhin* som *fiol* j *godha* iordh *āru* the som m; *godho* oc *aldra* *bāt̃sta* *hierta* *hōra* *gud* ord ok *behalla* *them* ok *gōra* *godha* *gārninga* *frukt* j *tolomodh*

Exposicio

J tesse helgo lāst *āru* *siāx* *ting* *mārkiande* Först 10 at *war* *sōte* *herra* *ihesus* *christus* *ār* then *sādhis* *mannin* som *vtgik* *aff* *hōxto* *himnomen* j *iumfruna* *quidh* ok *af* *iumfruna* *qwidh* j *vārdlena* at *saa* *gudlikx* *kennedoms* *sādh* Som *han* *siālfuir* *sigir* Mat. xiiij Then som *saar* *godha* *sādh* *ār* *iumfruna* *son*, 15 ok *sādhin* *ār* *gud* ordh som *hār* *sigx* Atwakte ty *huar* at *han* *gudlica* *taki* *gud* ordh Ty at 129 som *augustinus* *sigir* Ey *ār* then *minne* *brutlikin* som *gud* ordh *glōmsklica* *hōre* *ān* then som *aff* *sinne* *glōmsko* *latir* *christi* *licama* *nidhirlfalla* a 20 *iordhena*

¶ Annat *ār* at *th* *kornit* som *fiol* a *iordhina* *vidh* *vāghin* *nidhīrtrod* ok *fugla* *vpatho* *th* *Jordhin* *vidh* *vāghin*, *hulkin* *opta* *ār* *oren*, ok *trākfull* oc *vtan* *gardh*, *ār* *skōrlifnad* *mānniskio* *hierta* *hulkin* 25 *al* *sin* *syn* ok *hōrils* oc *ordh* *lathir* *lōpa* *lōs* *vtan* *styrils* ok *atirlykkilse* *Aff* *thera* *vāgh* *sigir* *prophetin* *jere*. xxiiij *Thera* *vāghir* *ār* *swa* som *halka* j *mōrkre* The *sculu* *āltas* *aff* *diāflom* ok *falla* a *vāghenom* til *heluitis*, ty *ath* the *lyddo* *diāflom* 30

ok bortkastadho gudþ ordh Som scriuat ar eccl.
xxj Skörlifnad; man hörde gudþ ordh, och thþ
mistákkis honum, oc han atirkastadhe thþ vm sin
bak Ok ty skal han kastas til heluitis Som scriuat
5 ar eccl. ix. Huar skörlifnad; människia skal nidh-
irtrystas af diäflom swa som trákkir a vāgh

¶ Tridhia ar at thþ komit som nidhírfiol mállan
thornana quafdhis aff them Thornane tekna ríke-
doma giri oc vmsorgh, Huadhan aff gregorius
188 10 sigir Ríkedoma aru thorna, ty at the sargha wara
hugha m; sinna huxilsa styngom Ok nar the
dragha os til synd sargha the wara siäla swa som
m; blod; saare Ty at högferdh, awndh, vredhe
skörlifnadhír drukkinscapir oc andra synde hulka
15 ríkedomom fölgia quäfuia swa hughin at gudþ
ord kan ey vara älla frukt göra j honom mādhan
girin ar j honum Oc ty ar scriuat Mat. iiij Sādhin
fiol millan tornana ok tornane vpuāxto ok quafdho
hona ok hon bar ey frukt Oc ty som scriuat ar
20 eccl. xj Vm thu est rikir scal thu ey vara lotlōs
aff syndh Ty at som ieronimus sigir Mādhan älla
andra synde āldras tha mannin āldhras ensamin
girin vardir tha vngh Oc tha som scriuat ar job
xx Nar girughír man fa thþ han gírnadhís scal
25 han ey länge magha āghia thþ, vtan tha han ar
fuldhír m; ríkedomom scal han trāngias j dōdhen-
om aff diäflom ok brinna j pinom ok āldir vārkir
ok sorgh skal falla ofuір han

¶ Fiārdha ar at the sādhin som fiol ofuір
30 hāllena visnadhe thy at hon hafde ey vād;sko
184 Hāllin tekna hart hierta ok il;skafult Aff hulko

scriuat är job xlj ll̄scafuld; man; hierta scal
 hārdas som steen ok saman̄hārdas som smidhio
 stād̄h Swa är scriuat aff il̄scofulla pharaone exod.
 iij° At hans hiarta hārdhis amot gud; ordom ok
 budhi til thes gudh nidhirsānkte han j rōdha hafuit 5
 ok alt hans hārschap. Oc ty är scriuat aff them
 oc allom androm them som hārdha sik mot gud;
 ordhom ok vilia exod. xv. The āru nidhirsānkte j
 rōdha hafuit som tekna heluitis rōdha lugha, hel-
 uitis diup holdo them, och the nidhirforo til hel- 10
 uitis diup och grundh swa som sten, oc the āru
 nidhirsēnkte j enxlica myklom vatnom som tekna
 heluitis pinor swa som bly Ty är th; santh som
 scriuat är eccl. iij Hart hiertha scal hafua ilt j
 ytirsta thimanom eccl. iij° Oc wrankt hierta och 15
 skāndelikit skal tynghias m; sorghom ok vārkiom
 Ān som ieronimus sigir Sualgfullir hafuir hierta
 j bukfylle, skōrman j skōrom lusta, girughir j afl-
 ingh, nid;skir j pāningom, Och thy swa som 185
 māniskian dōr tha hiertat skadhas Swa redhis 20
 tolikom āuārdelikin dōdhir, ty at thera hierta är
 til synda sundirskipt, thy sculu the nw forfara
 m; hāluitis dōdh

¶ Fāmp̄ta tidh sigx at th; kornit som fiol a
 godha iordh āru the som m; godho hierta ok alro 25
 bāsta hōra gud; ordh oc behalda ok gōra godha
 gārninga frukt j tolamodhe Aff tolike godho iordh
 sigir paulus hebr. vj. The iordh som opta drikkir
 regn skurina komande ofuir sik ok gōr bestha frukt
 then som hona yrkir hon takir vālsignilse aff gudhi 30
 Oc swa vālsignas ok the māniskia af gudi som
 wātis til gudlikhet ok fruksamas til godha gārninga

ok gudlikom kennedom Oc thy  r scriuat Takin
 m  si flike gudlikhet idhir insaat ordh gud; j pre-
 dikan, hulkit som formagh atir hela edhra siala  n
 tw rth amoth som paulus sigir hebr. vj.  n the
 5 iordh framb r thorna ok tid sla  r ond  ok onyttogh
 th   r the m nniskia som framber thorna ok ti sla
 som tekna onda g rninga ok n st forbannilsom
 hulka  ndalykt heluitis eldhir  r

  Siatta tidh  r märkiandhe at ihesus ropadhe
 10 sigiande Then som hafuir h rande  ron h re,
 huar m rkiande  r at h rd scofulle syndara for-
 186 sma at h ra gudh The som tilb ria at vilia b tra
 sik r dhas tha the h ra han awitandhe them The
 som han  lska astunda at h ra han Ofuir the
 15 första k re han sigiande jerem. xj Jak sagde
 h rin mina r sth ok the vildo ey h ra  lla lydha
 mik oc b gdho ey sin  ron til min vtan bort-
 gingo fran mik huar een j sins jlla hierta wrang-
 likhet at han sculi ey h ra mik, Ok scal iak jn-
 20 ledha ofuir them ill ting som  ru heluitis pinor,
 aff hulkom the skulu ey formagha bortga ok tha
 sculu the ropa til min ok iak scal ey h ra them
 Oc sigir han them exod. viij Jak skal g ra h md
 owir them j minne vredhe, mith  gha scal ey spara
 25 oc ey skal iak miscunna them, ok ey scal iak
 h ra them tha the ropa til min  ron m  h ghe
 r st   Aff thy andra sagdhe job tha han var
 plaghadhir xlj  Jak h rde tik m  mins  ra h rils
 j scriptinne awitande syndogha  n nw se mith
 30 samwit   gha tik pinandhe them, ok ty afwitr
 187 iak mik si lfuir ok iak g r synda angir ok b tring
 j muld ok asko Swa r dhis prophetin som sagde

ps. O herra ginumstik mit syndoga köt m; thinom
 räddogha ty at iak rædhis thina doma ¶ Aff ty
 tridhia ær scriuat ij paral. ix. Alle iordrikis konunga
 astundadhe at se salomonis ænlite som tekna frid;-
 sama christum, oc hõra the snille som gud gaff s
 j hans hierta Ok ey ær th; vndir ty at honom
 sigx iij regum x° Sæle æru thine tianare o herra
 gud hulke som sta for tik ok se tith ænlite ok
 hõra thera snille, hulka miscunsambir gud late
 oss æuærdelica hõra Amen 10

[Dominica Quinquagesima]

Jhesus tok sina tolf apostolos och sagde them
 hemelica Wi skulum vpfare til iherusalem, ok al
 the tingh skulu fulkompnas som prophetane hawa
 sakt aff iomfruna son ok hans pino, ty at han 15
 skal antwardhas hedninghom, ok gabbas flænghias
 oc sputtas ok sidhan sculu the dræpa han, ok han
 skal vpsta af dødha tridhia daghin Æn apostoli
 vndirstodho ey huat han sagdhe, ty at the trodho
 ey at han vilde tola swa hardhan død, vtan 20
 tenkto han tala m; liknilsom mörklica Æn tha
 ihesus kom nær them stadhenom som hetir ierico,
 sath en blindir man vidh væghin, ok tha han hørde
 framfarande moghan spordhe han huat th; var, 188
 the sagdho at ihesus nazareus foor ther fram 25
 Tha ropadhe blinde mannin til hans sigiande O
 ihesu dauid; son miscunna mik Æn moghin som
 fore gik afwitte han, at han skulle tighia, æn han
 ropadhe thæs meer Tha stod ihesus ok bødhd
 ledha han til sin Oc sagde honum huadh vilt 30

An ihesu christi pino ok hans god gärningha ok
 the helgho kirkio, the sik vara thās rika frad-
 sarans kannesuena som krāslica aath daglica brinn-
 ande j heluitis eld; lugha beddhis til sina tungo
 5 swala hulkin sārlica hafde smakat lustelkin math
 ok dryk, ok mangh syndelikin ordh j drykkio
 squaldrat ok bran thy mäst, ok beddhis en vatn
 dropa ok fik han ey Ty sigir ysodorus Then
 som ey hafuir atirhal af krāslico födho skudhi
 10 brinnanda rika mansins pino, hulkom j heluiti
 war swa mykin fatikdombir huru mykin ofuir-
 flodlikhet honum var — — — — —
 — — — — — (sex blad fela) — — — — —
 — — — — —
 105 15 Gud gömir tik j himerike th; som han vil ey
 raskelica gifua, at thu skuli nima mykin godh
 ting oc höghelikin myklica astunda Hulkit al-
 uallogir gudh gifui os at göra Amen

[thridhia sunnodaghin i fastonne]

20 **J**hesus vtkastadhe diäfwlin af enom man som
 var mallös Hulkit almoghin vndradhe mykit Än
 false iudhane sagdho, han vtkasta diäflana j diäfla
 höfdinganna makt som kalladhis belzebub, Jhesus
 vitande thera tanka sagdhe hwart th; rike j hulko
 25 hwar är mot androm ödhelex raskelica oc ther
 fallir hws ofuir hws Swa vm diäflana kifua mäll-
 an sin swa at hwar vtkastar annan, huru scal
 tha hans rike sta mädhan j sighin at iak vtkastar
 diäflana j diäfla höfdinghins makt nw vm iak vt-
 30 kasta them j belzebubs nampn J huars makt vt-

kasta idhre syni them som varo exorciste, hulke
 til gud; namps akallan vtkastadhe them Thy
 sculu the vardha idhre domara, ty at the gifua
 gud; nampne hedhir for diäflana vtkastilse, och
 j sighin mik vtkasta thöm j diäfla makt, Än
 mädhan iak vtkastar diäflana j gud; finghir som
 tekna thäs helgha and; makt, skal gud; rike koma
 them af idhir som a mik tro Hulkit j maghin
 af thy pröfua mädhan starkir vänktir man gömir
 sith hws äru al hans ting j fridhi Än vm starkare 10 108
 man komande owir han oc vindir han, borttakir
 han all hans vakn oc skiptir hans roff Swa gör
 iak diäflenom röfuande af honum them som han
 j bygdhe Then som ey är m; mik är mot mik,
 oc then sundirstänkir som ey samansankar m; mik 15
 thil gudlican kärlek Nar oren ande vthgar af
 mäniskionne for gud; budh oc synda bättring gaar
 han ofuir thera stadha som äru helgha manna
 hierta, ther af licamlicom lusta letande huilo ok
 ey finnande sigir han, Jak skal atirga til mit 20
 hws som är the människia han vth af gik, oc
 findir tha han hona rensadha m; scriptamalom oc
 prydha m; nokrom skrymtelicom gärningom oc
 gar tha oc takir m; sik siw värre anda frestandhe
 hona tha hardelicare, oc for ty at hon ey stodh 25
 stadlica moth frestilsom jnganga the oc byggia
 ther, oc tha varda the mäniskionne värre än the
 för varo, ty at thäs optare nokor fallir j synd
 thäs vandsamare är honum vpsta Ok tha ihesus
 thetta taladhe ropade en quinna af moghanom sig- 30
 iandhe m; högho röst til hans Säl är then quidhir
 som tik bar, oc swa the spinane som thu söökt

Jhesus swaradhe henne Sæle æru the som hōra
gud; ord oc gōma th; oc fulkompna them m;
godhom gærninghom

[Exposicio]

107 5 **F**alse iudhane hulke vars herra kennedom oc
iartekne vildo vrængia at han sculdhe mystækkias
almoghanom sagdho han vtkasta diæfla af mæn-
iskiom j ens afgud; makt, Hulkit the kalladho diæfla
höfdinga, æn christus atirvrok them m; fæm skælom

10 Första ær at swa som th; rike som jnbyrdhis
stridhir hafuir j sik at th; ødhelægx oc fordærfuas
Swa oc vm huar diæfwl kifuar mot androm for-
gar raskelica diæfwlsins rike, Hulkit ey kan varda
for æn eptir domadagh nar th; fulkompnas som
15 scriuat ær apokal. xix Diæfwlin hulkin som swek
folkit ær sændir j eld; syo oc brennestens lugha
oc huar then som ey ær funnin scrifuadir j æuærdhe-
likx liffs bok, ær sendir j eld; syo som ær heluite

¶ Annat ær at mædhan somlike af them sagdo
20 christi apostolos hulke af thera slækt varo oc exor-
cistas hulke vtkørdo diæflana m; them ordom som
salomon hafde ther til skipat vtkasta diæflana j
gud; makt oc tha gafuo apostoli oc the exorciste
gudhi æro for diæflana vtkastilse, ty skulu apostoli
25 oc andre helghe mæn hulke bortålto diæflana j
ihesu christi nampns makt vara thera domara som
hæddo christi iartekne, Huadhan af scriuat ær
108 sap. iij helghe mæn skulu dōma syndoghe mæn
oc herras ofuir folkit, oc thera herra gudh scal
30 æuærdelica styra

Tridhia är sighir ihesus Mädhän iak vtkör-
dhe diäflana j mins helgha anda makt scal gud;
rike koma allom them som fulkomlica tro mik
Ty som scriuat är johannis iij Swa älskadhe gud
värildena at han gaf sin son for henna atirlösn 5
at huar then som tror a han skuli ey forfara vtan
hafua äuärdelikit liff Än af ty at diäfwlin vth-
kastas j nokro andro än j gud; makt vardir enkte
goth vtan onth j ty at diäfwlin som christus sigir
j° libro celesti xxxij haur tha makt at inga j them 10
som han vtkastadhe, swa oc j them som han var
vt aff kördir Thy at j huarion thera var ey gud-
likin kärlekir oc tha varda visselica the människiona
ytro äwe värre än the förra varo

Fierdha är at swa som här sigx nar starkir 15
vänktir man göme sith hws Oc sigir christus
Mat. xij Huru formagh nokor inga j starka man;
hws oc borttaka hans kar vtan han för bindir then
starka Swa mädhän iak takir af diäflenom the
människio som han qualdhe — — — — — 20
— — — — — (ett blad felar) — — — — —
— — Skörlifnad; män andelica blinde foro ville a 141
gatumen letande tilfalle at fulkompna sin sköra
lusta, ok äru smittadhe af skörlifnad; orenlikhet
Aff then tridhio är scriuat ysa. vi Drinkara äru
siälinne blinde vaktara, ty at the skodha ey 25
at rike frad;saren brinnande j heluitis lugha fik
ey en vatudropa til sina tungo swala, the äru
oblyghasta hunda vitande änga mätthe hulke som
sighia, komin saman ok drikkir vin vpfullom os
m; drukkinessap ok swa skulum vi driikka vm 30
morghon som j dagh och myklo meer

Nu thessa siw syndhä som här är nw sakt af ok alla andra synde fulkompna högfärdoghe oc girughe ok värļ goz oc skör lusta älskara, hulkom christus sigir vij libro celesti penultimo
 5 For idhra högfärdh skulin j sänkias swa diupt j heluiti at alle heluitis diäfla skulu vara owan ofuir idhir sörghelica pinandhe idhir, For idhan skörlifnad skulin j vpfillas m; rädhelico diäfwl;lico ethir For idhra giri skulin j vpfillas m; sorgh
 10 ok ängsla ok vara lottakande af allo ty ondo som är j heluite Ty then som vil frälsas af tolikom diäfwlslikom syndom komi til christum
 142 Aff hulkom scriuat är Mat. xij En som qualdhis af diäflenom blindir oc mallös kom for ihesum,
 15 oc ihesus läkte han swa at han sagh ok taladhe sith siäla gagn hulkit miscunsambir gudh gifui os at göra Amen

Dominica letare

Abiit ihesus trans mare galilee &c Nar ihesus
 20 hafde vplipt sin öghon oc säth mykit folk saghde han til philippum, huar skulum vi köpa brödh at allir thenne moghin maghe äta, thetta sagde ihesus frestande philippum, ty at han viste väl
 25 huat han vilde göra, philippus swaradhe thughundradha pänigha brödh vare them ey ömmit at
 huar thera matte nokot lithet ther af tagha Tha sagde andreas apostolus, här är en piltir hulkin som hauir fäm biogh bröd oc twa fiska än huat
 30 är thetta swa myklom mogha Jhesus sagde latin folkit sithia til math Jhesus tok brödhin oc giorde

gudhi fadir tak oc gaf folkeno, oc samuledh af
fiskomen swa mykit som the vildo Nar the varo
mätthe sagdhe ihesus apostolis, takin saman sma-
bröddhet som atir är, at th; ey forfari, the saman
hämp tof tolf bröds kala oc fylto them m; thy sma- 5
bruthna brödde som ofuir lop them som atho af
fäm biogh brödhom Tha the männene hafdo seth
thetta iärtekne sagdo the at ihesus var sanne-
lica then maktoghe prophetin som gud sagdhe 143
m; moysi at koma skulde j vārildena 10

Exposicio

Jtesse helghe läst vndirstandom vi try thing
af christo

Först hans myclo milhet j ty at han vplipte
sin miscunsamlica öghon ofuir almoghan Som 15
beda sigir At ihesus sigis hafua vplipt sin öghon
och hafua seth myklan mogha komande til sik
är gudlike milhet; kungörilse m; hulko han van
är mote löpa allom komandom til sin oc astund-
andhom hans nadh oc miscund Som scriuat är 20
sap. iiij Gud; nadh oc miscund är til hans helgha
män, oc hans nadha til syn til hans vtualda män
Oc är scriuat eccl. xvij Mykin är gud; miscund
oc hans nadhoga milhet til thera som venda sik
til hans 25

¶ Annan tidh j lästinne vndirstandom vi vars
söta herra ihesu christi höghilica guddoms valdh
j ty at han swa ökte fäm bioghbröd oc twa fiska,
at fäm tusandh män vtan qvinnor oc barn vordho

väl mät af them, oc än fylthos tolf bröðskala m; ty som ofuir lop tha alle varo väl mätte Nu är märkiande at tesse fäm bröd tekna annor fäm brödh hulkin os bör äta andelica

- 5 Första är rätuisona bröd, hulkit pina skal
 144 for syndir hulke for ty at the syndadhe i sial
 oc likame oc god; bör them bättra m; bönom af
 siälinne, m; fasto af licamenom, m; almosom af
 gozeno ok swa fulkompna th; som scriuat är Sap.
 10 ix. Vm the ting som nokor syndadhe skal han
 pinas til synda afskrapilse Ty sigir var herra
 syndoghum ezech. xij. Thu skalt äta tith bröd j
 dröfuilsom oc drikka thit vatn j sokkan ok grath
 oc ther m; fultgöra for kräslica ato, oc langa bord-
 15 sätu oc ofuirdrikkio, oc swa äruodha til thina
 synda bättringh oc eptir gud; budhi gen. iij Skalt
 thu swa äta thit brödh j thins änlitis sweth

- Annat brödhæt är almosa oc godha gärninga
 til synda bättringh oc dygdha apling, til hulka var
 20 herra manar sigiande ysa. lviiij bryt oc gif thit
 bröd hungroghom ok inledh vidhírtorftogha och
 vaghrande ok vägfارande j thit hws Oc klädh
 nakin man nar thu se han Oc är scriuat eccl.
 iij° Vatnit vtislákkir brinnandhe eld oc almosan
 145 25 star mot syndom, oc gud henne skodhare skal
 atirgälla nadh them som hona giorde oc minnas
 a han ther eptir, oc skal finna auärdelikx life
 fasto j sins döð; falle Oc är scriuat prouer. xxij
 Then som raskir är til miscund scal välsignas j
 30 folkeno ty at han gaf fatikom af sino brödhe,
 oc ty the som rensa sik af syndom ok clädha

sik m; dygdom áru nokra leðh m; gud; miscund
redde til at taka

Tridhia bröðhit ár vars söta herra ihesu christi
válsignadha licame af hulko bröðhe han siálfuir
sigir joh. vj Jak ár lifuande bröd hulkit nidhir s
for af himerike hulkin völdlica átir af thesso bröðhe
han scal auärdelica lifua, oc th; bröd som iak gifuir
ár mit kót for vörildenna liff Th; válsignadha oc
sannelica bröðhet som scriuat ár sap. xvj. Hauir
j sik allan gudlican lusta oc allan sötelicasta smak, 10
Ty bör crisna siál tenkia huru thetta válsignadha
bröd som sannelica ár vars söta herra ihesu christi
válsignadir licame var slaghin tha han var swa
grymmelica flengdir at kótit sundhir reffs oc bort
drogx m; flenghiom swa at rifuia benin syntos 15
bar oc hans licame var nakin tha han var draghin
slaghin, skutin háddir spottadhir sarghadir nákt- 146
adir m; torn kronadhir vndir omilla manna fótir
trudhin Som prophetin sigir ysa. liij. Han var
sargadhir for vara syndir oc nidhirtrudhin for 20
vara synde oc onsko han var oc bakadhir oc
stákthir, a korseno nar värkin aff allom sargadha
limomen oc sinomen ingik til hiertat, hulkit fárskast
och hedhirlicast var, oc möddhe th; m; sörghe-
licom vörk ok pinom oc vtgik atir af hiertano j 25
sarghada limana, oc lengde swa döðjins vörkia m;
mästo baskelikhet Oc ty áptir pauli radhe j cor.
xj Pröfue mäniskian sik huat hon ághir gudhi
atirgiálla for hans saro pino oc andra hans god-
gärninga, ok huru renlica hon hauir gömt sith 30
liuirne nar hon vil nalkas hans alra renasta licama,
oc áthi swa af bröðhena som sannelica ár gud;

licame, ty at then som th; átir owärdelica átir
sik fordömilso dom m; iudase forradhara nw nar
vi hafuum vara syndhe bátrat oc gud; licama
takith vidhír torfuom vi fiärda brödith som är
5 thäs helgha anda styrks gafua til at stadlica blif-
ua j godho af hulko prophetin sigir ps. Brödhæt
stadfestir manþsins hierta at han giti stadlica blifuit
147 j godho Oc th; brödhit är godhir vili Huadhan
af christus sigir ij libro celesti xxv Swa som
10 licamlikit bröd styrkir oc gifuir licamenom styrk,
swa styrkir reen vili nar mannen vil enkte vtan
th; gudhi tilhöre, oc áruodhe enkte vtan til gud;
hedhír ok at astunda at vtga af vārildinne oc
vara m; gudhi, thenne vili styrkir mannen ok
15 öker gud; álþskogha oc gör vārildena honum ledha
oc störkir tolamodh ok hop til at fa himerikis
áro Swa at mannen vmfagna al tilkomande ting
gladlica

¶ Fámpta är himerikis hugnad; brödh til
20 hulkit var herra kallar os sigiande prouer. ix°
Komin ok áthin mit brödh oc drikkín th; vin
som iak blandadhe idhír som är otalíkin oc vnder-
líkin sötme m; hulkom jak skal vpfylla mina vini
swa at the skulu ánte astunda vtan mik j hulk-
25 om alt got är Oc sigir han sinom vin Kom hith
ok áth bröd at thu áuärdelica vari heel oc sál.
Som scriuat är luc. xij sál är then som átir bröd
j gud; ríke

¶ Framledhis vm the twa fiska som íhesus
30 gaf m; fám brödhom vndirstand; syndana for-
latilse oc nadhanna ingiutilse som han gifuir Aff
ty första sigir han til then som sik vil bátra.

Mat. ix. O son tröst a gud tik forlathas thina
 synde Annar fisken tekna gud; nadha gafuo Af 148
 hulko christus sagde beate birgitte lib. regum
 xxxii^o Jak forekom tik m; mina nadha sötma
 at ey skulle diäffin herras owir thina sial Oc 5
 allom them som vidhurfresta at göra nokot goth
 th; the formagha them scal iak gifua mina nadh
 Oc scal iak äruodha m; them oc vara thera styrkir
 oc göra them loghande af minom kärlek at the
 vili a mera got ok meer Än här amot käre 10
 christus owir somlica sigiande j^o libro celesti xlvij
 Thera hierta är swa kalt af allo godho at th; kan
 alre vpsta älla vptändas thil min kärlek, vtan swa
 som isen smälthir vm han lägx vidh eldin och
 ey vppgar lughi af honum Swa än tha iak gifuir 15
 them mina nadh oc the höra mina manilse ordh
 ok ey vpsta the thes hallir thil lifsins vägh vtan
 visna ok törkas oc vanskas fran allo godho, oc
 ty skulu the smaka ävärdelica baskelikhet oc kenna
 ävärdelikin eldh oc höra heluitis roop oc styng 20
 ok se j sik heluitis pino oc mörkir oc hafua baskare
 onda lukt j heluite än galle ok brennestens lughi,
 vara forbannadhe af himin oc iord ok af allom
 skapadhom tingom, ty at the lofua gud oc lydha
 honum, oc thesse forsmaddho han 25

¶ Tridhia tidh j lästinne forstandom wi vars
 herra skeliko forsyn j ty at han badh göma atir-
 leuona äptir them som mätte waro, huar os gifs 149
 vndirstanda at han [som] swa grannelica badh göma
 brödsmulunar göme myklo hallir sina tiänisto 30
 manna siäla ok licama, huadhan aff prophetin
 sigir ps. Var herra göme sina tiänisto manna

siäla oc han göme alla thera been Thy är han
 ey at enast gömare vtan iämuäl gifuare alla godha
 tinga huadhan af scriuat är iiij libro celesti xx
 Gud gifuір makt til godha gärninga oc vilia oc
 5 helbrygdelikhet, han vpfylle astundilsin j godho,
 han gifuір rikedom oc äro, han dräpir ok lif-
 uandhe gör, han vphöghір oc nidhirtrykkir, oc
 al ting äru j hans vald; hand Ty är honum en-
 sampnom allir hedhір görandhe ty at han seer
 10 mannana hiertha af köt̃sins krankdom älla diäf-
 wlsins frestilsom vpresa sik mot andans vilia mot
 gudhi genstan inskiutir han synda idrogha mot
 them vpresilsom, ok gör them thil enkte ok latir
 mannen atirkoma til gud oc sik siälfuan vm
 15 köt̃lusta ällir rikedom giris ethір ingar j hiertat
 genstan insende gudh sin kärlek ther amot at ey
 skulu ondh ting fulkompnas oc skilia siälena fran
 gudhi Oc än nokra högferd; älla skörlifnad; oren-
 likhet smittha hughin genstan nidhirkasta han
 20 tolik ting m; trona ok hopsins stadhlikhet at ey
 150 skuli hughin hallas j syndom oc siälin fordöm-
 lica smittas

¶ Framdelis är märkiande at tesse tolfv bröd-
 korga som ihesus böd göma tekna tio gud; bud-
 25 ordh j gamblom laghumen Exod. xx Som är
 at tro ok dyrka en gud, oc ey dyrka afgud, ey
 nämpna gud; nampn fafengelica, haldha sunna-
 daghin helghan oc andra helgha dagha Hedra
 fadיר oc modhір oc formän, ey dräpa, ey skör-
 30 lica lifua, ey stiäla ey liugha älla fals vitne bära,
 ey girnas annars god; ey girnas at lifua skörlica
 Och sidhan tugh gud; budordh j nyo laghumen

som är, thu scalt älska thin herra gud af allo
 thino hierta oc alle thinne siäl oc allom thinom
 hugh, oc thin iämcristin som tik siäluan Mat.
 xxij Til at tessén budordin göma mana scriptin
 huan wara sigiande deut° vj Göm thins gud; 5
 budord oc gör th; som got är j hans asyn oc thu
 scalt inga oc ägha bästa land som är himerike,
 Huar alle ther varande lifua j hugnat oc glädhi
 Til hulkit miscunsambir gud värdoghis os ledha
 Amen

10

[Vm käro sunnodagh — Dominica passionis]

Jhesus sagde iudhomen Hulkin af idhír for-
 magh rátuíslica awita mik hafua giort syndh
 Madhan iach sigir idhír sannind hwi tron j ey
 mik Then som är af gudhi höre tákkelica min 15
 ordh, j hörin them ey m; kärlek ty at j ärin ey 151
 af gudhi, swa at j älskin han judhane swaradho
 Sant sighiom vi at thu äst af them hedhna stadhen-
 om samaria oc hauir diäfwlskap Jhesus swaradhe
 jac hauir ey diäfwlscap, vtan iak hedhra gud min 20
 fadhír oc j vanhedhrin mik Ey letar iak mina
 äro aff mannom gudh fadhír är hulkin mina äro
 lethar oc skal döma them som mik vanära, them
 som min kennedom göme skal ey se älla koma j
 äüärdelikin dödh Judhane swaradho nw vithom 25
 vi at thu hauir diäfwlscap Abraham är dödhir
 oc prophetane äru dödhé ok thu sigir then min
 kennedom göme skal ey smaka dödhin äüärdelica,
 m; huat dyrwe rákna thu tik meer vara än abraham
 älla prophetana hulke dödhé äru Jhesus swaradhe 30

vm iak arar mik m; vördlike äro tha är min ära
 enkte Gudh min fadhär är som mik arar, hulkin
 j sighin jdhan gud vara, oc j kändin ey han,
 hörande han, än iak kenner han ok ware th; swa,
 5 at iak swa sculi faa sighia at iak honom ekki
 kenner tha wardhär iak liker idhär en liughare
 vtan iak kenner han oc gömir hans budordh
 Abraham idhär fadär gladdis auärdhelica fore-
 seande min tilquämda dagh j vörildenna ok sagh
 10 min dagh m; sinne tro nar honum sagdhis af
 gudi gen. xxij [J] thinne affödho Som christus
 är skal alth folk välsignas Judhane sagdo Thu äst
 ey än fämtighi ara gamal huru sagh thu abraham
 Jhesus swaradhe jac sigir sannelica at iak är för
 15 än abraham Tha toko judhane stena viliande stenka
 152 han oc ihesus skiulte sik ok vtgik af mönstreno

Exposicio

J Tesso helgo läst är först märkiandhe at alle
 the synda orsaklica som ey vilia lydhä gud; sanna
 20 kennedom ty at mädhan enghin kan pröfwa synd
 til hans [bör allom tro honom Ey kan ond; thankä
 synd pröfuas til hans] ty at scriuat är sap. v.º At
 rätuisa manne tanke är när höxta gudh, myclo
 haldir är gud; sons tanke när gudhi Ey kan oc
 25 ordha älla gärninga synd pröfuas til hans huadhan
 af petrus apostolus sigir j pet. ij. Christus giordhe
 ey syndh oc ey fan; swik j hans mwn Thy seulu
 the fordömas som ey tro hans kennedom hulkom
 han sigir johannis viij J ärin af fadhär diäffenom

fölghiandhe honom j ondo, oc idhirs fadhirs diäfwlsins astundilse vilin j göra, som är at dräpa sialana Ty at scriuat är aff honum iohannis viii Han var mandrapare af vphofueno lokkande adam ok eua til synd m; hulke the forskulladhe dödhin 5 gen. iij Oc ty sigir christus johannis xviiij Huar som älskar gudlica sannind hörer gerna min ordh Ty är märkiande at christus predicar triggia handa sannindh, Hulke högfärdoghe iudhane mothe sagdo oc än mote sighia onde cristne män 10

Förste är ödmiuktinne sannindh til hulka han os kallar sigiande Mat. xj. Nimin aff mik at iak är mildir ok ödmiukir j hierta, henne mote sigir 158 högfärdogir som scriuat är eccl. xiiij. ödmiuktin är ledh oc stygh högfärdoghum mannom Oc sigx 15 honum ysa. xiiij. Thin högfärdh är nidhirdraghin til heluitis

¶ Annor är sialfuiliande fatikdombir af hulke han sigir Mat. v. Sale äru sialfuiliande fatighe ty at thera är himerikis rike Oc sighir Cass. 20 The äru gud; fatike män som forleto högfärdena oc antwardadhe sik alle ödmiukt Än then fatikir man som högfärdhas är ey gud; fatikir Än for ty at som christus sigir vi libro celesti liij. Judhane högfärdadhos aff sinom laghum hulkin the ey 25 gömdo ok waro aldra girughast til värild; god;, sagdho te mot ödmiukt ok fatikdom som scriuat är luc. xvj. Judhane som waro nid;ske oc girughe hördho huru ihesus predicadhe mot värild; giri oc gabbadho han ok ty sighia the j heluite sap. 30 v Vi ville forum aff sannindana vagh huat dug-

dhe os war högfärdh älla huat gaf oss vara rikedoma rosn, Tolik ting sagdo the j heluite som syndadho

¶ Tridhia är renlekir Til hulkit ihesus man-
 5 adhe sigiande Mat. v. Sale äru rene j hiertana ty at the sculu se gudh, renlekenom mote sigir skörlifnad; man som scriuat är Eccl. xxj. Skörlifnad; man hörde sniält renleks ord oc th; mistäktis honum oc han atirkastadhe th; vm sin bak
 10 Ok thy scal han gratande j pinom sighia som scriuat är iiij libro celesti vij Ve mik at iach älskadhe mins syndogha köt; oc krops lusta j skörlifnadh, här amot ropa renliwis män sigiandhe ps. O herra gud sänt mik thinna nadha liws oc thinna
 15 sannindh the sculu ledha mik til tith helgha biärgh som är himerike Oc for thesse triggia sanna predikan sigx christo j lästinne Mat. xxj Thu äst sandir oc känner oc lærer gud; vågh j sannindh

Framledhis visar lästin os ath ihesus hafde
 20 fäm god ting moth iudhana vredhis gialdh

Försth var at han gömde sant tolamodh them som obrygdelica taladhe thil hans sigiande han wara diäwls man oc annat tolikit Aff hulkom han sagde beata birgitta ahörande Jak hafde mangfall
 25 dröfuilse oc ärfuodhe Jak hörde värsto ordh ok obrygdhilse jak var fangadhír oc flengdir ok swa som j präs pinadhír Jak hörde all obrygdilse
 155 jak tolde smålikkasta dödh oc baskasto hiertans sorgh for idhra siäla helso O mine owini thetta
 30 aktin j ey oc ty vthan j bätrin idhír skulin j sänkias swa diupt j heluite at alle heluitis diäfla skulu wara ofuir idhír otolica pinande idhír

¶ Annat är at han tygdhe tha iudhana kall-
adhe han hedinþskaps man, hulkit han var ey,
oc trätte ey mot them m; delo ordom gifuande
oss eptirdöme samuledh göra, ty at swa som eldin
slokna tha träen bortkastas fra hanum, swa slökkias
delo ordh nar enghen swarar til thera, huadhan
aff scriuat är prouerb. xxvj.° Nar träen vanskas
vtslökkis eldin oc tha tuskarin är borttakin huilas
delor oc atiruändhas .Oc ty som scriptin biudhir
eccl. viij.° kifua ey alla träth m; tungofullom man
oc kasta ey trä j hans vredhis eldh Thil hulkit
gregorius sigir J delo trätisom är arlicare at fly
vredhena tigiandhe än forwinna hona swarandhe

¶ Tridhia var at han siäflica swaradhe tha
the sagdho han haua diäfwlskap oc ey m; hardhom
ordom, vitande at som scriuat är prouerb. xx.
Hedhir är them manne som skil sik fran delom
oc trättom ok folskra dara mundir tilblandas
obrigdilsom oc smålicom ordhom Eiusdem xv.
Blöt swar brytir vredhena, oc hart maal vpuäkkir
gelniska, sniälla manna tunga prydhir visdom folskra
dara mundir vpuällir folsko Som syntis j vars
herra sniälla ordhom oc iudhana folsco oc obrigdh-
ilsa ordom

¶ Fiärda var at han atirgalt got for ont oc
gaff them oc tedde ävärdelikis lifs kennedom mot
obrygdilsom ordom sigiande Then som gömir
mith mal alla kennedom han skal ey smaka
dödhin ävärdelica Nimi ty then som skadhas af
androm ey atirgälla ont vtan got eptir wars herra
budhi Som sigir Mat. v. Älskin idhra owini

oc görin välgärningha them som idhír hata oc
bidhin for them

¶ Fámpta var, at han skiulte sik for iudhomen
oc bortgik fran them Til hulkit gregorius sighír
5 Hár talar var herra til war m; sino eptírdöme ath
wi skulum bortgangande fly vredhena jámuál tha
wi formaghom mote sta, Hár fulkompnadhe chris-
tus j sik th; som han bödh sinom apostolis Mat.
x Nar the álta idhír álla hata j enom stadh tha
10 flyn til annan

¶ Ytarst j lástinne sigx at iudhane toko stena
viliande sla ihesum til dödh m; them Ty ár märki-
ande at the reddo honum fyra dödha

157 Först vilde herodes konungir dräpa han, tha
15 han var nyföddir swa the som nyuändhe áru til
bátring gifua ondh eptírdöme álla radh til synd
dräpa christum af thera hiertom Ty sigír augu-
stinus Then som illa lifuir j manga asyn dräpir
a sina vägna álla them som hans athäwe granlika
20 skodha

Annantidh som scriuat ár luc. iiijº Judhane
leddo han vpp ofuir een högan bärghaklint vil-
iande han ther nidhirfore skiuta at han skulde
swa aldhir sundirkrosas án for ty at han vilde ey
25 án tha dö vtgik han oskaddhir wr thera handom
Swa vidhírfresta kättara oc trulkarla oc alle the
helgha tro villara sundirkrosa hans licama Af
hulkom scriuat ár vi libro celesti xxvij Somlike
leta oc bedhas af trulkarlom at the swa skipin
30 m; sinom diäfwlslico trulkonstom ok galdrom ok
diäffa akallan at the maghin faa helbrygdo af

siukdom alla annor the ting som the astunda Oc
 ty alla the som tolik ting göra alla bedhas af
 diäfwlslicom trulkarlom äru hatelike oc forbannadhe
 när gudhi, Och huru länge the blifua j toliko
 akt oc stadgha komer ey nokor thes helgha [anda] s
 ingiutilse alla nadh j thera hierta

Tridhia tidh vilde iudhane stenka han som
 j dagh six Swa stenka the ihesum som onda
 tanka oc vilia hafua huadhan af beda sigir Huru 158
 manga onda tanka nokor takir til sin swa manga 10
 stena kastar han mot christum Oc kärer christus
 owir them sigiande Jak talar til them m; minom
 predicarom oc the helgo script oc the sighia at
 iach talar lygn the sla min mwn m; stenom oc
 näwa pustom, nar the göra hoor ok mandrap oc 15
 lygn Jac hörer them daghlica sighia at pinan
 är ey äwürdelikin oc ey swa bask som sigx ok
 min ordh dömas at vara lygn Ok ty then som
 sigir min ordh vara lygn scal nidhir flyta til hel-
 uitis som trökkir 20

Fiärda tidh korsfesto the han swa korsfesta
 the han andelica som forlata dygderna oc fölghia
 lastomen, huadhan af ambrosius sigir Huad är
 ihesus vtan fridhir sannind ok rätuisa, oc ty then
 som sannindh forlatir for fals oc hatar ok sund- 25
 irslitir fridhin for giri sculd ok löner rätuisona
 for nokat värildjlikit gagn alla lön Huadh synis
 han annat göra än stenka oc korsfesta ihesum at
 af tolkom fulkompnas thädh paulus sigir heb. vj
 The korsfesta sik annantidh gud; son oc hafua 30
 for gab Ty bör os ey fölghia them som christum

korsfesto, — — fran allom syndom eptir pauli ordh-
om som sigir The som sanne christi tiánara áru
159 korsfesta sith köt fran syndom oc lastom sik
atirhallande, hulkit miscunsambir gud gifui os at
5 göra Amen

[Dominica Palmarum.]

Tha ihesus nalkadhis ierusalem &c Require in
prima dominica aduentus

J thesso helgo læst hafuum vi fám märkekin
10 ting til kennedom

¶ Förest är at ihesus vilde siälfuiliande koma
til sin pino stadh huadhan af gregorius sigir Then
tidh ihesu pino thime nalkadhis vilde han nalkas
pinonne stadh at huar man matte af ty vndirsta
15 at han tolde ey pinona nödghir vtan siälfuili-
andhe Oc sigir prophetin af honum ysa lij° Han
var offradhir j dödhin ty at han swa vilde, oc
sagde han siälfuir sancte birgitte j° libro celesti
xj° Thz allom os bör göra Älska mik af allo
20 hierta ty at jak elskadhe tik oc iak antuwardadhe
mik siälfuiliande minom owinom oc min modhir
oc mine wini atirblifuo j baskasta sorgh oc grath
Nar iak sagh spiuthet, spikana, flängionar, oc gisl-
ona oc all annor anbudh redhoben til mina pino,
25 ey thäs sidhir framgik iak gladhlika til pinonna
Tha mit hofwdh var alt blodhokt af torn krononne,
ok blodhin flöt alla vägna vilde iach haldir lata
sundirskära mit hierta än mista tik, Ty bör tik
mik mykit älska for tolikin kärlek Thy swa som

mit hofwdh war stungit ok nidhir trykt a korseno,
 swa skal tith hofwdh nidhir böghias til ödmiukth
 oc for ty at min öghon varo ful m; blodh ok
 tharom, ty skulu thin öghon atirhallas af lustelike
 syn oc for ty at min öron fyltos m; blodh ok 5
 hördho obrygdhilse oc baktalans ordh skulu thin 160
 öron vändhas fran sköre oc oquämelike talan ty
 at min mundir smakadhe baskan dryk oc fik ey
 godhan dryk ty scal thin mundir atirtäppas af
 allom ondom tingom oc vpliptas til god ting For 10
 ty at mina hendir varo vträkta m; iärnsplikom ty
 sculu thina gärninga som teknas m; handomen
 vträkkias til fatika män oc til at fulkompna min
 budordh, thine fötir som äru thin astundilse m;
 hulkom thu scalt ga til mik, korsfestins oc atir- 15
 haldins fran vrangom lustom Ok swa som iak
 var pinadhir j allom minom limom, swa vari alle
 thine limi redhabone til mina tjänisth

¶ Annantidh är märkiande at tha ihesus nalk-
 adhis sinne pino oc dödh stadh leth han göra sik 20
 hedhir oc konungh kalla, hulkit han för flydde
 Som scriuat är iohannis vi° Tha the vildo gripa
 han ok göra han konung flydde han vpa biärgit
 ensamin, gifuande os vndirsta at the som astunda
 hedhir äru like them som dömde äru til dödh 25
 Ty at som augustinus sigir Tessins life thime är
 ey annat än framlop til dödhin j hulko engin tols
 sta quar vtan alle iämlica framträngias Thy sigir
 christus vi libro celesti lxx° At the formän som
 girnas hedhir äru like almenningx qwinnom, ty 30
 at the swika siälana m; sinom onda ordom ok
 aptirdömom Oc sculu the vardha luttakande alla

thera synde oc pinor som the toko styra, oc thera skam skal vara vtan anda vtan the bättra sik

Tridhia tidh är märkiande at ihesus tok then
 161 hedhir m; mykle ödmiukt j hulkom bernardus
 5 sigir Han tedhe alla ödmiukt swa som han j
 sinne pino tede alt tolomodh, ty är märkiande
 them til vārilse som vārl; hedhir astunda, huru
 then hedhrin som honum j dagh giordis vm-
 skiptis m; honum a langa fredagh, J dagh tiānte
 10 the honum ridhande a asna m; hedhir oc vōrd-
 ning, vm fredaghin korsfesto the han oc drapo
 m; fulastom dōdh oc sarastom pinom, J dagh
 kastadhe the sin klādhin oc palm quista vndir
 asnans fōtir som han vpa redh, vm fredaghin
 15 rāntho the han af sinom klādhom oc flāngdho
 han grymmelicast oc kronadho han m; huassasto
 tornkrono J dagh kalladho the han israels kon-
 ungh vm fredaghin nekadhe the sik haua konung
 vtan keysaran J dagh ropadhe the osanna Som
 20 tydhir iak bidhir tik hela mik Oc tha han var
 korsfestir sagdho the m; obrygdilsom Mat. xxvij°
 Gör tik siālfuan helan vm thu āst gud; son, far
 nidhir af korseno, han giorde andra hela sik siālf-
 uan gitir han ey helan giort, vm han är israels
 25 konungir fari nidhir af korseno oc vi trom honum
 J dagh sagdo the vālsignadir vari han som kombir
 j vars herra nampn Vm fredaghin badho the han
 borttaka oc korsfesta oc sagdo pilato Ey āst thu
 keysarans win vm thu latir han lōsan, oc ey haf-
 30 uum wi antuardath tik han vm han vare ey il-
 gārningis man Thetta vilde war sōte herra ihesus
 christus alt swa thola j sik at alle skulden vita

huru ostadhug vārildinna ara ar, hulka ihesus ey
astundadhe vtan flyddhe Ty ar scriuat j macha.
ij° Syndogha man; ara ar trakkir oc matkir, ty 163
at kroppin som aras vmuādis j muldh oc matka
J dagh vphōghis han oc morghin find; han ey, ty
at han ar vmuādir j sina iordh oc hans tanke
forfor

Fiārda tidh ar mārkiande at ihesus vilde sithia
ofuir asnans rygh som teknar ödmiuka oc tholugha
oc lydhogha, oc ey ofwir vrenska hesta som tekna 10
högfärdogha othulugha oc olydhogha Ty sigir
the helgha script ps. Ey hauir var herra sin vilia
j hesta styrk hulke them tekna som starke aru
at synda, ty o herra gud taktos ey högfärdoghe
tik aff vphofueno vtan ödmiuka oc siäfua manna 15
hön tektis tik Ty sigir crysostomus Säl ar the
siälin aff hulka ödmiukt annars högferdh skämmis,
af hulka tolomodhe annars vredhe vtsläkkis af
hulka idkelico gudlico arfuodhe annars läti vp-
uäkkis Oc sigir augustinus O herra gudh huru 20
högelikin thu äst oc tho ar ödmiukt hierta tith
hws, thu vprätte kranka at the skuldo ey falla,
hulka högdh thu äst Ty äptir ihesu christi budhi
iiij libro celesti lxix° ödhmiuke huar sik swa myklo
meer i tankom ok gärningom huru myclo meer 25
han veth sik skyldoghan vara at aruodha til gud;
hedhir for sik gifna godh gärninga, ty at huar
högfärd ar ther ar diäfwls litir hulkin alla the 163
gärninga som hon m; blandas thees smittadha.

Fämpte ar at ihesus valde almoghan til at 30
lofua oc hedra oc fölghia sik, oc fa af valdogha

mannomen For hulkit paulus sigir j cor. j^o O
 bröðhir seen idhra kallañ thy at ey varo mange
 kötlica snialle alla arlike först kalladhe til tronne
 Oc ey læsum vi rikañ man haura fölgd ihesum vtañ
 5 þacheum luc. xix Ty at han predicaðhe them
 ginuerdog ting sigiande luc. vi^o Ve idhir rikom
 mannom som här hafuin idhan hugnað Oc ey
 lagwisañ man vtañ nichodemum iohannis iiij^o Ty
 at som læstin sigir honum Mat. xi^o O herra gudh
 10 thu lönte the helgho tro ämbete for vörðlica
 sniallom oc klokom oc oppinbaradhe them öd-
 miukom Oc ey vtañ centurionem af valdoghom
 mannom iohannis iiij^o ty at som scríuat är iac. ij^o
 Gud vtualde fatika män j tesso vörld rika j rätto
 15 tro ok himerikis rikis áruinga hulkit han lofuadhe
 allom them som han älska Til hulkit alþuallogir
 gud vördoghis os ledha

[Långfredagen.]

V Adam ad montem mirre &c can. iiij^o Var söte
 20 herra ihesus christus sigir iohannis xv Ängin
 haur mera kärlek än then som siälfuliande gifuir
 sik j döðhin for wara sculd pröfuas han hafua
 164 mästa kärlek til war Huadhan af iohannes a-
 postolus sigir J ty forstodhom vi gudþ kärlek,
 25 at han satte sina siäl af licamanom for wara sculd
 Oc thþ skodhar hælilig siäl sigiande can. j^o Min
 älskelike christus är mik mirra kärwe, oc skal
 dwälías mällan mina spena Thþ är at hans bäska
 oc mangfalla pina som han toldhe for mina sculd
 30 scal aminnelica blifua j mino hierta, hulkit huar

cristin människia äghir göra, huadhan af bernardus
 sigir Huar then som gudlik syn hafuir, veth huru
 mykit cristin man gud; tjänara bör at minnas a
 ihesu christi hardo pino, ok at huru nyttelikit
 honum är at minst en thima vm daghin inner- 5
 lica tänkia hona j sino hierta Oc huru omildh
 the människia är som ey minnis a swa mykla gud;
 mildhet Ok ty gudlik siäl mädh kärlek aminn-
 andis sins brudgumma ihesu christi bäsco pino
 sigir the ordin som först scrifuas Jac skal ga 10
 til mirra biärg som teknar ihesu christi myklo
 ok bäsco pino Mädh biärgheno teknas pinonna
 mangfalla myklikhet, oc j mirra som bäsck är henna
 sara bäsckelighet Oc tessin twgh ägir gudlik siäl
 itkelika tänkia m; bernardo som sigir Jach skal 15 165
 a mädhan iak lifuir aminnas th; ärfuodhe som
 christus tolde predicandhe oc the mödho som han
 hafde gangande, ok vakande a bönom standande
 fastande frestilse tolade oc forwinnande gratande,
 syndoghum varkunnande, oc skal iak aminnas the 20
 obrygdilse ok flängior oc hadh ok sputh oc slagh
 ok pwsta, iärnsrika ok annor the pinlik ting som
 han tolde Thy är märkiande at vars söte herra
 ihesu christi pino aminne gifuir gudlike siäl mang
 god ting Til hulkit augustinus sigir Jordin skälu- 25
 ande vitnar christum vara värildena herra solen
 bleknande oc mörkiandhis vidhirgar han vara hime-
 rikis konung O mäniskia hierta glömande thins
 helara pino thu äst hardare än steen än ther amot
 til tekn scriuat är numeri xx Mästo vatn vtgingo 30
 af stenhalline swa at alt folkit hafde fulstoppa
 drikka Stenhällin som paulus sigir är christus af

hulkins diups sarom vi maghum fulstopa ösa gud-
 likit vatn Som prophetin sigir ysa. xij J skulin
 ösa gudlikhet; watn af helarans brunnom som äru
 hans diupa saar Än them som th; ey gör, sigir
 5 bernardus Then som ey slas älla röris til gud-
 likhet af ihesu christi dödh är tungare än iordhin
 oc hardare än stenhällin Swa äru manghe ty är
 166 vår af hulkom prophetin sigir ps. The glömdo
 gudhi hulkin them giordhe hela Oc ty sigx The
 10 siäl som th; gör ysa. xvij Thu skalt wara ödhö-
 lagdh af allo godho, ty at thu glömde gudhi
 tinom helara oc mintis ey a thin starka hielpara
 Ther amot manar gud siälena tren. iij° sigiande
 Min; a min fatikdom mot väril; giri oc obrygdilse
 15 som mik ofuirgingo mot väril; hedhir, ok a the
 bäske pino ok galla som iak smakadhe a korseno
 mot kötlikom lusta

Annantidh gifuär ihesu christi pina tröst ath
 magha koma til gudh Til hulkit petrus apostolus
 20 sigir j petr. iij Christus do entidh for wara syndir
 at han sculde ofra os gudhi fadhír Se människia
 thu giorde syndena ok han toldhe pinona Huadhan
 af prophetin sigir ysa. liij Christus var flängdir
 for vara syndir oc nidhírtrudhin j pinor for waro
 25 ond;sko oc for hans blanadh och saar ärom vi
 heladhe Oc thy sigir han syndoghe siäl thu lest
 mik tiäna for thina synda bättring Thu giorde
 mik ärfuodhe j thinne vranglikhet, tho är iak then
 som afskrapar thina synder for min hedhir Thetta
 30 tänkte then helghe hugo, oc ty sagdhe han m;
 167 takkom O herra gud huat älskadhe thu j mik
 mädhan thu älskadhe swa mykit at thu vilde dö

for mina helso, thu menlös tolde död for mina
 sculdh at iak sculde ey äuärdelica dö enkte j mik
 finnande th; tik bordhe älska O min siäl tänk
 huru mykit han älskadhe tik som tolik ting tolde
 for tik, hulkin ther til at han sculde the tik huru 5
 mykit han älskadhe tik vilde ey vtan m; sinom
 dödh frälsa tik, Ängin älskelikhet är mere, engin
 älskoghe renare, Oc sigir han, o mäniskia skodha
 gudlica hulkin saar jak tolde for thina sculd huru
 mykit iak älskadhe tik, oc m; hulko värde iak 10
 atirlöste tik, Ty sigir paulus j cor. vi° J ärin
 köpte mädh myklo värde, ärin oc bärin gud värd-
 lica j idhrom licama, Til hulkit augustinus sigir
 For dyra gud; sons blod; värd räkna ey tik vara
 lithet verdhan, at thu säli ey diäflenom for synda 15
 lusta thina siäl. köpta swa m; storo värdhe

¶ Tridhia tidh är märkiande at ihesu mang-
 falda oc harda pina gör hans wini orädda til at
 tola pinor Huadhan af augustinus sigir Christus
 vtualde ytarsta ok sarasta dödjins kön ther til at 20
 martires skuldo angha handa död rädhas Jhesu 168
 pina var alla sarast ty at hans natur var alla
 klenast, huadhan af augustinus sigir Ängin natur
 var klenare än christi natur oc ty var ängxins
 värkir huassare Särlica ty at han pinadhis yfuir 25
 allan sin klena oc iumfrulica likama Huadhan af
 sigir psalmus. Dödjins värkia vmkringgafwo mik,
 iak fan sorgh ok dröfuilse Oc sigir bernardus
 Skodha af hans fot; ilio oc til hans iässa enkte
 är helt a honum vtan alla vägna gratelica pinor 30
 oc värkir, Th; gudlica anlithet hulkit anglane
 hedra stingx m; mangom huassom tornom, hans

fagra ænlite ofuir al ænlite smittas m; sputte slas
 mædh pustom oc gabbas Munnin som lære ængl-
 ana smakadhe ætikia oc gallo, ðghonin fyltos m;
 blodh oc tharom, ðronin hulkin som hōra ængla
 5 sangh hōrdo gab oc hadh oc obrygdilse af ogud-
 likom mannom, Hendrena som skapadhe himnana
 vtræktos vndir iærns-picana a korseno, Allir licamen
 sargadhis m; flængiom och slaghum Fōtrene hulka
 helaghir pallir af ænglom hedhras ginom stungos
 10 m; iærns-pikom Sidhan ginom stakx m; spiuteno
 hans vælsignadha hierta oc enkte bleff heelth a
 honum vtan tungan at han skulde bidhia for
 os, oc antuardha sancto johanni sina vælsignadha
 modir oc ty fulkompnadhis j honum th; scriuat
 169 15 ær job xv Han skal trængias af slaghum oc hytas
 j pinom oc allir værkir scal falla ofuir han Ther
 af sagde oc iumfru maria beate birgitte Mins sons
 owini flengdo hans licama renan af huario synda
 smitto Swa grymelica at iac sagh hans licama
 20 slagnan oc flengdan alt jn til rifuianna Swa at
 hans riff syntos bar, oc æn th; som bæskare var
 at se nar flængionar atirdroghos ristanðhis hans
 kōt oc slitandhe swa som iordh fore ardhre Torn
 krona sattis ofuir hans howdh swa hardelica at
 25 hon nidhir gik midhwakt a anlitt oc mange blod;
 strōma nidhir runno vndan henne ofuir hans æn-
 lite, oc fylto hans haar oc ðghon oc mwn oc skægh,
 swa at th; alt saman syntis enkte vtan blodh,
 Adhrona oc sinona j handomen oc fotomen varo
 30 sundir stungna oc slitna af iærns-pikomen af hulkom
 værkin sōrglica ingik til hans hierta ok mōdde th;
 m; otholicom ok bæskom værk, oc atir vth fran

hiertano oc j sinuna oc sargadhe alla limina m;
 sörghelicasta värk, än for ty at hans hierta var
 alla färskast oc bäst saman komit af bästa natur
 Ty striddo dödhin oc lifuit länge mällan sin oc
 swa lengdhis lifuit mällan baskasto värkia Ther 5
 af sigir bernardus O godhe ihesu huru sötelica
 thu vmgik m; mannom O huru ouärdogh oc ond
 ting thu tolde af them, hard ordh, hardare slagh
 oc alla hardasto korsins pinor

170

¶ Fiärda tidh är märkiande at christi pina 10
 frelsar os af heluite, huar af scriuat är johannis
 xj Jdhir tilbör at en man som är ihesus christus
 sandir gud oc sandir man skuli dö, at ey skuli
 alt folkit forfara. Ok sigir paulus hebr. ij Vi
 seem ihesum christum for dödsins pino kronadhan 15
 m; hedhir oc äro ty at han [af] sinna nadh oc
 miscund skulle smaka dödhin for os alla rom. v°
 Vi ärom sätte m; gudhi vm hans sons dödh

¶ Fämpta tidh är märkiande at ihesu pina
 inleddhe hans wini j himerike, Huadhan af han 20
 sagdhe röuarenom som hengde a andro korseno
 när honum oc beddis miscundh, j dagh scalt thu
 vara mädh mik j paradys Oc sigir paulus hebr.
 ix° Jhesu christi blodh hulkin vm then helgha
 anda ofradhe sik siälfuan osmittadhan gudhi sinom 25
 fadhir rensadhe wart samwit af dödhom gär-
 ningom som äru dödlica synder til at thiäna lifu-
 andhe gudhi, at the som honom tiäna skulin taka
 j himerike ävärdelikx arfs lofwan Oc sigir christus
 libro regum celesti The helgo kirkio tro är san, 30
 hulkin siälana draghir til himerikis högdh Oc

171 min pina oc mit blodh jaledhe them j himerike
Til hulkit miscunsambir gudh värddoghis os ledha
Amen

Jn die resurreccionis domini

5 **S**J consurrexistis cum christo que sursum sunt
querite vbi christus est coloss. iij^o Vm vi astundom
at tilfögias varom herra ihesu j hans auärdelike
äro skulum vi fukomplica vpsta af allom syndom,
oc astunda then hugnat som hans helghe män
10 hafua m; honum j himerike, Til hulkit paulus
manar os sigiande Vm j vpstandin m; christo
tha astundin the godha ting som j himerike äru
huar christus är ¶ Nu är märkiande at christus
j sina vpstandilse thima giorde try ting, han vp-
15 stod af dödh, han thilfögde sina siäl sinom licama,
hans likame sken af nye äro Swa sculum vi vp-
sta oc bortga fran syndom, tilföghia os gudhi
hulkin wart hofwd är m; kärlek oc skina af
dygdha fågrindh,
20 Först bör os vpsta aff dödh som äru syndena.
Til hulkit paulus manar os sigiande ephe. v. Vp-
stat thu som sofuir j syndom, oc vpstat af död-
likom syndom, hulka siälana dräpa, oc christus
skal liusa tik m; sinne nadh Til th; sama manar
25 os scriptin sigiandhe jone primo Hwi nidhirtrykkis
thu aff syndana sömpn, vpstat oc kalla a thin gudh
bidhiande han ödmiuklica forlata tik thina synde
172 Än som sanctus augustinus sighir Syndogh siäl
liggiande j syndom aminnis ey at hon är fallin
30 fran gudhi, oc til diäfwlsins, radhis ey koma-

skolande pinor, vet ey huru mykit hon ár gratandhe
 Án vm hon hannas af then helgha anda, vaknar
 hon ginstan til at skodha sin fortappilse, oc ráðhis
 ok vpstar at leta ok astunda himerike Oc táñkir
 sin skadha j ty at hon hauir mist himerike oc
 gratir ath hon var fortappadh

¶ Annantidh bör os ok vpsta m; kárlek til
 fögias christo Ty sigir var herra osee vj J sinom
 dröfuilsom skulu the vpsta arla til mik álskande
 mik sigiande mellan sin komum samau oc vm- 10
 uándom os til gudh Ty at han tilburde oc han
 scal hela os, han skal sla os m; synda náfst Oc
 han scal láka os, han scal göra os lifuande af
 siálina dödh eptir twa dagha som ár idroghe oc
 scriptamal Ok j tridhia daghenom som ár bátring 15
 for synde, scal han vpresa os til áuárdelikit liff,
 oc vi skulum lifwa j hans asyn oc han álska oc
 fölghá honum oc kenna han Nu sigx här först
 at the sculu vpsta til gudh j sinom dröfuilsom
 Ty at som bernardus sigir J dröuilsom leta gerna 20 173
 huar en frälsara ok gifuin hielp álla frälse ár sak
 til at álska frälsaran

¶ Tridhiatidh bör os vpsta m; christo skin-
 ande af dygdom oc gudhelicom gärningom Til
 hulkit var herra manar oss sigiande ysa. lij. Stat 25
 vp stat vp cristin siäl oc föör tik j thin styrk
 standande mot syndom ok frestilsom ok rátuís
 man; siäl j för tik j thins áro kládhe som áru
 gudlica gärninga Oc kárlekir vari j thinne thalan
 miscund j thinom gärningom oc jámnadir oc rátuís 30
 j thinom atháuom säfuilikhet oc mattelik tempran

j allom thinom sinnom ok atirhald oc renlikhet
 Til hulkit the helgha script manar oss sigiande
 job xl. Vnkringgif tik m̃ dygdha fagrind oc vp-
 rät tik j högdh astundandhe himerike, var äro-
 5 fuldir j thinom gärningom, oc inför tik j faghir
 dygdana klädhe

¶ Nu är än märkiande at var söte herra ihesus
 christus pröuadhe sin san vpstandilse j siw tingom
 Först j ty at han tedhe sin saar, annantidh at han
 10 lät hanna sin likama teande sik hafua köt oc been
 Tridhia j ty at han aath m̃ apostolis Fiärdha at
 han bröth brödhit swa iämt som th̃ ware skurit
 m̃ kniff som han var van at göra för än han
 dödhin toldhe Fämtatidh j thy at stenen var bort
 15 rördhir af hans graff Siatta j ty at th̃ klädhet
 som swept var ofuir hans howdh atirbleff j graf-
 uinne oc annor the klädhe j hulkom hans dödh
 174 licame var sweptir Siunda j ty at apostoli fingo
 manga fiska en tidh nar han tedhis them äptir sin
 20 vpstandilse Swa hulkin som vpstar af andelicom
 siälinna dödh scal hafua tesse siw andelica tekn

Först skal han the sinna synda saar j rättom
 scriptamalom ty at som scriuat är Rätwis man
 röghe först sik siälfwm prou. xvij^o prou. xxij
 25 Hulkin som hyl alla löner sina synder j scripta-
 malom han styris ey til gudh Än then som them
 vidhirgar j scriptamalom han scal fa miscundh Oc
 sigir augustinus Ey formaghom vi göra diäflenom
 hardare sorghir alla värkia Än nar vi helom vara
 30 synda saar m̃ idrogha oc scriptamalom Än huru
 vadhelikit är ey vilia sik rättelica scripta tedhis

sancte birgitte vj libro celesti xvj Af enne siäl
 hulkin mykit stygdis vidhir scriptamal nar hon
 var j licamanom, tha hon skildhis vidh licaman
 m; bradhom dödh alle diäfla rögdho henne j
 gud; dom ropande, se the quinnan o herra gud 5 175
 som sik ville löna för tik j ty at hon ville ey
 rättelica scripta sik Än vi kendom granlica
 hona, domarin swaradhe Scriptamal är bästa
 twätirska Än for ty at tesse siälin vilde ey twa
 sik j sins lifs thima ty scal hon swärtas af idhre 10
 orenlikhet, oc for ty at hon vilde ey röghia sik
 for faam scriptafädhrom är rätauist at hon scal
 skändas af allom

¶ Annantidh scal han gerna lata hanna sik m;
 autilsom for sina syndir til hulkit paulus manar 15
 os sigiände heb. xij O människia tak gerna nepst
 oc plikt af gudhi for thina syndir, oc dröfs ey
 nar thu auithis älla näfsis af honum Ty at gud
 näfsir them som han älskar oc flenger m; näfsth
 for syndir Them som ey vilia tola näfst sigir 20
 scriptin prou. xxix Then man som m; hardom
 hals forsmar then som honum nepsir for sin bruth
 honum scal bradhir dödhir ouirkoma til siälinna oc
 aldre scal han faa siälinna helso vtan han bättre sik

Tridhiatidh är andelikin sötme j gud; licama 25
 takilse hulkit som scriuat är sap. xvj° Haur j
 sik allan andeliken lusta oc alt; sötma smak, af
 hulkins takilse scriuat är iij libro celesti Hielpir
 mäst mot diäfwlslicom frestilsom Ty som paulus
 manar os j° cor. xj° Pröue mäniskian sik at hon 30 176
 vari vtan synd oc vilia til at synda. oc äti swa

af ty bröðheno som sannelica är gud; licame oc
drikke af ty karino j hulko christi blod är Ty
at hulkin som ätir älla drikkir af ty ouärdelica
han ätir oc drikker sik dom af hulkom han scal
5 fordömas Ty sigir augustinus Hulkin som ouärde-
lica takir gud; helgha licama han aflar sik mykla
pinor Oc sagdhe iumfru maria sancte birgitte iij
libro celesti xiiij° At fyra syndir äru for hulka
mange vte lykkäs af ihesu christi licama gudhe-
10 likhet ok dygdh Första är högferdh oc giri til
världinna hedhir, Annor är giri til världenna ägho
Tridhi är ledhir luste licamans til skörlifnadh oc
ofuirmatto fülle Fiärda är olydhna ok vredhe oc
sina eghna helso glömska Tessen fyra älska mange
15 mykit oc hafua them j sidhuänio, oc ty fiärkas
the mykit fran gudhi oc taka gud; licama oc se
han Än thera siäla äru swa som lankt fran gudhi
som tiufwa, hulke som vilia stiäla oc kunno ey
atkoma fore starkom lasom Tolke äru like iudase
20 forradhara, hulkin som gud; licama tok, oc forredh
ginstan sin gud oc skapara Mat. xxvj° The äru
ok like cayn hulkin som swiklica kalladhe til sik
sin brodhir abel oc drap han genstan gen. iiij°
Them sighir the helgha script Math. xxvj° Vm
25 lifuande gudh sigx idhir at j ärin brutlike til
äuerdelikin dödh, hulke som ey gömdo idhan herra
177 himerikis konung vtan kastadhin han fran idhir
m; ondom gärningom Ther amot sigir scriptin
prouerb. xxvij. Hulkin som gömer sins herra gud;
30 licama han scal äras j himerike

Fierda är at han brytir brödhæt gifuande al-
moso til hulkit var herra manar sigiande ysa xlvijj°

Bryt hungroghom tith brödh människia oc inledh fatika oc væghfaranda j thit hws, ok nar thu seer nakudhan mániskio hól hona gifuande henne kládhe Ty at som scriuat ar hebr. xij Godh ar gudhlik bön m; fasto, batre ar almosan an at saman- 5 sanku gul oc liggiande fa, ty at almosan frälsar af dödhelicom död oc rensar syndir oc ledhir til auärdelikit liff Ther amot iordadhis rike mannin j heluite, ty at han aat kräselica oc kläddis dyrlica, ok gaff ey fatika la;aro almoso Thy som 10 scriuat ar prou. xxj° Hulkan som atirtäppir sith öra til fatikx man; rop, han scal ropa ok scal ey höras af gudhi

¶ Fanta ar at han bort rörer harda sten häd;sko af sino hierta, til hulkit var herra manar 15 os sigiande joel ij° Vmuendin idhir til min j allo idhro hierta, j fasto oc idrogha, oc grat oc grötelicom scriptamalom, oc sundirskärin idhor hardo hierta, oc bidhin gudh at han göri idhir th; som han sigir ezechiel xxvj Jac scal bort taka sten- 20 178 hart hierta af idhro köti, ok gifua idhir gudlikit hierta ok sätia min anda midhuakt j idhir oc iak scal lata idhir ga j minom budordhom An som scriuat ar eccl. iij Hart hierta scal haura onda pinor j ytirsta thimanom 25

¶ Siatta ar at han scal aflaggia gambla synda sidhuänio Til hulkit paulus manar os sigiande eph. iij° Aflagghin j eptir förro synda sidhuänione gambla synda mannin som ar högfärdh awndh giri skörlifnadir drukkenskapir oc andra 30 synde, hulka som fordärua siälena m; synda villo astundilsom oc vpnyins j idhars hugx gudhelic-

het; anda, oc j förin idhír j nyan man som är öd-
miukt, kärlekír, renlekír oc andra dygder, hulkin
dygdha man skapadhír är eptír gudhi j rátuiso
ok sannindinna helaghet Aff læggin ty lygn ok
5 talin sannindh Col. iij Aflæggin alla synde vredhe
sáwyrdo ilsko hat mot gudhi, fwlt maal af idhrom
mwn ok liughin ey mállan idhír

Siunda är andelikin hugnadhír j gudhi at
gudh vördoghis fulkompna m; oss th; som han
179 10 sigír aff sinom vinom Jer. xxj° The skulu koma
til himerike til min godho ting ok lofua mik for
hwete som är min mandombír, oc for vin som
är min gudhdombír ok for oleo som tekna mina
siäl Ok thera siäl scal vara swa som fruktsambír
15 yrtagardir, oc the sculu ey optär meer hungra
Jac scal vmuändha thera grat j gládhi oc iak scal
hughna them ok gládhia aff thera sorgh hulkit
os vördoghis göra alþuallogir gudh Amen

Dominica quasimodogeniti

20 **J**N illo tempore thomas qui dicitur didimus non
erat cum eis quando venit ihesus &c Sirla vm
then sama daghin j hulkom christus vpstodh af
dödh oc dörena varo atirlucta ther som ihesu kenne-
suena varo saman kompne for iudhana ráddogha.
25 kom ihesus oc stodh midhuakt j bland them oc
sagde fridhír vari m; idhír ok tha han hafde th;
sakt, thede han them sina sargadha händir oc
sidho, the gladdos seande sin herra, han sagde
them annantidh fridhír vari idhír Swa som gud
30 min fadhír mik sände til at thola pinor älskandhe

idhír m; them saina kärlek som gud min fadhir
 alékadhe mik, oc tha han hafde thetta sakt, bläste
 han til thera sigiande Takin then helgha anda
 hulka människio synder j forlatin the forlatas them
 a gud; vägna oc hulka synder j atirhaldin the äru 5
 atirhaldna när gudhi Thomas apostolus var ey
 när them tha ihesus kom Andre apostoli sagdo 180
 honum vi saghom warn herra, han sagde vtan iac
 seer spikafestona oc vtan iak stinge min finger j
 spikana stadh, oc vtan iak stingir mina hand j 10
 hans sidho scal iak ey tro at han lifuir Atta
 dagha eptir at ihesus vpstodh af dödh varo apostoli
 j atirlucto huse, oc thomas m; them Jnkom ihesus
 til thera ginom atirlucta dör ok stodh j bland
 them oc sagde fridhir vari idhir Sidhan sagde 15
 han thome Jnför hiit thin fingir j mina vndir
 oc se mina hendhir Oc inför thina hand j mina
 sidho ok var ey otrolikin vtan fultroin Thomas
 sagdhe thu äst min gud oc min herra, Jhesus
 sagde honum ty at thu saa mik trodhe thu Än 20
 säle äru the som mik sagho ey licamlica oc tho
 trodho a mik Mang annor iärtekne giorde ihesus
 j sina kenneswena asyn, hulkin ey äru scriuat j
 tesso book Än tesse äru scriuat at j sculin tro
 at ihesus christus är gud; son oc troande a han 25
 haua auärdelikit lif j hans nampn

[Exposicio]

I tesse helgho läst äru särlica fam märkelikin
 ting Först vars herra ihesu christi gudhdoms
 makt j ty at han ingik ginom atirlucta dör til 30

sina apostla, Huadhan af gregorius sigir Ther
 licamen formatte jnga til sina kennesuena ginom
 atirlucto dör hulkin som j sinom födþslo thima
 vt gik til manna asyn af iomfruna quidh henna
 5 iumfrudom vspiálladhom, han stodh oc midhuakt
 181 j bland sina kennesuena fulkompnandhe thþ han
 hafde för sakt Mat. xvij° Huar twe alla tre äru
 samansankadhe til at hedra mit namn iak är
 midhuakt j bland them Apostoli gladdos seande
 10 van herra Thy at them fulkompnadhis thþ han
 thöm för sagde Joh. xvj Jac scal se idhir annan-
 tidh ok idhart hierta skal glædhias

Annantidh är märkiande at ihesus sigir j
 tesse læst apostolis trem sinnom Fridhir vari
 15 idhir Ty bör os göma fridh for try ting Först
 for ty at the helgha trefaldelikhæt budhar os fridh
 Apok. j° Nadh oc fridh vari idhir af gudhi, hulkin
 som är ok var oc är komaskolande a domadagh
 ok aff siw andom som äru j hans asyn, hulke som
 20 tekna siu thes helgha anda gafuor, oc aff ihesu
 christo, hulkin som prophetin sighir ysa. ix Är
 fadhir komaskolande värld ok fridþ höfdinge, hans
 keysara dōme skal mykit ok mangfalt göras oc
 hans fridhir scal ey ändas Oc bör os halda fridh
 25 mþ gudhi enkte viliande alla görande mot hans
 budordhom, fridh mþ varom iämcristne honum
 engin orät görande Fridh mþ varo samvithe swa
 182 at engin obätradh synd skiulis j ty Til hulkit
 christus sigir ij° libro celesti xxvj° Gudhelikin
 30 siäl hani fridh mþ gudhi enkte annorledh viliande
 an thþ gudh vil, ey retande han mþ syndom Ty
 at ey är fridh mällan gudh oc siälena vtan hon

af late at synda ok atirhaldir sik af synda giri hon
 scal oc hana fridh m; sinom iamcristne ey görande
 honum ilt hielpande honum j ty som han forma
 vmbärande vm han brytir mot henne Aff then
 som thenna fridh haur ma sighias th; som scriuat 5
 ar luc. xj° J fridh aru all the ting som han aghir
 Ther amot som sanctus augustinus sigir Hulkan
 som ey find; hana thenna fridh han scal vidhir-
 sighias af gudhi fadhir, gud; son scal taka af
 honum himerikis arff oc han scal skilias fran then 10
 helga anda

¶ Annantidh bör os göma fridh m; anglomen,
 ty at som christus ar sandir fridhir, giorde han
 fridh mällan anglana ok mankönit, huadhan af
 paulus sigir eph. ij° Christus ar var fridhir hulkan 15
 som giorde anglana oc mäniskiona til eth härscap
 Nu för an christus giorde thenna fridhin hafdo
 anglane ofridh m; mannomen oc hämdo opta ofuir
 them Först for skörlifnadhin huadhan af scriuat
 ar gen. xix° Tve angla komo til sodomam ok 20
 sagdho til loth Vi skulum fordärua thenna stadhin 188
 ty at thera skörlifnad; rop växte for gudhi, hulkan
 os sende at fortappa them Oc ginstan nidhir
 senktis then stadhin oc landhit vmkring genom
 iordhina Annantidh hämdo angelin ofuir dauid; 25
 konungx högfärd, hulkan högfärdandhis bödh talia
 sith folk, för hulkit gud; angil slo til dödh af
 them siutighi tusandh folk ij regum vlt. Tridhia-
 tidh for girinna som scriuat ar iiij regum xix En
 engil kom oc slo til dödh af senacherib konungx här- 30
 scapi hulkan manga hafde röuat for giri sculd hundr-

adha tusandh attatighi tusandh oc fäm tusandh folk, oc ther lithit eptir drapo konungxins syni han

- Fiärda tidh är fridhir gömande, ty at gud vände fridhsamum al ting til fridh, först thera owini
- 5 prou. xvi° Nar man; sins gärninga tåkias gudhi vmuändir han hans owini honum til fridh Ther näst diurin som scriuat är Job v°. Vm thu äst fridhsambir tha skulu iordhina diwr vara tik fridhsam oc thu scalt vitha at tith hws scal hana fridh
- 10 Al elementa som är eldir oc vatn oc vādhir ok jordh skulo hafua fridh m; fridhsammom for hulkit
- 184 ysidorus sigir Vm mannin hafde ey syndat, hafde engin eldir brānt han, enkte vatn senkt han oc enkte diur skadhat han Swa skadde ey elden the
- 15 thre vngha mennene hulke kastadhe varo j brennande eld; vghn Ty at the vildo ey synda mot gud; laghom dan. iij° Ey skadadhe vatnit gu; folk som scriuat är exo. xv° Jsraels syni gingo m; torrom fotom midhuakt ginom rōdha haidh
- 20 oc vatnit, Ey skadadho leonen daniellem prophetam for hulkin han var kastadhir at the sculdo han vpāta hulkit the formatto ey at göra Ty at swa som han siāluir sigir dan vj° Min gud sānde sin āngil oc han atirlucte leonna munna at the ey
- 25 skadadho mik Ty at rātuisa fan; j mik for honum Ther amot brāndhe eldin högfärdogha syndara Som prophetin sigir Eldin bran j högfärdogha manna samquemdh oc heluitis loghe vpbrende syndogha, vādhrit drap drinkara som scriuat är
- 30 job j° Jobs swen sagdhe honum nar thine syni
- 185 ato ok drukko viin j huseno kom āngxlikit vādhir af ōdhemarkinne oc brendhe fyra husins hörnor,

hulkit nidhirfiol ofuir thin barn oc the blifuo al dödh
 Oc är scriuat af syndoghom exo. xv° Hafuit holde
 them oc the nidhirsänktoſ j ängxlicom vatnom Oc
 är scriuat af olydoghom oc gudhi genſtridhoghom
 Numeri xv° Jordin rifnadhe vndir thera fotom ok
 vpleth ſin käfth ok ſwalgh them oc the nidhirforo
 lifuande til heluitis, ok här af ſynis huru al ſkapat
 tingh fortappa syndoghe hulke ey vilia hafua fridh
 m; gudhi Ty är scriuat ſap. xvj O herra gudh
 thin ſkapad tingh tiänande tik ſinom ſkapara brinna
 grymmelica til at pina orätuiſa män Oc ſigir var
 herra Mat. xiiij° Gud; ängla ſkulu vtga ok ſkilja
 onda män fran rätuiſom oc ſända them j brenn-
 ande heluitis vghn ther ſkal varda gratir aff oto-
 likom brendagha och thanna gnit;lan af ryghe- 15
 like köldh

¶ Tridhiatidh är märkiande at chriſtus thede
 apoſtolis ſina ſarghadho händir oc ſidho Ther
 til tekn at himerike var vplätit for hans ſaar
 huadhan af auguſtinus ſigir Dör giordhis j noe 20 186
 ark, ginom hulka the diur ingingo ſom ey for-
 foro j flodhinne Än huat är trangare än the boran
 hulka en riddare vplät j chriſti ſidho, oc tho ingar
 när all världin ginom then tranga portin Oc ſigir
 bernardus Chriſtus ſtar j midhuaghu fyra vägna 25
 vttandhir at han maghe allom huan vägh komand-
 om til ſik the ſit vidhanta miſcundha sköth

¶ Fiärda tidh ſagde han apoſtolis, takin then
 helga anda gifuande them vald j honum at for-
 lata ſynder Ty at ſom auguſtinus ſigir then helghe 30
 anda är alla ſynda forlatiſe Oc är scriuat libro
 regum celeſti xlvij° Then helghe ande forlatir

synde allom them som rättan idrogha hafua for
 them Än then helge ande fly falsa cristna män
 Sap. i° Thäs helga anda snille skal ey inga j
 iluiliogha sial oc skal ey byggia j them licama som
 5 är vndirboghin syndom som är högfärdh giri
 drukkenskapir ok skörlifnadir Then helge ande
 skal fly falsan cristin man oc skil sik fran thöm
 hugxilsom som äru vtan gudhelik vndirstandilse,
 187 oc skal fly fran them som vranglikhet göra,

10 Ytirsth j lästinne thees os rätta tro atirlön,
 huar som sigx Troande sculin j hua ävärde-
 likit liiff j ihesu nampn Ty sigir christus Mat.
 vlt° Hulkan som tror oc döpis han scal heel varda
 Än hulkan som ey tror rättelica a gudh han scal
 15 fordömas Ty sigir anastasius Til christi tilquemdh
 a domadagh skulo alle dödhe män vpsta m̃ sinom
 kroppom oc göra räkinscap af sinom gärningom,
 ok the som giordo godha gärninga skulo ga j
 ävärdelikit liiff, ok the som giordho ill ting skulo
 20 ga j ävärdelikin eldh Thetta är cristna manna
 tro, oc ty som paulus sigir heb. xj° vtan rätta
 tro är omöghelikit at nakar kan täkkias gudhi,
 oc är scriuat ioh. iij° Swa älskat gudh världina
 at han gaf sin enda son j dödhin til mankönsins
 25 atirlösn at huar then som tror a han skuli ey
 forfara vtan fa ävärdelikit liiff hulkit os gifui al-
 ualdoghir gudh Amen

[Annan sunnodaghin äptir pasca]

Ego sum pastor bonus joh. x. Jak är godhir
 30 hirde sigir ihesus hulkit j ty pröfuas at swa som

godhir hirde vār sina hiordh, swa vil iak gifua
 min licama j dōdhin at the som a mik tro skulo
 fa auārdelikit liff Än leggho mannin som är ondir
 forman älskande vārld; hedir oc god; ok ey siälana,
 see vlfuin komande som är diäfwlsins frestilse 5 188
 andelica älla omild; man; orätuisa opinbarlica for-
 latir faren som äru hans vndirdana vtan hielp oc
 hugnat ok fly ey forlatande at vpbära ingäldin
 vtan at sta mot orätuisonne oc hielpa m; gud-
 likom bönom oc kennedom oc ty vlfuin som är 10
 diäfwlin gripir faren ok sundirstenkir them En
 til högferd annan til giri, oc tridhia til kötsins
 orene lusta, ok swa til flere syndir Än iak är
 godir hirde ok iak kenner min faar, som äru mine
 vini, oc the kenna mik älskande mik, swa som 15
 gud fadir kenner mik oc iak kenner han Oc iak
 prouar mina älskelikhet til siälanna j ty at iak
 gifuir min licama j dōdhin for thera atirlösn Oc
 iak hauir annor faar som äru hedningane, hulke
 ey äru af iudha folkeno, oc them bör mik at ledha 20
 til rätta tro Oc swa scal vardha af somlicom
 iudhom oc hedninghom en cristna manna moghe,
 ok en thera hirde födhare oc gömare alþualdogir
 gudh Amen

Exposicio

25

I Tesse helgo läst märkias try ting af varom
 söta herra ihesu christo

Först at han är godhir hirde ok födhare, ty
 at han födde sin faar som äru hans vini m; sino
 köti ok blodhe, oc atirlöste m; sinom dōdh For 30

- hulkit bernardus sigir Godhir är then hirden som gifuir sit köt til kost, oc sin blod til dryk, oc
- 189 sigir siälfuir christus Joh. vj Hulkan som ätir mit köt oc drykkir min blodh värdelica han hauir
- 5 ävärdelikit liff, han födhir oc m; gudhelicom kenne- dom jer. vj° Jac scal gifua idhir hirda eptir mino hierta hulke idhir skulo födha m; visdom ok kenedom, oc födhe han m; licamlico vphelde Som prophetin sigir ps. gud gifuir mat allo köti
- 10 Ty sigir prophetin honum ok al diur bidhia af tik miscund at thu skuli them thera mat gifua Oc sigir han j lastinne j dagh Jak är godhir hirde ok iak lätir mina siäl skilias vidh min li- cama for mina fara skuldh, som är mina vina atir-
- 15 lösn af heluitis dödh Ty sigir paulus rom. v. Swa som alle dö for adams synd, swa for christi dödh skulo hans vini alle koma til ävärdelikit liff Ty sigir bernardus O människia atuakta huru ärlikin thin siäl är oc huru tungh, ok sörghelik
- 20 henna saar waro, for hulkan läkedom vidhirtorfte- likit var at gud; son skulde sarghas, hafdhin the ey varit til dödhin, ok til ävärdelikin dödh aldre hafde gud; son vilit dö for thera sculd Än ty är vår syndoghe män mange fortappa m; dödh-
- 190 25 licom syndom sina siäl swa dyrt atirlösta Först m; högfärdh for hulkit scriuat är numeri xv The siäl som nakra synd gör högfärdandhis thy at hon var genstridogh mot gudhi skal hon forfara fran gud; folke For then sculd at hon forsmaddhe
- 30 gud; ordh som henne kände ödniukt oc giorde fanyt hans budordh Mat. xi° Nimin aff mik ty at

iak är ödmiukir, ty skal hon afskrapas af öuärde-
likx life book oc bära sina vranglikhet j heluite

¶ Annantidh for awndena af hulke prophetin
sigir, Hulkan som älskar vranglikhet han hatar
sina siäl Awndin är wrang mot gud; kärlek, Aff 5
hulko scriuat är, sap. xi° Thu älskar al tingh ty
at the äru thin ok enkte hatar thu th; som thu
skapadhe

Tridhia tidh for vredhe, huadhan af scriuat
är job. xvij Thu tappa thina siäl j thinne vredhis 10
gäld Oc är scriuat ioh. xxxvi° vredhis ful männ-
iskio siäl skal j vredhina stormb dö Aff tessom
twem är scriuat job v° Awndin dräpir then som
litin är j kärlekenom oc vredhin dräpir falskan
dara m; siälinna dödh 15

Fiärda tidh for lathina, huadhan af scriuat
är prouerb. xxi° Ondh astundilse dräpa latan man, 191
hans hendir villo enkte got göra, allan daghin
girnas han oc astundar all ting, oc ty som scriuat
är ps. Lätin lät til enkte varda hans siäl och do 20
swa som etärkoppan dör j sino näti for hulko hon
äruodhadhe fanytlica

Fämta tidh for girina, huadhan af scriuat är
eccl. x Enkte är skendelicare än nidyskir man,
oc enkte är vranghare än at älska päningen Ty 25
at then th; gör hauir sina siäl fala oc bortkastadhe
sin innarsta ting j sino liuirne som äru himerikis
lön hulken han sculde hua innarlicast älskat

Siättatidh for skörlifnadhin for hulkit scriuat
är prou. vj Quinnan som är skörlifnad; luste bort 30
gripir man; sins dyro siäl fran gudhi Oc är scriuat

eccl. xix.° Then som sik tilföghir skörlifnad; männ-
iskiom scal varda skemmelikin heluitis söör, ok
matka skulu ærfua han, oc hans siäl skal bort takas
af helga manna tali

5 Siundatidh for drukkingscap af hulkom chri-
192 stus sigir vj libro celesti vij.° Drinkara swalg är
mik swa hatelikit som the atho köt a langha fre-
dagh Ther amot sigir vältämpradir man joh. xxxj.°
Ey gaf iak min strupa til at synda ouirmatto
10 swalghe forbannande ther m; minne siäl.

Annantidh j lästinne sigir christus Jak kenner
min faar, for hulkit prophetin sigir ps. Var herra
veth oc kanner rätuisa manna vägha Oc sigir
paulus ij thy ij.° Var herra kenner them som hans
15 äru, at huar then som hans nampn nämpner skuli
bort ga fran vranglikhet Än ey kenner han the
far til himerikis löna som styfdh äru a högra
örano Af hulkom scriuat är iij.° libro celesti xvij
Diäfwlin hauir vpsuolghit mang faar j sik, hulkin
20 skurin äru j höghre örat, Ty at the höra ey
äuärdelikx lifs ordh som sigir tranghir är väghin
til himerikis, vtan ensammen världlik ting höra
the lustelica oc fulkompna m; gärningom th; som
them lystir at göra Tolka kenner var herra ey
25 thil godha löna, ty at the äru like the diureno
som sanctus iohannes sigir af apok. xiiij.° Jak sa
198 diur, som är diurlik människia vanskaped af synd-
om hafuande siu howdh som äru siu dödhelica
syndir, oc tio horn m; hulkom hon hauir bruthit
30 thio gud; budordh, swa som stangande han, ok
ouir hornen had; ordh m; hulkom hon syndelica
taladhe mot gudhi Sequitur eiusdem xix.° Ok ty

var th; dyurit gripit, oc false prophetin som är
fals cristin man m; thy, oc the twgh sendos lifu-
ande j brennande brennestens eld; sio som är heluite
Sequitur eiusdem xx° Oc the skulo pinas dagh
ok nath for vtan anda. Ty at allom tolkom sigir 5
christus luc. xiiij° Ey veth iak alla känne idhir
huadhan j ärin Gaan fran mik alle vrangelikhet;
görara j ytre myrkrit ther vardhir gratir ok tanna
gnidylan, thit nidhir fara the til heluitis oc vp-
fara aldre thadhan, huadhan af scriuat är iob viij° 10
Hulkin som nidhirfar til heluitis for högfärdh giri
drukkinesscap skörlifnadh lyghn alla andra synder,
han vpfar aldre tadhan Oc ey scal han optirmeer
atirkoma j sit hws ok ey scal hans stadhir kenna han
j himerike til hulkins vpfyllilse han var skapadhir 15

¶ Tridhia tidh sigir christus j lästine Jak 194
hauir annor faar, oc them bör mik at ledha til
rättan vägh, huadhan af scriptin sigir sap. x° Var
herra ledhe rätuisan man ouir rätta sina budordha
vägha. Oc tedhe honum gud; rike Oc sigir han 20
prouerb. iiij Jak scal tee tik snillinna vägh som
är sandir synda idroghe, oc iak scal ledha tik vm
iämnad; stigha som äru rätuisa gärninga til giorda
synda bättring Än huru gudh ledhe här sina vini
oskadda ginom mykin synda vägha, teer prophetin 25
os sigiandhe deut. viij° Gudh var thin ledhare j
store rådhelike ökn som är världin j hulke ormbir
är brennande til dödh m; sinom bläst teknande
högfärdhena, et dicitur thobie iiij° J hulke al for-
tappilse tok vphoff oc scorpio hulkin som blidhar 30
m; änneno ok stinger m; stiarthenom teknande
sköran köt; lusta prouerb. xxiiij° Hulkin gladlica

tessom twem fore sagdhe han apostlanna sam-
 quemd ysa. liij° Jak forlät tik j enom litjlom
 punkt oc jach skal samansanka tik j mykle mis-
 197 cund Än ty är vår ther amot, at ihesus sagde
 5 apostolis at the skuldo litjla stund sörghä här oc
 sidhan äwürdelica glädhias manghe [glädhias] här
 litjla stund, oc falla sidhan j äwürdelica ysäldh,
 huadhan af iumfru maria sagde til sin son christum
 vj lib. cel. xlv°. Jak varkunnar mannenom ty at han
 10 hauir öghon oc är blindir, han seer sin fängilse
 ok fölghir them, han gabbar thina rätuiso ok lär
 m; fullom munne til sina giri han fallir j litjlom
 punkt j äwürdelico pino ok miste sälasto äwürde-
 lica äro han skodha ok girnas granlica oc gladhe-
 15 lica värdlina, ok aktar ey thina miscundh Han
 girnas lithit got världjlikit oc bort kastar mästa
 got äwürdelikit Ok ty är scriuat af tolikom job
 xxiiij° The vplyptas högfärdandhis litjla stund
 oc skulo ey gita standhit The skulu nydhir-
 20 trykkias swa som all annor ting som gudhi äru
 genuärdogh ok skulu sundirkrosas af pinom i hel-
 uite som agna j kornaxom sundirkrosas j trysningh

Annantidh sigir christus j lästinne jak skal
 se idhir Ty är märkiande at gud se alla män
 25 m; almennelike vidhirkenno, han se godha m; sär-
 like nadh, han se vredhelica onda j sinom dom,
 han se sina helgho män j äwürdelike äro Af ty
 första sigir prophetin ps. Gudh skodadhe af hime-
 rike ok sagh alla manna syni, th; är at han sa
 30 all thera astundilse oc huxilse ok gärninga Thy
 sigir paulus hebr. iiij° All ting äru nakin oc
 198 opinbar for gud; öghon oc ey är nakot skapat

ting osynlikit j hans asyn, oc är scriuat af them
 man som obliughilica syndar eccl. xxiiij Huar
 seer mik, myrk är kring vm mik, väggiana skyla
 mik engin se mik, hwem tarfuir iak rådhas högste
 gudh skal ey minnas a mina syndir och tolkin
 syndare vil ey vndirstanda at gud; ögha seer al
 ting Vars herra öghon äru myklo liusare än solen
 vmkring skodhande alla manna vägha oc gärninga
 ok seande thera innarsta hiertans akt oc hugxilse
 Oc ty scal tolikx syndara aminne atirlathas j banne 10
 oc fordömsom oc hans vanhedhir scal aldre af-
 skrapas

Aff ty andra är scriuat Mat. xj° Jhesus sa
 en man sithiande j thulhuseno oc kalladhe han
 til sina nadh, kallande han thil synda anghir, 15
 huadhan af scriuat är luc. xxij° Sidhan petrus
 hafde trem sinnom nekat christum, vmuände chri-
 stus sik ok sa til hans ok petrus vtgik oc gräth
 baskelika Ty sigir gregorius War skapare m;
 vndirlikx rad; skipan se mannana syndir oc gifuir 20 199
 them tho lifs thima at langir lifs thime vari them
 antigia til vmuändilsa nadh älla fordömsla ökilse,
 vm the ey vilia vmuändas til gudh

Af ty tridhia är scriuat gen. vj° Var herra sa at
 mykin mannanna ilska var j världinne oc sagdhe 25
 Jak scal afskrapa aff världinne mannin hulkin iak
 skapadhe oc lithit eptir kom noe flodh oc for-
 darfudadhe alt mankōnit vtan atta människior hulka
 atirgömdos til lifs j noe skipi Oc är scriuat deut°
 xxxij° War herra sa mannana syndir ok vpuäktis 30
 til vredhe ok sagdhe Eldir är vptändir j minne
 vredhis giäld oc han skal bränna nidharst til hel-

uitis Th; är at hårdskofulle syndara skulo brinna
nidarsth j heluite Som scriuat är ps. Hardhe
syndara skulo vmuändas j heluite alle the som
glöma gudhi

- 5 Aff ty fierda sigx här j lästinne Jhesus sagdhe
apostolis annantidh skal iak se idhir ok idhart
hierta skal gladhias Ty är märkiande at värld;-
lik glädhi är flyande for try thing Först for ty
at hon rasklika mistes som var herra sigir af
10 världhina älskarom ezech. xxiiij Jak scal bort
taka af them thera styrk oc thera värdhelikhet;
glädhi oc thera öghna astundan j hulko thera siäla
200 lustas oc är scriuat af them job xxj°. The gladhias
til orgho sang oc framledha sina dagha j när-
15 uarandom godhom ok lustelicom tingom ok j enom
punkt sionka the til heluite Wärldinna glädhi är oc
pinlikin oc blandat m; dröfuilsom som scriuat är
prouerb. xiiij Wärl;likit löghe skal blandas m; sorgh,
oc gratir scal belägga glädhena j ytirsta thiman-
20 om Oc är scriuat af them prouerb. ij°. Wärl-
dinna älskara gladhias nar the illa göra oc fröghdhas
j alla värstom tingom Oc thy sigx tolikom eccl.
xix° Hulkin som gläd; j vranglikhet han scal
skrapas af lifsins book, wärldinna glädhi är ostad-
25 ugh oc ty är hon flyande huadhan af scriuat är
ysa. xxviiij Wärl;lica manna glädhi atiruändhe
thera lyudh som gladdos hwiltis All glädhi är
ödhelagdh All glädhi är bort takin af syndogh-
om Af hulkom bernardus sigir At the antuad-
30 adhe j diäflana händir skulo ga m; them j äuärde-
likin eldh, oc ther pinas j sorg ok grat j äuärde-
liko heluite färre vtlagdhe af himerike

¶ Här amot är himerikis glädhi höghelicast
 astundande for try ting Först for ty at hon är
 alla sötast huadhan af prophetin sigir til gudhi
 ps. Thu scalt göra mik gladhan j glädhi m; thins
 anlitis syn, hulkin alla sötast är som augustinus 5
 sighir Enkte är sötare än gud; älskoghe oc enkte 201
 värdoghare, oc huro myklo hetare vi hafuum hans
 kärlek Swa myklo sötare vardir os hans syn oc
 huro myklo hetare vi astundom han, swa myklo
 skärlicare skulom vi se han Annantidh at han 10
 är alla faghirst for hulkit prophetin sigir ysa. lxi:
 Glädhiandis scal iak glädhias j varom herra ok
 min siäl scal frögdhas j minom gudh Ty at han
 j fördhe mik j helsona klädhe, oc vmkring gaff
 mik m; glädhis klädhom ok hedradhe mik m; krono 15
 swa som brudgomma, Himerikis glädhi är ok
 astundande ty at hon är ful m; allo godho For
 hulkit christus sigir joh. xvj^o bedhins oc idhir
 scal gifuas at idhor glädhi vari ful Ok sigir han
 sinom tronom tiänara Mat. xxv^o O godhir oc 20
 troin tiänarä iak scal skipa tik ofuir mang godh
 ting j himerike ty at thu vast troin ofuir faa tingh
 j iordrike jngak j thins herra glädhi Til hulka
 alqualdogir oc miscunsambir gudh värdoghis os
 ther til ath ledha Amen 25

[Fiärdha sunnodaghin äptir pasca]

U Ado ad eum qui misit me &c Joh. xvi Jhesus
 sagde apostolis jak gaar til gudh min fadhír som
 mik sändhe til iordrikis ok engin af idhir torff

spōria huart iak gaar seande at iak gaar til hime-
 rikis Ān for ty at iak sagde idhīr huat pinlikom
 tingom idhīr sculo ofuirga vpfyltos idhor hierta
 m; sorgh Tha sigir iak idhīr sannindh Jdhīr
 202 5 tilbōr ath thesse dōdhelica naturin j hulke j seen
 mik han skal ga fran idhīr licamlica Tho ālskin j
 mik thās meer andelica ok vardin swa thes quāme-
 licare til at fa mins helga anda hugnat Ān gaar
 iak fran idhīr tha scal iak sānda idhīr quāmelica
 10 til reddom mins helgha anda hugnat Ān then tidh
 han kombir j idhīr scal han gifua idhīr dirfue til
 at awita vārlǵlica mǣn af otrolikhet; syndh Ty
 at the trodho ey mik, ty at the tǣkkias aldre mik
 mǣdhan otrolikhet; synd ǣr j them Ty at the
 15 giordho ey rǣtuissa gǣrninga hulka iach giordhe,
 oc ty gaar iak nu til gudh fadhīr ok j skulin ey
 tha se mik licamlica, oc scal then helghe andhe j
 idhīr awita vārlǵlica mǣn af komaskolande dom,
 hulkin the ey rǣddos oc ty scal han koma them
 20 rǣdhelikin sǣrlica for ty at vārlǵdinna hōfdinge
 diǣfwlin ǣr dōmdir til heluitis Tho hauir iak ān
 mang ting at sigha idhīr hulkin j formaghin ey
 nw begripa Ān then tidh then sannindinna ande
 kombir scal han kǣnna idhīr alla sannind nytlica
 25 til āuǣrdelikit liiff Ey scal han tala af sik siǣlfu-
 om ensampnom, vtan han scal tala hwat som han
 hōrer ok wet for gudhi fadhīr oc mik hans son
 m; hulkom han ǣr j gudh ok han skal kungōra
 idhīr komaskolandhe thingh han scal ǣra mik ty
 30 at han scal taka af mino framgangandhe af gudhi
 fadhīr oc mik ok scal kungōra idhīr

[Exposicio]

J tesse helgo läst är först märkiande at ihesus talar af sinne vpfärdh til gud fadhír swa som af näruarande thima, oc skulin j vitha os nalkas dödh-enom j huarie stundh Ty fore varar bernardus 5 huan wara sigiande Vist är at thu scalt dö än 203 ouist är nar, alla huru alla huar, Ty at dödhin bidhar tik huar stadh, ty at vm thu äst sniäldir bidha ok thu han huar stadh swa som är väl lifuandhe Til hulkit christus manar os sigiande 10 Warin redhobone m; godhom gärningom ty at j vitin ey j huat stad alla stund gud; oc iumfruna son scal koma at taka idhir af tesso lifuirne, hulkit han ey tenkthe som sagde luc. xij O min siäl thu hafuir mykit god; hulkit tik ma ympnit 15 at räkkia mang aar hwils ty j läti oc äth ok drik oc lif kräslica Än gud sagdhe honum O vsal dare oc folskir j tesse nat skulo diäflane taka thina siäl af tik hwars vardha tha al the thing som thu samansankadhe Swa far huar then som 20 god; girilica samanläggir oc är ey rikir j gudhi m; godhom gärningom

¶ Annantidh är märkiande at then helghe ande komande j gud; vina hierta swa som han kom j apostolos, giuir them hugnad j gudhi oc thuru ok 25 tröst at awita världinna älskara af threm thing-om Först af otrolikhet; syndh Ty at the trodho ey a christum Ty at som paulus sigir hebr. xi: vian rätta tro är omöghelikit at nakor tåk kis gudhi

hulkin som sigir Mat. vlt. Hulkin som tror rättele-
 lica a gudh oc döpis han scal heel vardha, an
 204 hulkin som ey tror han scal fordömas Tolkom
 sigir prophetin jer. ij° Thin ilyska scal awita tik,
 5 oc thin frauända fran gudhi oc rätte tro til trol-
 dom ok lifff ok galdra ok andra diäfwls konstir
 scal awita tik Tolikom sigir var herra ps. Thu
 bort kastadhe mina rätta tro kennedom atir vm
 thin bak Sagh thu tiwff tu lopt m; honum til
 10 ilgärninga oc satte thina onsko m; horkarlom thin
 mundhir taladhe ilskoful ordh, ok thin tungha
 sang swik Thu taladhe mot thinom iämcristne ok
 gaft honum ont eptirdöme Thetta giordhe thu ok
 iak tigdhe thy scal iak awita tik oc sätia thina
 15 syndir for thit anlite Swa som styldin bind; a
 tiuffisins bak tha han ledhis bakkbundhin til galghans
 Thetta kennes fordömdh siäl j heluitis pinom sig-
 iande tren. j° Mina synda byrdher nalkadhis j
 minne hand, the äru samanswepta ok lagda ofuir
 20 min hals Annantidh awitas syndoghe for ty at
 the giordho ey rätuisa gärninga swa som christus
 giorde j världinne, oc gik sidhan til gudh sin
 fadhír j himerike Ty är scriuat mot them eccl.
 xj° Vm mäniskian lifuír j mang aar, oc är gladh
 25 j världjlicom hugnat Tha sculdhe hon minnas a
 myrka pino thiman och alla daghana eptir dödhin
 205 Ty at nar the koma tha skulo henna fanytto lifs
 thima awitas j hulkom hon giordhe ey rätuisa
 gerninga Ty at christus sigir tolikom j sinom dom
 30 Mat. xxv Gan fran mik forbannadhe j äuarde-
 likin eldh, hulkin diäflenom är reddhir oc hans
 anglom, ty at iak var hungroghír oc j gafuin ey

mik äta. Jak var törstir ok j gafuin ey mik
 drikka Oc tha skulo the omilde som enga rät-
 uiso alla miscunda gerninga giordo ga j ävärde-
 likin eldh oc rätuise j ävärdelikit lifff ¶ Tridhia
 tidh awithas onde ty at the räddos gud; dom s
 ey, m; hulkom diäfwlen är fordömdir oc hans
 fölghara som christus sigir ioh. xij Nu är värld;-
 lica manna dombir Nu scal världinna höfdinge
 diäfwlin vtkastas af världinne ok jnnelykkias j
 heluite m; allom sinom fölgharom Aff them 10
 domenom är scriuat in canonica Jude Var herra
 kombir m; sinom mangom helgom tusanda änglom
 at göra dom mot allom oc awita alla onda män
 af allom thera omildhet; gärningom J hulko the
 giordho omildhelica oc af allom them syndelico 15
 ok hardom ordhom som omilde syndara taladho
 mot honum Ty sagde christus af enom hardom
 syndara j° libro celesti xij Jak scal döma han swa
 som ena almäningis hörro til ävärdelikin brenne- 206
 stens eldh oc swa som forradhara til alla lima 20
 sundirskärilse oc til ävärdelica skam Ty at han
 forsmadde sin herra Ty ma tholikir sighia th;
 som scriuat är iij libro celesti Min dombir är
 beskasta ok värsta pina blifuaskolande for vtan
 ända oc vtan alla miscund 25

Tridhia tidh är märkiande j lästinne at then
 helghe ande känner alla sannindh nytlica til siäla
 helso, ok särlica kenner han först at astunda sannan
 gudh hulkin ävärdelikit lifff gifuir them som kennas
 vidhir han Som scriuat är ioh. xvij Thetta är 30
 ävärdelikit lifff at mäniskiona kennis tik sannan
 gudh oc thin son ihesum christum, hulkin thu

sände j vörldinna for manna helso, thy at hans
vidhirkenna leðhir til the sálikhet som bernardus
af sigir Háligh siál scal se gudh swa som hon
vil ok nytia til sin hugnad hon scal áuárdelica
5 lifua oc af sanne fagrind skina ok gládhias j sanne
sálikhet Ther amot ty at diáfvlín ár som scriuat
ár ioh. viij han ár liughare ok liughnina fadhir
Ty kánnar han sinom fólgharom lyghn af hulkom
scriuat ár jer. viij The gripu lyghnena swa som
10 ár vörldinna godz oc hugnadhír oc villo ey vm-
uándas til gudh Ok ty som scriuat ár apok. xxi°
Skal tolike liughara lutir vara j brinnande hel-
207 uitis sio af eldh ok brennestens lugha hulkit som
ár siálana döðhír eptir licamans döðh Sap. i°
15 Munnen som liughír drápir siálinna Annantídh
kenner then helghe ande rátta tro, huadhan af
han sigir ps. Jak scal kungöra tronna sannindh j
minom mwn ty sigx honum j lástinne Mat. xxij
Mástare vi vitom at thu ást sandír ok thu kánnar
20 gudz vágð som ár rátt tro j sannínd Ther amot
kenner diáfvlín vantro them som honum lydhá
hulkom paulus sigir rom. ij Them som kifua ok
tráta oc lydhá ey tronna sannindh vtan tro vranga
diáflenom, scal koma gudz vredhe oc forsmáilse.
25 ángxle oc dröfuilse j huars thes manz siál som
gör ilt Ty at tolke sália gud swa som iudas,
huadhan af augustinus sigir Mange fordöma iudasa
forradhara gernínga ok göra tho thz sama Ty at
the som bára fals vitne for muto sculdh bort-
30 kasta gudhelíkin kennedom, neka gudhelica sann-
índ, The sália gudh som siálf sannínd ár Trídhia
tídh kennar then helghe andhe godhá gernínga

sannind, af hulkom han var lårdhir som sagdhe
 ysa. xxxvij^o O herra gudh min; a huru iak hauir
 gangit fore tik j sannind oc j fulkompno hierta
 oc iak giorde godha gerninga for tik hulkit mange 208
 ey göra Til hulkit ambrosius sigir Huat är ihesus 5
 vtan fridhir sannind ok rätuisa Ty then som for-
 latir sannindh for fals oc fordärfua oc hatha fridhin
 for giri sculd ok löner rätuisona for nakot licam-
 likit gaghn huat synis han göra vtan stenka oc
 korsfesta oc dräpa christum Ther amot som scriuat 10
 är eccl. xxvij^o christus som är sannind, scal koma
 til thera som sannindena göra for hans äro Ty
 sigir han englomen ysa. xxvj Vplätin himerikis
 porta oc rätuisa folkit scal inga hulkit som gömde
 sannindh Hulka alþualdoghi gudh late os til sin 15
 hedhir göma Amen

[Fämta sunnodaghin äptir pasca]

Si quid pecieritis patrem in nomine meo dabit
 vobis joh. xvi.^o Vm j bidhin gudh fadhir nakot
 j mit nampn han scal gifua idhir th; här til ty 20
 at iak var när idhir, var ey tyrfft at bedhas än
 bedhins nu j mit nampn mädhan iak licamlica
 vidh idhir skils ok j sculin fa th; j bedhins at
 idhur glädhi vari ful. Thesse ting talar iak myrke-
 lica for idhir Än then thime kombir eptir min 25
 vpstandilse af dödh nar j seen fulkompnadh j mik
 th; iak idhir nw sigir oc j ey vndirstandin tha
 scal iak ey myrklica vtan vpinbarlica kungöra
 idhir af gudhi minom fadhir oc j them daghenom
 skulin j bedhas j mit nampn Oc ey sigir iak at 30

209 iak scal bidhia gudh fadhír for idhír, thás ár ey
tyrft, for ty at gud fadhír álskar idhír for then
sculd at j álskadhin mik oc trodhin mik at iak
vtgik af gudhi fadhír oc iak kom j världena Än
5 nu scal iak forlata världena m; licamlicom bort-
gang af henne oc iak atirgar til gudh fadhír
Apostoli sagdo honum Thu talar nw opinbarlica
oc ey myrklica, nu vitom vi at thu veest al ting,
ok ey ár tyrft, at nakor spyri tik Ok j ty at thu
10 vest al ting, troom vi ath thu ást gud; son

Exposicio

J Tesse helgo läst áru försth fyra ting märkiande,
ther til tyrftelikin at nakor hörís af gudhi j sin-
om bönom

15 Först ár at han skuli ey th; bedhas som ár
mot siälenna helso, hulkit som märkis nar som
sigx Vm j bedhins nakot Til hulkit bernardus
sigir Nar thu bedhis af gudhi värld; ting tha
vakta at thu bedhis ey nakot ouírflödhelikit älla
20 licamlica lostelikit vtan sikh til gudh th; scriuat
ár prou. xxx Giff mik ey rikedom a llär fatik-
dom vtan gif mik at enast vidhírtorftelica födho
ok klädhe Ty sigir augustinus Nar j bedhins
värld; ting bedhins m; matto ok talin m; öd-
25 miukom reddogha til gudh, ath han gifui idhír
th; som han veth idhír gagnlikít vara ok ey th;
som han veth idhír siäl genuärdokt vara thy at
lákärin vet huat siukom skadhelikít ár ok ey
210 siuka människian Ty sigir paulus j thym. vi Haf-
30 uande clädhe oc födho latom os nöghia aat them

Ty at the som vilia vardha rike falla j diäfwlsins
snaru ok j äuärdelikin dödh

Annat at han skuli bedhas m; stadugho fram-
halde m; thera eptirdöme som scriuat är act. j°
Apostoli varo stadhelica blifuande j gudhelicom 5
bönom m; helghom quinnom oc maria ihesu modhir
Ther til manar scriptin os sigiande judit. iiij° J
skulin vitha at gudh hörer idhra böne vm j stadhe-
lica blifuin j fasto ok bönom j hans asyn hulkit
mange ey göra Af hulkom augustinus sigir Mange 10
bidhia hetelica til gud nar the först vmuändas til
hans oc sidhan bidhia the sliolica oc döflica swa
som the ware nw visse i himerike, ok ty sigir
var herra tolikom apok. iij Ty at thu äst kaldir
j gudhelicom bönom oc kärlek, ty scal iak til- 15
böria at vtspy tik af minom mun bortkastandhe
tik af minne nadh

Tridhiatidh scal han vara värdoghir hulkit
som märkis nar som sigx fadhir, at then som
bedhis vari värdogir gud; son Til hulkit gud 20
manar os sigiande Mat. v° Warin fulkompne swa
som idhar himerikis fadhir är fulkompnin j allo
godho Ty bidhir then värdelica som gudh älskar
fulkompnelica, huadhan af gregorius sighir Sanne-
lica bidhia är at älska gudh oc haldhir grata m; 25 211
idhrogga än framföra pryd ordh Ey dughir bönin
för än syndin är bort rördh af vilianom Ty sigir
prophetin ps. Ey hörer gudh mik vm jak skodhar
oc veth syndelikin vranglikhet; vilia j mino hierta
Swa är ok scriuat joh. ix° Vi vitóm at gudh 30
hörir ey syndogha män til thera gagn mädhan
the äru j synda vilia

¶ Fiärda är at han skuli bedhas th; siälinne
 är helsampt, ok th; märkis nar som sigx j mit
 nampn Ty sigir augustinus Ey bedhas the j
 vars helara nampn christi som bedhas mot sinre
 5 siäla helso Ty at onde bedhas stundom godh
 tingh, än for ty at the äru onde, äru the ey
 värdoghe at höras til sit gagn Ty sagde var
 herra prophetanom af hädsko fullom syndarom
 jer. xi° Bidh ey for tesso harda folkeno oc tak
 10 ey loff älla böne aff them Ty at iak scal ey höra
 them j thera rops thima til min ok j thera dröuilsa
 älla tuinghilsa thima, ok är bidhiande m; granne
 atwakt hulkit som märkis nar som sigx Ey bedhins
 j än nakot j mit nampn Ty sigir gregorius Nar vi
 15 bedhoms äuärdelikit liff m; munnenom oc astund-
 om ey th; m; hiertano tighiom vi ropandhe Ty
 sigir var herra ier. xxix° J skulin finna mik nar
 j astundhin mik af allo hierta

212 Framledhis sigir christus j lästinne Jak vt-
 20 gik aff gudhi fadhír oc iak kom j världinna han
 vtgik til thry thing

Först til at tola nödh ok ärfuodhe som pro-
 phetin fore sagdhe ps. Christus som är sandir
 gud ok sandir man scal vtga til sina gerningh
 25 alt til queldhin Ty at han äruodadhe for siäla
 helso af sinom föðslo thima ok til sin dödh Som
 han siälfuir sighir ps. Jak var j äruodhe af min-
 om vngdom oc iak var nidhírtryktir oc dröfdir
 Ok sigir han ij libro celesti xv° Jak äruodhadhe
 30 af minom föðslo thima ok til köt; sins dödh giordhe
 iak manna helso Ty fordömas the som ey vilia
 m; hans eptirdöme äruodha til sith siäla gagn

Som scriuat är af them ps. Tesse äru ey j thim-
anna ärfuodhe som gudhi tiäna, ok ty skulo the
ey plaghas m; mannom, här j världinne alla j
skärslo eldhe vtan j heluite m; diäflomen

Annantidh vtgik ihesus til at sa gudhelican s
kennedom som scriuat är af honum luc. viij Gud;
son hulkin som saar all ting skapande m; gudhi
fadhír Vtgik at sa sina sädh som är gud; ordh,
ok ty syndogh människia hörande gud; ordh skal
grata thy at hon lydde ey them, swa giorde han 10
som sagde ps. O herra gudh min öghon vtledhdho 218
tara vatn af sik, ty at the gömdho ey thin lagh
alla skal syndoghir man grata m; them j heluite
Som crisostomus sigir Huar fordömdir gratir flere
thara. än al kar j världinne formatte halda j sik. 15

Tridhia tidh vtgik ihesus at thola hardo pin-
ona bärandhe tornkrono ouir sit howdh Som
scriuat är ioh. xix.° Jhesus vtgik bärande torn-
krono ok röt purpur klädhe som var hans licame
rodhmande af hans blodhe hulkit prophetin fore 20
sagdhe ysa. xlij.° Var herra scal vtga swa som
starkir strid; man mot diäflenom oc ther m; scal
han vpresa kärlekx brendaghä j manna hiertom til
at fölghia sinne pino Til hulkit petrus apostolus
manar os sigiande j petr. ij.° Christus tolde harda 25
pino for os gifuande idhír eptirdöme at j fölghin
honum j pino oc dröuilsa dröuilsom, hulkit världina
älskara vilia ey göra. oc ty forlatir han them hulkit
han här nw märkir j lästinne nar han sigir Jak
forlatir världena som äru henna älskara, ok gar 30
iak fran thöm til gud fadhír Ty bör os m; christi
äptedöme forlata världena. Först for ty at hon

forsculdar gud; owinscap Som iacobus apostolus
 sigir j act. iiij^o Tessa världina venskapir är gudhi
 214 owinlikin Ty hulkin som vil vara tessa världina
 vin han skipas gud; ouin Annantidh ty ath värld;
 5 thing forfara sköt Som scriuat är j ioh. ij^o Världin
 framfar ok henne giri, ty manar scriptin huar
 vara sigiande eccl. xvij^o Gak ey eptir thinne
 värld; giri ok atiruānt af thinom syndelica vilia
 Ty at vm thu fölghir thins lusta giri tha kombir
 10 thu j thinna ouina glädhi som äru diäflane Tridhia-
 tidh for ty at världin är ful m; syndom oc synda
 tilfällom som scriuat är j ioh. ij^o Alth th; j värld-
 inne är th; som henna wini älska är köt; giri til
 drukkingscap oc skörlifnadh oc öghna giri til värld;
 15 go; oc lifsins högfärdh til värld; hedhir Oc ty
 är scriuat j ioh. v^o al världin är sat j illom syndom
 Än som augustinus sighir världin tekna världena
 älskara Ty sigir bernardus Hulkin som meer
 älskar världena än gudh, meer ouirmatto swalgh
 20 än atirhaldh, meer skörlifnadh än renlek, han
 fölghir diäflenom, oc scal ga m; honum j ävärde-
 lica pino Fiärdatidh ty at världinna älscoghir for-
 latir gud; kärlek Thy manar os johannes apostolus
 215 sigiande j ioh. ij^o Älskin ey världena alla the
 25 thing j världinne äru, ty at ey är gud; fadhirs kär-
 lekir j them som världena älska. oc ty forlät; han
 af gudhi oc antuardash diäflenom huadhan af ber-
 nardus sigir Ty at vsul siäl forlät gud; älskogha
 for världinna älskogha oc köt;sins losta Ty scal
 30 hon vsul forlatas af gudhi oc antuardash diäflom
 j heluite ävärdelica pinaskolande Ther amot for-
 wind; världin m; rätte tro ok kärlek som scriuat

är j ioh. v° Alt th; som fõt är af gudhi m; tro
oc kärlek foruindir världena ok var tro är then
sigher som foruindir världena hulka gud vnne
os göma stadhugha Amen

De ascensione domini

5

Ascendit pandens iter ante eos mich. ij j. beatus
augustinus dicit Nar var söte herra ihesus chri-
stus jnförde j himerike manna naturena j sik tha
thede han, at himerike är them opit som rättelica
tro a han Ok m; ty at han vplypte sin licama 10
hulkin som hafde forwnnit dödhin til himerike
tedhe han os väghin huart vi skulum fölghia,
Augustinus Ty at hans vpfärd til himla var cristna
tro stadfastilse at vi skulom ther eptir sigirlica tro
the nadhanna gawo, hulka fulkomnilse vi tokom 15
här j världinne Ty at j tessom daghenom ful- 216
komnadhis th; som prophetin for sagde christus
vpfor redhande ok opinbarande väghin for allom
sinom vinom Ty sigir augustinus Jhesu christi
dödhir giorde os lifuande, hans vpstandilse vp- 20
rätte os, hans vpfärdh til himbla helgadhe oss,
at vi hafwm hop vpfara skulandhe eptir honum,
hulkin vpfoor at the oc redha os väghin Ty som
augustinus sigir oc radhir Vm vi rättelica oc
trolica oc gudlica dyrkom vars herra vpfärdh 25
til himbla, tha farom vp m; honum m; dygda
gärningom oc hafuum allan hiertans kärlek hökt
vpp til vars herra Nu är märkiande at christus
vpfor for siw thing

Först vpfor han valdelica at enge hielp staddir
 til at the sit gudhelica valdh, huadhan af scriuat
 är joh. iij^o Engin vpfar til himerikis j sinne eghne
 makt vtan ihesus christus gud; son hulkin nidhir-
 5 for af himerike til mankönsins atirlösn Thy o
 mäniskia thyngd af syndhom som syndogh siäl
 kennis sigiandhe ps. Mina vranglikhetir gingo
 ouir mit howdh, och tyngdho mik swa som tungh
 byrdha, mädhan thu format ey vpfare j thinne
 10 makt ropa til christum sigiande honum th; scriuat
 217 är can. j^o Draght mik eptir tik at han värdoghis
 sighia tik th; scriuat är Judicum j. Vpfar m; mik
 j mina äro, än ty är vår mange vilia ey vpfare
 m; christo vtan nidhifara til värld;lica apling
 15 hulkom prophetin sigir ysa. xxxi^o Ve them som
 nidhifara til at hopas hielp alla hugnat j tesse
 syndoghe världinne Ty, at diäfwlin nidhifar at
 fortappa them Af hulkom scriptin sigir apok. xij
 Ve idhir som värld;lik thing älska oc ärin bäske
 20 oc stormande som hafuit j syndom ty at diäfwlin
 nidhifar til idhir hafuande stora vredhe m; hulke
 han alte idhir j manga synde at han maghe dragha
 idhir j värsta pinor

Annantidh vpfar han til at vpfylla the rumen
 25 m; cristnom siälom af hulkom ondo änglane nidhir-
 fiollo For hulkit paulus sigir eph. iiij^o Christus
 hulkin nidhirfoor at frälsa mankönit han är then
 som vpfor ouir alla himblana at han skulde vp-
 fylla al the tomo rumen af hulkom the ondo
 30 änglane nidhirfiollo O syndogh mäniskia huxa
 stadhelica at mädhan syndoghe änglane nidhir-
 218 fiollo af himerike j heluite at thu format enga-

ledh til himerike vpfara vtan thu bättrar thina
 syndir For hulkit petrus apostolus sigir ij petr.
 ij° Mäðhan gudh sparde ey syndande englomen
 vtan let them nidhirdragha j heluite oc antuad-
 adhe them riutanda heluitis pinom at gömas ther 5
 j pinom thil domadagh, Haldir spar han ey them
 som fölghä kötþsins oreno girnilsom oc forsmä
 gudþ herradöme hulkin han them bödh at halda
 sik aff syndom Oc ty som scriuat är exod. xv°
 The nidhirforo j heluitis diup swa som sten, 10

Tridhiatidh vpfor ihesus at the diäfwlin
 vara forwnnan oc skämdan For hulkit prophetin
 sigir nah. j° O cristin människia helgha thina
 höghtidhis dagha oc atirgiält gudhi the ting thu
 lofnadhe honum, ty at diäfwlin scal aldre optare 15
 fa radha ofuir tik Han forgik aldir j döðhin
 Christus foor vp for tik hulkin bortstänkt the diä-
 wlin som tik hafde belakt Oc thþ fulkompnadhis
 som christus sigir luc. x Jac sa diäfwlin nidhir- 219
 falla swa som lyghno eldh Vakta thþ mäniskia 20
 at thu gif tik ey annantidh j diäfwlsins vald Til
 hulkit leo pawe manar oss sigiande O cristin
 människia kænþ vidh thina vranglikhet ok mäðhan
 thu äst vordhin luttakandhe gudhlike natur vakta
 at thu ey atirgak til synda fylsko mþ vanärlicom 25
 vmgangilsom Minþ a hulkins howdþ limbir thu
 äst ok vndirgif tik ey annantidh diäfwlsins tianist
 Ty at christi blodh är thina atirlösilsa vördh,
 hulkin tik atirlöste mþ sinne miscundh, oc skal
 döma tik j sinne sannind, huadhan af kirkin siongir 30
 Han scal atirkoma alla hardasthe domare hulkin
 nu vpfar mildir oc säfuir

Fiardatidh vpfor han at redha oc opinbara
 vāghin for sinom vinom swa som först sigx Chri-
 stus vpfoor redhande oc opinbarandhe for sinom
 vinom vāghin, oc the skulo ofuīrfara ok vtga wr
 5 heluitis myrkia port, thera konungir christus scal
 fara fore them ok vara thera howd; man Än ve
 ar them som ey vilia forsculda m; godhom gār-
 ningom at vpfara m; christo vtan forsculda m;
 syndom at nidhīrfara til heluitis hulkom pro-
 220 10 phetin sigir ysa v° Ve idhir som arla vpstandin at
 fylghia drukkinscapinom oc j drikkīn alt til quāldin,
 lustelikin drykkir ok alla handa lekīr ar j idhrom
 ölfyllom oc j skodhin ey gud; godhgärninga ok
 aktin ey hans handh gārningha huro han idhir
 15 skapadhe ok atīrlöste The vtuidha heluite och
 diafwlin sin vilia, oc vplāt sin kāft vtan nakon
 anda ok thiit nidhīrfooro the som starke varo
 til at andra orättelica nidhīrtrykkia, oc almogha
 folkit hulkit mäst synda j drukkīnscap oc skör-
 20 lifnadh, oc högfärdoghe ok the som sik äradho
 af sinne synda ilsko Af tolikom sigir prophetin
 ps. The vpfara til himblana högfärdandhis, ok
 skulo nidhīrfara til heluitis dyup thil högfärdinna
 atīrlösn, oc thera siäl scal vanskas oc pinas j
 25 allom pinom

Fāmtatidh vpfor han at bidhia for os til
 gudh fadhīr huadhan af han sagdhe marie magda-
 lene joh. xx Gak ok sigh minom brödhrom apo-
 stolis Jak skal vpfara til min fadhīr ok idhan
 30 fadhīr, min gudh ok idhan gudh at bidhia for
 221 idhir Til hulkit paulus sigir hebr. vij° Jhesus
 hafuir äürdelikit presta ämbite ty at han lifuīr

äuärdelica Ty forma han och äuärdelica hela göra
 sina vini gangandhe siälfuir til gud fadhir at bidhia
 for os Än ve them som m; sinom syndom göra
 sik ouärdogha hans nadhom oc hans helgha manna
 bönom Af hulkom han sigir ps. Ey scal iak s
 minnas thera nampn j minom bönom Oc sigir
 han prophetanom jer. xi Bidh ey for tesso il-
 händsko folkeno ok tak ey loff älla bön for them
 til mik ty at iak scal ey höra them j thera rops
 thima til mik oc ey j thera dröuilsa thima 10

Siattatidh vpfor han til at vpföra m; sik thil
 himerikis the siäla som fangadha varo aff diäflenom
 for adams syndh hulka han hafde vallellica atir-
 wnnit aff honum huadhan af scriuat är josue x°
 Christus var helare vpfor til himerikis främmerst 15
 j thera helgha siäla härskapi hulka han hafde
 valdelica tha vt takit af diäfwlsins fängilsom Ty
 sigir paulus eph. iiij° Christus vpfarande j hime-
 rikis högdh ledde m; sik vth gripna af diä-
 fwlsins fängilsom them som af honum varo fang- 20 222
 adhe oc gaf them himerikis lön Än ty är vår
 mange ey viliande vpfara m; christo vtan nidhir-
 fara til syndelikit liuırne oc ty fangas the oc
 sarghas ok röfuas af diäflenom, hulkit teknat är
 luc. x° huar som sigx, En man nidhirfor af ieru- 25
 salem huar gud; dyrk var, oc til jericho som
 tydhir manne teknande vmskiptelikhet oc synde-
 likit världjlica manna lifuırne, han kom j röuara
 händir som teknar diäflane, hulke han röuadho
 af allom dygdhom oc sarghadho han m; mangom 30
 dödhelicom syndom, ok atirletho han halff dödhan

Ty at hans siäl var dräpin m; dödhelicom syndom
 Än tho hans kroppir lifde vslo lifue at han matte
 sighia th; scriuat är job xviij° J dyupasta heluite
 skal min siäl oc likame nidhírfara äptir domadagh

5 Siundatidh vpfor han til at sända sinom vin-
 om sin helgha andha. huadhan af han sagde sinom
 apostolis joh. xvi° Jak sigir sannind idhír är
 nyttelikit at iak skuli ga vpfarande til gudh min
 fadhír Vm iak gar ey til hans skal ey mins helgha
 10 anda hugnadhír fulkomlica koma til idhír Än vm
 iak vpfar til hans scal iak sända idhír mins helgha
 anda fulkomin hugnad ok styrk hulkin alquald-
 ogir oc miscunsambír gudh várdoghis os at sendha

[Nästa sunnodaghin äpter vars herra vpfárdh]

15 **J**hesus sagde joh. vi° Then tidh hugnarin then
 helge ande kombir hulkin jac skal sända idhír aff
 223 gudhi fadhír sannindinna anda hulkin framgar af
 gudhi minom fadhír skal han bára vitne af mik
 ingangande j idhor hierta th; mik tákkis oc j
 20 skulin bára vitne af mik framförande m; ordhom
 th; then helghe ande jnskiutir j idhar hugh Ty
 at varande m; mik sidhan jak tilburdhe at predica
 saghin j mina gerninga oc hördin min ordh, oc
 thetta sigir iak idhír at j sculin ey ga af rätte
 25 tro for the ond ting som idhír skulo ouirkoma
 Ty at iudhane skulo vtkasta idhír af sinom kir-
 kiom oc thime scal koma at huar then som idhír
 dräpir scal tåkia sik j ty göra gudhi takka tiänist,
 huxande sik huaa rät oc idhír oráth Än the skulo

göra idhír tásse thing at the vita enkte aff gudhi minom fadhír, álla af mik for hulka sculd j tholin tesse thing til idhur áuárdelikin atírlösn Thetta sigír iak idhír foreaat, at j skulin aminnas j them thima som idhír tolik ting ofuirkoma at iak fore- 5 witande koma skolande ting sagdhe idhír thetta.

[Exposicio]

J Tesse helgho lást ár först märkeiande at then helge ande hulkin christus sigír sik skula sända sinom apostolis af gudhi fadhír, kallas paracletus 10 som tydhír hughnadír Ty at han hughnar them som grata fore sina synde oc andra syndogha människio synde huadhan af han sigír ysa. lxi° Gud sände mik at iak sculde hughna alla gratanda af synda idroghe álla kärlek Oc sigír han 15 job. xxix° Jak hugnadhe ankio hierta, oc iak var gratanda manna hugnadhír Thetta kennis prophetin sigiande them helgha anda ps. Äptír mina sorgha mykilikhet j mino hierta, giordo thine hugnadha mina siäl gladha. Än thes helgha anda 20 hugnadhír gífs engom vtan them som ey astunda världýlikin álla licamlikin hugnat Til hulkit bernardus sigír Gudhelikin hugnadhír ár kräselikin 234 oc han gífs ey them som nakon annan hughnad taka Ty sigír prophetin ps. Min siäl forsmadhe 25 at hugnas j världýlicom álla licamlicom hugnat iac mintis a gudh oc iak hugnadhís j honum Oc sigír augustinus them helga anda Thu ást áuárde-likin hugnadhír hulkin tik gifuír them ensampnom

som forsma thessa världinna hugnad for ävärde-
 likin hugnadh Än the som här hugnas, äru
 ouärdoghe at fa thin hugnadh Än the som här
 pinas, skulo hugnas af tik Oc the som äru lut-
 5 takande pinomen skulo vara luttakande hugnadþsins
 Engin ma hugnas j badhom hugnadhomen, oc
 ey ma nakor här ok j himerike glädhias, vtan
 han scal ändelica tappa ena gladhena, hulka andra
 vil ägha Ty forsmade min siäl här hugnas, at
 10 hon varde värdogh at fa thin hugnadh ävärde-
 likin Ty at rätuisa är, at then sculi mista tik,
 hulkin som vtual meer, alla haldhär hugnas j
 nakro andro än j tik, hulkom var herra sigir luc.
 vj° Ve idhär rikom världþ mannom hulke här
 225 15 hafuin idhan hugnadh Thþ rönte the siälin hulke
 gudhelik rätuisa sagde ij° libro celesti ix° henne
 skulo vplätas swa som twg gap älla döre Ginom
 första scal huar pina vara skipat for minþsto synd
 ok til mästo inga til henna Ty at hon saldhe
 20 sin skapara for sin losta Ginom andra scal al
 sorgh oc skam inga til henna ok aldre scal hon
 faa gudhelikin hugnadh älla kärlek, ty at hon
 älskadhe sik for sin atirlösara, ty scal hon lifua for
 vtan ända j ysaldh Ty at alle helge män venda
 25 sit änlite fran henne Then helge ande kallas ok
 sannindinna ande, ty at han kenner them som
 honum lydha älla the sannindh som til hörer siäla
 helso Huadhan aff christus sagde apostolis joh.
 xvj° Then tidh then sannindinna ande kombir
 30 scal kenna idhär älla sannindh hulka världinna
 älskara ey hafua Hulkit prophetin kärer sigiande
 osee iiij° Ey är sannindh oc ey är miscundh ok

ey är gud; visdombir j vörldinna alskarom, vtan
forbannadha lyghnin ok mandrapp oc tiufnadhír
oc hordombir jnflöddo ouir vörldenna alskara
Ty skulo the grata j æuärdelicom pinom vtan
the bátra sik

5

Annantidh är märkiande at ihesus sagde sin-
om apostolis, Then helge ande skal bára vitne
af mik ok j skulin vitne bára Ty är vitande at
apostoli baro christo vitne af hans valde aff hans
miscund oc af hans rátuise m; hulke han næfser 10 226
ilgärningis mannom Aff ty första sigir læstin ioh.
xij Almoghin som nær christo var han kalladhe
dödha lazarum af grauinne oc vpreste han af dödh
oc bar honum vitne af hans gudhelico valde,
hulkit j ty syntis at han vpreste dödh och giordhe 15
mang annor iärtekne Ty är scriuat af honum eccl.
xliij° Han är alþualdoghir ouir alla sina gærninga
Ty fordömas the som sta mot hans valde For
hulkit paulus sigir rom. xij Ey är vald vtan af
gudhi Ty at then som star mot valdeno star mot 20
gud; skipan ok the som sta mot honum, afla sik
fordömilse aff ty andra är scriuat ioh. xix° En
riddare ginom stak ihesu sidho m; spiuthe ok
ginstan vtflöt af henne vatn ok blodh oc sanctus
iohannes apostolus som th; saa bär thes vitne 25
Huro matte mera miscundha tekn vara, än at
han vilde dö for syndogha mániskio skuld at the
skuldhe fa sina synda forlatilse Til hulkit petrus
apostolus sigir act. x° Alle propheta bára christo
vitne ath alle the som rättelica tro a han gör- 30
andhe godha gærninga m; kærlek thil hans hedhir
eptir sinne makt, skulo taka sina synda forlatilse

vm hans nampn De tercio dictum est achior
 227 iudit xiiij Af ty tridhia sagdhis til achior israels
 gudh, hulkom thu bar vitne at han hämpnis ouir
 sina owini, han afhiog alla otronna manna howdh
 5 Thz är at han fortakir sinom ouinom thera makt
 ok sänkir them j heluite swa som han sänkte the
 värsto syndara som bygdo j sodoma oc gomorra
 j heluite m; eldh oc brennestens logha Af hulkom
 som scriuat är sap. x Staar oc bliuir til vrang-
 10 likhet; ilsko vitne riukande ödhelakt landh Ty
 at ther som the nidhirsunko är fuleka riukande
 vatn hulkit döt haff kallas Thetta akta ey häd;-
 scofulle syndara hulkit christus kärer sigiande j
 libro celesti xl^o Männene akta ey huat iac giorde
 15 j minne vredhe näfsande ouir onda ok olydhogha,
 the see sik dödhelica ok ouissa a sins död; thima
 oc akta ey thz The höra och se mina rätuiso
 hulka jak giorde ouir pharaonem konung oc them
 som bygdo j sodomis, oc höra the huro iak gör
 20 daglika rätuiso ouir konunga ok höfdinga ok al-
 mogha m; swärdh oc soot ok swalt oc androm
 tholicom thingom Ty bära tolike fals vitne mot
 gudhi Af hulkom scriuat är Mat. xiiij Mange
 bära fals vitne mot ihesum oc thera vitne varo
 25 ey quämelik, oc ty sigir han them mat. iij. Jac
 skal ga til idhir j dom oc iak scal vara raskir
 vitnare ilgärningis människiom oc trulkonum oc
 menswäriandom ok horkarlom ok them som orät
 228 göra sino ärfuodhis folke oc änkiom oc fadhir-
 30 lösom barnom ok pelagrimum ok räddos ey mik
 sigir var herra, hulkin them är ey at enast vit-
 nare vtan iämul domare som han sigir ier. xxix^o

Jak är vitnare oc domare hulkin them scal ympnit
 hardelica döma Som scriuat är iudit xv Al-
 ualdogir gudh scal hämpna ouir them, oc a doma-
 dagh scal han söka them ok scal gifua heluitis
 eldh ok matka j thera köt oc at the skulo brenna 5
 oc kenna pino for vtan anda Tha sculo skapat
 thing bära vitne mot syndoghom, först alle anglane
 Huadhan af scriuat är super illud Mat. xxv° Gud;
 angla skulo koma m; honum a doma dagh bär-
 ande vitne manna gärningom vndir hulka gömo 10
 the giordho ilt allir got Ty kärir job x° sig-
 iande O herra gudh thu vprätte thina vitnara
 mothe mik Annantidh människionna samuit oc
 henna barn bära vitne mot henne Som paulus
 sigir rom. ij The te ok vita naturlica laghsins 15
 gärning scrifuadha j sinom hiertom ok thera samuit
 bär them vitne at them burdhe hedhra gudh oc
 älska ouir al ting ok sinom iämcristne th; göra
 som the vilde aff honum hafua oc är scriuat sap.
 iiij°. Alle syni hulke som födhas af omildom äru 20
 vranglikhet; oc il;sko vitnara mot sinom föräldrom 229
 Tridhiatidh al the ting som the vannytiadho
 huadhan aff crisostomus sigir Enkte hauum vi at
 swara a domadagh huar himil oc iordh eldir oc
 vatn sool ok mane dagha ok nätir ok all världin 25
 skal sta til vitne mot syndoghom Oc sigir iaco-
 bus apostolus O rike män gratin ok thiutin j
 ty ysäldh idhir scal ofuirkoma. Jdhir rikedoma
 äru rotnadhe, idhir klädhe äru af maal vpätin,
 idhart gul oc silfuir är rodhnat oc thera rudhir 30
 scal vara vitne mot idhir hulkit idhart köt scal

äta swa som eldir, ty at j samansankadhin idhir
gud; vredhe j ytirsta daghenom

Tridhiatidh är märkiande j lästinne at chri-
stus sagde apostolis judhane skulu vtkasta idhir
5 af sinom kirkiom hulkit the torfto ey rådhas Ty
at swa som augustinus sigir Enkte ont var them
at vtelykkias af iudha kirkionne fran hulke the
skuldo genstan skilias an tho ängin them tädhan
älte oc vpbyggia christi kirkio Än syndana äru
10 rådhandis for hulka syndoghe skilias fran gudhi
ok hans helgha mannom oc antuwardhas diäflom
280 For hulkit paulus sigir j cor. v^o Vm nakor kallas
cristen man oc är skörlifnad; man älla nid;skir
älla tiänandhe afgudhum som är högfärdh giri
15 skörlifnadhir oc drukkinscap oc andra syndir älla
bannare älla drinkare älla röuare Jac sigir idhir
at j skulin ey äta m; tolkom Ty at vtan the bätra
sik scal christus sighia them a sinom dom Mat.
xxv^o Gaan fran mik forbannadhe j äuärdelikin
20 eldh, hulkin diäflomen är redhir oc hans änglom
Ty här amot bidhiom gud m; prophetanom som
sigir ps. O herra gudh lär mik at göra thin
vilia ty at thu äst min gudh Thin godhe helghe
andhe ledhe mik til rät landh som är himerike
25 at thu vili göra mik äuärdelica lifuande for thit
helgha nampn Amen

De sancto spiritu

FActus est repente de celo sonus &c vsque
sedit supra singulos eorum act. primo Epistola
30 som läsin var j kirkionne j dagh sigir at nar

apostoli varo alle saman m; licama hogh ok vilia,
kom bradlica liudh af himnenom swa som anx-
lica stort vadhír ok vpfylte alt husit huar the
blifuo, oc thera licamlica ðghon syntis vmskipte-
lica tungo swa som eldhir Oc bleff ouir huan s
thera, oc the vpfyltos alle af thöm helga anda
oc tilbordo at tala alla handa mal, swa som then
helghe ande gaf them at tala ty at alle the som
hörde them tala hördo oc vndhir stodho sith
tungo mal j them, aff huat tungo the varo hálsth 10

[Exposicio]

J tessom ordom märkias siu ting, Hulkin then 281
helge ande gifuir godhe siäl m; sinne tilquemdh

Först giuir han bradh vmuändilse til gudh
af syndom oc ty sigx här at han kom bradlica 15
Til hulkit ambrosius sigir Thes helga anda nadh
kan ey seen vara, vtan kombir bradlica Thetta
pröuas m; elizabet af hulke scriuat är luc. j°. Jäm-
brat som elizabeth hörde iumfru marie helso frögd-
adhis barnit af glädhi i henna quidh, oc hon vp- 20
fylvit m; then helga anda, ok ropadhe m; höghe
röst sigiande, Valsignat thu ouir alla quinnor
Ty manar then helghe ande syndoghan man som
scriuat är sigiande eccl. v°. Senka ey at vmuändas
til gudh oc dwäl ey dagh fran dagh, at ey komi 25
hans vredhe bradlica vm thu duäl at bätra tik,
oc j hämpdiñne dagh scal han fortappa tik Til
hulkis mera visso paulus sigir j tess. v°. Nar the
sighia fridhír oc sighirlikhet är os, tha scal bradhír
dödhir ouir them koma, swa som otalikir värkir 30

kombir bradlica the qwinno som m; barne är, oc
the skulo ey vnfly dödhin alla forsculdada pinor

Oc sigx här at stort liudh vart Ty at then
helge ande giuir siäline höglica lofua gud j sangh
5 läsningh bönom oc scriptamalom, som ihesus manar
siälena sigiande can. ij Liudhe thin röst j minom
örom, ty at thin röst är söt j bönom oc kenne-
282 dom oc thit änlite faghirt for rätuisa gärninga,
thetta är teknat m; zacharia af hulkom scriuat är
10 luc. j^o zacharias vpfyttis m; then helga anda oc
taladhe gud; loff sigiande välsignadhir vari herran
israels gudh, ty at han giorde oc sökte sins folks
atirlösn Oc är scriuat luc. j^o aff zacharia och
elijabet At the varo badhin rätuis for gudhi
15 Ty pröuas j tessom ordhom at then som astundar
at fa then helga anda han scal vara som the varo
rätuis j gärningom, takka gudhi j hiertano oc
lowa m; munnenom Ey var then tolkin ouir
hulkin christus kärer vi° libro celesti xix° hans
20 röst sigir til mik Jak vil hafua min vilia, sowa
oc vpsta nar mik takkis, tak ordh til manna loff
skulo vara j minom munne th; som lostelikit är
skal inga j min mwn, ey aktar iak at hua atir-
haldh jak astundar naturinna mätte ok iac scal
25 ympnelica gifua henne huat hon kräfuir Jak
astundar päninga j punghe, blöt klädhe a kroppen-
om, nar iak thetta hauir, hafuir iach mina glädhi,
oc huat iak astundar, ok thetta räknar iak vara
sälighet, tolkin är hans tanke ok vili, ty liudhir
30 hans rops röst j minom örom swa som stena liudh,
än iak swarar honum til hans hierta röst O win
thin väghir är ey til himerikis, oc ey smaka tik

mina pino tanke, ty är heluite tik opit ty at thit
lifuirne álka nidhro tingen oc ledhir til heluitis,
tik skal koma hardir döðhir oc otolikin dombir
ok omöghelikit scal tik vara at vnfly, thu scalt
hafua harda pino oc diäfla kompanaskap, vtan
thu vmskipte thit hierta til bättra

Tridhia sigx at then helge ande kom som
änxlikin vädhir stormbir ty at han bort bläste
rasklica världjlikx god; giris storma wr männ- 283
iskione hierta som prophetin af honum spadde 10
sigiande ps. Thu scalt sundirbryta j änxlika makt-
oghom anda tharsis skipi Tarsis tydhir värðj-
lica glädhis vplättilse skipin j förande köpskat tekna
god; giri, Än then helge ande äggä människionne
badhe fly värld; glädhi oc god; giri Th; pröuas 15
m; sancto iohanne baptista af hulkom scriuat
är luc. primo Han scal vpfillas m; then helga
anda j sinne modhir lifue af hulkins nadh han
forsmadhe fulkomlica värld; god; oc hugnad, at
han bleff j ödmarkom af barndoms aldír j myklo 20
atirhalde til thes gudh bödh honum framga oc
predica for israel's folke

Af tessom trem som nw är sakt sagdhe gud;
angil sancte birgitte j libro celesti liijº Hulkin
som astundar at fa then helga anda hafui först 25
fulla ok rena synda vidhiringango Oc än thot then
vidirgangan alla scriptamalin gitir ey genstan giord;
m; fullom hiertans idrogha for harda hiertat Tho
dughir hon swa mykit at diäflin vndan väghir oc
bort springhir for godhom anda Haui annantidh 30
ödhmiukt oc vilia at bättra the syndir som han

giorde ok göre the god gärninga han forma tha
 tilbörjar diäfwlin at vtga Tridhiatidh scal han öd-
 miuklica bidhia til gudh at han matte fa godhan
 anda oc scripta sik for giordha synder m; sannom
 5 kärlek, ty at kärlekir til gudh dräpir diäfwlin,
 ty at han vilde haldir hundradha sinnom dö än
 284 at mannin giorde minsta kärlekx godgärning til
 gud; hedhir swa är han awnd; siukir oc il; sco
 fuldir

10 Fiärda tidh sigx at apostoli vpfyltos m; then
 helgha anda. än huru then helghe ande vpfylte
 them, oc huru the varo tha skipadhe th; tedhe
 christus sancte birgitte sigiande Apostoli hafdo
 try god thing Först allan vilia til at halda ren-
 15 lek och lifua atirhaldelica j allom tingom Annan-
 tidh hafdo the särlica ödhmiukth Tridhiatidh alla
 astundan til gudh ty at the enkte astundadho vtan
 han The varo som try reen kar ok thoom, ty kom
 then helghe ande ok vpfylte them, han kom swa
 20 som stormbir, ty at han vpfylte thera limi m;
 gudhlicom lusta oc hugnat, Oc kom swa som eldir
 ty at han vptände swa thera hierta m; gudhelikx
 älskogha brändagha at the älskadho enkte vtan
 gudh oc räddos enkte vtan gud Tridhiatidh kom
 25 han j tungo like ty at swa som tungan är j
 munnenom oc skadhar tho ey munnen vtan hielpir
 til at tala, swa var then helge ande innan til j
 thera siäl, hulkin them lät enkte astunda vtan
 mik, oc giorde them talande j gudlike snille m;
 30 hulkins dygdh the taladhe alla sannindh swa som
 m; tungo Oc for then sculd at tessen karen varo
 thoom for gud; astundan war värdokt at then

helge ande sculde koma til thera, ty at han ma
 ey inga til thera som vpfylte äru m; alla synda
 orenlikhet, the äru swa som try värsto kar Första
 är fult m; värsth luktande manna tråk, hulkit
 engin forma at lukta for värstom döön Annat är 5
 fult m; fulastha manna nathur hulkit ängin forma 235
 at smaka for baskelikheth Tridhia är fult m; rot-
 nasto blodhe oc var hulkit ängin forma at se for
 vämelike styglikhet Swa äru onde män fulle m;
 världena giri hulke vär lukta j minne asyn oc 10
 minna helga manna än manna tråkkir, Huat äru
 al världjlik ting vtan fulaste tråkkir Ok vsle
 världjlike män lostas j tessom värsta tråk, rask-
 lica forganglicom J andro karino är mykin skör-
 lifnadhär ok oatirhald j allom gärningom hulkit 15
 mik är baskare at smaka än baskaste galle, ty at
 ey forma iak at tola tolika oc myklo sidhir inga
 til thera m; minne nadh, huro sculde iak sandir
 renlekir inga til swa orena Huru sculde iak sandir
 älskelikheth; eldir vptända them som swa vrangir 20
 skörlifnad; eldir gör loghande til ondan losta
 Tridhia är thera högfärdh, hon är visselica swa
 som ruthin blodh ok vaar, ty at hon rötte mannin
 innantil ok vtantil oc fortakir honum gud; nadh
 oc gör han ledhan gudhi oc mannom ok then som 25
 är m; henne vpfylltir ma ey vpfyllas m; gud;
 helgha anda nadh Then helghe ande syntis ok
 j tungo like, ty at them han vpfylte giuir han
 tröst at thurulica predika gud; ordh Ty sigx
 The vpfyltos alle m; then helga anda oc tilburdo 30
 at tala swa som then helghe ande gaff j thera
 hierta at tala Oc är scriuat af them act. iiij

Then tidh the hafdho bidhñt sina böne til gudh
 vpfyltos the m; then helga anda oc taladhe tro-
 lika gud; ordh Än ther amot gör ondh tunga
 236 mykit ont ¶ Aff hulke scriuat är jac. ij *Tungan*
 5 är orolikt ilt ful m; dödheliko ethre som är
 bannor menedha lygn bakmal &c hulke siälena
 dräpa swa som ethir dräpir kroppin Til hulkit
 prophetin sigir Onde giordho swiklica j sinom
 tungom, ok värsta orma ethir vndir thera läppom
 10 Jdem Hulkan mundhir fuldir är m; forbannilsom
 ok baskelikhet Oc är scriuat eccl. xxvii Tuskare
 ok twä tungol är forbannadhir, ty at han dröfde
 manga, oc ty gifs hans forbannadha tunga diäfflom
 ij mach. xv. Swa som iudas machabeus böd skära
 15 j stykke forbannadha nichanoris tungo hulkin
 mot gudhi taladhe oc gifua hona fuglom Then
 helge ande syntis och j eld; like, ty at han gör
 them brennande j gudlikom kärlek hulka han vp-
 fylte Aff thenne eldenom sigir christus luc. xij°
 20 Jak kom at sända kärlekx eldh j världena m; mina
 godgärninga theilsom, Än huat vil iak vtan at
 han sculi vptändas j mannana hiertom oc altidh
 brinna j them For hulkit han sigir leuit. vj°
 Mins kärlekx eldir scal altidh brinna j männ-
 25 isktionna hierta, hulkin the ey hafdo, owir hulka
 237 christus kärer iiij libro celesti xxxv sigiande Thera
 ouirgangir j mat ok dryk ok vina budölom star
 mot at then helghe ande vardir them ey sötir
 ok at the mättas ey af världina losta. Thera
 30 ouirflödlikhet j gul oc silfuir oc karom ok klädh-
 om oc ingiäldom star amot at mins kärlekx ande
 vptändir ey them, vtan thera tianara mina ängla

fiarkas them, ok thera forradhara diäflane nalkas
 them, ok ty kenna the ey then sötman m; hulkom
 iak söke mina vinj ok helgha siäla. Oc sigx här
 at then helge ande sat ouir huan thera th; är at
 han bleff stadlica ouir huan thera, ty at han gör s
 them stadlika blifuande j godho hulka han vp-
 fülle Thetta är teknat j siälfuom christo Af
 hulkom sanctus iohannes sigir joh. j:° Jak sa then
 helgha anda nidhir fara aff himelenom swa som
 dwo oc bleff ouir han Oc sagde christus sancte 10
 birgitte at then helge ande giuir siw god ting iiij°
 libro celesti xxiiij° Först gör han människionne
 världena ledha swa at han räkna henna hedhir j
 sino hierta. swa som vädhir Annantidh gör han
 gudh siälinne swa karan at aldir köt;sis luste 15
 kolnar Tridhiatidh giuir han tolamodh oc tröst
 j ensampnom gudhi. Fiardatidh vpuäkkir han
 hughin til iämcristins kärlek oc varkunnan oc
 iämuäl til ouina Fämpatatidh äggjar han sannan
 kärlek oc atirhald j ämuäl afloficom tingom Siätta 20
 tidh giuir han tröst j gudhi j allom dröfuilsom 238
 ok at äras oc glädhias j them Siundatidh giuir
 han astundan at vilia dö, oc vara m; christo häldir
 än hafua världinna sälikhet oc smittas j henne,
 Twärt amot gör ondir ande siw ond ting Först 25
 gör han mäniskione världenna söta oc himerikis
 astundan ledhesama Annantidh äggjar han astunda
 värld; hedhir oc glöma sik siäluom Tridhia tidh
 vpuäkkir han hat j hiertano ok otolomodh Fiarda-
 tidh gör han mannin thurughan mot gudhi oc 30
 hardan j ty onda som han gripir, Fämta tidh äggjar
 han at vrsaka synde oc räkna them lit;la. Siätta-

tidh äggiar han hugxsins lätlikhet oc alla kötsins
 orenlikhet, Siundatidh inskiutir han langx liffs
 hop oc blygdh at vidhirga synde j scriptamalom
 Ty torff huar vakta sik at han swikis ey af thenna
 5 onda andanom at göra ödmiuklika godha gärninga
 Ty at swa som sanctus gregorius sigir Then hugir
 som vpfyllis m; them helga anda hauir opinbar-
 likast tugh ting som är dygd oc ödmiukt hulka
 alqualdogir gud gifui os halda Amen

10

[Dominica Trinitatis]

Sanctus sanctus dominus deus ysa. vj°. The helgha
 trefalloghet predicadhis j gamblo laghumen swa
 som här sigx Helghir helgir helgir herra gudh
 Oc j nyo laghumen som scriuat är joh. v°. Thre
 15 äru the som bära vitne j himerike, fadhír oc son
 oc then helge ande oc the tre äru een gudh Nu
 sigx trem sinnom hālgir herra gudh ty at helgir
 239 är gudh j sik äwürdelica helgir gud; son j sinom
 mandom, helghír är then helghe ande j sino liuse,
 20 m; hulko han söker syndogha til synda idrogħa,
 helgir gud j sik siālwom hulkin som sigir leuit.
 xix Varin helge j godho liuírne, ty at iak är
 helgir idhar herra gudh, Ty bidhír christus a sins
 mandoms vägna for sinom vinom til gudh sin
 25 fadhír, sigiandhe ioh. xvij°. O fadhír gōm them
 som thu gaf mik j ty at the trodho a mik, for
 thit helga nampn at the forfari ey m; them som
 tro a diāfwlsins nampn Aff hulkom scriuat är
 apok. xiij°. Hulkin som takir diāfwlsins nampns

tekn m; ty at han gör onda gärningar, han scal
pinas j heluite m; eldh ok brennestens logha, j
helga manna asyn oc j lamsins, som teknar men-
lösa christi asyn, oc thera pino rökir scal æuärde-
lica vpfare, Helgir är ok gud; son christus j 5
sinne sannindh Huadhan af gud fadhír sigir af
honum ps. Jak swor j mins helga sons namn
christi at alt th; scal fulkompnas som han pre-
dicadhe som är at rätuisse skulo høglica aras Mat.
xij Ratuisse mán skulo skina swa som solen j 10
thera fadhirs rike j himerike Oc swor han at
högfärdoghe, skörlifnad; människior oc girughe
skulo hardelica pinas amos vj° Var herra swor 240
vm sina siál sigiande Jak forbannar oc fordömir
högferdogha manna högfürdh, oc iak hatar thera 15
hws som är thera högfürdogha kroppa, j hulkom
thera siála j skiulas swa som j husom, at the skulu
dö m; æuärdelicom dödh Oc sighir prophetin
amos iiij° O feta köör lifuande kräslica oc diur-
lica, hulka som orätuislica nidhirtrykkin fatika 20
mániskio for idhra grymmo giri, j som sighin til-
förin til war th; vi skulom drikka ok swälgha,
hörin thetta ordith War herra swor owir sin helgha
son christum The dagha skulo koma ouir idhír,
at diäfla skulu vpliptha idhír j brennandhe gryth- 25
om som äru heluitis pinor Aff tolkom sigir var
herra ps. Jak soor them j minne vredhe at the
skulo ey inga j mina huilo j himerike Helgir
är then helge ande j sinne nadha liuse huadhan
af scriuat är ysa. x° Jsraels lius skal vara j eld 30
som är thes helgha anda nadha lius oc then helghe 241
ande j karlekx logha Then helge ande är lius-

ande lius oc ty ropar the helga kirkia til hans j
 sinom sang sigiandhe Vptant thina nadha lius j
 varom sinnom, jngiut thin alskogha j var hierta
 stadhfäst kropsens ostadhelikhet m; thinne æuärde-
 5 lico dygdh, Then helge ande kallas oc helgir ty at
 han helghar sina wini Som han sigir leuit. xx^o Jac
 är herra hulkin idhir gör helgha Aff tesso trefalde-
 likhet är scriuat iij libro celesti xxvj^o Gud är
 sialf valdin sialf snillen, sialuir godlekin af hulkom
 10 alt wald är innan himil ok owan al snille al mild-
 het hulkin tåkias ma. Swa är gud trefaldir,
 ok en j personis, en j natur Fadherin är wald
 oc snille af hulkom al thing äru valdog, ey af
 androm vtan af sik sialfuom æuärdelica Sonin
 15 är ok wald oc snille iämpn fadrenom valdelica ok
 otalika föddir, vphoff aff vphofueno oc aldrigh
 skildhir fran fadhrenom Then helghe ande är
 iämuäl wald ok snille framgangande af fadhrenom
 ok sonenom, æuärdelikin m; fadrenom ok sonenom
 20 ok iämpn j valde oc snille Ty är en gudh ok
 tre persone Ty at thera triggia är en natur, en
 gärningh, en vili, en ära, oc tessa helgha trefalde-
 likhet gömer helghe siäla Som prophetin sigir ps.
 Var herra gömer sina helga manna siäla, hatande
 25 alt th; som hælghom är genuärdokt huadhan af
 242 scriuat är prouerb. vj^o Gud hatar siäx thing oc
 th; siundha forbannar hans siäl oc fordömer hög-
 färdogh öghon, liughanda tungo, the händir som
 vtgiuta menlöst blodh Th; hierta som tånkir
 30 värsta tanka, the fötir som raske äru at löpa til
 ilgärninga, fals vitnara framförande lygn Oc then
 som saar osämio mällan brödhra

Framdelis är märkiande at som prophetin
 sigir ps. Gudh är helgir j allom sinom gärning-
 om, helagir gudh al ting skapandhe, helagir gud;
 son os m; sinom dödh atirlösandhe, helagir gud
 sina wini m; auärdelicom lönom j himerike ärande 5
 Af ty första sigir han ysa. xliij° Jach är idhar
 helgir herra, idhar konungir skapande israel som
 teknar änglana ok mankönit Gud är helgir j alla
 tinga skapan, ty at han skapadhe alt got ok enkte
 ont Som scriuat är gen. j°. Gudh sa al the ting 10
 som han hafde skapat oc the waro all maktelica
 godh Ty som sanctus augustinus sighir Mädhän
 the ting äru godh som gud skapadhe är han myklo
 bättre som skapte Ty äru all gud; gärninga godha
 Nu vm thu astundar at äras när gudhi Aff hulk- 15
 om scriuat är luc. xvij° Engin är godhir vtan
 ensamin gudh, tha tilbör at thu ware godir swa
 mykit som thu format Ty sigir iohannes Thu 248
 scalt vara reen aff alle vranglikhet; ilÿsco som
 girnas at styra m; christo j himerike Ty vm thu 20
 vilt haua loth m; christo lif som christus lifdhe
 Vm thu girnas at koma j helgha manna vörd-
 scap, tha rensa thit hierta af ilÿsco ok vranglik-
 het; huxilsom, ty at himeriket takir ey til sik vtan
 rätuisa oc enfalda, ok helgha ok menlösa ok rena 25
 Oc sigir paulus ad eph. v°. Vithin th; ok vndir-
 standin at skörlifnad; människia älla oren af synd-
 om, älla nidÿskir hulkin som gör afgudhom tjänist
 dyrkande världina god; hauir ey arff j christi rike
 vtan som scriuat är apok. xxi° Thera lotir scal 30
 vara j brennande sio m; eld ok brennestens logha,

hulkit som är annar dödhin som är siälinne ävär-
delikin dödhir j heluite epte licamans dödh

Aff ty andro sigx ysa. xliij° Ty sigir iak
idhar helare oc atirlösare helaghir israels gudh
5 For idhra sculd sändhe iak min helga anda j
tessa syndogho ok skämmelico världena minom
apostolom, oc m; thera kennedom nidhir drogh
iak synderar, hulke mothe standa minne nadh, oc
244 diäflana hulke som äras ok glädhias af ty at the
10 swika vsä siäla m; ondom äggilsom, hulka chri-
stus atirlöste m; sinom dödh Som han sigir Mat.
xx Gud; son oc iomfru marie son christus kom
j världena, ey fore thy at män sculdo honum
tiäna, vtan at han sculde them tiäna oc gifua sina
15 siäl til atirlösn for manga siäla Ty sigir am-
brosius O herra gud meer är iak skyldoghir at
tiäna tik for then orät som thu tolde for mina
atirlösn j tinom pino thima än for thina gudlica
makt at iak är skapadhir Ty är vår mange akta
20 ey m; huro mykle gud; sons pina baskelikheth oc
kärlek the äru atirlöste, hulkit han kärer sigiande
osee ix Ve them ty at the syndande bortgingo
fran mik, the skulo fordäruas ty at the vmuändö
min lagh syndande mot mik, Jak atirlöste them
25 oc the taladhe lygn mot mik ey haldande mik
tro louadha j döpilsom älla scriptamalom älla
androm kirkionna hälghilsom

Aff ty tridhia är scriuat ysa. li° The som
atirlöste äru af varom herra skulo vmuändas til
30 hans, oc the skulu koma j himerike m; gudlica
lowi, oc ävärdelika glädhi skal vara ouir thera

howdh, the skulo faa glædhi ok frögdh, gratir 245
 oc sorgh scal fran them fly, Jak siðluir sigir var
 herra scal hugna them, hulkin os völdoghis ledha
 til æuærðelikin hugnat Amen

De corpore christi

5

Ego sum panis viuus qui de celo descendi joh.
 vj° Augustinus dicit Himerikis oc jordrikis skap-
 are hulkin al ting æuærðelica for sa, ok swiks ey
 j sinne skipan han vilde födha oc vidhírquakia
 siðlæna scapadha eptir sino belæte oc liknilse m; 10
 sins licama födha kost at hon sculde ey æuærðe-
 lica dö Til hulkins visso han sigir j læstinne joh.
 vj° Jak ær lifuande brödh som nidhirfor af
 himlom, hulkin som ætir af tesso brödhe värde-
 lica han scal æuærðelica lifua oc th; bröðhit som 15
 iak gifuir for världæna lif ær mit köt, Af ty
 bröðheno sigir han nu hær Ego sum panis &c. Oc
 ty then som astundar värðelica taka oc hedhra
 thetta vælsignadha bröðhit som sænnelica ær then
 sami christi licame som föddis af iumfrune oc 20
 tolde dödh a korseno ok vpstod af dödh oc vp-
 for til himla oc scal atirkoma a domadagh oc
 döma huan eptir sinom gærningom Hwar som
 honum vil thiænna ok m; honum vpsta ok hedhra
 gud; likama Han æghir at göra siw ting 25

Först scal han vpsta aff syndom til at göra
 godha gærningha For hulkit paulus sigir ephes.
 v° Stat vp thu som sofuir j synda losta oc stat 246
 vp af dödhelicom syndom hulka siðlæna dræpa.

Oc christus scal liusa tik til synda idhroghe at
 thu vari en af them som ropa til gudh sigiande
 Ps. O herra gud thu scalt mätta os m; tharanna
 bröd som är idroghe for giorda synder Än ty
 5 är vår mange hafua ey idroghe for sina syndir
 oc vilia lata ey af them oc bättra sik vtan som
 var herra sigir ezechiel iiij° The äta sith brödh
 smittat j bland hedninga, lifuande ogudlica j hög-
 färdh giri drukkingscap skörlifnadh oc androm
 10 oquämelicom gärningom som hedhninga Ty sigir
 gudlik rätuisa til diäflomen aff huariorom tolkom
 iij regum vlt. Kasten thenna mannin j heluitis
 mörkestwo oc vppehaldin han m; dröuilsa brödhe
 oc ängsla vatne som äru pinor badhe vtantil oc
 15 innantil

Annantidh scal han stadlica sta j godho oc
 stridha mot syndom ok diäflom Til hulkit petrus
 apostolus manar os sigiande j petr. v° Varin väl
 tämpradhe j mat ok dryk oc androm tingom oc
 20 vakin a gudlicom bönom thy at idhar genuärd-
 oghe fiandhe diäfwlin gar vm kring alla swa som
 riutande leon letande then som han maghe nidhir-
 kasta j dödlica syndir ok swa vpswälghe til äuär-
 delica pino hulkom j skulin mote sta varande
 25 stadughe j the helgo tro Oc är scriuat j act. iiij°
 247 Stan mot diäflenom ok han scal fly fran idhir,
 nalkins gudhi m; godhom vilia. oc han scal nalkas
 idhir Til thetta hielpir gud; licame aldra mäst
 quod vt dicitur iiij° libro celesti xx. Ty at som
 30 christus siäluir sigir hielpir han alla mäst mot
 diäfwlslicom frästilsom Ty är han th; brödhit af

hulko prophetin sigir ps. Bröðhit som är christi
licame stadfastir mäniskiona hierta j godha

Tridhiatidh scal han idhna godha gärningha
at af honum matte sighias th; scriuat är af godhe
idhne mäniskio prouerb. vlt^o Hon aat ey sit brödh 5
oidhin alla lath Til hulkit paulus manar os sig-
iande gal. vj^o Vanskoms ey görande th; got är,
ty at vm vi swa görom tha kombir then thime
j hulkom wi sculum taka lön af gudhi som ey
vanskas Görom ty alt th; got wi formaghom 10
mädhan wi hauum thiman Ty at som bernardus
sigir Latin är squaldrins modhir, oc dygdha gen-
uärdogh stiufmodhir, hon nidhirkastar starkelicast
starkan man j syndir, hon födhir högfärdh, quäfuir
dygdhir oc vpbyggir vägh til heluitis 15

Fiardatidh scal han starkelica sta j godho,
ty at som christus sigir Mat. xxiiij^o Hulkin som 248
stadlica bliuir j godho til sins lifs anda han scal
hel varda Swa bleff helias af hulkom scriuat är
iij regum xix^o At vidhir hans howdh var brödh 20
oc han aat oc drak, oc gik j thäs mat;sins styrk
til gud; biergh oreb som tydhir brändaghi alla
bordh, oc teknar himerike huar gud; brännande
kärlekir är oc sötasta hugnad; bordh Til hulkit
wi maghom koma styrkte m; gud; licama huadhan 25
aff christus sigir vj libro celesti xxix^o Min licame
är th; kötit som iac lofuadhe j lästinne at th;
mätte äürdelica Ty at swa som siukir man växe
til licamlikin styrk af licamico födho, swa huar
then som takir min licama m; godhe akt växe til 30
äürdelikin styrk, han är starkaste läkedombir

Hulkin ingar til siälinna oc mätte hona han van-
smakar ondom mannom hulkom enkte välsmakar
vtan världinna sötme, Hulka öghon enkte se vtan
sina giri, hulka vndirstandilse enkte skodha vtan
5 sin vilia oc ty fordömas the, ty at the forsmä
gud; licama Huadhan aff scriuat är libro regum
249 celesti lvj° Apostoli sigä vi ärum domara ty bör
os rätuislica döma Oc ty them som forsmä gud;
budordh oc hans licama, dömom vi til fortappilse

10 Fämptatidh scal han vara tolughir j dröfuils-
om som iob var, hulkin som god; ok barn miste
bradlica oc var siäluir slaghin m; värstom värk
oc soth ok takkadhe tho gudhi j allom plaghom
sigiandhe Gudh gaff ok gudh bort tok, swa som
15 gudhi täktis swa är giort välsignadh vari gud;
nampn job j° Job tydhir sörgiandhe oc tekna
christum hulkin mästa sorgh toldhe j sinne väl-
signadhe siäl oc sarasta värk j sinom licama j
sinom pino thima Swa som han siäluir vitnar
20 sigiande tren. primo O alle j som fram farin at
iordrikis vägh atuaktin ok seen at ey är värkir
alla sorgh swa bäskeer som min värkir oc sorgh
Oc manar scriptin os at varkunna christi pino
sigiande ruth ij° Kom ok varkunna christi pino
25 oc äth bröd som är hans likame j bröd; liknilse
ok vath thina brödskifuo j ätikio tänkiande huru
bäskelica hans likame pinadhis for thina sculdh

Siättatidh scal han gerna predika gud; ordh
til siäla helso Ty at som christus sigir Mat. iiij°
30 Ey lifuir människian j ensampno licamlico brödhe
350 vtan j huario the ordhe som framgar af gud;

munne Ty at swa som licamen födhis af bröðhe
 swa födhis siälin oc styrkis af gudlicom kenne-
 dom Til hulkit gudlik snille kallar os sigiande
 prouerb. ix.° Komin ok ätin mins kennedom's brödh
 oc drikkinn th; kennedom's vin som iak blandadhe
 idhir Än ty är vār at mange älskande lygn oc
 andra synde forsma gudlikin kennedom til sina
 fordömilse For hulkit scriptin sigir prouerb. xx.
 Söt är människionne lygninna brödh som äru synd-
 ena. oc ther eptir scal henna mundhir vpfyllas m; 10
 brennande sten j heluite

Siundatidh scal han smaka. huro sötir gudh
 är andelica Til hulkit scriptin manar sigiandhe
 ps. Smakin ok seen at gud är sötir, söl är then
 man som hopar a han Ok sigir the helga script 15
 gudhi sap. xvj.° Thu gaft thinom winom thilreth
 brödh af himlom som är thin likame hafuande j
 sik allan gudlikan lusta oc allan sötelikhet; smak
 Ther af sigir kirkion j sinom sangh Enkte är
 helsamare än gud; licame m; hulkom synderar 20
 rensas ok dygdenar ökias oc siälin vpfyllis m; allom
 andelica godhom gafuom han offras j kirkione for
 lifuande ok dödha at han sculi allom hielpa Ty
 at swa är skipat af gudhi for alla helso Thy
 bör huario människia som värdelica astundar at 25
 hedhra ok taka gud; licama än hafwa siw ting 251

Först grannelica ransaka sith samwit oc rensa
 th; af huario syndh Til hulkit paulus manar sig-
 iande j cor. xj.° pröue människian sik siälua m;
 granne ransakan oc äti swa af ty brödheno som 30
 sannelica är gud; licame oc drikke af ty karino

j hulko sannelica är gud; blodh Ty hulkin som
 atir alla drikkir af them ouärdelica han atir ok
 drikkir sik dom af hulkom han scal fordömas vt
 dicit gloria

5 Annantidh scal han bortkasta fran sik alla
 synda orenlikhet Til hulkit paulus manar sigiande
 ij cor. vij. Rensom os af huario smitto licamans
 oc sialinna fulkompnande helaghet; gärninga j gud;
 räddogha här til manar bernardus sigiande At-
 10 uakta grannelica huro mykit thu trifs j godho
 alla huro mykit thu vanskas Hulkin thu äst j
 thinom sidhom alla hulkin j astundilsom, huru
 likir gudhi alla olikir, huru när thu äst honum
 m; dygdhom alla huro färre m; syndom Oc glöm
 15 ey at scriuat är ps. O herra gudh the som sik
 fiärka fran tik skulo forfaras Jdem Syndoghe
 sculo nidhiruändhas j heluite, allir then moghe
 som glöme gudh

Tridhiatidh scal han vara atwaktol oc idhin
 20 j godho oc idhkelica huxa a gud; budordh Til
 hulkit prophetin manar sigiande deuter. xvij° Göm
 252 oc vakta at thu ey noka thima glöme thin gudh
 oc glöme ey hans budordhom Ty at prophetin
 sigir ier. xlvij° Forbannadhir är then som gör
 25 gud; gärningh glömslica

Fiardatidh scal han m; myklo vördningh hedra
 gud; licama For hulkit paulus sigir heb. xij° Wi
 hauum nadh m; hulko wi tiānom tåkkiandis gudhi
 m; räddogha oc vördning Mädh vördningh bör
 30 os tiāna gud; likama Ty at som gregorius sigir
 Änglane äru ther ä när j ihesu christi licama äm-

bite oc offre, th; aktadhe han ey af hulkom christus sigir vj libro celesti xxxv° Han gar m; oblygho anlite til mit altare vighiande oc helghande min licama oc aflöse andra mädhan han är siäluir värdir ban ok awitilse, oc ty vart hans siäl ant- 5 uardath nyo diäflom af them ävärdelica pina skolande

Fämtatidh scal han altidh tänkia gud; godh gärninga oc miscund Til hulkit bernardus sigir Swa som engin är the stundh j hulke människian 10 ey nytiar gud; godhgärninga oc miscundh, swa scal ok engen then stund vara j hulke hon ey hafui han näruarande j aminnenno at ey sighis henne th; scriuat är eccl. j° Thu framgik ilsk- lica til gudh, ty at thit hierta är fult m; swik oc 15 268 swiklikheth

Siattatidh scal han gladlica offra gudhi offir aptir sinne makt, swa giordo the som scriptin af sigir exod. xxxv° Män oc quinnor offradho gawor m; gudlicom hugh at the gärninga sculdo ful- 20 kompnas som gudh böd göra som är gifua almosa oc göra andra miscunda gärninga Til hulkit gud manar sigiande eccl. xiiij O son vm thu hafuir nokot gör väl m; tik, offra gudhi vördokt offir ok mind; at dödhin sänkar ey at koma tik 25

Siundatidh scal han ropa til gudh j gudlikom bönom m; prophetanom som sigir ps. O herra gudh iak ropadhe til tik, oc min bön scal arla koma for tik Gudlikin bön är mykit nyttelik, huadhan af augustinus sigir Gudlikin bön är 30 them godh hielp som bidhir til gudh, hon är gud;

angle thinom gömra hugnadhír, diáflomen pina,
 siálfuom gudi tákt offir Hulka miscunsambir gud
 gifue os hafua sik takka Amen

Dominica prima post festum trinitatis

5 **H**omo quidam erat diues &c luc. xvjº En rikir
 man war hulkin som kláddis m; dyrom kláðhom,
 som var purpura oc bissus ok aat daglica kräs-
 lica Oc var en fatikir man lazarus at nampne
 204 fuldhir m; sarom ok boldom, hulkin som laagh
 10 for rika manþsins durom girnandis at máttas af
 smulomen som fiollo aff rika manþsins bordhe,
 hulka engin gaf honum vtan hunda komo oc slekto
 hans saar Tha hände ath fatike mannin do oc
 bars aff gud; englom j abrahams skööt, huar han
 15 huiladhis j hugnad Ok do rike mannin, hulkins
 siál ginstan sank j heluitis pino oc holdis oc vm-
 kring gafs alla vagna af them swa som kroppin
 af iordhinne iordadhír j henne, han vplipte sin
 öghon ther han var j pinomen oc saa abraham
 20 lāngdan til oc lazarum j hans sköte oc ropadhe til
 hans sigiandhe, O fadhír abraham miscunna mik
 oc sánt lazarum at han vathe sin fingir j vatne ok
 dröpe a mina tungo hulkin mäst brindir, ty at
 hon smakadhe dyran kost oc rördhis thil fanytta
 25 oc squaldroga talan och swali hona ty at hon
 pinas j thenne logha Abraham swaradhe honum
 O son mind; a at thu hafde likamlica got oc kräse-
 likit lifuirne oc lazarus tolde mykit ont än nw
 hugnas han oc thu pinas, oc stort rwm ok men-

före är fäst mallan os oc idhír At the som vilde
 m; nokra varkunnan alla hielp fara fran os oc til
 idhír kunno ey thās atkoma for gud; rätuiso, oc ey
 fara fran oss oc til idhír. Tha bidhír iak tik at
 thu sánt han j mins fadhirs hws til mina fám 5
 bröðhra som iak ther hauir at han for ware them
 at the komo ey j thenna pino stadhin Abraham
 sagde the hafua moysi kennedom oc andra pro-
 pheta lydhin them oc the skulu hele varda, han
 sagde, O fadhir abraham the lydha ey them, 10
 vtan kombir nokor af döðhom til thera tha taka 255
 the synda idrogha ok bättring Abraham sagde vm
 the höra ey moysen oc prophetana m; lydhno ey
 tro the ty haldir at nokor af döðhom gar til thera.

Exposicio ewangelii

15

Thenne rike mannin awites af trefaldom last af
 hulkom världinna rike män magha än awitas

Först af klädha fanytte ouirflödlikhet j hulke
 mange synda fám lundom Först j ty at the älska
 dyr klädhe swa som thenne älskadhe Ty sigir gre- 20
 gorius Vm dyr klädhabonadhír vare ey synd, ey
 hafde gudlikit maal swa märklica sakt at rike
 mannin som pinas j heluite hafde varit cläddir
 m; skinande purpura ok bisso

Annantidh j ty at the hafua ouirflödhis klädhe, 25
 swa som then spitälske naaman Af hulkom scriuat
 är iiij regum v° At han förde m; sik tio par
 klädhe, ther amot sigir lästin luce iiij° then som
 hauir twa kiortla giuin annan then som engin hauir

The synda ok j klādhanna blötlikhet huadhan af
 scriuat är Mat. xi The som klādhas j blōtom
 klādhom āru j konunga husom Ther amot som
 scriuat är Mat. iij° Johannes baptista hafde klādhe
 5 af vlualla hare ok ragh The synda oc j thy at
 the laggia mykla fanytta virk a sin klādhe j skörd
 256 oc lith oc androm fanyttom prydhilsom for fanytta
 āra, Mot hulkom the helgha script sigir eccl. xj°
 Āra tik aldre högferdelica af thinom klādhebonadh
 10 Oc synda mange j ty at afhama sin klādhe mot
 gamblo sidhuānio j skördh Mot hulko iumfru
 maria sagdhe sancte birgitte libro regum celesti
 lvijj Alle takin sanna ödmiukt j klādhom haf-
 uande mattelik klādhe ey mykit siidh som quinnor
 15 hāua. ey mykit stunt som skāmdegeste hāua, ey
 skurin sundir ālla slippadh Oc quinnor aflägge
 the klādhe som the vptoko for högferdh oc fanytto
 āro, hulkom diāfwlin diktadhe nyan osidh oc ohöu-
 elikin prydhilse j howdhe ok fotom oc androm
 20 limom til at vpuākkia skörlifnadh oc retha til
 gud; vredhe Ty at the forsmadde loffica oc
 gamblo land; sins sidhi Oc sigir christus vi libro
 celesti xxvij° Huru opta människiona prydha sik
 m; ohöuelikom klādhom ok wanskapa swa sina
 25 licama swa opta minskas siälina prydhilse oc diāf-
 wlsins vald ökis j thera siälom Oc tedhis sancte
 birgitte vj libro celesti lxx° Huru enne siäl reddis
 en kamare j hulkom manga handa klādhe varo,
 hulkin siälin ālskadhe nar hon lifdhe j likamanom
 30 Oc tha siälin kom j then klādha kamarin frös hon
 och trängdis af otholike köldh, ok nidhirtyktis
 aff ryghelikom tunga Oc ropadhe gröthelica ok

sagde Ve mik at iak älskadhe haldir faghirt än 257
nyttelikit jak älskadhe at vphøghias oc lofuas, oc
ty är vördokt at iak sculi nw nidhírtrykkias vndir
diáfiana fótir

Annantidh awitas världena rike män af ouir- 5
flødhis oc kräselico ato Af hulke scriuat är eccl.
v° Rikx mans mätte latir han aldre sofua j hulke
the synda fäm lundom vt patet per hos versus
prepropere laute nimis ardentier studiose, mel io-
nathe carnes heremi panes sodomite, lens esau 10
phinees approbat olla gulam Först átande j for-
budnom thima älla oskipadhom swa som ionathas
aat oc vnkóm näppelica dödhin j° regum xiiij°
Ther amot är scriuat eccl. xxvij° Var ey girugir
at äta, ok vtgiut ey tik ouir allan math ty at aff 15
ofmyklom mat vardir badhe siälina ok licamans
siukdombir Oc mange blifuo dödhie badhe til siäl
oc licama for kräslikin mat oc dryk Oc synda
mange astundande then kost som the ey vidhir-
torfua Swa som israels folk astundadho köt nar 20
the th; ey vidhirtorfto Af hulkom scriuat är
numeri xi° Kötit var än j thera tannom oc gud; 258
vredhe kom ouir them oc slo them m; storo plagho
oc the kalladhe then stadhin girilsa graua ty at
ther iordadho the th; folkit som astundadho köt 25
Oc är scriuat ps. Än var kötmatir j thera munne
oc gud; vredhe kom ouir them oc drap the fetha
fradjarana The synda ok ofmykit átande Huadhan
af scriuat är ezechiel xvj° Thera synd som bygdo
j sodoma var bröð;ins mätte oc ouirflödlikhet oc 30
thera läti Oc the räkto ey fatikom sina hand
älla vidhirtorftoghom, oc the högfärdadhos oc

giordo oquāmelica skörlifnad; syndir for mik, ok
 iak bort tok them af världinne sänkiande them j
 heluitis eldh ok brennestens logha vt dicitur gen.
 xix°. Somlike synda oc j thy at the äru mykit
 5 hete til mat och bradgirughe swa som esau Aff
 hulkom scriuat är gen. xxv At han salde allan
 then fordel for välling som honum burdhe for ty
 at han var ysaaks förste son Ty är scriuat ther
 259 amot heb. xij°. Engin vari fanyttir fradžare älla
 10 skörlifnad; man swa som esau hulkin som for mat;
 brädhe salde första sons fordeel. Oc vithin at
 han var bortwrakin ther eptir nar han girnadhis
 at ärfua oc fa gudlik signilse Ty at fradžara
 ärfua forbannilse Af hulkom christus sigir vj
 15 libro celesti vij°. Thera forbannelica swalgh är
 mik swa hatelikit som th; the äti köt a langa-
 fredagh Mange synda oc j thy at the girnas kräs-
 lica reddan kost, swa som the prestene afra oc
 phinees hulke kräselica leto redha sik kötmat,
 20 Som scriuat är j regum ij°. Oc ty varo the dräpne
 j stridh ok meer än fiortan tusand folk m; them
 j° regum iiij° Ty mädhan tesse plaghadhos swa
 likamlica ma pröuas huru cristne fradžare sculu
 pinas j heluite ävärdelica m; thenna rika fradžara,
 25 hulkin än tho han allir bran, tha bran han mäst
 j tungone Ty at som petrus'rauen. sigir Tungan
 brindir meer än andre limi, hulkin fatika mann-
 enom obrygdadhe, ok smaka nw pinor, hulkin tha
 smakadhe dyran kost oc yrtadha drykkä Oc sigir
 30 iohannes crisostomus Thenne rike man hulkin j
 samdrykkio hafde m; mykle squaldirtalan syndat,
 bran grymmelikast j tungonne

Tridhiatidh synda världinna alskara j ty at
the röras ey til at miskunna fatikom Aff hulkom
scriuat är ps. Världina rike alskara sowo sin
sömpn oc funno enkte got j sinom handhom eptir
dödhin gloria Thy at the satto enkte j christi 5 260
händir gifuande almoso fatikom for christi äro
Ty synda världinna rike alskara fäm lundom j mis-
cundh Först nar the röras m; enge miscund til
fatigha swa som ey rördhis thenne rike til lazarum
Mot hulkom scriuat är prouerb. xxi° Hulkinn som 10
atirtäpper sith öra til fatikx man; ropp, han scal
ropa j pinom som thenne ropadhe ok scal ey höras
aff gudhi til sinna nyttelikheth Swa som thenne fik
ey en vatn dropa. Oc är scriuat prouerb. xxviiij
Hulkin som gifuir fatikom han scal ey fatikir 15
vardha j andro liwe, än then som forsmar fatikan
bedhandis sina torft han scal thola nödh äptir
dödhin Annantidh nar the gifua af orättelica
afladho goze huadhan aff scriuat är eccl. xxxiiij
Hulkin som giuir älla offrar aff thy goze som 20
orättelica är takit af androm han gör gudhi swa
täkka tjänisth swa som then som dräper sonin j
fadhirsins asyn, oc offradhe honum han dödhann
Ther af scriuat är eccl. xxxv. Offra ey gafuor
vranglica afladha ty at gudh takir them ey takke- 25
lica Tridhiatidh tha the gifua for manna loff m;
vrangt akt Mot hulkom christus sigir Mat. vj
Nar thu gifuir almoso vithi ey thin vinstra handh
som teknar vranga akt huat thin höghre hand gör 261
til gud; hedhir For hulkit scriptin sigir prouerb. 30
iiij° Hedra gud af thino godze oc giff fatikom af
thino bād;sto framstanke Fiärdha tidh nar the gifua

senth Mot hulkom scriuat är eccl. iiij^o Pina ey
 fatikx mans hierta, oc senka ey at gifua them
 som j ängxlike vidhirtorft är, Til hulkit scriptin
 manar tob. iiij. sigiande Giff almoso af thino
 5 godje oc vānt ey thit ānlite fran nokrom fatikom
 man, tha vardir swa at ey vādis gud; ānlite
 fran tik Fāmtatidh nar the gifua m; styggelikhet
 Mot hulkom scriuat är eccl. iiij^o Thala blidlica til
 fatika mān, oc bōgh thit ōra til fatikan man vtan
 10 drōuilsa styggelikhet oc gif honum sina tōrfth
 eptir thinne makt oc swara honum j fridsamme
 sāfuelikhet Oc sigir lāstin at fatike lazarus bars
 af gud; ānglom til roo ok huilo Ty at gud; āngla
 inledha hans vini j himerike huadhan af christus
 15 sagdhe sinom win moysi Exo. xxiiij Jak scal
 sānda min āngil hulkin som skal ga for tik oc
 262 gōma tik j thessom vārlidinna vāgh oc inledha tik
 j himerikis āro hulka iak hauir tik tilreth Til
 hulka miscunsambir gudh vārdoghis os ledha

HOMO quidam fecit cenam magnam &c luc. xiiij
 En man som tekna christum sannan gud giorde
 mykin kost som är the helgho ok āro fullo lōnen
 som han giuir allom sinom vtualdom mannom
 25 Til hulkin han kalladhe manga, oc sāndhe sina
 thiānara som āru alle gudhelikx kennedomis pre-
 dicara at sighia, budha folkeno som är allir iord-
 rikis almoghe at alt oc meer är til redho j hime-
 rike ān the kunno astunda The tilburdho alle at

vrsaka sik, Then förste som tekna högfärdoghan
 sagdhe jak köpte en by som är värld; hedhir ok
 högfärdh växandhe af värld; aghom Oc mik är
 törftelikit at ga ok see then byn th; är at hugnas
 j fanytto värld; äro oc hedhir Jac bidhir tik at 5
 thu vrsaka mik Annar hulkin girugha tekna sagdhe
 Jak köpthe fäm ygxna ökia ok mik är törft at ga
 pröfua them ty bidhir iak tik at thu vrsaka mik
 fäm yxna ökia yrkiande iordena tekna fäm männ-
 iskiona licamliko sin m; hulkom hon yrke opta 10
 swa iord;lica giri at hon vil ey lydha ok fölghia
 them som hona til himerikis krase kalla Then
 tridhi sagde Jak tok mik hustru oc ty gitir iak
 ey komit Hustrun teknar licamlikan lusta. hulkom
 mange swa hetelica tilludha at the haldir vtualia 15
 at smaka ävärdelica beskelikhet j heluite än fölghia
 them som them kalla til himerikis sötma Swenin
 atirkom oc kungiorde alt thetta sinom herra, herran
 vredgadhis oc sagde swenenom vtgak a gathuna
 oc jnledh hith fatika som tekna ödmiuka hulke 20 263
 som säle äru, ty at thera är himerikis rike oc
 halta böghände sik m; miskund til sina iamcristna,
 hulke säle äru ty at the sculo fa miscund af
 gudhi, ok blinda som tekna tolugha swa som ey
 seande sik giordan orät for rätuisonna värn hulke 25
 säle äru ty at thera är himerikis rike Oc siuka
 teknande renliffuis män vanmaktande sin licama
 m; kötsins bindogha. Sidhan sagde swenen O
 herra nw är giort som thu bödh, oc än är nokor
 stadhir tombir j budöls huseno Herran sagde 30
 Vtgak raskelica a väghana oc nödhga at jnga m;

siukdom ok vörk oc dröuilsom Jak sigir idhír
at engin thera mannanna som waro kalladhe oc
vildo ey koma skulu smaka min sötma oc kost
j himerike

5

[Exposicio]

Jtesse helgo læst är först märkiande at var
herra til redde twa kosta til hulka han kalladhe
manga, en j iordrike oc annan j himerike Af them
första är scriuat ioh. xij°. The giordo ihesu kost
10 oc marta tiänte ok maria magdalena smorde ther
ihesu föthir m; dyro smörilse, lazarus var en aff
them som atho Judas forrådhare vredhgadhis af
ty ok morradhe at hon saldhe ey the smörilse ok
fik honum thās vördh Tesse fyre här nämpnas
15 tekna fyra hand folk j vörldinne Martha som
tiänte tekna ærfuodhis folk hulkit gudhi æghir
tiäna m; licamlico æruodhe görande rättan tiondha.
gifuande almoso oc görande andra miskunsama
gärninga Ty giuір petrus apostolus radh sigiande
264 20 j petr. iiij° Huar en eptir ty som han tok nadh
af gudhi tiäne androm m; henne oc skipi väl til
siäla gagn the mangfalla gud; nadh han hauір,
at gudh skuli hedhras j allom thingom Swa sigir
christus at marta giorde vj libro celesti lxxv° Hon
25 gaf alt sith god; for min ælskogha oc hafde ledho
vidh all vörld; ting, ok astundadhe himerike hon
röktadhe andra som sik siälfua. hon tenkte altidh
min kärlek ok mina pino, oc gladdis j dröuilsom
ok ælskadhe alla som modhír, Hon fölgde mik
30 daglica, enkte astundandhe vtan at höra liffsins

ordh, hon varkunnadhe sörgiandom, hugnadhe siuka, bannadhe ängom, lät sik ey vitha then orät henne giordhis, hon badh for allom Ty huar then som astundar kärlek j tolika lifuірne älskande sin iāmcristin j gudhi, ey styrkiande han j lastom, fly s sith eghit loff oc alla högfärdh, ey göma vredhe j sino hierta ālla awndh

Maria magdalena som smordhe ihesum teknar them som tiāna gudhi j bönom oc andro andelico lifuірne oc ārfuodhe Ty bör them lifua som 10 hon lifde Aff hulke christus sigir vj libro celesti lxx Hulkın som astundar at halda marie lifuірne han scal ey glādhias af vārlidina hedhır oc sālikhet oc ey sörghia af henne genuārdho vtan glādhias aff thy at omilde vardha gudlike, oc vārlidina 15 265 ālskara varda gud; ālskara oc at godhe trifuas j godho oc sörgā af ty at onde falla j vārre, ok at gud ālskas ey af sinne creatur, ok at gud; budordh forsmas Takke gudhi for ālla them som nw āru heladhe oc bidhi for allom them som āru 20 j skārslo elde, oc for them som āru j vārlidinne, oc vredgis ey mot delandom ālla trātandom mot sik, ok the them ey otolamod; tekne vtan vālsigne batandom sik, at the th; seande takkin gudhi, oc siāluір gudh scal gifua vālsignilse for banno, bak- 25 tali engom ālla obrygde, ty at fordōmelikit ār at bakdanta oc hōra bakdantara oc obrygda sinom iāmcristne af othuli

¶ Lāzarus sitiande vith bordh teknar them som krāslica lifua, hulkom scriptin sigir prouerb. 30 xxj. Then som ālskar krāse scal vara j fatikx-

doms vidhirtorft Oc then som älskar lustelican
 dryk oc fetan ok kräslican mat, han scal ey rikir
 varda j himerike Oc sigir iumfru maria vj^o libro
 celesti aff enom Han syndadhe trefallelika j ouir-
 5 matto sualghe, först j kräslikom oc ofmyklom math
 oc dryk Annantidh ty at han leth sik redha manga
 rätte ok kräslica for höghfärdh sculd Tridhiatidh
 ty at han sat länge vidh bordh, oc forlät mykla
 godha gärninga Oc ty for tesse ok andra sina
 266 10 synder var han j siw rädhelicom pinom oc j diäfla
 handom

Judas som auitadhe magdalenam for god-
 gärningha tekna diäfwlin hulkin godha tanka oc
 gärninga afäggjar Huadhan af scriuat är libro
 15 regum celesti xv^o O huro bask diäfwlsliken iljska
 är oc huru äraful al ting äru j himerike, oc huru
 fanyt al iordrikis ting äru Ty är tryggare at for-
 lata världjlica rikedomar timelica, än halda them
 til liffsins ända oc vara skyllogir vndir tungasta
 20 räkinscap Tuärt amot swarar diäfwlslik inskiutilse
 Lat af at hugxa tolik ting wi ärom kranka männ-
 iskio os är ympnit at hopa himerike oc lifua eptir
 varom krankdom Nu for ty at mange lydha thess-
 om diäfwls äggilsom lifua the eptir sinom eghnom
 25 vilia oc lusta. oc korra mot gudhi m₃ ordhom oc
 gärningom som iudas forradhare giordhe

Ok tekna m₃ tessom trem som ey vildo
 kalladhe koma til vars herra söta kost Then förste
 hulkin högfärdogha tekna sigir sik haua köpt by
 30 m₃ hulkom giri oc värld₃ hedhir oc valdh tekna,
 Thenne köpthe then by som hetir getsemani Mat.
 xiiij J hulkom ihesus var fangin oc bundhin

Getsemani interpretatur opprimens, tydhir nidhir trykkiande oc tekna högfärdena, hulkin alla vil vndir sik trykkia oc iämuäl vm hon formatte siäluan gudh, som han sigir högfärdoghom vlt. libro celesti vlt. Swa mykin är idhur högfärdh at s 267 vm j formatten at vpfare ouir mik gerna giordhin j th; Oc ty for idhra högfärdh skulin j swa diuplica sänkias j heluite at alle heluitis diäfla skulo vara ofuär idhir vtan hugnadh pinandhe idhir Nu hafde thenne vanlica ey köpt sin fortappilse 10 vm han hafde tänkt högfärdogha diäfwlsins nidhirfal Af hulkom scriuat är ysa. xiiij° Thin högfärdh är nidhirdraghin til heluitis Ty var thenne en osniällir köpman ty at han köpte osynis som han sighir Jak köpte by oc iak torff at gaa ok 15 see han sidhan han hafde köpt Thy foresaa han ey högfärdhinna atirlön Af hulke scriuat är eccl. x Högfärdhin är alla synda vpbyrning, then som hona haldir scal vpfyllas m; forbannilsom, oc skal vmkulkasta han j heluite i hans lifs anda. 20

Fäm ygxna ökia äriande iordena tekna god; girugha, hulke all sin fäm licamlico sin vända til iord;likx god; afling, huadhan af augustinus sigir Then köpir fäm par ygxna ökia som forsma andelik godh ting, oc vidhirfrästa m; allom sinom fäm 25 sinna kraptom, som är m; twem öghon seande, twem örom hörande, twem näsom luktandhe, twem läppom oc tungone talande ok smakande, twem handom hannandhe at göra värld; god;, Hulkit han forma ey at behalda. huadhan af scriuat är 30 job j° ygxnene ardho oc asnane bito gräs när them, oc sakei som tekna diäflana infiollo til thera 268

ok bort toko alla them Världinna älskara sighias
 äria som ygxn, nar the m; alle sinne makt äruodha
 til värld; god; aßing Asnane föðhas nar them,
 nar the äru folske som asna sik vndirgifua kräs-
 5 lico liuırne som then rike mannin som kräslica
 aat oc do, oc iordadhis j heluite af hulkom som
 sigx nästa sundaghin här fore Oc swa händir tha
 at sakei qui interpretantur rethe uel retinaculum
 som tydha atırhaldokt nāth, oc tekna diāflana
 10 som snāria siälana m; syndom oc atırhalda oc
 dragha til heluitis vmsidhe

Then tridhi som nekadhe at koma ty at han
 hafde takit sik hustru tekna kötlikx lusta älskara
 Som sanctus augustinus sighir Mādh hustrune
 15 teknas kötlikin loste hulkin manga hindra j hime-
 rikis vāgh Ty sighir paulus rom. vj. Vm j lifuin
 eptır kötısins losta skulin j dö m; äüärdelicom
 dödh Oc är scriuat j cor. xv^o Kötlikx losta
 älskara sculo ey āgha gud; rike Ty sigir gud;
 20 āngil enom libro regum xlvij^o O vin tāk at
 thu āst dödlikin oc sköth dö skolande, huxa iām-
 uāl. at thetta lifuit är stunth, oc gud är rätuis
 domare oc tolomodoghir hulkin som vāghir oc
 ransakar alla thina tanka. ordh ok gārninga aff
 269 25 thins vndirstandelica aldırs thima oc til thina
 āndalykt hulkin iāmual dömer alla thina akt oc
 astundilse oc lätır enkte vara oransakat, nytia ty
 thin thima oc förelek skālica. styr thina limi til
 siälina nyttelikheth lif j rätte matto oc tāmpran
 30 ey görande kötısins vilia j ondom astundilsom
 Ty the som lifua eptır kötısins losta sculu ey
 koma til gud; fādhirnes land

¶ Annar kostin är himerike af hulkom scriuat
 är apok. xix.^o Sæle äru the som kalladhe äru til
 ihesu christi brullöps kost Än for ty at tolike
 som nw är aff sakt, vilia ey lata af sinom losta,
 oc koma til gudh, biudhír han kalla fatika oc 5
 vanföra hulke ey hafua värld; hugnat Ty at som
 gregorius sigír Fatike vanföre blinde oc halte
 kallas aff gudhi oc koma, ty at kranke oc for-
 smadde j tesso värld höra swa myklo raskare van
 herra kallande sik, huro myklo minne hugnat the 10
 här hafua The kallas af trangom gathum oc vägh-
 om ok vndan gardom Ty at mange trängias ok
 vpuákkias m; dröuilsom at astunda himerike Ty
 sigx här Nödgha at inga Ty at som gregorius
 sigír The ondo thing os här nidhirtrykkia nödga 15
 os at ga til gudh Oc sigír paulus act. xiiij Ginom
 mangh dröuilse bör os inga j himerikis rike, ty 270
 bör allom rådhas then domin som sigx ytarst j
 lästinne Engin thera som varo kalladhe ok vildo
 ey koma skulo smaka min kost Ty sigír gre- 20
 gorius Mange äru kalladhe oc fa koma. ty at the
 illa lifuande sighia mot hans äwürdelico budöle
 oc söta samlifnad forsmæ thy engin at koma nar
 han kallas, ty at vil han ey koma nar han kallas,
 tha scal han ey githa komit nar han vil Th; 25
 manar bernardus os sigiande Löpin brödhír löpin
 mädh alle astundan til himerikis ty at ey at enast
 anglane vtan anglana skapare bidhar idhír Ey är
 husit än fult, än bidhas the af hulkom gud; sons
 brullöpe scal vpfyllas Til hulkit alþuallogír ok 30
 miskunsambir gud värddoghis oss ledha Amen

[Dominica tercia]

Erant appropinquantēs ad ihesum &c luc. xv
 Mange opinbarlica syndoghe män komo til ihesum
 at höra hans kennedom Judha mästartarene hulke
 5 sik hioldo rätuīsa. korradhe mot honum ty ath han
 tok til sik syndogha män ok aat m; them Jhesus
 271 sagde them vm nokor man aghande hundradha
 faar tappar han eth thera, han gar fran them
 nio ok niotighi j ödkniñne oc letar eptir ty eno
 10 tappadho fareno oc tha han findir th; takir han
 th; gladlica ouir sina axla. oc bär hem til sit
 hws oc kallar saman sina vini oc granna sigiande
 Glädhins m; mik ty at iak atirfan mit tappadha
 faar Swa sigir iak idhír at mera glädhi vardhir
 15 j himerike af enom syndoghom man som idrogha
 hauir for sina syndir än af nio oc niotighi rät-
 rätuisom mannom hulke ey vidhirtorfua synda
 idrogha ty at flere kärlekk oc glädhis tekn tede
 gudh til fortappadha mankönsins atirlösn, hulkit
 20 här teknas m; tappadho fareno än for änglana
 skapan hulke altidh stodho stadhughe hulka myk-
 likhet teknat är m; nio ok niotighi tali Han lät
 swa som ofulkompna j himerike oc kom j världena
 oc atirledde fortappadha manköñith til himerikis
 25 af hulko englomen var otalik glädhi Ok vm nokor
 qwinna aghande tio stora päninga tappar hon en
 thera hon vptändir lykto oc letar til thes hon
 findir han Oc tha hon findir samankallar hon
 sina granqwinnor sigiande, glädhins m; mik ty
 30 at iak atirfan min tappadha päningh Swa sigir

iak idhír Gládhi scal vara j himerike for eng-
lomen af enom syndoghum man som idrogha
hafuir fore sina synder

Exposicio

J Tesse helgo läst är först märkiande at m; the s
opinbara syndogha manna äptedöme som komo
til ihesum at höra hans kennedom oc waro takke-
lika takne af honum bör os nalkas honum m; the
akt at wi viliom wara synder bättra Ty at som
paulus sigir j° thy. j° Jhesus christus kom j tessa 10 272
världena at göra hela syndogha män, hulka han
ey forsma vm the vilia bättra sik, ty at han hauir
mandoms natur m; them Ty sigir bernardus O
godhe ihesu, nw mat thu ey forsma mik, mädhan
thu hauir ben af minom benom, oc köt af mino 15
köt, oc ty fordömas the som ey vilia nalkas honum,
som prophetin sigir ps. O herra gudh the som
fiärka sik fran tik sculo forfara til heluitis

¶ Annantidh är märkiande at the äru auit-
ande som korrado mot christo for th; at han 20
tok til sik syndogha Mot hulkom scriuat är eccl.
viij° Forsma ey then man som sik wändhe fran
syndom, oc obrygda ey honum vm han faldir Min;
a at vi ärum j rötelikom licama oc synda tilfallom
Ty at som gregorius sigir San rätuisa hauir var- 25
kunnan, oc fals rätuisa säwirdning til syndoghan
Tho vm wi atuaktelica skodhum ok dömom, ärum
wi skyldoghe syndomen harda näfst oc naturenne
varkunnan, ok än tha syndogir slas m; näfst, tha

är iämcristnom varkunnande Ty sigir scriptin
mot tessom phariseis prouerb. xxix^o Sät ey for-
sat ok leta ey vranglikhet j rätuis man; huse ok
hindra ey hans hwilo

- 5 ¶ Tridhiatidh är märkiande at vn tappadha
273 farith vndirstas mankōnith hulkit fortappat var
for syndena huadhan af sanctus gregorius sigir
Hundradha falt tal är fult tal. nu hafde gud
hundradha faar nar han atte anglana oc mannana
10 fult thal, an tha forfor eth faar nar mannin synd-
ande forlät auärdelikx lifs hagma oc födho Oc
som paulus sigir Eth af hundradha farom foor tha
vilt nar mannin syndandhe bort gik fran gudhi
eptir hulkom flere foro vilde Som the kennas
15 sigiande ysa. liij^o Vi vilde forom alle som faar
hvar en bort gik j sin synda vägh Ty kärer var
herra sigiande jer. l. Mith folk är vordin for-
tappat hiordh ok ty aff them som swa fara vilde
oc ey vilia vnuändas til gudh är scriuat ps. The
20 äru satte j heluite som faar oc dödhin vpätir
them, Ty at swa som faar afbithir gräsit owan
iordhena oc gräs rotin blifuir qwar j iordhinne
af hulke gräsith vpuäxe til at afbithas annantidh
Swa eptir ty som bernardus sigir Swa vptonöte
274 25 eldhin siälena j heluite at hon altid atir gömis
til pinona, swa göras ther pinona, at the altid
vpnyas hvar en scal ther tola pino eptir ty som
han syndadhe, the som like varo j syndom skulo
sammanfögäs j licom pinom Enkte scal ther höras
30 vtan gratir oc twt, enkte sees vtan suartasta diäfla
anlite oc thera styggasta vanscapilse

Fiärdatidh märkis vars herra ihesu christi
 mykla äruodhe oc bäska pina j ty at han kom j
 världena at leta eptir fortappadho mankönino m;
 myklo äruodhe oc atirbar th; ouir sina axla til
 himerikis j sinom pino thima Af hulko scriuat 5
 är luc. xix.º Gud; son kom at vpleta oc helt göra
 mankönit som fortappat var Oc sigir sanctus gre-
 gorius Hirdhin atirgik til sit hws nar han hafde
 atirfunnith farit ty at war fadhír atirkom til himla
 rike nar han hafde atirlöst mankönit Oc är scriuat 10
 j petr. ij. Christus bar wara syndir j sinom licama
 a korsins trä at wi som dödhe warom j syndom
 skuldom lifua j gudlike rätuiso ty at m; ihesu
 christi blanadh oc saröka ärom vi heladhe hulkit
 hard;sko fuldir syndare ey aktar Hulkom chri- 15
 stus sigir vij libro celesti xix.º Thu gör nw thin
 eghin vilia oc al the ting som losta thit hierta,
 ok rādhis ey mik som thin domare är oc älskar
 ey mik som thin skapare är ok atirlöste tik m;
 minom hardasta dōdh vtan thu vthsputtadhe mik 20
 af thinom mwn swa som rutith thing illa lukt-
 andhe oc vansnakande oc jnlykke diāwlin j thins 275
 hierta kamara m; thinne siäl oc vtältir mik swa
 som thiuff oc röuara tādhan oc blyghis ey meer
 at synda j minne asyn än oskälík diwr j sino 25
 samblande, ty är vārdogh rätuisa ok rätuis dombir
 at thu skuli ältas aff himerike fran minom vinom
 oc innelykkias äuārdelica j heluite m; minom owin-
 om Thy scalt thu vtan iāff wita at min fadhír
 hulkin är j mik, oc jak j honum oc then helghe 30
 ande j os badhom är mik vithnare at aldre fram
 gik af minom mwn vtan sannindh Ty scalt thu

sannelica witha. at huar then som är swa skip-
 adhir som thu är nu oc ey vil bättra sik, hans
 siäl scal ga then sama väghin som lucifer gik for
 sina högfärdh oc iudas hulkin mik salde for sina
 5 giri, oc swa som sambri gik, hulkin phinees drap
 for skörlifnadhin, han syndadhe m; quinno mot
 mino budordhe, oc ty eptir hans dödh var hans
 siäl fordömd til heluithis Tha scalt thu th; wita
 at hulkin som sik vil bättra ok vmuändas til mik
 10 m; ödmiukt iak vil gladlica löpa mot honum swa
 som mildir fadhír vplyptande han ouir mina axla.
 och siäluir atirbära han til mina faara Oc m;
 minom axlom märkir iak at hulkin som sik vil
 bättra scal vara lottakande minna pino oc mins
 15 dödh välgärningh som iak tolde j minom likama ok
 axlom, hulkin som fulcomlica vil bättra sik han scal
 taka m; mik äärdelikin hugnat j himerikis rike

¶ Fämta tidh märkis anglana glädhi aff synd-
 ogha manna vmuändilsom nar som sigx han saman-
 20 kallar sina wini oc granna Til hulkit sanctus gre-
 276 gorius sigir Han kallar anglana wini oc nagranna,
 wini thy at the göra hans vilia, nagranna ty
 at the nytia idhkelica hans klarhet; syn Än
 meer glädhias anglane som här sigx af ens
 25 syndogx man; vmuändo til gudh än af somlicom
 rätuisom huadhan af sanctus gregorius sigir Opta
 hände at the som sik trösta ey hua giort stora
 synde the sta nokraledhis j rätuisonne vägh än
 ey astunda the ängxlica himerikis äro Än the
 30 som vitha sik hua giort nokra olofica synde fa
 stundom thäs mere sorgh oc idrogha for sina
 syndir oc brinna thes hetelicare til gud; älskogha

Aff tesso ma vndirstandas huru mykin glædhi j
 himerike ær af them rätuisom man som framgar
 j godho mædhan ther vardir swa mykin glædhi
 af them som sik vanda fran ondo Ty sigir sanctus
 bernardus Änglane glædhias af syndogha manna 5 277
 vmuando til gudh astundandhe siälanna helso
 idrogha människio tara ær thera vin, wi giordom
 anglana glædha nar wi vmuandoms thil synda
 idhrogha oc bättring Fulkompnom ty thera glædhi
 aff os Än ve tik hua thu hælgt ær som astundar 10
 at vmuändas thil at göra the oquæmelico synde
 som thu m; scriptamalom vpspydde ok atirgar
 til syndana træk Huxar thu alla vântir at thu
 scalt hafua anglana blidha j gud; dom hulka
 thu vilt ræna aff swa store hopi ok hopadhe 15
 glædhi engaledhis

¶ Siattatidh märkis at vm tappadha pæningin
 märkis oc vndirsta; mankõnit ty at swa som
 konungx namn oc belæte scrifuas j pæningenom
 swa ær människian skapat eptir gud; liknilse Oc 20
 naturlica vndirstar hon ok veet scriuat j sino
 hierta at henne bõr ælska gud ouir al ting, oc
 sina iæmcristna swa som sik siälwa Ty ær scriuat
 sap. ij. Gudh skapadhe mannin oændelican, ty
 at han scal æuærdelica blifua j ondo alla godho 25
 ok skapadhe han eptir sins liknilsa belæte, oc ty
 veth han j sino samuite th; som scriuat ær Mat.
 xxij. Ælska thin herra gudh aff allo thino hierta
 oc af alle thinne siäl oc vilia ok af allom thinom
 hugh ok aminne ok thin iæmcristin som tik siälwan 30
 oc th; som scriuat ær tobie iiij. Th; som thu hatar
 oc vilt ey at th; göris tik, vakta at thu gör ey 278

först j syndana graff ok sidhan j heluitis graff
 Ey är kenneswenin owir sin mästara christum
 Fulkommin skal huar en vara, vm han är swa
 som hans mästare christus, hwi seer thu litla
 5 skäff j thins iämcristins ögha, th; är litin synd j
 hans atäwom oc döme han, oc skodha ey storan
 stok, som är stor syndh j thino samwite, alla huru
 mat thu sighia thinom iämcristne, lät mik vt taka
 skäfuena wr thino ögha. ok thu seer ey stora
 10 stokkin j thino ögha. O gyltir skrymptare som
 fortalar ok dömir annan j thino hiarta vtkasta
 281 först stokkin af thino ögha ok vidhirfrästa sidhan
 at vtledha skäfuena af thins iämcristins ögha

[Exposicio]

15 Först j tesse helgho läst lätir ihesus os til mis-
 kund nar han sigir varin miskunsame Oc manar
 scriptin os sigiande prouerb. iij^o Miscund oc
 sannind forlatir ey tik, oc thu scal finna nadh
 for gudhi oc mannom, nu än tha at gudh teer
 20 sina miscund j otalikom mangom tingom, tha
 find; han hua teet hona särlica j fäm tingom

Först forlatande syndena, huadhan af scriuat
 är eccl. iij^o Gud är mildir och miscunsambir oc
 forlatir synder j dröuilso thima, oc är väriare
 25 allom them som han leta j sannindh Ty takkar
 god siäl gudhi sigiande tobie iij^o Valsignat vari
 thit nampn ihesus ty at nar thu vredhgas synd-
 oghom gör thu miscund them som vilia bätra sik,
 oc forlatir them sina synder som a tik kalla j
 30 therä dröuilso thima for giorda synder Thessa

miskund mista omiskunsamme hulkit som prøuas
 m; them omiskunsama trälenom, som herran mis-
 kunsamadhe oc vpgaff oc forlät tio thusandha
 pundha gwl skyldh, än for ty at han vilde ey
 gifua thäs mildha herrans tianara quittan vndan 5 282
 fa päninga skuld som han ödmiuklica beddis nokra
 stundh til thäs at han gate honum alt väl be-
 talath vredgadhis herran oc bödh kasta omilda
 trälin j mörke hws til thes at han betaladhe alla
 tio thusanda punda skuldh Mat. xvij° Swa scal 10
 idhír fadhír j himerike göra idhír vtan j forlatin
 af idhrom hiertom th; idhír mote görs

Annantidh gifuande nadhena, hulkin lifuande
 gör them som dödhe äro j syndom Th; kennis
 prophetin sigiande O herra gud thu scalt göra mik 15
 lifuande m; thinne miscund oc wi skulom göma
 thin budordh Jtem Mykin är thin miskund owir
 mik oc thu värnadhe mina siäl af nidra heluite
 Högfärdin fortakir tesse miscund oc nadh huadhan
 af christus sigir iij libro celesti cxij° Vakta tik 20
 for högfärdh thy at hon bortuände gud; änlite
 fran högfärdoghom man, oc ey ingar min nadh til
 them som hona hauir Ty sigir iacobus apostolus
 iijj° Gud star mot högfärdoghom oc giuir öd-
 miukom sina nadh 25

Tridhia tidh hielpir gud; miskund j frestilsom
 Th; kennis prophetin sigiande ps. Min fötir som
 är min vili allir girnilse rördís af frestilsom, oc
 thin miskundh herra gudh hielp mik Ther af
 sigir godh siäl gudhi Sap. xvj° O herra gudh 30
 ethirfulla draka tändir som tekna huassa diäflanna

283 frestilse skadadho ey thina synir vtan thin miskund komande heladhe them Tesse miscundh fortakx drinkarom For hulkit var herra sagdhe prophetanom jer. xvj^o Jngak ey j gildes hws ty
 5 at iak bort tok fridh oc miskundh oc miskunsamlikhet af tesso folke

¶ Fiardatidh forlatir gud; miskund idroghom forsculdadha pinor, hulkit som prouas m; niniuitis hulkom prophetin sagdhe at the sculdo forfara
 10 eptir fyretighi dagha jone iij^o Ån sidhan the tilbурdo at bātra sina synde oc budhit var at huar man sculde atiruāda af sinom synda vāgh oc sinom vrangom gerningom tha sigx Gudh sa thera gerninga at the varo vmuānde af sinom onda synda
 15 vāgh oc han miskundadhe sino folke oc ār scriuat Mykin ār gud; miskund oc milda nadh til thera som sik vmuāda til hans Tessa miscundh mista hārd;sko fulle hulke ey vilia vmuādas til gudh Aff hulkom han sigir e;e. viij^o The vmuādo sik
 20 at reta mik til vredhe, ty scal iak gifua hāmdh ouir them j mina vredhis gāldh mith ōgha scal ey spara them oc ey scal iak miskunna them, oc then tidh the ropa til min ōron m; hōghe rōst scal iak ey hōra them

25 ¶ Fāmtatidh giuir gud; miskundh āro j hime-rike, huadhan aff sanctus paulus sigir tit. ij. Vars
 284 helare vāluilioghet oc mandombir gud; sons syntis ey af rātuiso gerningom hulka wi giordom vtan eptir sinne miscund giordhe han os hela, Tesse
 30 miscund gifs ey hardom syndarom vanhopandis til gud Af hulkom var herra sigir e;e. ix^o Jsraels hws vranglikhet ār mykit stoor ty at the

sagdhe war herra forleth iordrike ok see ey vara
synde, ty skal mit ðgha ey miskunna them vtan iak
skal gifua thera syndha vægh ofuir thera hofwdh

Framdelis j læstinne sigx The godh gerninga
som j görin for gud; sculd sculo giua godha mæle 5
skæppo j idhart sköt &c Hulkin godh ær ty at hwariom
giffs eptir sinom gerningom Som prophetin sigir
gudhi ps. Herra gudh tik ær miskund ty at thu
giuir huariom eptir sinom gerningom, hon ær saman
nyst ty at lönin gafws ouir th; som forsculdat ær 10
Som sanctus paulus sigir rom. viij° The pinor
som vi hær tolom æru ey værdogha til æro lön
som gud; vinom gifuas j himerike, hon saman
stöttis at thæs meer sculde ga j hona ty at lönin
gifuas ouir th; som nokor kan astunda huadhan af 15
sanctus paulus sigir ephe. iij Gudhi vari hedhir
j the helgho kirkio hulkin all god ting forma at
gifua os fulstoplikare æn vi kunnom vndirsta ælla
bedhas deut. xxvii Ty sigx til gud; tiænisto
manne Gudh scal lata tik ympnit hafua j allom 20
godhom tingom, ty lönin æru ok rokadh oc yuer-
flytande ty at the giwas idhir ouir th; som nokor
kan tænkia Thil hulkit sanctus paulus sigir j cor. ij.
— — — — — (ett blad felar) — — — — —

[Dominica quinta]

— — — — —
panom som varo j andro skipi at the sculdo koma 25 285
oc hielpa them ok the komo oc fylto badhin skipin
swa at the nær sunko Sanctus petrus seandhe tolkit
iærtekne fiol for ihesum a knæ sigiandhe O herra
ey ær iak værdoghir at thu göri tolik iærtekn m;

mik ty at iak är syndogir Jhesus christus sagde
 honum Råd; ey ty at swa som thu drogth nu
 fiska til land; swa scalt thu dragha människio
 siäla til himerikis Sidhan drogho the sin skip a
 5 landh oc forlāto alt saman th; the atto oc fölgdho
 warom herra

Exposicio

I Tesso helgo läst äru mang märkelik ting til
 kennedom

10 Först m; thera eptirdöme som infiollo hete-
 lika til ihesum at höra hans kennedom, manoms
 vi til at gerna höra gud; ordh oc gudlikin kenne-
 dom Ty at swa som var herra sigir Mat. iiij^o
 Ey lifuir människian j ensampno brödheno vtan
 15 af huario ordeno som framgar af gud; munne Ty
 at swa som likamin styrkis af brödheno swa styrkis
 siälin af gudlikom kennedom Oc ty swa som vist
 döð; tekn är at likamen vämia mot allom mat
 Swa är ok a siälinna vägna huadhan af scriuat
 20 är ps. Thera siäl vämiadhe mot allom gudhelix
 kennedoms mat, oc the nalkadhos äuärdelikx döð;
 porta Tholikom sigir christus ioh. viij^o Hulkan
 som är aff gudhi älskande gudh, han hörer gerna
 gud; ordh oc fulkompna them m; gerningomen,
 25 än sigir christus til sik genstridhogha. hörin them
 ey swa at j fölghin them m; godhom gerninghom
 286 ty at j ärin ey af gudhi m; kärlek ödmiukt älla
 lydhno

Annantidh vndirstas at the äruodha fafang-
 30 lica som lifua eptir världlicom oc kötlikom losta.

Oc th; märkis tha th; sigx at the som äruodadho alla natthena oc fingo enkte, ty at the som ärfuodha j syndana mörkre fa enghen godh lön af gudhi hulkit fordömda siäla kennas sigiande sap. v°. Vi vilde forom af rätuisonne vägh oc sann- indinna ok rätuisonna lyus lysthe ey os, ok vndirstandilsinna sool vpran os ey, vi ärom trötte j warom vranglikhet; ok fortappilsa gerningom, ok wi gingom wansama vägha oc ey vildom vi vitha gud; vägh, huat dughir os war högfärdh 10 alla huat gaff os wara rikedom a rosn all tesse thing framforo som skugge Enkte dygda tekn formattom wi the j gud; dom, wi ärum vptonötte j varo ilsko, tolik thing sagdho the j heluite som syndadho Aff tolikom är scriuat sap. iij. Thera 15 hop är fanyt ty at the trösta a värld; ting oc thera äruodhe vtan godha gerninga ok atirlöna frukt oc thera gerninga onyttelica

Tridhiatidh manoms wi m; sancti petri eptedöme hulkin som lyddhe gudhi, löste sin näth til 20 at taka fiska. oc fik manga fiska oc lydde gud; budordhom Swa giorde moyses hulkin som sagde deut° xxvj°. Jak lydde mins herra gud; röst oc 287 giorde al ting swa. som han böd mik, oc är scriuat j regum xv° Båtra är lydhnan än offir oc at lydha 25 häldir än offra vadhra talgh, ty at swa som truldoms synd är at stridha mot them han aghir lydha. Oc sigir sanctus paulus O huru fordömelikin then lastin är som lydhnonne är genuärdogir for hulkit ängelin fiol af himerike ok adam af 30 paradys oc saul miste rikit, oc israels folk tappadhe sin stadh oc folk

¶ Fiardatidh m; ty at the skipto m; sinom kompanom j andro skipi the fiska the hafdo fangit, manomps vi til inbyrdhis at hafua kärlek oc vidhírskipte Til hulkit sanctus petrus apostolus manar
 5 sigiandhe j petr. iiij^o Hafuin ouir al thing idhe-
 likin kärlek, ty at kärlekin hyl syndanna myklikhet Bári ty huar byrde m; androm hielpandhe honum
 j vidhírtörfst oc varkunnande Oc swa sculin j ful-
 compna christi lagh som är kärlekin Ty sigir
 10 sanctus iohannes apostolus Gud är kärlekir oc
 then som bliuir i kärlek bliuir j gudhi oc gud
 j honum

¶ Fämtatidh m; sancti petri eptedöme hulkin sik räknadhe syndoghan til tolik iärtekne oc
 15 ouärdhoghan, manoms vi at göma ödmiukt j allom
 tingom huadhan af scriuat är eccl. iiij^o Huru myklo
 mere thu äst j nokrom fordell ödmiuka tik swa
 myklo meer oc tha scalt thu finna nadh for gudhi
 288 Ty at som scriuat är Gudh star mot högfärdogh-
 20 om än ödmiukom giuir han sina nadh Ty sigir
 gregorius Högfärdin nidhir fiol af himerikis högdh
 til nidhirsta heluite, ödmiuktin vplipte siälana af
 nidhro värdlinne til himerikis högdh Ängelin hög-
 färdandhis j himerike nidhirfiol til heluitis, män-
 25 iskian ödhmiukande sik j värdlinne vpfar til himerikis

¶ Siättatidh m; thera eptedöme som forlato al sin ting oc fölgdhem varom herra manoms vi
 til at forlata värld; god; oc fölgia gudhi For hulkit
 han sigir Mat. xvij^o Hulkin som vil koma eptir
 30 mik til himerikis neke sik sins eghins vilia lusta,
 oc taki sith kors som är hard plikt for sina
 synde oc fölghe mik j pinlico ok äruodhis fullo

liuırne Oc sigir ihesus christus Mat. xix° Vm
 thu vilt vara min fulkomin vin gak oc sál alt
 th; god; thu aghir oc gif th; fatikom tha scalt
 thu hana liggiande fá j himerike oc kom ok fölgh
 mik j godo lifuırne Ty at hulkin forlatir for 5
 mit nampn hws alla brödhir alla systir han scal
 taka til lóna tolik thusanda, ok ther til agha
 auärdelikit liff Oc thetta ar gerna görande ty
 at the människia som álska vörld; god; oc köt;
 giri forlat; af gudhi, huadhan af bernardus sigir 10
 Ty at vsul sial forlat gud; álskogha for vörld-
 inna álskogha oc köt;sins lusta skal hon vsul for- 289
 latas af gudhi oc antuardas diáflomen auärdelica
 pinas skolande j heluite

¶ Siundatidh ar märkeiande at ihesus christus 15
 sárlica ingik j sancti pádhars apostoli skip, oc
 taladhe m; honum oc giorde iertekne sárlica m;
 honum petrus kallas symon at andro nampne hár
 j lástinne oc flerom stadhum Symon tydhir obe-
 diens lydoghir Nu for ty at som scriuat ar phil. 20
 ij° Christus ödmiukadhe sik oc var lydhogir alt
 til dödhin swa kombir han til thera oc giuir them
 auärdelika helso som honum lydha, huadhan aff
 sanctus paulus sigir heb. vj° Christus ar allom
 them som honum lydha auärdelica helso sak, Ty 25
 bör os fölgha them som sighthia Exo. xxiiij° All
 the ting som var herra bödh oc taladhe skulom
 vi göra, oc vi sculum vara lydhoghe honum An
 olydhogir ma rádhaz th; som scriuat ar deut° xvij°
 Then som högfárdaz ey viliande lydha ihesu christi 30
 budhi, álla them dom oc laghom som han skipar
 then mannin scal dö m; auärdelikom dödh, Hár

amot forsculdar lydhogir himerikis glædhi Huadhæn
 af bernardus sigir Then ær værdogir til himerikis
 lōna som sannelica angra oc bættra sina synde, oc
 lydhe gudhi m; godhuilia, ær gudhi troen tianare
 5 oc ælskelikin kompan oc them som vnganga m;
 290 honum hulkit som alþuallogir gudhi gifui os gōra
 Amen

Dominica sexta

Amen dico vobis nisi habundauerit iusticia vestra
 10 plusquam scribarum et phariseorum non intrabitis
 in regnum celorum Mat. v^o Jhesus sagde sinom
 kenneswenom Jak sigir idhir vtan idhor rätuisa
 ær mere æn thera som laghuise waro j gamblo
 laghomen skulin j ey inga j himerikis rike J hōrdin
 15 at sakt var j gamblo laghomen Hulkan som dræpir
 han ær brutlikin vndir dom oc laghana dombir
 skal gifuas ouir han Swa at then som dræpir
 scal dræpas, then som vtslar tan androm skal mista
 tan, oc giälla ðgha for ðgha oc swa af flerom lim-
 20 om Oc hær forbiud; at enast orätuis gerning Æn
 iak sigir idhir huar then som vredhgas mot sinom
 iæmcrisne m; stadfesto vredhe oc vilia ær skyld-
 ogir at gud; rätuiso dombir giuis owir han Æn
 then som sigir mot sinom iæmcrisne nokot vredhis
 25 ordh ælla theer vredhis tekn ær skyldoghir til radha.
 at j radhgifuara valde vari huat pino han skal
 hafua Æn then som sigir opinbart obrygdilsa
 ordh mot sinom iæmcrisne Som ær thu æst flatir
 daare ælla tolikit thingh ær værdogir heluitis eldh
 30 Vm thu vilt offra thit offir til altarit oc aminnis

tha tik vara j nokro brutlikin mot androm atirlat
ther thit offir vidh altarit oc gak först ok sät tik
m; honum oc kom sidhan ok offra thit offir
Amen

Exposicio

5

RAdhelikit är människionne ey vredghas Ty
at som sanctus iacobus sigir j act. j^o Man; sins
vredhe gör ey gud; rätuiso, som är ey ath enast
ey dräpa sin iämcristin vtan iämuäl ey vredgas
mot honum m; ilsko m; langwraät vtan m; tesso 10 291
rätuiso scal han ey inga j himerikis rike Nu
mädhan här j lästinne sigx at ey at enast then
som dräpir vtan än then som oskällica vredghas
är brutlikin til dom, Thy är märkiande huru
rädhelikit är at kallas for gud; rätuiso oc olidhi- 15
lica dom hulkit af siu thing pröuas

Först for ty at al ting kära tha ouir synd-
ogha Huadhan af crisostomus sigir Enkte hauum
vi rätuislica swara til vara vrsakan j gud; dom
huar himil ok iordh vädhir ok vatn sool ok mane 20
dagha ok nättir oc al världin skulu sta til vitne
mot os starklica rögiandhe os, ty at the tiänto os,
oc vi ey tiäntom gudhi, hulkin them skapadhe for
vara skuld Oc ty som scriuat är iob xx^o Himlane
skulu opinbara syndokx man; vranglikhet oc iordin 25
scal vpsta mot honum rögiandhe han, oc alt th;
lönliket var j hans samuite scal opinbart varda, oc
han scal nidhirdraghas til heluitis j gud; vredhis
dagh Siäluir gud som sanctus augustinus sigir
scal oc tha kära ouir syndogha sigiande jak nidhir- 30

for j vārldena af himerike for idhra skuld, jak
vmgik m; idhīr meer än trätighi aar Jak tolde
hadh oc spot ok obrygdilsa ord for idhra sculdh
Jak var fangin flängdir ok bundin oc jak tolde
5 hardan dödh oc grymma pinor, al tessin ting vistin
j ok forsmadhin them, ok reettin mik thit vredhe
m; alle idhro makt

292

¶ Annantidh är märkiande at j sinom rätuisa
dom böghis gud ey til ath miscunda them som
10 dö j dödlicom syndom̄ alla j vilia at synda dödl-
lika for nokors böne huadhan af scriuat är prouerb.
vj° Domarans christi vredhe scal ey spara synd-
oghom j hämdinna dagh, ok han scal ey lydha
tha nokors bönom, oc ey taka mästa gafuor for
15 thäs atirlösn som do j dödllica synda vilia. Aff
hulkom var herra sigir prouerb. j° The skulu
ropa. oc iak scal ey höra them, the skulu vpsta.
oc leta eptir mik, oc skulu ey finna mik ty at
the hatadho plikt oc synda bättring ok toko ey
20 min räddogha. oc lyddho ey mino radhe vtan bak-
dantadho oc motekorrado alle minne näpst, ty
skulo the nu äta sina frukte, th; är ath taka
skyldogha pinor for sina ilgerninga Oc sigir
sanctus augustinus Gudh j sinom rätuisa dom
25 böghis ey til at miskunda them som do j dödl-
licom syndom for päninga sculdh, oc blidkas ey
af thera idrogha. bätte ty siälin här sina synder
mädhan miscunda thimen är här, ty at ther vardir
rätuisonne thime

30

Tridhiatidh är at enkte kan lönas j them
domenom, ty at gud veth all tingh som scriuat
293 är prouerb. xxviiij° Var herra ransakar ok veth

al hierta, oc han vndirstar al hughanna vndir-
 standilse ok hugxilse Ty sigir sanctus bernardus
 Th; syndoghir man ma haldir sighia Ve mik vsul.
 nar then domsins daghir kombir oc the bökrena
 vplatas j hulkom al min hugxilse, girnilse ok
 gerninga skulo vptälias varom herra nāruarandhe
 tha scal iak sta nidhirluto hofde for onda sam-
 uit;sins skam j domenom for gudhi skāluande oc
 angxlandhe swa som aminnandis alla mina onda
 synde Tha scal sighias af mik Se mannin ok
 hans gerninga ty at tha sculo alla mina obātradha
 synde framledhas for min ðghon Then domin
 sculom vi mykit rādhas ty at then som j honum
 fordōmis far aldre miscundh huadhan af sanctus
 gregorius sigir Hulkin som nidhir far at tola
 heluitis onda pinor scal aldre atir koma til nadha
 lius, ty at aldre scal gud; milda miscund frālsa
 them hulka hans dōmande rātuisa fordōmde til
 pino stadha

¶ Fiārda tidh ty at gud scal tha rākna al
 scapadh ting til syndogha människia hāmdh som
 the helgha script sigir honum sap. xvj° Thin
 skapadha ting tiānande tik sinom skapara āro
 brinnande oc grym til at pina orātuisa Oc som
 scriuat ār eccl. xxxix° All scapad ting skulo vm-
 uāndas helghom mannom til godho swa sculo the
 vmuāndas syndoghom ok omildom til ondo Ty
 āru diāfwlslike anda hulke scapadhe āro til synd-
 ogha människio hāmd Ok j sinne vredhis giāld
 sculo the stadfesta sina pinor ouir syndogha, oc
 sculo vtgiuta ouir them gud; vredhis hāmd som
 them scapadhe Eldhir ok haghil, hungir oc dōdhir,

al tessen ting äru scapad til hämd, diura oc etir-
 orma tendir ok suerdh dömande omilda oc synd-
 ogha til dödh oc fordömilse som sanctus gre-
 gorius sigir Vptändir lughi brännir them, heluite
 5 skal them vpsuälgha for vtan ända, hulka köt-
 likin luste smitta, fanyt ära älla högferdh här
 vphöghir Oc the som här fulkompna diäfwlsins
 vilia syndande koma tha j pinor m̃ diäflenom
 som them ledde j syndena

10 Fämta är at engin forma ath kränkia älla
 atirwräka then domin som himerikis konungir
 vtgifuir hulkit the helgha script vitnar sigiande
 dan. vj^o Huar then dom som himerikis konungir
 skipar ok stadgar är ey lofikit at vmskipta For
 295 15 hulkit var herra sigir märkiande m̃ swerdhe sin
 oatirkallilika dom hulkin han giuir ouir them som
 fordömas ẽe. xxj Huar mäniskia skal vitha at
 iak vtdrogh mit suärdh af sinne slidh oatirkalle-
 likit, Gud̃ dombir liknas vidh suärdh, ty at swa
 20 som swärdh̃it afhuggir nokon lim af kroppenom,
 swa skil gud̃ rätuisse dombir forbannadha siäl
 fran honum For hulkit the helga script manar
 os sigiande job xix Flyn vndan for suerdhenom
 m̃ idrogha ok scriptamala bättring Oc vithin at
 25 swerdh̃it är vranglikhet̃ hämpnare oc vithin at
 suerdh̃it är gud̃ dombir hulkit onda döme til
 heluitis logha Aff hulkom gregorius sigir Then
 hämpnande loghin bränne for syndena. oc liusir
 ey thy at heluitis loghi gör them blindha af sanno
 30 liuse, hulka han vpsuälghir at brändaghans värkir
 pine them vtan til, oc blindina pina skuli them
 mörkia innantil Oc for ty at the syndadho mot

gudhi badhe m; siäl ok licama skulu the pinas
badhe j siäl oc licama ok kenna pinor j them
badhom Ty at the tiänto sinom vranga lusta m;
them tha the lifdo j världinne

¶ Siättatidh är märkiande at then domin är 5
otolikin Som scriuat är apok. vj° Syndoghe 296
sighia biärghomen oc stenhallomen fallin ouir os
oc hylin os af domarans änlite som sitir ouir
domstolin oc af lambsins vredhe som är menlöse
gud; sons mandombir, ty at thera mykle vredhis 10
daghir kombir, oc huar skal formagha at sta Tha
fulkomnas th; som sanctus gregorius sigir oc flere
helghe kännefädhir O huru trange tha skulo
omilda manna vägha vardha, huar vredhe dom-
arin är owantil, rådhelica heluitis diup ypit nidh- 15
antil, a höghro hand röghiande synde, a vinstro
hand otalike diäfla. vtan thil vmkring al världin
brinnande m; allo ty j henne är, jnnantil bitande
oc awitande samuith for giorda synde Tha scal
omöglikit varda at vndan fly oc otolikit at sta. 20
Ty at gud; rätuisa dömir them genstan til hel-
uitis, huar som sanctus gregorius sigir J heluite
är otolik kyld, ovtsläkkelikin eldir, odödlikin
matkir, värsta lukt, swa tiokt mörkir at th; ma
hannas, diäfla slaggh, stygh diäfla syn, skam for 25
synde, alla godha tinga vanhop

¶ Siundatidh är at var herra scal tha ful-
compna th; scriuat är j lästinne ok sighia synd-
oghom Mat. xxv° Gaan fran mik forbannadhe
män j äuärdelikin eldh hulkin diäflomen är reddir 30
oc hans änglom Oc tha sculu the ga j äuärde-
lica pino, oc rätuise j äuärdelikit liff Oc swa som

297 scriuat är judith xvj° Alþualdogir gudh scal
 hämpnas ouir forbannadha människior oc sökia
 them a domadagh oc gifua eld oc matka som äru
 diäfla j thera köt, at the skulo brennas oc kenna
 5 pinor for vtan ända. Ok ty som sanctus ber-
 nardus sigir O hulken grathir hulken sorgh tha
 vardhir nar omilde män sculo skilias fran helgha
 manna värðskapi oc gud; asyn, och antuwardadhe j
 diäflana valdh skulo ga m; them j äuärdelikin eldh
 10 ther for vtan ända lifua skulande j sorgh oc grath
 fiärran vtlagdir af himerike, oc sculo pinas j
 äuärdelico heluite oc sculu aldre se lius, aldre
 fa swala älla lisa vtan pinas ther vn tusanda
 thusanda aar oc aldre thädhan frälsas huar aldre
 15 tröttas then som pinar och aldre dör then som
 pinas, vtan swa vpnöter eldin siälana at the al-
 tidh atirgömas Swa göras ther pinonar at the
 altidh vpnyas Ty mädhan gud; doma äro synd-
 oghom swa grymmelica hardhe, är os radhelikit
 20 at lydha the helgho script, Hulkin huarn vara
 manar sigiande eccl. xvij° Tilredh rätuisona fore
 domin bättrande tik för än thu kallas for gud;
 dom Oc spör tik siälfuan granlica ransakande
 thit samuith för än thu kallas for gud; dom, oc
 25 thu scalt finna miscundh j gud; asyn, hulka os
 gifui miskunsambir gudh Amen

[Dominica septima]

Dvm turba multa esset cum ihesu &c Nar
 298 mykin moghe var m; ihesu christo hörande hans
 30 kennedom oc the hafdo enkte at äta samankalladhe

han sina kennesuena oc sagdhe them Jak miscunda al moghanom, ty at the hawa nw blifuit när mik tre dagha oc hafua enkte th; the magha ata Vm iak latir them fastande fran mik fara tha vanskas the j våghenom, ty at somi af them 5 komo langdan til Apostlane swaradho, Huru formatte nokor mätta allan thenna almoghan m; bröd här j ödkninne, ihesus sporde them, huru mangh brödh hawin j, the sagdo siw, han bödh almoghan sitia til mat, ok tok the siw brödhin ok takkadhe 10 gudhi fadhír, bröth them oc gaff sinom kennesuendom oc böd them lággia for almoghan, the hafdo oc fám sma fiska hulka han välsignadhe oc böd lággia for folkith ok the ato oc vordho mätte Ok sidhan vptokos siw bröðskala fulla m; 15 sma brutna brödhe som ouir waro, ok the som ato varo swa som fyra tusand folk oc jhesus lát them fara hem til sin

[Exposicio]

J Tesso helgho läst äru mang märkelik ting til 20 kenedom

Först är th; at ihesus sagde jak miscundar almoghanom j hulko os gifs vndirstanda. at hans miskund rörde han til at gifua them födho Ty at som prophetin sigir ps. Gud; miscund är ouir 25 alla hans gerninga. Oc är scriuat eccl. xvij: Vars herra miskund är ouir alt köt ps. Hulkan som allo köti giuir math Tha miskundar han särlica them som han rådhas ok them som hopas a han Som scriuat är ps. Swa som fadhír miscundar 30

sonenom swa miskundar gud them som han rådhas,
 299 Ty manar scriptin os sigiande eccl. ij. J som
 rådhis gudh hopin a han, oc hans miscund skal
 koma edhär til hugnad Tesse miskundh gifs ey
 5 kötlikx lusta älskarom, for hulkit var herra sagde
 prophetanom jer. xvj.° Jngak ey j gildis hws oc
 hugna them ey ty at iak bort tok min fridh oc
 miscund och miscunsamlikhet af tesso folke, ey
 gifs oc miscund trulkonum älla andra tronna
 10 villarom Mot hulkom var herra sigir deut° xijj°
 Vm thin brodhär son älla dottir älla hustru radhär
 tik, viliande lönlica suika tik sighiandhe Gangom
 ok tiänom androm gudhom tröstande af diäfwls-
 lik liff ok galdra truldom, lydh ey them som tik
 15 tolkit radha oc hör ey han, vtan dräp han ginstan
 m; ty at thu skili tik fran honum Oc sigir au-
 gustinus Hulkin som tro nokrom truldom, lif-
 uiom, galdrom falsom spadom skäpna laghom älla
 300 nokro tolika älla lydher them som tolicom tingom
 20 tro, älla gar til thera hws älla inledhe them j sit
 hws, ok spör tolik ting af them, vithi sik hafwa
 brutit cristna tro ok döpilse, oc vithi sik vara
 värra än hedninga, oc haua forscullat gud; vredhe
 äuärdelica vtan han bätte sik som kirkion biudhär
 25 m; idrogha oc scriptamalom oc sättis mädh gudhi

¶ Annantidh är märkiande ath tesse fingo
 gud; miskundh ty at the blifuo tre dagha stad-
 lica när honum m; hulkom vi maghom forsculda
 gud; miscundh, th; är bäska synda idroghär oc
 30 rät scriptamal oc bätting, Af them första twem
 sigir sanctus bernardus O ödmiuka människio
 idroghe, o salt hop thera som rättelica sik scripta.

O huru mykit thu format nær gudhi alþualdoghom,
 o huru raskelica thu vindhir ouinnelikin gudh O
 huru raskelica thu vmuándir grymmastan domara
 j mildastan fadhir Aff ty tridhia sigx at them
 som bátradho sina synde m; gudlico áruodhe ysa. 5
 xlix° Ey sculu the optar meer hungra oc ey tórsta
 ty at miskunsambir gud styre them ok ledhe them
 til áuárdelikx lifs vatukáldo Án them som ey
 vilia bátra sina synde sikhir prophetin gen. xl°
 Thre dagha áru som áro vrang hugxilse ond talan 10
 oc onda gerninga eptir hulka diáwlin scal bort taka
 af tik thina sial ok vphenga tik i heluitis galgha 301

¶ Tridhiatidh ár at almoghans fatikdombir
 rörde han til miscund Ty sigir prophetin ps.
 War herra ár fatika manna tilflyilse och hielpare 15
 j trangom oc dröfuilsom Ok ey glömde han fatika
 manna rop, Här giorde ihesus christus th; han
 annarstad böd göra luc. xiiij Nar thu gör nokrom
 budöls kost, kalla ey thina vini, oc ey thina brödhir,
 ok ey thina frendir ok ey thina granna oc ey 20
 rika män at the sculi ey tik annantidh biudha,
 oc tik vardir swa atirgiäld vtan nar thu gör budöls
 kost, tha kalla fatika siuka blindha oc halta oc
 thu scalt sál varda, ty at the hafua enkte tik
 atirgiälða, vtan tik scal atirgiälðas j rátuísa manna 25
 vpstandilsom j himerike, Oc ár scriuat prouerb.
 xxviiij° Then som gifuir fatikom scal ey fatighir
 varda j andro vörld, án then som forsmar fatikan
 bidhiande scal tola nödh j pinom

¶ Fiärda ár oc var at somlike komo lánghan 30
 til, af hulko vndirstas at the hafdo varit j storom

syndom, ty at som scriuat är ps. Lankt är siälenna
 helsa från syndoghom Ok som scriuat är prou.
 xv° Lankt är gudh från omildom mannom Oc
 ty sigir prophetin gudhi ps. The som sik längia
 5 alla färra från tik sculo forfara, Ty är os radhe-
 302 likit m; thera eptirdöme som här aff sikk koma
 til varom herra oc blifua när honom tre dagha af
 hulkom för är sakt Til hulkin prophetin manar
 sigiande osee vj° Komin oc vnuendom os til
 10 varn herra. ty at han tilburdhe oc scal hela os
 han scal sla os m; dröuilsom, och scal läkia os,
 han scal lifuande göra wara siäl eptir twa dagha
 som är idroghin oc scriptamalin oc j tridhia dagh-
 enom som är bättring for syndena scal han vpresa
 15 os til sialinna liff oc sculom lifua j hans asyn
 Til thetta manar prophetin os hest. iiij°. Ätin ey
 ok drikkir ey j trem daghom ok j threm natthom
 th; är at j tak[in] enkte världli[k] hugnelikit [j]
 synda bättrisa daghom ty at världjlikin hugnadhir
 20 forscullar ävärdelikit ve, Huadhan af var herra
 sighir luc. vj°. Ve idhir rikom mannom som här
 hafuin idhan hugnat ty at the sculo ropa ve j
 heluite for vtan anda. som scriuat är iiij° libro
 celesti Alla the siäla j heluite varo böriadhe alla
 25 sina röst m; ve oc ändadho m; ve

¶ Fänta är at ihesus christus görande tak
 gudhi sinom fadhír, bröt brödhít oc böd lággia
 for almoghan, manande os at takka gudhi for
 hans godhagerninga Til hulkit sanctus paulus
 30 manar os sigiande colo. iiij° Alt th; j görin j
 ordom alla gerningom, görin th; j vars herra ihesu
 christi nampn görande tak gudhi fadhír Ty at swa

som sanctus bernardus sigir Then är ey vörðir 303
 at fa gafuo af gudhi hulkin honum gör ey tak
 for the gafuo han haur nu takit af honum Ty
 at otáknadhir mot gud; gerningom är brennande
 vädhir torkande sik gud; miskunda dagh oc hans
 nadha tilflytilse oc hans mildhet; kaldo Oc sigir
 sanctus gregorius at diáfwlin ingik j eno nunno oc
 qualde hona sörghelica ty at hon aat aff enne yrt
 oc signadhe hona ey för oc takkadhe ey gudhi

¶ Siättatidh är märkeiande at ihesus gaff fiska 10
 m; bröðhenó j hulko os giffs vndirsta at vi sculom
 hafua got eptirdöme som teknas m; fiskomen læggia
 til gudhelikx kennedomis som teknas m; bröðhenó
 at kennedomin smaki bätir Ty at godh eptir-
 döme vptānda meer til himerikis álscogha än pre- 15
 dikan Oc sigir var herra ioh. xiiijº Jak gaf idhir
 eptirdöme at j sculin swa göra som iak giorde
 Oc ty som scriuat är libro regum celesti xxxiiijº
 Ághir huar man vakta at ey sculi nokot sinas j
 hans ordhom eptirdömom alla gerningom th; hans 20
 iámcristin maghe reta til nokot ont At han sculi
 ey fordärfua j androm vanskapadhom sidhom th;
 han kenne androm alla awithir a rätuisonna vāghna
 Oc sigir augustinus Hulkin som illa lifuir j annars
 asyn drápir andelica swa mykit som j honum är 25
 j them hans onda gerninga seer Oc sigir sanctus
 gregorius Formannin är vörðhir swa mangha döðhe
 huru mang ond eptirdöme han sände til vndedanana

¶ Siundatidh är märkeiande at ihesus ökte swa
 mykit siw bröðh oc fa fiska. ath fyra thusand folk 30
 mättos aff them oc än fyltos siw bröðskala. aff ty
 som ouir var j hulko pröuas at miskunsamom

ökis nadh oc makt thil miscunda gerninga For
 304 hulkit var herra sigir luc. vj Gifuin oc idhír scal
 gifuas Oc sigir sanctus gregorius Värld; god;
 ökis vm th; gifs fatikom Oc är scriuat prouerb.
 5 ix° Somlike skipta sit god; m; vidhirtorftoghom
 oc varda thes rikare oc somlike rōfua andra oc
 äru altid j vidhirtorft oc fatikdom Oc är scriuat
 prouerb. xxviiij Hulkan som giuir fatighom scal
 ey vidhirtorfua annars for fatikdom sculdh Än
 10 hulkin som forsmar fatikan bidhiande han scal
 tola nödh j pinom

Än är märkiande at the siw bröd m; hulk-
 om christus födde almoghan tekna siw dygdhe m;
 hulkom han vidhír quäker sina tianista män ande-
 15 lica. at the sculo ey vanskas j godhom gerningom
 j tessom lifs vägh

Första är baskir idroghe for giorda synde
 Aff tesso brödhe är teknat j scriptinne exo. xij
 Ther som sigx at israels syni baro miöl m; sik
 20 af egipta landh oc giordho sik aff ty wndiaskat
 brödh Egipta land; miöl är baskir synda angir,
 hulkin syndoghe skulo idkelica äta m; prophetan-
 om som sigir ps. Jak aat mit brödh swa som
 asko oc iak blandadhe min dryk m; grath Th;
 25 brödhit bedhis prophetin sigiande, O herra gud
 thu scal mätta os m; tharanna brödhe, ok thu
 scalt gifua os dryk m; tharom Thetta idrogha
 brödh är syndoghum swa tröstelikit at vtan the
 äti th; för än the dö tha mista the himerike
 30 huadhan af scriuat är iiij libro celesti vij° Rät-
 uisa är ävärdelica j gudhi at engin syndogir man

scal inga thil himerikis hulkin [ey] hafde fulkomin
idrogga for sina synde

Annat bröðhit är gudlikit äruodhe andelikit
alla likamlikit Af hulko scriuat är prouerb. xij°
Hulkin som äruodha iordhena idhnande sin iord; 5
lica licama til dygdha gerninga han skal mättas af 805
äürdelikx hugnad; bröðhe Then är alla folskast
som fölghe lätinne, ty at han nidhirhugx af diä-
wlsins frelstillom Som scriuat är ps. At han
kennis jak är slaghin oc nidhirhuggin swa som 10
gräs ty at iak glömde at ätha mit brödh swa som
var idhna godha gerninga Swa rönte dauid kon-
ungir hulkin latir bleff hema j sino huse nar hans
härskaps män manlica striddo, ok var ty af diä-
wlsins frestillom nidhirlaghin badhe j hoor oc 15
mandrap

Tridhia bröðhit är tolamodh j dröuilsom Af
hulko var herra ihesus christus sigir til hwan cristin
man ysa. xxx Jak scal gifua tik trankt bröd
ok stunt vatn Th; är trangh dröuilse oc stuntan 20
hugnat, oc är scriuat oc sagdis af enom gud; pro-
pheta iiij regum vlt. Takin thenna man ok sändin
han j mörka stuwo ok vppehaldin han m; dröuilsa
bröðhe oc ängxla vatn Vm thetta bröðhit vätis j
vars herra pino tha smakar th; sötelica. Huadhan 25
af sanctus gregorius sigir Alt th; som värld;lica
dröuilsa ginuärda sänker, th; vardir alt lät vm vi
skudhom huat han drak a korseno som os kalla
til himerikis Oc sigir sanctus bernardus Vm
vars herra ihesu christi pina lagdhis til aminne 30
äru engin swa hard dröuilse at the ey tolas m;
iämpnom hugh Oc sigir sanctus bernardus Dröu-

ilse borttakir synde, minþska skárslo eld; pinor,
 bort alte frástilse, vtslakkir köt;lik astundilse, vp-
 nya andan; styrker hopit, gör samuit glat, til-
 fögher áuárdelica gládhis astundan, giuír idhelican
 806 5 trifnadh j godho, dröuilse ár helsambir drykkir, oc
 helsam lákedoms yrt, nápsir rättelika kroppenom
 oc styrker siálana, hon ár vtualdh gud; gafua af
 hans fadhirslica álskogha lime

Fiarda ár miscundinna bröd af hulko scriuat
 10 ár prouerb. xxij Hulkin som rasker ár til miscund
 scal válsignas j folkeno, ty at han gaf fatikom af
 sino brödhe Oc manar scriptin os sigiande eccl.
 xj.° Sánt thit bröd ouir them som fara ouir vatnin,
 th; ár them som j dröuilsom áru, oc thu scalt
 15 finna th; eptir manga thima, th; ár a domadagh
 nar gud scal sighia miskunsammom Mat. xxv.°
 Komin válsignadhe mins fadhirs syni oc ághin
 himerikis rike, hulkit idhir ár reth af vörldinne
 vphofue Än for ty at rike mannin luc. xxvj.° Som
 20 aat kräslica oc kláddis dyrlica miscundadhe ey
 fatika lazaro som girnadhís at mättas af bröd
 smulomen som fiollo a hans borde, do then rike
 oc iordadhís j heluite

Fámpte brödhít ár gudhelikir kennedombir af
 25 hulkom var herra sigir Mat. iiij.° Ey liuír mannin
 af ensampno brödheno vtan af huario ty orde som
 framgar af gud; munne, ty at swa som likamin
 styrkis af licamlico födho swa styrkis siálin af
 gud; ordom vm hon takir them m; kárlek Än
 30 ty ár vár nu áru fa the som nokot got kenna
 androm, hulkit prophetin käre sigiande tren. iij
 & iiij.° Sma barna siála the som áru fakunnoghe

vanskadhos af hungir j alla gatunna höfdom, oc
 sma barnin beddos brödh oc engin var then them
 bröd gaff Th; är at fakunnoghe astundadho gud-
 likin kennedom oc engin var then them nokot 307
 got kende Ty at som var herra käre ysa. xxviij
 Prestin oc prophetin th; är prestena oc munkana
 aru vpswolgne af vineno oc foro vilde for drukkin-
 scap, oc visto ey rättan dom til siälanna styrls oc
 all bordhin äro ful m; söroghe spyen

Siatta brödhit är andelikin hugnadhír j gudhi 10
 af hulkom scriuat är ysa. xxx° Jordinna sädhis
 bröd skal vara fruktsamast ok feth Th; är ath
 gudlikin hugnadhír scal swa tåkkelica takas at
 allir licamlikir luste skuli forsmas Oc sighias
 th; som scriuat är ps. Min siäl forsmadde at 15
 hugnas j nokro licamlico glädhi Jak mintis a gudh
 oc iak lustadhis j honom Til at äta thetta brödhit
 manar os scriptin sighiande eccl. ix° Gak oc äth
 thit brödh oc drik thit vatn j glädhi oc frögdh,
 ty at thina gerninga tåklias gudhi 20

Siunda brödhit är himerikis glädhi oc kräse-
 likhet Af hulko scriuat är gen. xlix° Asor som
 tydhir vphögiande, oc tekna gud hulkin sino tjänisto
 män vphögir til himerikis, är feth brödh, oc gifuir
 konungenum krase Th; är at alle j himerike 25
 varande äru valdoghe konunga m; gudhi, oc glädhias
 vtan atiruādo j hans kräselico änlitis asyn, hulkit
 lästin sigir luc. xiiij° Säl är then som atir bröd
 j gud; rike, hulkom loff oc hedhir oc ära vari
 äuärdelica Amen 30

Dominica octaua

Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos &c
 Vaktin idhír af falsom prophetom som koma til
 idhír j enfaldom renlifnad; kláðhom theande falsa
 5 gudhlikhet, hulke innantil áru rifwande vlfwa m;
 ilþsco Aff thera gerningom skulin j kenna them,
 308 ty at swa som tornin bär ey vinbär, oc tistelin
 fikon, Swa göra the ey godha gerninga mädhan
 the áru onde Swa som got trä ma ey bära onda
 10 frukt oc ont trä ma ey bära godha frukt swa
 maghin j kenna them af thera gerningom Ty at
 huart th; trä som ey gör godha frukt th; ár huar
 the människia som ey gör godha gerninga frukt
 scal vphuggas m; döðhenom ok kastas j pino eldh
 15 oc ther brinna. Ty scal ey huar then som mik
 kalla herra inga j himerike vtan huar then som
 gör mins fadhirs vilia som ár j himerike han scal
 inga j himerike

[Exposicio]

20 **I** Tesso helgo läst ár först märkiande at fyre
 false prophete áru

Först ár högfärdin, hulkin som teknas m;
 them prophetanom som rädho acab konunge vp-
 fara ok stridha moth galad som tydhír högdh
 25 oc tekna högfärdena. Oc for ty at han lydde
 thera radhe oc forsmade ens sand; propheta radh
 var han dräpin j stridhinne, ty at han lydde them
 prophetanom som taladhe af liughanda anda, oc

ræðho honum at stridha for högferdh sculd Swa
falla alle the som dö j högfärdh j auærdelikin
dödh oc forbannilse Huadhan af scriuat ær eccl.
x^o Högfärdin ær vpbyrningh at huarie syndh
Hulkin som hallir hona oc ælskar han scal vp- 5
fyllas m; forbannilsom ok hon scal vmkulkastha
han i lifsins ænda, ty at var herra vmkulslo hög-
färdogha höfdingha sæte Som syntis j högfärdogha
diæflenom hulkom som sigx ysa. xiiij^o Thin hög-
färdh ær nidhirdraghin til hælutis, ok thit draghas 10
alle högfärdoghe eptir honum swa som til sin 309
konung Ty at som scriuat ær job xlij^o Han ær
konungir ouir alla högferdhinna syni

Annar false prophetin ær værlidin teknat m;
them falso prophetanom som sagdo israelis folke 15
jer. xiiij Ey skulin j se ofrid; swærd oc hungir
alla sylt scal ey vara vtan gud scal gifua sannan
fridh j thenna stadh Tesse prophetane sighia fals
ty at engin kan swa lifua j tesse værlidh at han
tol ey hungir oc nödh oc oro ok særlica j dödh- 20
enom Ty sigir var herra them jer. xiiij^o Tesse
propheta spa fals j mit nampn, ey sænde iak them,
ey taladhe iak thil thera, the spa falsa syn oc
sins hierta dröma oc suiklikin spadom Ok ty sculu
the prophetane oc th; folkit som thera spadom tro 25
fordæruas mædh swærd oc sylt Swa sculu the ande-
lica forfara som trösta a værlidhena Som scriuat
ær prouerb. xj^o Then som tröste a sina rikedom
scal falla j syndir oc pinor, swa som then rike
mannin af hulkom var herra sigir aat kræslica oc 30
klæddis dyrlica oc gaf enkte fatikom oc do ok
iordadhis j heluite Oc sigir paulus j^o thy. vj^o

The som vilia varda rike falla j frestilse oc diäfwlsins snaru oc j mang skadhelikin astundilse ok onyttelikin Hulkin mäniskiona sänkia j äwärdelikin död oc fortappilse

5 Tridhi false prophetin är skörlifnadhör oc drukkingscapir, af hulkom var herra sigir the människio som tolik ting idhnar Jak hauir mot tik, at thu latir ieabel som tydhör blodflytilse oc tekna orena licamans lusta, predika oc swika mina tjänara
 10 ok kenne them at lifua skörlica oc ära afgudha offre, som är th; bukenom gifs ouir enkanlica vidhörtorft Oc ty the som skörlica lifua skulu vara j mästom dröuilsom vtan the bätri sik Ok sigir paulus j cor. vj^o Ey skulo skörlifnad; människior oc ey drinkara ägha himerikis rike Oc ey
 15 scal skörlifnad; man älla oren frad;are älla nid;skir man, hulkin som gör afgudha tjänist hua arff i christi rike

Fiärdhe fals prophete äru the klärika. älla
 20 trulkarla. som andra dragha j syndh m; falsom kennedom oc vrangom eptirdömom Oc the teknas m; then falsa prophetanom som swek gud; propheta oc lukkadhe han til at äta oc drikka j them stadh som gud hafde honum forbudhit For hulka
 25 olydhno leonit slo han til död iij regum xiiij^o Swa dräpir diäwlin andelica badhe thera siäla som lydha ondom äggilsom, swa oc thera som andra äggia til ont Aff hulkom var herra sigir jer. xxiiij^o Jak sa lygninna vägh j prophetomen oc the styrkto
 30 älla värsta män til onda gerninga at the sculde ey vmuändas af sinne il;sko oc ty scal iak gifua
 311 them bäska pinor til mat oc dryk, oc the pro-

phetane oc idhir som them lydhin scal iak gifua
 auärdelik obrygdilse, auärdelica skam oc vanär-
 likhet, hulkin aldre scal afskrapas m; glömsko Ty
 sigir var herra them klärkom som smekias vidh
 syndogha män m; blidhom kennedom hulkin them s
 lystir at höra vi libro celesti xxxv° The vm-
 uända min ordh oc mina skipan til kropsins lättilse
 oc lusta at the maghe tåkäs mannom oc vaxa j
 rikedomom sighiande Mannanna hierta äru nu
 mykit hard oc vars herra ord mykit huas til at 10
 vpuakkia gudhilikhet, oc ty predika the mannom
 th; som them tåkias at höra oc löna mina rät-
 uiso, oc awitha ey syndena huasselica, for hulkit
 the lata sina hörara tröstelica huilas i syndom
 oc dölslica angra sina syndir Ty sigir iak them 15
 lifuin eptir idhrom vilia oc j skulin finna idhra
 frukt, hafuin världinna hedhir for auärdelican
 hedhir, världinna rikedomo oc venskap for auärde-
 lica rikedomo ok gud; venskap, licamans lusta for
 then lusta aldre ändas Tolike klärika äru false 20
 propheta Oc ty scal iak sigir christus iiij libro
 celesti lxij° koma them m; siw plaghom the sculu
 mista al the lustelik ting som the älskadho, oc
 bortkastas fran gud; asyn oc dömas j hans vredhe
 ok antuandas diäflomen, oc tola pinor vtan ända 25
 fore huilo ok roo Forsmas af allom vidhirtorfua
 all god ting, hafua ympnit af allom ondom tingom
 Ty som scriuat är iij libro celesti v° Tolike nidhir-
 sänkia sik j grymmasto högfärdhinna oc girina
 bylghio ok licamans orenlikhet Hulka gerninga 30
 vsle almoghin fölgher troande m; them sik halda
 rättan vägh oc swa dräpa the sik m; sinom vndir-

312 danom fölghiande allom sins vilia lusta Ty vaktin
idhir for tolikom Ty at som sanctus augustinus
sigir The koma j fara klädhom som äru blidh
ordh oc annor renlifuis tekn, än innantil äru the
5 rifuande vlfwa ty at the awita andra huasselica.
at the sculi synas rätuise

¶ Framdelis hulkin som vil vara gudhi täkt
trä oc bära honum tåkka dygda frukt han scal
hafua swa som got trä siu ting

10 Först swa som trät fäste diuplica rötrena j
iordhinne at th; ey vmkulkastas af vädhirstorman
swa scal han diuplica festa alla sina gerninga oc
akt j ödmiuktinne, at han ey vmkulkastas af hög-
färdhinne Ty sigir augustinus Skodhin trät th;
15 feste nidhirla rötrena at th; sculi högt vpuäxa. Oc
sigir gregorius Ödmiuktin är dygdanna gömare
Hulkin som dygde samansankar vtan ödmiukt han
bär swa som muldh j vädhir Ty sigir bernardus
mot högfärdoghom mannom Lätin värld;lica sniälla
20 högfärdandhis af tessa världinna anda, vndirstand-
ande hög ting ey lydhande ödmiukom tingom, slek-
iande oc girnande iordhena sniällelica nidhirkfalla
til heluitis

Annat är at got trä bär frukt j huario are
25 Swa scalt thu göra godha gerninga j huariom
318 thima Til hulkit paulus manar os sigiande gal.
vj Vanskoms ey at göra th; got är ty at j löna
thimanom skulum vi skära then lön när gudhi
som ey vanskas, görom ty godha gerninga mädhan
30 vi hauum thiman Oc är scriuat eccl. ix° Saa arla
thina sädh oc thin hand aflate ey vm quäldin,

th; är gör alt th; got thu format badhe j vng-
dom oc aldirdom Ty at swa som paulus sigir j
cor. iij Huar en scal taka sin eghin lön eptir
sino äruodhe

Tridhia är at got trä bär löff oc blomstir oc s
frukt j allom grenom Swa scalt thu tiäna gudhi
af allom thinom gerningom oc limom älskande
han m; hiertano Som scriptin sigir oc radhir
eccl. vij° Älsca gud hulkin tik scapadhe af alle
thinne makt oc lofua gud m; munnenom Som 10
prophetin sigir sik skula göra Jac scal takka
gudhi j huariom thima, oc altid scal hans loff vara
j minom mwn Oc sagde christus sancte birgitte
iij libro celesti iijij° Swa som iak tolde pino j
allom minom limom for thina sculd swa sculo 15
alle thine limi vara redhobone til mina tiänist

Fiärda är at träit idkelica växer til thäs th;
är ful växit Swa scalt thu växa j godhom ger-
ningom alt til dödhin Ty at var herra sigir Mat.
xxiii Then som stadlica bliuir j gud; tiänist til 20 314
lifsins ända han scal hel vardha. Swa giorde ey
iudas vtan swa som scriuat är Mat. xxvj Oc bort-
gik sidhan ok vphängde sik, honum fölghä alla
the som bort ga fran godhom gerningom oc til
onda gerninga Af hulkom var herra sigir osee 25
vij° Ve them ty at the bort gingo fran mik the
skulu fordäruas ty at the giordo vranglica mot mik

Fämta är at huart trä bär frukt eptir sinne
makt ok nathur Swa som apald bär äpple, oc
päruträ bär pärun Swa är människian skipadh 30
at göra godha gerninga Som paulus sigir eph. ij°

Vi árum gud; creatura skapadhe j varom herra
 ihesu christo til at göra godha gerninga. at vi
 sculom framga j them Ok ty swa. som quinn-
 onne är onaturlikit at födha orm alla paddo swa
 5 är ok onaturlikit at synda Ty sigir iohannes
 apostolus j ioh. iij^o Then som gör synd är af
 diäflenom ok j ty áru gud; syni oc diäfwlsins syni
 opinbaradhe Huar then som ey är rätuis är ey
 af gudhi, oc hulkin som ey álskar sin iämcristin

10 Siatta är at trait göme granlica väd; sco Swa
 göm ok thu granlica tik gifna gud; nadh aff gudhi
 315 m; paulo som sigir ephe. ij^o Ey bortkastar iak
 mik gifna nadh iac är [af] gud; nadh th; iak är
 oc gud; nadh var ey fanyt j mik Jak áruodadhe
 15 meer än andre apostoli, tho ey iak vtan gud;
 nadh m; mik, Twärt amot är scriuat eccl. xx^o
 Folskra dara nadhe skulu vtgiutas onyttelica, ty
 at the nytia them ey til gud; tiänist, osniäl; man;
 hierta är swa som brutit kar, oc skal ey behalla
 20 nokra snille Oc ty som scriuat är baruc iij^o For
 ty at osniälle hafdo ey snille forforo the for sina
 osnille

Siunda är at torra grena afhuggas af trāno
 at andre grena thās mere frukt bari Swa sigir
 25 christus Gudh fadhír scal borttaka huan then
 vintrās quist som ey bär frukt oc scal rensa huan
 then som frukt bär at han sculi thes mere frukt
 bāra, Then som bliuír j mik oc iak j honum han
 bär mykla godha gerninga frukt, ty ath vtan mik
 30 formaghin j enkte goth göra. Then som ey blifuír
 j mik han scal bortkastas swa som thor quistir
 oc tōrkas, oc scal vphämtas oc kastas j pino eldh

oc brinna Án blifuin j j mik m; kærlek, oc bliua
min ordh m; idhær tha maghin j bedhas huad i
vilin oc th; scal idhær gifuas hulkit os vnne alþ-
ualdogir gudh Amen

Dominica nona

5

HOMO quidam erat diues &c En rikir man var
m; hulkom alþualdogir gud teknas, han hafde en
ambit; man ouir sith god; m; hulkom hwar the
människia teknas som gud haur lant oc ant- 816
uardath vðrl; god; til råkingscap Nu for ty at 10
människian forgör opta syndelica oc skæmmelica
th; henne ær af gudhi lant Ty sigx at then æm-
bit; mannin var vanfrægdadhær nær sinom herra
at han hafde illa skipat oc forgiort hans god;
For hulkit herran kalladhe han oc sagde honum 15
Hwi hører iak tolikit aff tik, gör nu råkingscap af
thino æmbete, oc af ty tik var antuardath, ty at
thu scal ey længir ouir ty styra alla radha. Swa
kallas människian for gud; dom eptær dødhin göra-
skolande råkingscap aff allo ty som gud hafde henne 20
jiord rike antuardat Tha sagde then æmbet; mannin,
huat scal iak göra. mædhan min herra takir aff mik
mith æmbete Jak forma ey æruodha, ty at eptær
dødhin vardir ey thime alla æmpne til at æruodha.
oc iak blyghis at tiggia, ty at rike mannin sattir 25
j heluitis logha fik ey then vatn dropa til swala
som han vilde tiggia af abraham, til sina tungo
swala Jak veth huat iak skal göra th; som nu
ma hielpa at the then tidh iak vardir skildir vidh
mit æmbete taki mik j sin hws Oc kalladhe thit 30

alle the som hans herra varo skylloghe, oc sagdhe
 then första, huru mykit äst thu skyldogir minom
 herra, han sagdhe hundradha löpa olio, han sagde
 scrifua at thu äst skyldogir fämtighi, Oc swa
 5 giorde han lisa m; flerom, alt thetta är swa vnd-
 irstandande at huar rik människia takir värld;
 317 god; at skipta thil gud; hedhír oc ey at ägha
 th; m; giri Oc for ty at han veth sik skula skilias
 vidhír th; j dödhenom, ok göra räkinscap, ty bör
 10 henne meer akta oc samansanka andelica vini the
 henne formagha at hielpa eptir dödhin än värld;
 god; Oc herran lofuadhe then vranga ämbet;
 mannin ey af ty at han giorde suiklica mot hon-
 um vtan for ty at han giordhe sniällelica for sik
 15 sielfuom, ty ath tesse världinna syni oc älskara
 äru klocare til sin licamlik gagn än gud; syni oc
 älskara Ty sigir iak idhír oc radhír at j görin
 idhír af värld; god;e. hulkit näplica kan aflas vtan
 vranglikhet the vini som idhír formagha intaka j
 20 äuärdelikith himerikis hws epte dödhin

[Exposicio]

T henne rike mannin som lästin nu af sigir tekna
 alꝥualdoghan gudh, hans ämbet; man är huar män-
 iskia huadhan af os gifs vndirsta at vi sculum
 25 al kallas eptir wan dödh for gud; dom göra-
 scolande räkinscap af allo ty som gudh hauir
 henne antuardat

Först af siälinne oc henna kraptom oc nadh-
 om, som är vndirstandilse, aminnilse, vili, tro, hop,
 30 kärlekir, näme, konste, snille, rent mal oc sniält

oc annor tolik ting Aff hulkom allom räkinscapir
 scal göras huru the idhnas ok nytias, huat haldir
 til gud; hedhir alla til världinna fafango ok lik-
 amans lusta Ty manar var herra os sigiande deut°
 iij°. Göm tik siäluan oc thina siäl atuaktelika Ty 5
 at som bernardus sigir Höglikit är siälinne värddh 318
 hulkin m; engho matte atirlösas vtan m; christi
 blodhe, ty ve mik vm iak göme glömslica th;
 dyra pundit som mik är antuardhat som är min
 siäl. atirlöst m; osmittadha lambsins blodhe ihesu 10
 christi Th; tenkte prophetin nar han sagde O
 herra gud min siäl är altidh j minom handom, oc
 iak glömdhe ey thin lagh Tha är siälin altidh
 j man;ins handom nar han atuaktelica göme gud;
 budordh ok vakte j allom sinom gerningom at 15
 siälin ey skadhas af syndom Ok hugxe idkelica.
 at som sanctus paulus sigir rom. xiiij° Vi sculom
 alla sta for gud; domstol, oc swa scal huar en
 göra räkinscap ok skäl for sik,

Annantidh är räkinscapir görandhe af licam- 20
 anom, oc allom hans anbudhom som är syn, hörils,
 mal, smakir, stirkir, vnglekir, venlekir, rasklikhet,
 helbrygdelikhet oc annor tolik ting Huadhan af
 sanctus paulus sigir ij cor. v° Alla os tilbör at
 opinbaras for christi domstol at huar en skuli 25
 sighia sins eghins licama athäue oc gerninga swa
 som han giordhe ilt alla got Oc ey at enasth
 af gerningomen vtan iämuäl aff ordom ok tankom
 Huadhan af ihesus christus sigir Mat. xij Jak 319
 sigir idhir at mäniskiona skulo göra räkinscap a 30
 domadagh af huario fafengo orde som the tala.

Oc sigir iob xxxj: Gud skodha mina vägha ok
 han täl mina ganga Ty at som sanctus gregorius
 sigir Swa scodha han mannana vägha, oc swa täl
 han thera ganga, at ey minsta tanke älla lästastä
 5 ord, hulkin vi for langan vana enkte aktadhom,
 blifua ey oransakat j hans dom Oc är scriuat
 sap. j: Omild; man; hugxilse skulu spöras ok
 ransakas j gud; dom, oc hans ordh sculo höras
 for gudhi til hans vranga gerninga näpsilse, oc
 10 gud skal spörä hulka idhra gerninga varo, oc
 ransaka idhar hugxilse

Tridhiatidh af allom gerningom, Huadhan af
 scriuat är eccl. xij: All the ting som varda vndir
 solenne, th; är alla the synda gerninga som thera
 15 görara vildo ey bätra. scal gud ledha for sin dom
 Oc swa som bernardus sighir Gud scal kennas
 görande doma hulkin som nu thol orät af synd-
 oghom swa som the viste han ey domara vara.
 Oc scal fulkompnas th; som scriuat är apok. xx.
 20 Dödhe dömdos aff them tingom scriuat varo j
 thera samuitom oc hafuit gaf the dödha som j ty
 varo ok alle dömdos eptir thera gerningom Oc
 huar then som ey fan; scriuadhir j liffsins book
 var sändir j heluitis eld sio Oc sigir var herra
 25 apok. ij: Jak ransakar badhe likaman oc siälena,
 ok iak scal gifua huariom idhra eptir idhrom
 gerningom, Them som j tolamodhe göra godha
 gerninga scal varda hedhir oc ära, ok ödödhelik-
 het j ävärdelico liue Än them som äru j trätto
 30 ok osämio oc lydha ey sannindh vtan tro vrang-
 likhet, them scal varda gud; vredhe ok forsmälse,

oc dröuilse j huars thes man; siäl som ilt gör ok lydhir ey sannind vtan vranglik trohet

Fiärda tidh aff thimanom som sanctus bernardus sigir Aldir thime tik gifuin skal vträuias aff tik, huru thu haur han vpnöt Enkte är dyrare 5 an thimen, an ty är vār människian räkna enkte minna wärt an thiman J litlom thima matte syndogh människia m; idhrogha oc gudlicom kärlek oc scriptamalom afskrapa sina synde, hulkit mange ey göra, oc ty brinna mange j heluite Som 10 scriuat är af enom fordömdom, libro regum celesti xlvij° For ty at han vilde ey vara vndir gud; fotom är han nu vndir diäfwlsins fotom, oc for ty at han vilde ey nytia sin thima til godha gerninga mādhan han for matte scal han aldre optara 15 321 fa fruktsamlican tima De alio dampnato vj libro celesti xxxv For ty at han hafde alla sina tima vanskapadha ty scal honum koma en thime hulkin aldre scal ändas j hulkom han scal tola kyld oc brendagha for vtan anda Oc sigir var herra apok. 20 ij° Jak gaf syndoghe mäniskia thima thil idhrogha, oc hon vil ey läta angra sik sina synde Ty scal iak sända hona j pino säng, oc the som skörlica lifua m; henne sculo vara j mestom dröuilsom Oc ty som sanctus paulus sigir oc kirkion siongir 25 ij° cor. vj° Nu är täkkelikin thime, nu är helso dagha til at atirlösa ok bättra synde oc hela siäla

Fämtatidh aff värld; god;e hulkit teknat är m; thenna ämbet; man som lästin nu sigir ok kalladhir var at göra räkinscap aff ty god;e honum var antuardhat Ok är scriuat Mat. xvij En konungir som tekna himerikis konung, hiolt rakin-

scap m; sinom tiänarom, tha kom en hulkin hon-
um var skyldogir tio tusand pundh oc for ty at
han hafde enkte at betala. antuwardadhe konungin
vm sidhir han pinarom, at han sculde betala alth
5 th; han skyldogir var Then syndare är skyldogir
for gud; dom tio tusand pund hulkin hans tio bud-
ord haur opta bruthit, oc ouir farit m; ordom
oc gerningom for värld; hedhir oc giri ok orena
kropsins lusta. Huadhan af sanctus augustinus
10 sigir Thio tusanda pund äru otalika synde giorda
mot gud; laghum hulkin scriuat äro j hans tio
budordom Oc for ty at han haur m; enge dygda
322 gerning sina synde bättrat, vtan är aff thera tali
j heluite som sighia sap. v° Vi formattom enkte
15 dygda tekn the for gud; dom, vi ärum vpnötte j
varo ilsko Thy biudhir gud; rätsa antuwardha
han pinarom j heluite for vtan ända Oc är scriuat
eccl. xj°. Thit hierta scal vara j godhom thingom
oc thu scalt vitha at gudh skal ledha tik til sin
20 dom for alt th; Oc är scriuat vj libro celesti lxx
Maniskian scal göra räkinscap af huario thimans
stund onyttelica vpnötte, oc af huarion pänning,
oc af mat ok dryk oc af allom tankom oc ordom
ok onyttelikom gerningom vtan the afskrapis m;
25 scriptamalom ok idrogha

Siättatidh skulo formän göra räkinscap af
synna vndirdana siälom for hulkit sanctus paulus
sigir lydhin idhrom formannom ok varin them
vndirbughne, ty at the vaka. swa som göra scolande
30 räkinscap for idhra siäla. heb. xij. Oc sigir var
herra til huar forman eze. iij Jak sigir swa til
I Romildan man Thu scalt dö m; ävärdelicom dö

vm thu kungör ey honum, oc tala thil hans at
han sculi vmuändas af sinom omilda vāgh, siāluir
omilde mannin scal dö j sinne omildhet Än hans
siäl skal iak atirkrāfuia af thinne hand Än vm
thu kungör omildom manne sin vadha. oc vm- 5
uāndis ey han af sinom omilda vāgh, han scal dö
til heluitis j sinne vranglikhet, än thu frālsadhe 323
thina siäl Oc sigir var herra huarior formā, af
huarior hans vndirdan th; som scriuat är iij regum
xx°. Göm mik thenna mannin ty at vm han for- 10
far for thina glömsko thin siäl scal vara j pino
for ty at hans siäl forfor

Siundatidh skal mäniskian göra rākinscap af
allom them godgerningom hon hauir af gudhi
takit, huru hon hauir gudhi for them tiānt oc 15
takkat, hulkit mange lithit akta huadhan af helgir
fadhīr sanctus augustinus sigir O människia vm
thu plaghas thu plaghas rātuislica, oc lastas m;
ovrsaklike pino, ty at thu forsmar herran ok vt-
krāuir tiānist af hans creaturum, thu nytia gud; 20
godgerninga ok rādhis ey hans vald, mādhan al
thing tiāna tik, hwj tiāna thu ensammin ey honum
Thu syndar twefallelica. ok ty kombir thu j twe-
faldan last Först for ty at thu lydhir ey gudhi
ok thiānar ey honum oc takkar for th; at han 25
scapadhe tik, Annantidh at thu tiānar ey honum
som lydhogir swen for tik gifuit vald, Oc for th;
är thin synd myklo mere at gud; godgerninga tik
gifna äro swa otalica. at engin tunga kan them
fulsighia, oc engin konst fult lof for them göra 30
Vtuāl ty ena hulka tik tākkis af otalikom gud;
godgerningom tik gifnom af gud; mildhet, oc henne

kan ey al thin forsculdán liknas Oc ty som sanctus
 gregorius sigir Nar gud; gafuor ökias mánn-
 iskione, ökis oc gafuonna rákinscapir Ty scal
 huar vara swa myklo ödmiukare och raskare ok
 324 5 tíäna gud; gafuo huru myklo meer han veth
 sik skyldoghan til rákinscap Ty at gud; gafuor
 nar the ökias nokrom ökis och rákinscapin af
 them Ty ár then sál som várdogir ár at höra
 af gudhi th; han sigir Mat. xxv O godhír swen
 10 ok /troin ty at thu vast troin ouir fa ting scal
 iak skipa tik ouir mang thing j himerike ingak
 j thins herra gládhi Til hulka alþualdogir gudh
 várdoghis os kalla Amen

Dominica decima

15 **C**Vm appropinquauit ihesus ierusalem videns ciuitatem fleuit super eam &c luc. xix.º

Then tidh ihesus nalkadhis iherusalem seande
 stadhin grät [han] ouir han sigiändhe vm thu vn-
 dirstodhe hulkin ting tik sculo ouirga grethe thu,
 20 ty at the ting som tik äro nu j thinom sálikhet;
 dagh til världzlikin fridh sculo sörghelica ändas
 än nu äru al ting skyult for thinom öghon oc
 lönlikin Ty at the dagha sculo koma. j hulkom
 thine owini sculo vmkring gifua tik m; beläg-
 25 ning, ok beläggia tik alla vägna, oc nidhírsla tik
 til iordh, oc thit folk som j tik ár oc skulu ey
 atirlata sten ouir sten j tik ty at thu kende ey
 alla vilde vndirsta thin sökilsa thima j hulkom
 gud; son sökte tik Oc tha ingik ihesus j mönstrit
 30 j ierusalem oc vtkördhe them som ther köpslagh-

adho j mönstreno sigiande Scriuat är at mit hws
är böna hws än j giordhin af ty röuara skyul. Oc
sidhan predicadhe han daglika j mönstreno

Exposicio

J ty at ihesus greth ouir them som j världlike 5
oc kötlike glädhi gladdhos gifs os vndirstanda.
huru vadhelik tolik glädhi är hulkit som scriuat
är oc siälana kära j pinom sigiande deut. v Vars 325
hierta glädhi vanskadhis var sangir är vnuändir
j grat vars hofwd; krona nidhírfiol ve os at vi 10
syndhadhom ty är vart hierta dröft vordit j sorgh
Nu är märkiande at the helga script theer ihesum
christum fäm sinne hafua grathit

Först gret han j sinom barndom Som kirkion
siongir j sinom sang Barnit ihesus christus gret 15
lagdir j tranga iätu, ok som scriuat är sigir han
siäluir sap. xij° Jak vtsände första röst lika allom
barnom gratande J tessom grat greth ihesus chri-
stus vara ysald til hulka vi föddoms Ty sigir
sanctus augustinus Barnit som födhis böria af 20
grath tarane äru ysaldinna vitnara, ey talar barnit
än, än tho spa th; af sinne ysald Ty sigir iob
xijj Mannin föddir af qwinno liuir lithin thima
oc vpfyllis m; mykle ysald Oc sigir bernardus
O människia se huadhan thu kompt oc af hulko 25
ämpne thu kompt af modhir quidh oc blygx til
ödmuikt Oc huar thu äst som är j syndom oc
synda til fällom oc grat ok thy at thu skinda tik
til dödhin oc gud; dom oc råd; skäluande

Annantidh gret ihesus christus af kärlekx
 myklikhet ouir lazarus dödhan som scriuat är
 ioh. xi°. Jhesus christus sa lazari systir gratande
 oc iudhanna som varo m; henne gratande ok greth
 5 m; tharom J hulko han tedhe os at vi sculom grata
 til gud for them som äru dödhe j syndom at gud
 vilde värdoghas them vpresa til siälinne lifff Swa
 326 grät prophetin som sagde ier. ix°. Jak scal grata
 dagh oc nath ouir them som andelica äru dräpne
 10 til siälina Än ty är vår som augustinus sigir
 Mange grata oc iak gratir ty at the illa grata
 mannin mistir päningin oc gratir, han miste gudh
 syndande ok gratir ey, ey haur thu cristna manna
 mildhet; inälfue som gratir kroppin af hulkom siälin
 15 bort gik, oc ey siälena. fran hulke gud bortgik,

Tridhiatidh greth ihesus af varkunnan som
 lästin sighir j dagh ouir them som gladdos j värsto-
 tingom Ty fulcompnadhe ihesus christus nu th;
 som scriuat är job xxx°. Jach gret ouir then som
 20 plaghadhir var och min sial varkunnadhe fatikom
 manne

Fiärdatidh gret ihesus christus af mäste öenko
 oc mildhet ouir iude sins forradhara syndh oc
 nidhüfälf, huadhan af sanctus augustinus sigir Var
 25 herra ihesus christus grät mildelica iude fal oc
 fortappilse Swa vitnar iohannes ewangelista oc
 sigir at ihesus sagde Then som ätir mit brödh
 scal vplihta sik til at nidhütrodhä mik j dödhin
 Oc tha han hafde th; sakt dröfdis han af milde
 30 varkunnan J ty at ihesus grät iude fortappilse
 hulkin kalladhir var til at vara en af them tolf
 327 domarom tede han os at vi sculum gratha for-

mannanna syndafal, hulkit siälomen mykit vad-
likit är Som crisostomus sigir Enkte vmkul-
kastar oc fordärUAR swa mykit gud; kirkio, som
at clärkane äru än värre än lekmännene

Fämtatidh grät ihesus a korseno hängiande j 5
sarastom värk, Huadhan aff sanctus paulus sigir
hebr. v. Jhesus christus offradhe sik gudhi fadhär
a korseno m; maktoghe rope oc tharom ok var
hördir for sina värdelikhet oc är allom them som
lydha honum äwürdelica helso sak, Oc sigir sanctus 10
bernardus Vi läsom christum huaa gratit, än aldre
läsom vi han huaa leet älla atenast han huaa lät-
lica kalsat

Framledhis är märkiande at swa som nokor
muradhär stadhär belägx oc trängx oc til iord 15
nidhärslas Huar ey atirlät; steen ouir steen, swa
belägx först syndogir man af diäfflenom j dödsins
thima hulkit syndogx man; siäl kärer sigiandhe
th; scriuat är job xix Röuara som äru diäfflane
komo ok giordo sik vägh ouir mik oc belagdo 20
mit hws vmkring alla vägna och mine kändö wine
gingo bort fran mik, swasom okände oc mine
nästo forlätö mik, oc the som mik hafdhö känd
glömdö mik, Än käre ok syndogh siäl som scriuat
är sigiande job xvj. Diäfwlin som min owin är 25 328
samansankadhö sina giäld mot mik, hötande mik,
oc gränniande tannom mot mik, Oc sa til min m;
rädhelikom öghom Oc sigir sanctus gregorius Ondo
andane beläggä siälena vt gangande af kroppenom
vpleta henna gerninga oc henna ondo tiänisth m; 30
hulke hon tiänte them at the maghe dragha hona
til pino m; sik Tha sigir syndog siäl. th; som

scriuat är ps. Dödsins värkia vmkring gafuo mik
 heluitis wadha funno mik oc iak fan sorgh oc
 dröfuilse Mange kalua som äru världlica kätis
 synde vmkringgafuo mik Mange fete thiura som
 5 tekna harda drukkingscaps oc skörlifnad; synde
 belagdo mik, Oc mange hunda som äru diäfla
 vmkringgafuo mik, ilskofulle diäflanna radh be-
 lagde mik Syndogir man trängis af diäflomen j
 dödsins punkt Huadhan af gregorius sigir Ondo
 10 andane trängia siälena huan vāgh vtgangande af
 licamanom nar the vptālia oc rākna henne ey at
 enast gerningana, vtan jāmuāl ordhana oc tankana
 329 vranglikhet vptālia henne, at the siālin som sik
 mykit vtuidde j sydinne sculi alla vāgna trängias
 15 i atirlönanna pinom Th; som scriuat är iob xv°
 Dröfuilse scal rādha syndoghan man ok āngxsle
 scall belāggia han at han ma sighia Ångxsle
 oc trang är mik alla vāgna, oc sigir prophetin
 osee vij° Syndogha manna ondo synde vmkringh-
 20 gafuo them ok äru sätte for thera ānlite The
 giordo gladhan heluitis konung j thera ilsko oc
 heluitis höfdinga j sinne lygn Oc ty äru the swa
 brennandhe som bakara vghn eldadhīr til bakningh
 Māiskian nidhīrslas ok thil iordh j döddenom ty
 25 at kroppin vmuāndis j muldh, som var herra sagde
 första mannenom tha han hafde syndath gen. iij°
 J thins ānlitis sweth scalt thu āta thit brödh til
 thes at thu vmuāndhis j iordh af hulke thu āst
 wth takin ty at thu āst muldh ok skal vmuāndas
 30 j muldh Ån vsul syndokx man; siāl nidhīrslas
 til myrko hāluitis iordh Som scriuat är at hon
 kennis sighiande job x Jac scal vmuāndas til

myrko heluitis iord holda m; döðsins myrke auär-
 delica. Oc sigx at ey atir lät; sten ouir sten Tha
 som gregorius sigir Lägx sten ouir sten nar ondhir
 tanke lägx til ondan tanka hulke alle skilias aat j
 döðhenom Som prophetin sigir J döðsins dagh 5
 sculu alle syndogha manna ondho tanka forfara. 390
 Oc är scriuat macha. ij° Omild; man; ära är
 trakkir och matkir j dagh vphöghis han högh-
 färdandhis oc morghon fin; han ey Ty at han
 är vmuändir j sina iord oc hans tanke forfor. 10
 syndogx man; iordh är diupa heluitis graff och
 pinor J hulkom rike mannin som aat kräslica oc
 kladdis dyrlica jordadhis j heluite Som scriuat
 är luc. xvj Ok huru syndoghe ther pinas, tede
 gud enom sinom ven, hulkin som sigir at ther 15
 pinas hwar vm the thing j hulkom han syndadhe
 Ransman hulke fatika oc gud; wini hafdo röfuat
 alla orätuislica skattat oc tuingat vphängdos j
 heluitis galgha, huar the pinadhos m; ryghelicom
 oc osighilicom pinom, oc tho matto the ey dö 20
 Ok the som hafdo dröft sina iämeristna m; bann-
 om obrygdilsom bakmalom ok androm dröflicom
 ordom oc hatat them orätlica rifuos oc bitus ok
 slithus m; sörghelicastom bitum aff galnom heluitis
 hundom Högfärdoghe waro ther nidhir kastadhe 25
 swa som rotnaste oc värst loktande kroppa. ok
 gifne j auärdelica skam ok obrygdilse hulkit aldre
 scal affskrapas m; glömsko Oc for värld; äro
 j hulke the hafdo astundat at ga ouir andra,
 nidhir tryktos the m; swa myklom thunga som 30
 th; största stentorn alla biärgh ware ouir them
 lakt oc fallit Drinkara oc fradžara hulke som

sinom bwk hafdo tiänt thuingadhos af otolicom
 hungir swa som sultnaste vlfua girnandis minsto
 smulo til mat, ok minsta vatns dropa til sinna
 331 tungo swala. som pinadhis j heluitis logha suartasto
 5 diäfla inguthu af brennande ämbarom brendagha,
 oc engin gaf them vtan brennande brennestens
 logha dryk oc vällande bly ginom thera mun j
 thera bwk, Skörlifnad; människior oc the som
 hafdo kräslica göt sin krop ok dödhö j tolicom
 10 syndom slitos ok rifuos in til inäluanna aff brenn-
 ande ormom ok paddom The som hafdo varit
 vndirgifne iordjlica oc kötlica thinga älscozgha bito
 heluitis iordh for ängxlica värkia sculdh, oc diäflane
 huggande them m; brennande swärdhom vpfylto
 15 them alla m; grymmasto sarom samanfögda j synd-
 omen Nidjske ok giroghe oc andre som hafdo
 idhnat orätuisa aßling til värlð; god; brunno oc
 badhadho j grafuom fullom m; brennande oc väll-
 ande bly oc malm ok viliande vtga af them, atir-
 20 stöttos the af diäflomen vtan miscund, hardaste
 dombir var ther them som onde formän hafdo
 varit Oc engin forma at sighia huru ryghelica
 pinor omilde domara oc vränge formän god; gir-
 ughe alla hedhir girughe klärka. skörlifnad; munka
 25 alla klärka, oc skörkätis quinnor ok danjsiskor oc
 alla handa false cristne män toldo ther O huru
 ryghelikit thut ok gröttelikit ropp af them hördhis,
 swa at thera rädhelico pino ensammen syn oc
 sörg helica rops röst gar ouir alla the pinor nakor
 30 formatte at thola j thesse värlð Ty är märkiande
 at the forsculda pinor som smitta gud; mönstir
 som är thera siäl oc licame m; köpslaghan köp-

ande af androm älla säliande androm m; ondo
 eptirdöme högfärdhinna fughla oc girinna pän-
 ingha skiptara älla skörs lusta nót älla faar, hulka
 gud scal älla bortälta af himerikis mönstre ok
 innelykkia j heluitis pinom vtan the bätra sik 5 382
 Swa som scriuat är joh. ij° At han vtälte them
 af iherusalems mönstre som ther saldo ygxn ok
 faar oc diwr oc skipto päninga, ok ty sigir paulus
 j cor. iij Vm nokar är som smittar gud; mönstir
 gud scal fortappa han til tolica pinor som nu är 10
 sakt aff Ty at gud; mönstir hulkit j ärin är helakt
 oc tilbör at vtälta af gud; mönstre som är var siäl
 ok licame tolik ting oc offra honum aff os gudhe-
 lica böne ty at var herra sigir Jak vtualde thenna
 stadhin som är cristins man; siäl oc licame til 15
 offrs hws at vm folkit vmuändis til min m; synda
 idrogha oc bidhír til min Jak scal höra them oc
 nadoghír vara thera syndom oc hela them Min
 öghon sculu vara ypin oc min öron vprät thil
 hans böne som bidhír j thenna stadhenom Jdhír 20
 lime äru thes helga anda mönstir hulkin j idhír
 är oc hulkin j hafuin af gudhi ok j ärin ey idhre
 swa at j maghin ey fölgia idhars vilia lusta. J
 ärin köpte m; myklo gud; sons blod; vördhe Ärin
 ty oc bärin gud thianande honum j idhrom licama. 25
 hulkit alþualdogir gud gifue os ok vnne at göra
 Amen

Dominica undecima

Dixit ihesus ad quosdam qui in se confidebant
 tanquam iusti et aspernabantur ceteros parabolam 30

istam dicens duo homines ascendebant in templum
vt orarent, vnus phariseus et alter publicanus

Jhesus christus taladhe til thera som sik räkna-
adho helagha af false rätuiso ok forsmado andra.
5 Tve män vpforo til gud; mönstir at bidhia til
gud En phariseus hulkin sik hiolt rätuisan Oc
333 annar vpinbar syndare Phariseus stodh högfärd-
ogir oc sagde m; sik O herra gud jak takkar
tik ty at iak är ey swa som andre män hulke
10 som äru röuara. orätuisse horkarla swa som ok är
thenne opinbara syndaren Jak fastar twem sinnom
j vikunne jak giuir thionda af allo ty iak äghir
Än syndoghe mannin standande fiärran til, ville
ey vplipta sin öghon til himelin vtan slo sit bryst
13 sigiande o herra gud var nadhelica mildir mik
syndoghom man Jac sigir idhir sannelika at
thenne som vidhürgik oc kändis sik vara synd-
oghan, kom rätuisare oc gudhi tåkkare hem til
sit hws Än then som sik rosadhe m; högfärdh
20 af sinom godgerningom for hulkit han forsmadhis
af gudhi Ty at hwar then som sik vphöghir hög-
färdelika han scal nidhirtrykkias Oc huar then
som sik ödmiukar for gud; sculd han scal vp-
högias til äwürdelikin hedhir

25

[Exposicio]

J Tesse helgo läst auithas the först som sik
trösta. oc räkna helgha aff sinne rätuiso Hulkom
var herra sigir jer. xvij° Forbannadhir är then
man som tröstir a man ok ræknar döðhelikit köt
30 vara sin arm oc styrk oc hans hierta bortgar

fran gudhi han scal vara som liong a ödhmarkinne
 hulkit som är diura ok eld; mathir Swa the män-
 iskia som tröstir a nakat annat än a gud scal
 vara hálutis eld; oc diäfla mathir, tolikom sigir
 var herra ysa. j^o Jdhar styrkir scal vara swa som 5
 asko höghir af skäff oc idhur synda *gerning* swa
 som eld; gnista ok badhe scal vptändas af hel-
 utis eld ok ey scal then vara som vtslökkir

Annantidh är märkiande at thenne phariseus 334
 som sik rosadhe af sinne rätuiso pröuas vara orät- 10
 uis af sinom ordom, han sagde sik ey vara röuara
 oc var värste röuare, ty at han äradhe sik af sinom
 gerningom for hulka han hafde skulit gud ära.
 Oc swa röfuadhe han ärona aff gudhi, hulkin som
 sigir ysa. xlij^o Ey scal iak gifua androm mina 15
 äro han sagde andra orätuisa vara, ok vart af ty
 siäluir orätuis görande androm th; som han vilde
 ey aff androm haua. Mot ty som scriuat är tob.
 iiij^o Vakta at thu gör ey nakon thima androm
 th; som thu hatar at varda tik af androm Ty 20
 mädhan dröfuelekit är at kallas orätuis sculom vi
 ey andra orätuisa kalla, Han sagde sik ey vara
 horkarl. ok var tha horkarl Ty at han vilde
 värld;lica lofuas for sina gerninga oc var af thera
 tali som auitas jac. iiij^o O horkarla vithin j ey 25
 at thessa världinna vinskapi är gudhi ouinlikin
 oc hulkin som vil vara thessa världinna vin han
 scal skipas gud; owin, Han rosadhe sik oc af
 sinne fasto oc var tha af thera tali som var herra
 sigir Mat. vj^o At mannen vilde synas fastande 30
 och toko fanyt manna loff til löna. Han sagde
 sik ok gifua tionda af allo sino god;e ok lögh,

ty at mæðhan han enkte skapadhe atte han enkte
 Ok ty gaff han ok enkte sit eghit oc ty skulde
 han hafua sakt ödmiuklica vm han vilde nokot
 sighia Jak atirgalt gudhi tionda af ty som han
 5 hafde antuardat mik til räkinscap Oc af thesso
 är nu tilfalle gifuit at nakot thala af tionda. Nu
 är tionde görandhe eptir ty som the helgha script
 335 sigir leuit. vltimo Aldir tionda delin af iordhena
 afuäxt af alskona sädh älla trænna frukt äru vars
 10 herra. ok helghas honum Oc sigir var herra
 malach. iij°. Införin allan tiondan j mina ladhu
 som är the helgha kirkio at matir vari j mino
 hwse Oc pröuin swa mik j ty vm iak giuir idhir
 ey tha nyttelikin vädhirlek, ok mina fulstoppa
 15 välsignilse Oc vm jak skipar ey swa at engin
 fordäruar idhra iord; frukt älla ouirvöldelica bort
 takir Ok ey skal tha ofruktsamlikhet vara j
 idhrom trægardom älla akrom Oc är scriuat j
 kirkionna rät Tionde är iämpn deel alt; thes
 20 god; som rättelica är aflat gudhi skyldoghír gifuas
 Oc ty the som rättelica tionda fa fyrafald lön af
 gudhi Som är ympnin iordhinna affuäxtir licam-
 lik helbrygdan, synda forlatilse oc himerikis rike
 til löna Oc sigir sanctus augustinus Vm thu
 25 tiondar rätlica scal thu ey at enast fa fulla frukt
 af thinne sädh vtan iämuäl licamans helbrygdo,
 oc ty then som astundar licamlik lön älla synda
 forlatilse göre rättan tionda oc gifui almosa. af
 ty han atirhaur Oc sigir augustinus mot them
 336 30 som ey tionda rätlica Mæðhan thu mat m; rättom
 tionda forsculda badhe himerikis oc iordhrikis
 lön fortakir thu tik twefalla välsignilse for thin

nidþscap, oc thessen är vars herra rätuisasta sidh-
uänia at vm thu gör ey rättan tionda. tha scal
thu tiondas thinom ouinom som äru diäfla oc scalt
thu thþ giua omildom riddara. hulkit thu vilt ey
gifua prestenom Oc ty hafdo vare forfädhir alt 5
ympnit godþ at the gauo gudhi rättan tionda Än
for ty at gudlikhetin minþskadhis til gud och
höfdinga girin til gik, Oc vi viliom ey rättelica
tionda. tha takir thþ konungsins fatabur som ey
takir christus Ok thetta är gudþ rätuisasta sidh- 10
uänia at gifuір thu ey tionda tha scalt thu ey
kallas til the rumin j himerike som ondo anglane
nidhirfiollo af vtan äuärdelica pinas Oc sigir
lästin at thenne phariseus vpfor huar högfärdhin
märkis j, ty var han af them som prophetin sigir 15
af ps. The vpforo högfärdandhis til himlana oc
foro nidhir til heluitis diup til högfärdhinna atir-
löna, han var swa som folskir läkiare han läkte
skörs lusta saar mþ fasto ok sarghadhe siälena
dödhelica mþ högfärdhinne Ty sigir sanctus gre- 20
gorius Thenne phariseus vplät sins hiärta dör
dödhelicom ouinom mþ högfärdhinne hulka han
hafde nokraledh artirlykt mþ fastonne

¶ Framledhis hafuum vi siw märkelik ting
til kennedom j thenna syndogha man som lästin 25
af sigir nu

Första är at han stodhölankt atir j mönstreno
swa som blyghiandis for sina synda orenlikhet,
han hafde ok vanlika hört thþ som scriuat är
prouerb. xv° Lankt är gud fran omildom mannom 30
ok lankt är san helsa fran syndoghom mannom

Oc är scriuat ps. O herra gud the som sik fiärka fran tik sculu forfara. Än for thy at han nalkadhis gudhi m; ödmiukom vilia til sina synda bättring sa gud til hans miscunsamlica Ty at som
 5 scriuat är eccl. xvij Mykin är gud; miscund oc hans nadha mildhet til thera som sik vända til hans Ok gläd; gud m; allom himerikis mogha nar syndoghär man vändhär sik til hans m; godhan vilia at bättra sina synde

10 Annat är at han stodh stadhelica. lydhande scriptinne som sigir eccl. ij. O son gangande til gud; tiänist stat j rätuisom gerningom ok gud; räddogha. at thu göri ey nakot mot honum ok redh thina siäl til at tulomodhelica thola the
 15 frästilse som tik til koma. Oc sigir sanctus paulus eph. vj° Takin gud; vakn som är kärlekir ödhmiukt renlekir tholumodh oc andra dygdhe at j formaghin mothe sta diäffenom j ondom frestilsa dagh, ok staan fulkompne j allom godhom tingom
 20 hulkit mange ey göra oc ty falla the j syndir Af hulkom prophetin sigir ps. The fiollo som giordo vranglikhet the äru bort älte fran gudhi ok formatto ey sta. Oc ty falla the sörghelica j pinor swa fiol the siälin som scriuat är aff libro
 338 25 regum celesti xxxij°. At gud; rätuisa sagdhe Th; är thina högfärd; atirlön at thu scalt falla af enom diäfle ok vpa annan til thes at thu kombir til then ytarsta ok nidhirsta j heluite Oc swa som huar diäfwl viste vissa pino jnföraskolande for huar
 30 onyttelikin tanka ordh gerning, swa scalt thu engxsins thera pinor vndfly, vtan thu scalt vardha lutakande alla thera vranglikheth ok ilꝛsco

Tridhiatidh at han vilde ey vplipta sin öghon
 til himelin hulkit han giorde for ty at han blygdhis
 m; orent; samuit; syn vpsee til rena gudhdomen
 oc hafde ey än fulcomlika giort th; scriuat är
 job xj.° Vm thu bort före fran tik the vranglik- 5
 het som är j thinne handh th; är j thinom ger-
 ningom ok blifuir ey orätuisa j thins samuit; huse,
 tha mat thu vplipta thit anlite til gudh vtan
 smitto. Än ty är vår mange omilde män vpliptas
 syndelica j höghferdh ok falla ty sörghelica j hel- 10
 uite Som prophetin sigir ps. Jak sa omildan man
 swa som the trä som kallas cedri a libani biärghe
 Jak for fram oc han var ey ther Jak letadhe
 eptir honum ok hans stadhär fan; ey j himerike,
 ey i iordrike älla j skärslo eldhe vtan j heluite 15
 Som prophetin sigir ps. At omilde män sculo
 vara swa som muld hulka vadhär stormbär bort
 kastar owan af iordhinne oc vtan iäff nidhär bläser
 j heluitis graff

Fiärda at han slo sit bryst ty at han hafde 20
 vanlica vndirstandit at som scriuat är som var
 herra sigir Mt. v.° Af hiertano som är j brysteno 339
 vtganga ond hugxilse mandrap hordombär skör-
 lifnadhär, thiufnadhär fals vitne oc tolik ting smitta
 mäniskiona siäla. Ty at huar synd hugxas för j 25
 hiertano än hon fulcompnas j onde gerning Oc
 ty ther a mot manar os scriptin Göm thit hierta
 m; alle gömo ty at siälena helso liffr fram gar af
 ty, än af them th; ey göra sigir var herra osee x
 Thera hierta är sundirskipt til syndelikin vilia. nu 30
 sculo the forfara Oc sigir var herra prouer. xxiiij°
 O min son biudh mik ok giff mik thit hierta. oc

göm mina vægha som är kärlekir ödmiukt renlekir
 tholumodh j genuärdho Ty sta mot obrygdilsom
 atirhald af huarie ouirflodhelikhet oc andra dygdhe
 hulka sina görara ledha til æuärdelikit liff som
 5 var herra sigir joh. viij° Hulkan mik fölghir j
 dygdom han gar ey j synda myrkiom vtan han
 scal fa æuärdelikx lifs liws

Famta är at han kalladhe a gudh sigiande
 m; prophetanom som sigir ps. O min gud iac
 10 vplipte mina siäl til thin Jak tröstir a tik oc
 iak scal ey skändas han hafde ok vanlica hört
 at prophetin sigir ps. Smakin oc seen at gud är
 söter, säl är then man som a han hopar Twärt
 a mot är scriuat eccl. ij° Ve sundirlöstom til
 15 synda m; hiertano hulke ey tro gudhi ty sculo
 the ey värnas aff honum hulkom han sigir jer.
 840 xvj° Jdhre forfadhír forleto mik oc bort gingo
 eptir androm gudhom som är högferdh värld;
 god; giri, skörlifnadhír drukkenskapir ok andra
 20 synde ok tiänto them oc forlato mik oc glömdo
 min lagh ok j giordin vár än idhre forfadhír Ty
 at huar en gar eptir sins illa hierta vranglikhet
 at han sculde ey höra mik, ty scal iak bort kasta
 idhír aff tesse iordh som är världin j th; landh
 25 som är heluite, hulkit i ey nw vithin oc ther
 sculin j vara vndirgifne androm gudhom som äru
 diäflane hulke hwarte dagh älla nath sculo gifua
 idhír huilo älla roo j pinom Ty här amot äghír
 hwar wara ropa til gud m; prophetanom som
 30 sigir ps. O min herra gud iak hopadhe a tik
 gör mik helan oc frälsa mik fran allom minom
 owinom

Siatta är at han badh gud vara sik nadoghan ok mildan, ty at han hafde vanlica hört th; som prophetin sigir eccl. xvij Mykin är gud; miscund ok hans nadogha mildhet til thera som sik vända thil hans Nu än tha at gud är nadoghir allom 5 them som sik til hans vända tha skal engin m; folske dirfwe trösta sina synde vara swa forlatna ath han scal ey göra bättring for them eptir sinne makt Ty sigir ysidorus Än tho at synda nadhe- lik forlatilse vardir vm synda angir Tho skal 10 man ey vara vtan räddogha ty at synda bättring växer m; gud; dom oc ey manna Oc sigir scriptin eccl. j^o Var ey vtan räddogha af thinom syndom tröstande them al;stingx vara forlatna, ok läg ey synd ouir synd oc sigh ey gud; miscund är myken 15 han scal miscunda mina synda myklikhet Ty at 341 miscund oc vredhe nalkas rasklica af honum, miscundin them som vilia bättra sik, Ty at hans vredhe see til syndogha hulke ey vilia bättra sik

Siunda är th; at han kalladhe sik syndoghan 20 for hulkit han forsculladhe at fa gud; miscund Ok ty aghir syndogir man sighia th; som scriuat är ps. O herra gud miscunda mik eptir thinne mykle miscund, ok afskrapa eptir thinne miscunda myklikheth mina vranglikhet Ty at iak kennis 25 mina vranglikhet ok min synd är altid mot mik, Oc ty som scriuat är prouerb. xxvii^o hulkin som löne syna synder skal ey styras til gud Oc hulkin som vidhirgar them ok forlatir them han scal fa miscund hulka os gifue miscunsambir gudh 30 Amen

Dominica duodecima

EXiens ihesus de finibus tyri venit per sydonem a mari galilee inter medios fines decapoleos Jhesus vtgangande aff them land; ändom som heter
 5 tyrus oc kom til th; land som hetir sydon til galilee land; haf mällan tio städhir som ther vmkring varo The leddo ther til hans en döfuan man oc mallösan ok badho han läggia sina hand ouir han Jhesus grep han vt fran almoghanom
 10 oc instak sin fingir j hans öron ok sputtadhe oc hannadhe hans tungo m; sputteno oc saa vp til himelin ok sukkadhe ok sagde honum vplatis thin hörsl Oc ginstan vplätos hans öron oc hans tungo band löstos och han taladhe rätlica. Oc ihesus
 15 bödh them at the sculdo engom sighia th; Än huru myklo meer han forböd them swa myklo meer predicadhe the hans loff oc vndradho thäs meer Sighiande han giorde al thing väl. han lät döua höra oc dumba thala

20

[Exposicio]

842 J Tesse helgo läst är först märkiande at nakor vardir döfuir af the trutma som tränge öronen j hulke högfärdin oc olydhnan teknas for hulka mange vtelykkias af himerike Huadhan af var
 25 herra sigir ysa. xliij° Vtledh vtan himerike blinda folkit hauande öghon oc döfua ok them äru öron, högfärdoghe oc olydoghe hafua öghon andelik j siälinne, oc öron licamlik j likamanom oc äru tho

döfue ok blinde Ty at the lydha ey gudhi Hulkin
 them manar til ödmiukt oc andra dygdhe Oc sigx
 huariom thera th; högfärdogha oc olydhogha saul
 sagdis j regum xv°. For ty at thu bortkastadhe
 gud; mal ok budh ty bortkastadhe han tik fran 5
 sik oc thu scalt ey vara konungir j himerike Ty
 sigir var herra deut° xvij°. Then som högfärdhas
 ey viliande lydha prestins budhi a gud; väghna,
 then mannin scal dö m; ävärdelicom dödh oc alt
 folkit hörande th; scal rädhas oc engin thrutma 10
 skal af högfärdh

Annantidh fortakir ondh vät;ska hörslena. swa
 fortakir oren licamans luste gud; budordha lydhna
 oc hörs! Huadhan af ävärdelikin dödhir forsculdas
 hulkit teknat är j scriptinne som sigir deut° xxi° 15
 Thenne är tryskir ok fortrutin som forsma at höra
 gud; manilse oc kirkiona han väfs j fra;an ok
 skörlifnadh gillom oc ölfyllom Folkit hulkit ande-
 lica teknar diäflana scal vmkulsla han m; stenom 248
 oc han scal dö m; ävärdelicom dödh Än sigir 20
 var herra mot högfärdinne oc olydhnonne deut°
 xvij° Hulkin som högfärdhas ey viliande lydha
 prestins budhi som han sigir honum a gud; vägna.
 Then mannin scal dö m; ävärdelicom dödh och
 alt folkit hörande th; scal rädhas oc engin trutma 25
 af högfärdh

Tridhia tidh fortakir groft liudh oc ängx-
 likit hörslena. th; tekna värld;likin täknadh nar
 nokre vilia enkte höra vtan th; them tækkis Af
 hulkom sanctus paulus sigir ij thimo. iij° The 30
 vilia ey höra helsaman kennedom vtan eptir sin-
 om astundilsom sank a sik mästara. hulke som kla

oc kitla thera öron m; lustelicom ordom ok takke-
 licom ok sculo bort vända sina hörsi fran sannind
 oc vnuända sik til squaldir ok afuinthyr Oc ty
 sigir var herra tolikom osee iiij° ty at thu bort-
 5 alte sannan visdom iak scal bortälta tik fran mik

Oc vardir nakor mallös threm lundom Först aff
 ty at ond vätyska ok heet atírdraghír oc krymper
 tungona Tessen onda oc galla blandadha vätyskan
 är otholomodh vptändandhe hiertat til awnd oc
 10 vredhe Af hulkom siälin dräps andelica. som
 scriuat är job v° Afwndin dräpir folskan dara
 vtan iäff m; auärdelicom dödh Oc är scriuat
 prouer. xxix° Vredhír oc harmfuldhir man vp-
 uäkkir delo ok träto ok then som raskir är til
 15 vredhe scal vara raskir oc nidhírtriktír til synda.
 Annantidh af ty at tungan blötnar ofmykit aff
 vate väsko j hulko läti teknas Aff hulke sanctus
 244 bernardus sigir Lätin är alla onda fretilsa och
 hugxilsa oc lasta draffbrundir, hon lätir vpfostra
 20 högfärdh, quäfuia dygdhe, oc vpbyggia vägh thil
 heluitis Tridhia är at tungan thioknar ofmykit
 af thrutman älla onde vätysko j hulko girin teknas
 aff hulke scriuat är eccl. xx° Gafua ok mutor
 göra blind domaranna öghon ok swa som dumbe
 25 j munnenom bortuändande thera näfsilse Ty som
 scriuat är sap. vj° Hardasta dombir vardir for-
 mannomen

Framledhis j lästinne är först märkiande at
 thenne vanföre mannin leddis aff androm til var
 30 herra. Swa ledhas somlike til hans m; predican,
 som scriuat är af act. ij° The som hördo sancti
 petri predican Fingo idhrogha j hiertat ok döptos

somlike m; siukdom som scriuat är ps. Thera siukdoma giordos mangfalle oc sidhan skyndadho the ath koma til gudh, somlike m; godhom eptir-dömom Som scriuat är prouerb. xxvj° Järnit huässis aff iärne, oc mannin huässe m; sins vins 5 änlite Ty at han vpuäkkis m; hans dygda eptir-döme til godha gerninga, somlike ledhas m; bön-om oc almosom Swa leddis cornelius hulkom gud; ängil sagde act. x° Thina böne ok almoso vp-foro j aminne i gud; asyn for hulkit sanctus petrus 10 predicadhe honum rätta tro oc lät döpa han

Annantidh är märkiande at somlike ledhas til gudh m; annars bönom som thenne lastin nw 345 af sigir Swa är ok scriuat at gud sagde til nokra them som honum hafdo mistykkio giort job vltimo 15 Min tjänisto man job scal bidhia for idhir oc iak scal taka hans änlite oc hans böne scal iak taka at idhir sculi ey til räknas tesse folska Än ty är vår mange for sina oquämelico synda sculd ok sårlica the som sik hårda j ondo äru ouärdoghe 20 at nythia gud; vina böne for hulkit var herra sagde prophetanom jer. vij° Aff thiufuom draparom horkarlom oc lyghnelica män swäriandom ok aff-gudha dyrkarom som äru högfärdoghe god; gir-ughe oc skörs lusta älskarom hulke sik hårda j 25 ondo Bidh ey for tesso folke oc tak ey loff alla bön for them ok stat ey mot mik, ty at iak scal ey höra tik

Tridhiatidh är märkiande at christus vtgrep han fran almoghanom J hulko os gifs vndirstanda 30 at vi sculum fly värld;lica manna vmgengilse, oc al synda tilfälle vm vi viliom hela vara siäla Til

hulkit var herra manar os sigiande jer. lj° Vt-
 flyn af babilonia som tekna skämmelica synda
 vmgengilse, oc hele hwar en sina siäl oc forlatin
 idhra stædhir och byggin j hallinne Th; är forlatin
 5 kræselikit oc syndelikit liuîrne som mæst idhnas
 j köpstadhom oc byggin j harde plikt oc synda
 bätning, Swa giorde prophetin som sagde ps.
 Jak fiærkadhe mik, lankt fran värld;licom vm-
 gengilsom flyande oc iak bleff j ödhninne Oc
 346 10 sigir sanctus bernardus Vm thu astundar haua
 andelikx lifuîrnes fulcomlikhet tha scalt thu bort-
 dragha tik af allom skadhelicom kompanaskapom
 oc hemelikhetom oc allom them mannom oc til-
 fällom ok tingom som tik magha hindra af thinne
 15 forakt oc särlica är flyande quinno hemelikhet
 Ty at som scriuat är For quinna fågrind forforo
 mange oc af henne brindir köt; lustha giri swa
 som eldir Ty manar var herra os sigiande ij
 cor. vj° Vtgaan fran ondom oc skilins fran them
 20 oc hannin enga orena synd m; vilia älla gerning
 oc iak scal taka idhir oc vara idhar fadhîr oc j
 sculin vara mik syne och dötir

Fiärda är at ihesus instak sin fingir j hans
 öron J hulko os gifs vndirstanda at vi sculom
 25 gerna höra ok göma gud; budordh oc kennedom
 hulkit scriptin ledhir os til aminnilse baruc iij°
 O cristin mäniskia hwi äst thu j owina lande
 hafde thu gangit j gud; budordha vågh tha hafde
 thu bygt j fridh j thino lande Th; aktadhe adam
 30 ey hulkom gudh sagde gen. iij° For ty at thu
 hörde thina hustru röst oc aast af thy träno
 som iak forbödh tik äta är iordhin forbannadh j

thinne gerning For hulka olydhno han var mera
 än fyra tusanda aar j heluite oc hafde aldre
 tādhan komit hafde ey gud; son han atirlöst m;
 sino dyra blodhe

Fämtatidh är märkiande at ihesus christus 5
 sputtadhe hannande dumbans tungo gifuande os 347
 värnilse mot ofmykle oc ofkräselike ätan ok drikkā
 oc syndelicom smak oc talan swa som sigiande oc
 th; som scriuat är eccl. xxxviiij° Var ey girugir
 j huarie ätan oc vtgiut ey tik ouir allan mat, ty 10
 at af omykle ato ok mat vardir siukdombir oc
 mange blifuo dödhe for ouir matto fraȝan Än
 then som atirhaldogir är af ouirflodhelikhet for-
 sculda här nadhinna liiff Oc när gudhi ärona liiff
 j himerike Oc ty som prophetin sigir oc radhir 15
 ps. Smakin oc seen at gud är sötir ok nimin af
 honum rätta tro ok sanna snille Huadhan af sanctus
 ieronymus sigir Sputthit m; hulko ihesus chri-
 stus hannadhe dumbans tungo är gudhelikin snille
 hulkin som löser manȝsins läppa band at han 20
 sighi Jac tror a gud alȝualdoghan fadhír skapara
 himils oc iord;

Siatta är märkiande at ihesus christus vpsa
 til himelin gifuande os eptirdöme at wi sculom
 vplipta var andelica öghon j huarie vare vidhir- 25
 torft til gud fadhír Ty at som sanctus iacobus
 apostolus sigir j° Huar bäste gafua oc huar ful-
 kommen gafua kombir owan til af liusins fadhír
 nidhirfarande til hans vina Thy swa som scriuat
 är ij paral. xx. Māthan vi witom ey huad vi skulom 30
 göra hafuum vi th; ena atir til radha. at vi vp-
 liptom varon öghon til thin O herra gud mot

them sigir prophetin ps. The stadhgadho sin
 348 8ghon nidhirböghia til iordþlica tinga giri hulkom
 scriptin sigir apok. viij° Ve them for vranga
 völd; god; apling, ve them for vrang forgörilse,
 5 ve them for nidþscaps gömo som byggia j iordh-
 rikis thinga giri oc onda gerninga. oc til at vt-
 giutha menlöst blodh for falsa swepesak Ty then
 som swa gör scal iordas j asna graff rotnadhír
 oc vtkastadhír vtan iherusalems porta som tekna
 10 himerike Ty at swa som asnin flaas ok vthkastas
 sidhan for hunda oc rafna fran mannom Swa
 taka girugx man; árfuinga hans god; Oc vm han
 doe j vrange akt vtkastadhis han af himerike oc
 iordas j heluite oc slit; och rifs af heluitis hund-
 15 om oc rafnom for vtan anda.

Siunda är at swa som vanföra manþsins öron
 vpletos ok hans tungo bandh losnadho, thy sculo
 war öron opin vara til at höra gudhelikin kenne-
 dom ok war mun oc tunga til gud; loff rätta
 20 scriptamala oc gudlica böne For hulkit scriptin
 sigir eccl. xxxix° Mäniskian scal vplāta sin mun
 j bönom oc bidhia for sinom syndom at the for-
 latis Oc sigir prophetin ysa xxxv° Dumbana
 tunga scal vara vplātin hulkit tha vardhir nar
 25 then som för tigdhe vm sina synde vpinbara them
 j scriptamalom oc lofua gudh

Attunda är at döfua manþsins öron vplātos
 thil at höra gud; loff oc sang ok kennedom Oc
 swa fulcompnadhis th; som scriuat är job xxxiiij
 30 Var herra vplātir mannanna öron oc lære them
 m; sidhom oc kennedom at han sculi bortuāda
 syndoghan man fran them syndom som han giordhe

Oc frälssa han fran höghfärdh ok värna hans sial
af fortappilsa rötilsom och hans lifff at han skuli
ey dräpas af gud; grymmelikhet; swerdhe

849

Nionda är at tungo bandhit löstis til at lofua
gud m; prophetanom som sigir ps. O herra gud s
min tunga scal vphöghia thina rätuiso vplät mina
läppa. oc min mun skal kungöra thit loff Ty
som sanctus paulus sigir skal huart knä j himerike
ok iordherike oc heluite böghias j ihesu nampn
Ok huar tunga vidhärge at var herra ihesus chri- 10
stus är j gud; fadhirs äro hulkom ävärdelikit lof
oc hedhir oc ära vari for vtan ända Amen

Dominica tredecima

DJxit ihesus discipulis suis Beati oculi qui vi-
dent que vos videtis &c Jhesus sagde sinom 15
kenneswenom Säl äru the öghon som se the ting
som j seen Jac sigir idhir at mange propheta
oc konunga vildo se the ting som j seen ok sagho
ey, oc höra the ting som j hörin oc hördo ey
Tha vpstodh en laghwis man frestande ihesum 20
oc sagde Mästare huat scal iak göra ther til at
iak maghe ävärdelikit lifff ägha Jhesus sagde
honum, huat är scriuat j laghomen huru läs thu,
han swaradhe Älska thin herra gudh af allo
thino hierta oc alle thinne sial, oc af allom thinom 25
kraptom oc af allom thinom hugh oc thin iäm-
cristin som tik sialfuan Jhesus swaradhe thu sagdhe
rättelika gör th; oc thu scalt lifua ävärdelica. Än
han viliande the sik rätuisan sagde til ihesum
Hwar är min näste älla min iämcristin Jhesus 30

sagde En man nidhirfoor af iherusalem oc til iherico oc kom j röuara händir Hulke han afkläddho ok röfuadho ok sargadho han grymmelica ok gingo fran honum halfdödhom En prestir foor ther fram
 5 ok saa han ok skötte honum enkte En samaritanus
 350 foor oc ther fram ok seande han rördhis af miscund ok bant hans saar ingiutande j them til läkedom viin ok olio oc förde han til hws oc ryktadhe han ok gaff läkedom's lön for han, twa päninga
 10 them som husit vaktadhe, hulkin aff tessom threm synis tik vara hans näste som kom j röfuara händir han sagdhe Then som giorde miscund til hans Jhesus sagde gak thu oc gör samuledh

[Exposicio]

15 **J** Tesse helgo läst är först märkiande at the äru säle som m; licamlicom öghon sagho ihesum christum oc trodho honum oc älskadho han Swa oc the som ey licamlika sagho han ok tho älskadho han oc trodho honum Huadhan af han sagdhe
 20 sancto thome apostolo ioh. xx^o O thoma thu trodhe ty at thu sath mik, Säle äru the som mik ey sagho m; licamlicom öghon oc tho trodho a mik, Här af sigir sanctus petrus apostolus Jdhir til bör at dröfuas j vmskiptelicom frestilsom
 25 ok idhra tro pröuilese vari myklo dyrare än gul hulkit j eldenom pröfuas oc skuli finnas j loff oc äro ok hedhir j ihesu christi opinbarilsom, hulkin j älskin än thot j seen han ey swa som han är j sinom guddom. hulkin j tron seande han ey ok
 30 troandhe a han sculin j glädhias j osighelike oc

ärofulle glädhi vpbärande for idhra tro ävärdelik
lön idhra siäla helso

Annantidh är märkiande at ihesus christus
sagde apostolis at mange propheta oc konunga
vildo ok astundadho see han oc höra licamlika 5
ok sagho han ey af hulkom en sagde til hans
ysa. lxvij°. Jak vilde at thu sundirslite himblana.
oc nidhirfore at taka mandom Annar sagde abacuc
ij° komi astundelikin allo folke Tridhi sagde ful- 851
comlica tröstande vm han gör dwalo bidha hans 10
thulumodhelica. Ty at han komande scal koma.
oc scal ey senka. Än nw käre var herra ihesus
christus at somlike preste ropa ey til hans som
prophetin sagdhe j libro celesti xlix°. Vtan twärt
amot ok sigir Jak vtualde mik andra vini heme- 15
licare ok särlicare Än prophetane varo som äru
prestane hulke ey at enast höra min ordh vtan
ok se mik a altareno, oc hanna mik m; sinom
handom hulkit ängin prophete älla ängil ma göra
Tesse prestene hulka iak vthualde mik til vini j 20
prophetanna stadh ropa ey til min m; tholike
astundan ok kärlek som prophetane, vtan the ropa
m; twem genuärdoghom röstom Ey ropa the som
prophetane, kom herra ty at thu äst söthir vtan
the ropa gak fran os ty at thin ordh äru bask 25
oc thina gerninga tunga ok göra os skam Se
huat the forbannadho preste sighia. Jac staa for
them swa som siäuasta faar af hulko the taka
vll til klädha oc miölk til födho ok än styggias
the vidh mik for tolika älskelikhet 30

Tridhiatidh är märkiande at gud som lästin
sigir skal älskas af allo hierta. siäl oc kraptom ok

hugh Th; vttydhir sanctus augustinus swa Aff
 allo hierta. oc vndirstandilsom sniällelica vtan
 villo Aff alle siäl th; är aff allom vilia vtan gen-
 säghn Aff allom kraptom starkelica At thu aff
 5 engo genuärdho brytis Af allom hugh oc aminne
 vtan glömsko Oc sigir sanctus bernardus O cristin
 352 människia nim af christo at älska thin sighnadha
 gudh oc skapara ihesum christum sötelica swa at
 engin luste lokke tik thil synd fran honum sniälle-
 10 lica swa at engin genuärda vände tik fran honum
 ok hans älskogha oc ey bortledhis fran gudhi m;
 blidkilsom älla lusta, ok ey swikis af villo älla
 vantro ok ey brytas af oräth älla genuärdho Th;
 är at älska gudh af allo hierta allom hugh ok
 15 siäl, dygdh ok makt Then älskar sötelica. som
 varkunnar christo pinadhom ok idhroghas for sina
 syndir Then älskar sniällelica. som j engo villis
 aff the helgho kirkio tro rättelikheth ok forlatir j
 engo skällikheth; matto for nakra villo älla ostadhe-
 20 likhet älla for heta astundan til nokot thing Starkir
 älskoghe hulkin ey for hart äruodhe älla pinor
 älla död; räddogha forlatir rätuisona, oc älskas
 gud rättelica nar enkte älskas vtan til hans hedhir
 Oc sigir sanctus augustinus O herra gud himil
 25 ok iordh ok all the ting j them äru sighia mik
 at iak skuli älska tik ok ey aflata the at sighia
 them allom at the vari ovsaklike som ey älska
 tik Gud giordhe diurin nidhirlykt thil iordhena.
 än tik vprätte han a twa fötir ok vpuändhe thit
 353 30 änlite j hökt, Ey missämie thit hierta m; thino
 änlite Haff ey änlitit vp oc hiertat nidhir, rät
 vpp thit hierta j höght at thu sculi älska thin

gudh af allo thino hierta Ty at som sanctus paulus sigir j cor. xvi° Then som ey älskar van herra ihesum christum vari j banne, oc j ty banne som ihesus christus lyser a domadagh ouir for-dömda Mat. xxv° Gan fran mik forbannadhe j 5
 auärdelikin eldh hulkin diaffenom är räddir ok hans anglom Oc sigir sanctus bernardus O godhe ihesu then är värdhär dödhin som ey vil skipa sith liffvärne til thin hedhär oc älska thik Oc bör os älska hwar annan inbyrdhis som ihesus 10
 christus biudhär sighiande ioh. xv° Th; är mit budordh at j skulin älska hwar annan inbyrdhis ok jak biudhär idhir at j älskin hwar annan inbyrdhis och iāmual them idhär hata Mat. v° Älskin idhra owini ok görin them godgerninga som idhär 15
 hata oc bidhin for them som idhär gifuir orätta sak oc hatha idhär For ty at som sanctus iohannes apostolus sigir j° ioh. iij° Wi vitom at vi ärum förde fran siälena dödh til auärdelikit liff ty at wi älskom vara iāmcristna Then som ey älskar 20
 them skipas til auärdelikin dödh Oc hwar then som hatar sin iāmcristin är hatlikin gudhi som mandrapare Ty at han dräpir sina siäl m; hati Oc vithin at hwar mandrapare hauir ey auärdelikit 354
 liff bliuande j sik hulkit han miste for hat; sculd 25

Framledhis är märkiande at thenne man som nidhärfoor af ierusalem som lästin aff sigir som tydhär fridsins syn ok teknar ihesum christum af hulkom sanctus paulus sigir eph. ij° Han är var fridhär oc kom til ierico som tydhär mane 30
 ok teknar vmskiptelica världena han teknar oc

syndoghan man hulkin som gar fran gudhi oc
 snär sik j världþlica thinga vmskiptelikheth, for
 hulkit han kombir j röuara händir som tekna
 diäflana Oc ty som tessom hände, hända honum
 5 siw ond thing

Första är at han nidhirfoor af ierusalem for
 hulkit han skildis vidh gud hulkins dyrk j ieru-
 salem var oc misthe then fridh som var herra
 giuir sinom vinom sighiande ioh. xiiij Jak giuir
 10 idhir min fridh oc ty matte han hwarien fridh
 hafua Ty at som scriuat är job. ix° Hwar stodh
 mot gudhi ok hafdhe fridh, visselica engin Ty at
 han sigir afgudha dyrkarom som äru högfärdoghe
 girughe kötþlusta älskara Ty var han af them
 15 hulkom var herra sigir jer. xvj° Jak bort tok
 fridh af tesso folke miscund ok miscundsamlikheth
 ok iak skal bort taka af them glädhis röst Ty
 at the forlato mik ok gömdho ey min budordh

Annat är at han foor til iherico som tydhir
 20 mane hulkin stundom synes minne ok stundom
 större oc tekna världþlica dara vmskiptelikheth, Ty
 är scriuat eccl. xxvij° Folskir världþ dare vm-
 skiptis swa som mane Än hellghir man bliuir j
 sinne snille swa som solin Ty sigir prophetin
 25 huat them hände som ga fran gudhi ok til världh-
 355 inna fiikt jer. xvij° O herra gud alle the som
 tik forlata skulo skändas oc the som bortga fran
 tik sculo scriuas j myrko heluitis iordh huar
 dödsins skugge oc äuärdelikin stynggir är inne-
 30 byggiande Ty at the forlato tik, o herra gud
 lifuande vatnkälda Inledh ouir them pinlikin
 thuingilsa dagh och sundirkrosa them m; twe-

faldom fordäruiksom at the pinins badhe j siäl ok licama

Tridhiatidh är at han kom j röfuara vald som tekna diäflana. Aff hulkom nödhstadh siäl käre sighiande th; scriuat är job xix. Röuara komo 5 ok giordo sik vāgh ouir mik ok belagdo mit hws alla vägna vmkring Tha belāgx människia alla väghna nar hon mangfallelica frestas af diäflenom, han gör sik vāgh ouir hona. nar han nidhirkastar hona j dödhelico syndir Ty käre var herra j 10 libro celesti j°. At mannin lydde thenna röfuara sighiande Mannin bröt mik lofuadha tro j döpilse smittadhe oc forsmade min lagh som iach böd honum halda, han älskar sin eghin vilia oc forsmar at höra mik, Ok vphögir ouir mik värsta 15 röuara. diäfwlin oc gaf honum sina tro Hulkin röuare är ty at hans fals ting lofuande ok ill thing aggiande gripir siälina til sin hulka iak atirlöste m; mino eghno blodhe Än ey gripir han siälena. ty at han är starkare än iak mādhan jak är swa 20 starkir at iak al thing forma göra m; eno ordhe Ok swa rätuis at iak ey minsta punkt gör mot rätuisonne än tho at alle helghe män th; badhin Vtan for ty at mannin gifuin j frälst siälfswaldh lydhir siälf viliande diäflenom oc forsma min bud- 25 366 ordh Ty är rätuist at han scal röna hans grymmelighet Oc ty ouir alla them som sta j minom forsmadhilsom scal iak hämpna m; minne rätuiso swa at alle th; hörande skulo skälfua Ok the som th; röna skulo sighia. Ve at vi varom nakon 30 thima skapadhe ok födde, ve ty at vi rettom värld;sins herra til vredhe

Fiärda är at the röfuadho han Swa röuar
 diäfwlin the siäl af allo godho som honum lydde
 til dödhelica synd at göra Som scriuat är job
 xix°. At syndogh siäl kärer, han röfuadhe mik af
 5 minne äro, han borttok ävärðhelikx lifs krono af
 mino hofdhe, han vmkulslo mik alla vaghna. oc
 iak forfor Oc bort tok mit hop swa som m; rot-
 om vprifno trä hulkit aldre kan atirplantas Ok
 ty som scriuat är ysa. xix° Skal tholik siäl ga
 10 barföt ok nakin af dygdhom oc vtkastas af hime-
 rikis brullöpe ok bundom handom ok fotom inne-
 lykkias j heluitis myrkiom Som scriuat är Mat.
 xxij° Ty at hon hafde ey twefaldh brullöpis klädhe
 som är gud; kärlekir oc sins iämcristins

15 Fämta är at han sarghadhis, swa sarghar
 diäfwlin them som han fanga Först vtbryt; öghat
 högra nar ensamin värld; ting älskas Ty sagde
 naas regum xj som tydhir ormbir ok teknar diäf-
 wlin til them som han vilde haura vndirdana. j
 20 ty scal iak göra sät m; idhir at iak scal vtbryta
 al idhur höghro öghon, badhin öghonen vtbrytas
 them som ey älska gudh ok rådhas ey heluitis
 pinor Judicum xvj° Swa vtbruto philistei som
 tekna diäflana badhin öghonen a samsone ok läto
 25 han bundin j myrkehuse sta vidhir quärn och
 357 mala. Swa the människia som ey rådhis pinor
 alla älska gud är blind ok bundin til alt got, oc
 lös til at mala oc göra alt th; ilt som diäfwlin
 for honum kasta, öronen oc näsane afskåras nar
 30 nakor lydhir ey gudhi oc hauir ey skälikhet til
 godha gerninga. som scriuat är ezech. xxij° Owinine
 skulo af skära thina näsa. ok öron händirna oc

fötirnā afhuggas nar godh astundilse oc gerninga
 ey aktas Ty är scriuat iudicum j° At en var
 gripin honum afhugx th; öuärst var j handom
 ok fotom ländirna sarghas och jnālfuin vtkastas
 j them som skörlika liuір oc är god; girugir, ok
 hugs saar ouір saar nar synd lāgx til synd huadhan
 af en sargadhir sagdhe job xxi°. Ouinen sargadhe
 mina ländir oc spardhe ey ok vtgöt min inālfue
 a iordhena ok hug mik saar ouір saar

Siatta är at the atirlāto han halfdödhā Ty 10
 at som scriuat är sap. j°. Māniskian drāpir sina
 siāl m; sinne ilsko ān tha kroppin liuір ondo
 lifue swa som halfdödhir til at göra flere synde
 Ty sigir var herra swa. halfdödhom apoc. iij Jak
 veth thina gerninga ty at thu hauір nampn at 15
 thu skuli lifua. ok āst dödhir Ty at syndogx
 man; siāl är dödh for gudhi ān thot hans kroppir
 lifuір Ty at som sanctus paulus sigir Rom. j°
 Syndena lön är siālinna dödhir Ok som sanctus
 iacobus apostolus sigir Synden födhir dödhin 20
 nar hon är fulkompnadh

Framledhis är märkiande at thenne prestir oc
 klärkir som ey skötte sargadha mannenom tekna
 glömska preste som see sina vndirdana ok sokna-
 böndir sarghas af dödhelikom syndom oc akta 25
 th; ey oc lākia them ey m; kennedom och godho 358
 eptirdöme ok näfsilsom Ouір hulka var herra
 käre sighiande j libro celesti lv°. The se almoghan
 daglica göra alla dödhelica synde oc akta th; ey
 vtan sofua ok vmga m; them ok binda sik m;
 edh til thera kompanskap Ty scal them varda th;
 ve som aldre skal āndas ysald hulkin aldre skal

minþskas alla linas Samaritanus tydhir gömara ok
 teknar ihesum christum hulkin af miskund röris
 til syndogha män ok bindir thera synda saar m;
 idrogha oc scriptamalom ok sina budordha gömo
 5 bande Af hulko scriuat ar eccl. vj^o Hans bandh
 äru helsam band ok ingiutir j thera saar miscund
 olio ok rätuiso viin, ok ledhe them til hws som
 ar the helgha kirkio ok giuir hwsins vaktara som
 äru klärkane oc kirkionna formän twa päninga
 10 som äru nyo ok gambla laghanna vndirstandilse
 ok lofua at atirgiäldha them huat the vtgifua for
 siälanna kennedom Ty at som sanctus paulus
 sigir j^o thy. v^o The preste som väl foresta sino
 ämbete äru vördhe twefallan hedhir, ok mäst the
 15 som äruodha j gudhelicom kennedom j hulkom
 alþualdogir gudh gifui os swa äruodha. at vi matt-
 om koma til äuärdhelikin hedhir Amen

Dominica quartadecima

Cvm iret ihesus in ierusalem transibat per me-
 20 diam samariam et galileam et dum ingrederetur
 quoddam castellum occurrerunt ei decem viri le-
 prosa &c. Thio spetälske män komo for var herra
 ihesum christum ok stodho lankt fran honum oc
 ropadho til hans sighiande O ihesu christe som
 25 format at biuda at alla sotte läkias miscunda os
 Jhesus christus sagde them gaan ok theen idhir
 359 prestomen J hulko han giuir vndirstanda at än
 tha han forlatir syndena tha vil han at syndoghir
 man scal the sik prestomen j scriptamalom Nu
 30 then tidh tesse spitelske gingo til prestanna vordho

the hele ok rene af spitelskonne, Oc en af them seande sik helan ok renan gik atir til gud ihesum christum lofuande gudh m; höghe röst Fiol fore ihesu christi fötir takkande honum, ok han var af them hedhna stadhenom samaria. Än ihesus christus sagde huat ey äru tio rensadhe af spitalskonne, huar äru nw tha nio mädhan engin kombir atir at gifua gudhi äro vtan thenne vtänningin Swa taka mange höghelica nadhe ok godgerninga af gudhi Oc faa äru the älla finnas som honum ther fore fulcomlica takka älla tiana. Tha sagde ihesus thil then ena. som atir kom, thin tro giorde tik helan gak j fridhi

[Exposicio]

Thässe tio spitälske män tekna them som tio gud; budordh hafua bruthit ok äru ledhe ok orene for gudhi af them tio syndom som här eptir nämpnas, oc äru for them vädhe vtkastas af himerike, fran gud; asyn ok samuaro helgha manna Oc the tio synde teknas m; tio spitelskom mannom af hulkom vi läsom j the helgho script

Förste är högfärdin af henne var o;ias konungir smittadhir Af hulkom scrifuat är ij paral. xxvj° Hans hierta vpliptis af högfärdh for hans fordäruilse ok han glömde gudhi ok vilde göra presta ämbite hulkit honum ey bordhe Af ty vpran genstan spitälskan j hans änlite ok han vart vtkastadhir af gud; mönstre ok sino rike ok bleff spitälskir alt til sin dödh Swa vtkastas högfärdoghe af himerike j äuärdelikin dödh Som

scriuat är num. xv°. The siäl som nokra synd af
 högfärdh gör for ty at hon var gudhi genstridhogh
 scal hon forfara fran gud; folke Ty at hon för-
 smadhe gud; ordh oc aktadhe ey hans budordh
 5 Ty scal hon skrapas af äuärdelikx lifs book ok
 bära sina vranglikhet j heluite

Annor är awndhin af henne smittadhis joab
 aff hulkom scriuat är iij regum iij°. Han drap
 twa rätuissa män af awndh Ok ty var han dräpin
 10 oc sagdhes af honum ij regum iij°. Ey scal spit-
 älsker vanskas af ioabs huse Ty sigir ieronimus
 Awndin bithir först sik siälfua thil dödh, ok mödhe
 ok pina först siälfua sik

Tridhia är vredhin af henne smittadhis spit-
 15 älske symon Af hulkom scriuat är at han vred-
 gadhis oc korrådhe amot ath miscunsambir gudh
 ihesus christus tok miscunsamlica til sik mariam
 magdalenam oc forlät henne sina synder oc heladhe
 hona af henna syndom Ty for takir vredhin othul-
 20 oghom then helgha anda. ok gud; nadhe Huadhan
 af sanctus gregorius sigir Nar vredhin rörir hughin
 dröfuir hon thäs helgha anda inbyggilse Än siälf-
 likhetin gömer gud; liknilsa beläte j os Än vredhin
 fortakir th; hulkin os röuar af mangom dygdom
 25 ok är scriuat eccl. xxx°. Afwndhen oc vredhen
 min;ska nadhanna dagha j tesse världh ok ärona
 dagha j himerike

361 Fiärde är lätin aff hulke m; liknilse taladhe
 spitälske lazarus var smittadhir, hulkin vtan rika
 30 man;sins dör lagh swa som ey idhnandhis inga
 ok bedhas sina tarfwer Swa liggir lat människia

vtan the helgo kirkio ok ingar ey at bedhas mis-
 kund af gudhi Hulkom som sanctus paulus sigir
 rom. x Han är rikir at gifua allom them som a
 han kalla Then lazarus var fuldir m; sarboldom
 Swa är lat mániskia fuld m; lastom ok allom synd- 5
 om Ty at som scriuat är eccl. xxxiiij° latin kände
 latom mániskiom mykla ilþsco Ty sigir ieronimus
 gör altidh nakot got at diáfwlin sculi ey finna
 tik fafangan

Fámta är girin af henne smittadhis geþi hulkin 10
 mot helisei vilia tok aff spítalska naaman silff oc
 kládhe For hulkit prophetin heliseus sagde hon-
 um iij regum v°. Naaman; spítalska scal tilludha
 tik ok thinne afkömd áuárdelica. Geþi afkömd
 áru alle god; girughe hulke swa ledhe ok bort- 15
 wraklike áru j gud; asyn som spítalske áru j
 manna asyn Af hulkom sanctus augustinus sigir
 Rika manna nid;skapir är ofyllelikin the girnas
 altidh oc máttas ey the ráðhas ey gudh ok vördha
 ey mán huat gálniska är th; at astunda god; ok 20
 tappa himerike, bedhas áuárdelikin dödh ok mista
 sált áronna liff Oc sigir sanctus gregorius Nid;-
 sker man brindir hár af god; giris hita ok mykle
 vmsorgh huru han sit god; scal göma ok ther
 eptir skal han brinna j heluite Nid;skir ok god;- 25
 girughir vpfullis aldre af þáningom Ty scal han 362
 bortáltas fran gud; ok helgha manna samuaru ok
 innelykkias j heluite hulkit aldre vpfullis Som
 scriuat är prouerb. xxvij° Heluite oc fortappilsen
 vpfullis aldre ok girugha manna öghon áru omátte- 30
 likin

Siatta er skörlifnadhinn af honum var then
 spítalske manninn smittaður som læstin sigir af
 Mat. viij°. At ihesus christus hannaðe ok helaðe
 ok námpnis tho ey hans nampn Ty at skörlifnad;
 5 mánnskior eru óuárdogha at námpnas j áuárde-
 likx lífs bok for gudhi Aff hulkom hann sigir ps.
 Ey skal iak vara áminnuoghur theara nampn The
 skulo afskrapas wr lífuanda manna book ok ey
 scríuas m; ráttuismannom vtan hann skal for-
 10 dōma them som sanctus paulus sigir Skörlifnad;
 mánnskior ok horkarla skal var herra fordōma
 vtan the batre sik Ok sigx ath ihesus christus
 hannaðe thenna spítalska oc helaðe hann swa.
 Ty at skörluste vtslökkis ey vtan m; harde plagho
 15 hannan Swa er ok scríuat at en ármitte nær hann
 frestaðis af hetom lusta. bránde hann illa sína
 fingra ok vtslakte lustans brándagha m; kötþsins
 swíðha ok brona. Ty sigir ieronimus Enkte er
 fulare en at vinnas af kötino ok enkte er árlicare
 20 en vinna köthit

Siunda er óuirstoppa fylle ok drukkingscapir
 m; honum eru the fyre spítalske mennene tekn-
 aðe som scriptin sigir iiij regum vij°. At bort
 ginga frá samaría. som tyður göma Ty at
 25 drukkinn maður kan sik for enge synd göma ok
 komu til syrie hws som tyður höghelíkhett ok
 tekna högfárdogha diáflanna. oc funnu the engin
 maður vthan asna ok hásta bundhna. Ty ath j
 368 blandh drinkara ok ölfylle find; engin skállikin
 30 maður vtan som folske asna oc starke som hásta
 til bukfylle ok skörlifnadh Oc ty som prophetinn
 sigir ysa. v°. Níður fóru tolike starke ok hög-

färdoghe til heluitis ok for ty som scriuat är
 baruc iij°. For then sculd at the hafdo ey snille
 forforo the til heluitis for sina osnille Oc sigx
 at tesse spitalske stalo ty at frajara ok drinkara
 stiäla af gudhi alt th; the forgöra. ty at the tiäna 5
 ey honum Oc var herra sigir joh. x°. At hulkin
 som ey ingar at durummen är tiwfuir oc röfuare
 Jak är dörin sigir var herra. ok hulkin som vm
 mik ingar scal helas Än hulkin som ey ingar
 at durummen vtan vpfar annorledh är tiwfuir ok 10
 röfuare oc scal stenkas aff diäflenom j ävärde-
 licom pinom Swa som scriuat är josue vij°. At
 israels folk slo achor tiwff til dödh m; stenom

Attonda synden är skrymtelikhet nar nakor
 vil synas gudhelikin ok helgir af sinom gerningom 15
 ok thee them vpinbarlica. Th; är teknadh m;
 moyse som smittadhir var Af hulkom scriuat är
 exo. iiij°. At nar han framförde sina hand syntis
 hon spitalsk, Än nar han atirdrogh hona j sit
 skööt var hon lik andro hans köti Swa nar nakor 20
 teer sina gerninga opinbarlica. for manna loff tha
 äru the gudhi ledhe som spitalske for mannom
 Än nar han gömer them lönlica äru the gudhi
 takka Ty sigir var herra ihesus christus Mat.
 vj°. The toko sin lön, som är fanyt manna loff, 25
 hulkit the astundadho Än the godgerninga äru
 gudhi takka som skylas for fanytte äro Ty sigir
 ihesus christus Mat. vj°. Vari thin bön ok almosa
 skyuld for manna lofui oc thin fadhir som är gud
 j himerike hulkin al skyuld thing ok lönlik see 30
 scal gifua tik lön j himerike for them oc sigir 364
 han Mat. xxij°. Ve idhir gylte skrymtara hulke

like árin hwiit minaðhom grafuom hulka vtan til
synas faghra ánnan til áru the fulla m; dódha
manna benom ok alle rötis orenlikhet swa synis
j mannom vtan til rátuise ánnantil árin j fulle
5 m; skrymtelikhet oc wranglikhet

Nionda ár motkorrans oc bakmala synd Af
henne smittadhís moysi systir hulkin som bak-
dantadhe them samma moysi Oc ty som scriuat
ár numeri xij°. Syntis genstan j henne hwit spit-
10 álske som snio Ther amot gifuir scriptin radh
sighiande sap. j°. Gömin idhír af genkorran ty
at hon dughír til enkte ok sparín idhre tunga af
bakdanthan at j ey vtelykkins af himerike swa
som the vteluktos af ty helga lande gudh hafde
15 them lofuat numeri xiiij°. The som morradho oc
bakdantadho mot honum oc blifuo dódhe j ódhe-
markomen m; bradhóm dódh

Thionda ár höghbálle af licamans fagrindh
ok stórk oc rikedomum Af henne var naaman
20 smittadhír, Hulkin som scriuas iiij° regum v°. Han
var starkir man oc rikir oc tho spitálskir Thenne
naaman tydhír faghír ty ár vitande at licamlik
fagrindh oc styrkir oc rikedomá göra siálina spit-
álaska nar the vannytias af tolikom sigir var herra
25 íhesus christus som scriuat ár jn prologo librorum
celestium The högferdadhos af faghrom licamom
hulka iak gaff them the girnas rikedomá, hulka iak
vil ey gifua them Oc swa flytha the j ledhom köt;
lusta giri, at vm thet vare them möghelikit háldir
30 drape the mik ánnan the miste sín ledha lusta Ty
sculo the faghra kroppane af hulkom the hög-
fárdadhos drápas mádh swárdh ok spyut ok ygxe,

the fagro limine af hulkom the áras skulo diur 365
 oc foghla sargha oc andra sculo bort taka th;
 god; som the mot minom vilia saman sanku. Oc
 the sculo fatike vara oc annars vidhírtorfua. for
 thera skámmelica lusta mistákkias the swa minom
 fadhír at han vil ey várdoghas taka them til sins
 anlitis syn Oc for ty at the drape mik gerna. An
 the formatte Ty sculo the antuárdhas diáfwsins
 handom j heluite af honum drápas skolande m;
 áuárdelicom dóðh Oc swa som var herra biudhír 10
 numeri v°. Swa sculo alle the som spítalske áru
 smittadhe af tessom siw syndom som nw ár aff
 sakt vtkastas af himerikis husom vtan the bátre
 sik, Ty at swa som var herra sigir j libro celesti
 xxvj°. Engin ár swa thung syndh at hon ey af- 15
 twas m; idhrogha plikt

Framledhis ár márkiande j lástine at tesse
 spítalske mán som hár af sigx giordo siw ting
 hulken os býr at göra at vi sem várdoghe at fa
 vara synda forlatilse aff gudhi 20

Först ár at the stodho lankt fran gudhi ey
 thorande nalkas honum for sina synda orenlikhet
 J hulko thera óðmiukth prófuas for hulka the
 fingo sina helso swa som thes syndogha man;sins
 som scriuat ár aff luc. xvij°. Som stodh lángdan 25
 til oc vilde ey for sina synda blygdh vplihta sin
 óghon thil himelin for hulkit ihesus sagde ath han
 heem for ráttis j sit hws Huadhan af the helgha
 script sigir gudhi iudicum ix°. högfárdoghe táktos
 ey tik af vphoueno vtan huar then som sik óð- 30
 miuka skal vphóghias ok óðmiuka oc sáfwa manna
 bön tákkis altídh varum herra. Swa som sanctus

366 iacobus sigir Gudh star mot högfärdoghom oc
giuir ödmiukom sina miscund oc nadh

Annat är at the vplipto sina röst oc gräto
for sina synda m; thera eptirdöme som scriptin
5 sigir iudicum xxij° At the komo j gud; hws. oc
sitiande j hans asyn alt til quäldin vplipto sina
röst oc tilburdo at gratha m; myklo thuti Swa
bör os grata m; myklom idhrogha oc baskom for
vara synde aminne ok thiuta j scriptamalom Til
10 hulkit prophetin radhir sighiande jer. vj gör tik
enda sons sukkan oc beskan grat Swa som modhrin
grathir beskelica nar hon mistir allan sin hugnadh
j sins enda sons dödh Swa ma the siäl beskelica
grata som haur mist gudh ok scal for vtan ända
15 grata j pinom huadhan aff prophetin sigir ysa.
xxiiij° Alle the grata j pinom som värld;lica
gläddhos alla handa lekir atiruände glädhlandes
människio lyudh huiltis söt harpo lyud thagdhe
The skulo ey drikka viin, beskir drykkir scal ther
20 vara drikkandom han al thera glädhi är borttakin
Ty som sanctus crisostomus sigir hwar fordömd
människia vtgiutir flere thara. än all iordrikis kar
formatte halda j sik, Oc som sigx iiij libro ce-
lesti vij° Alle j heluite böria sina röst m; ve ok
25 ända samuledh m; ve

Tridhia at the ropadho ihesum christum som
tydhir helare Af hulkom scriuat är Mat. j° Han
scal hela sit folk af thera syndom Ty bör huariom
wara ropa til hans m; prophetanom som sigir ps.
30 Thu vtrakte thina hand ofuir mina owina diäflanna
vredhe oc thin höghre hand giorde mik helan,
hulkit mange lithit akta som prophetin kärir ps.

The glömdo gudhi som them heladhe ok ty glömas
 the af honum for vtan anda, swa at fordömdir ma 367
 sighia th; som scriuat ar ps. Jak ar gifuin j glömsco
 af gud; hierta swa som dödhir a manna hierta.
 Oc ty som ihesus christus sigir gaan fran mik 5
 alle vranglikhet; män och görara j heluite ther
 scal vara gruthir ok tanna gnid;slan

Fiärda at the kalladho ihesum biudara oc ty
 mädhan han ar biudhande m; högxto valde bör
 oss vtan gensägghn lydha hans budordom Aff hulk- 10
 om gud fadhír sigir ysa. lv°. Jak gaff folkeno
 vitnara ok höfdinga ok biudhara ok ty manar os
 scriptin sigiande deut. xj°. Älska thin gud ok
 göm hans budhordh ok haff gud j thinom hugh
 ok aminne alla thins lifs dagha ok vakta at thu 15
 nakon thima lydhe ey nakrá syndh at thu skuli
 forlata gud; budordh Ty at som scriuat ar thob.
 iiij°. Hulkin som gömer gud; budordh scal ey
 vtröna nakot áuärdelica ilt göm ty som scriptin
 radhir eccl. xii°. Thins herra gud; budordh oc 20
 gör th; som got ar ok tákt j gud; asyn Tha scalt
 thu jnga ok ágha bästa land som ar himerikis
 rike Ther amot käre var herra ihesus christus
 sighiande vij libro celesti xxij°. At mange forsmá
 min budordh ok vstkasta mik af sino hierta swa 25
 som dödhelikít ethir Án diáfwwlin ok hans ger-
 ninga vmfámpua the m; allom godhuilia. oc in-
 ledha han j siin hierta ok göra lustelica oc tákke-
 lica hans vilia. fólghande hans il;scofullo ággilse
 Oc ty af minom rátuissá dom sculo the taka atírlön 30
 m; diáfwwlomen j heluite áuärdelica for vtan anda.

Fänta är at the beddos miscund Swa bör os at bedhas m; prophetanom som sigir ps. O herra gud miscunda mik ty at min siäl tröste a tik Ty är prophetans radhe fölghiande som sigir
 368 5 ysa. lv° Omilder man forlate syndana vägh, ok
 vrangir man sina syndelica tanka ok vmuände sik til van herra tha scal han miscunda honum Til at bedhas sina miscund kallar ihesus christus os sigiande ij libro celesti xij° For ty at iak är
 10 rätuis ok miscunsambir manar iak syndogha at the lethi mina miscund at ey sculi mina rätuisa finna them hulken stadhug är som biärgh brännande som eldir rädhelikin som thordyn bradh som bändir bughi at skiuta

15 Siätta är at the badho miscund sik kennandis sik m; ty vara syndogha Swa bör os sighia oc göra m; them som scriuat är aff oc sagdho ps. Vi syndadhom m; varom forfädhrom vi giordom orätuislica oc vi giordom vranglikhet Oc sagdhe
 20 en then sina synda angir hafde ps. O herra gudh jak kennis vidh mina synde vranglikhet oc min syndh är altidh mot mik Swa giorde ey adam gen. iij° hulkin ewa skyldadhe for th; at hon gaf honum forbudhna frukt at äta ok ewa skylde ormin
 25 at han swek hona. Än ey help them tolikin vrsäkt vtan badhin vtältos the aff paradiis for ty at the vitande giordo mot gud; budhi

Siunda är at the lydho ihesu christo ok gingo at thee sik prestomen som han bød them
 30 Swa bör os lydha honum j allom tingom Ty at som sanctus paulus sigir heb. v° Jhesus christus är auärdelica helso sak allom them som honum

lydha. oc han är then prestin som allom bör lydha
 f hulkom scriuat är deut. xxvij° At hulkin som
 befarðhas ey viliande lydha prestins budhi then
 annin scal dö vtan iäff m; ävärðelicom dödh

Oc är märkiande at af them thio som heladho s
 ero kom at enasth en atir at takka gudhi J
 alko som pröfuas at mange taka höghelika god- 369
 rninga af gudhi ok fa göra honum värdhskyld-
 þa tjänist oc takke ok magho ty rådhas th;
 m sanctus augustinus sigir Th; som gud gaff 10
 fuins bort takir han af them som honum ey
 kka for hans gafuo ok godgerninga Oc ty bör
 altidh takka gudhi m; sancto paulo som sigir
 m. j° Oc iak takkar minom gud ihesu christo
 lkom loff hedhir oc äro vari gudhi for vtan 15
 da Amen

Dominica quindecima

¶emo potest duobus dominis seruire aut enim
 um odio habebit et alterum diliget &c Engin
 är tiänt twem herrom til takka. ty at han scal 20
 tighia hata en ok älska annan alla thola en ok
 sma annan Swa sigir iak idhir at j formaghin
 thiäna badhe gudhi ok diäfflenom m; rätuiso
 rid; god; affing Ty sigir iak idhir hafuin ey
 nykla vmsorgh j idhre siäl. huat j skulin äta 25
 ey vm idhra licama huar j sculin fa klädhe,
 at ey är siälen meer än matin oc licamen meer
 klädhin Ty at gud som gaf th; mera. som är
 len ok licamen han giuir ok vtan iäff th;

minna är som är maten ok klädhin Ty är skalikit
 äruodhe idhnande ok oskalik vmsorgh borttakande
 Skodhin himilsins fughla ty at the saa ey ok skära
 ey ok jnbärgha ey j ladhor oc idhar himerikis
 5 fadhir födhe them, huat ey ärin j mera värdhe
 än the ändelica meer Ok födhe gud fadhir haldir
 idhir än them Oc mädhan engin idhra formaa
 at göra sin licama nakot större än han är hwi
 mödhins j ok hafuin vmsorgh fafänglica vm klädhe
 10 huru j sculin them faa. ty at vtan iäff gud som
 skapadhe licamen swa storan som han är han fore
 see ok honum klädhe aff sinne miskundh Skodhin
 ty lilior oc annor blomstir a markinne huru the
 växa the äruodha ey ok spinna ey Jak sigir
 370 15 idhir at salomon konungir j alle sinne äro var
 ey swa dyrlica kläddir som eth aff them Nu
 mädhan gud skapar ok klädhir swa dyrlica gräsit
 a markinne hulkit j dagh växer ok morghon kastas
 vanlika j vghn at bränna. hwi troen j tha at gud
 20 klädhe haldir idhir hafuin ty ey vmsorgh sighiande
 huadh sculom vi äta. älla drikka älla huar m; skul-
 om vi klädhas, ty at idhar fadhir j himerike veth
 at j tolik thing vidhirtorfuin, letin for ty först
 gud; rike ok gud; rikis rätuiso gerninga Ok al
 25 tessan skulo idhir til läggias hafuin ty ey fanytta
 vmsorgh af morghondaghenom ty at han scal koma
 m; sinne födho.

[Exposicio]

I tesse helgo läst är först märkiandhe at engin
 30 forma badhe j sändhir thiäna gudhi som han sigir

sialfuir af sik ij libro celesti viij°. Jak är sandir herra. ok engin herra är ouir mik alla höghre herra. Ok diäflenom hulkin christus sigir vara sin träl til onda manna hämd Först for ty at var herra ihesus christus vil hafua ödmiuka tiänara. 5 Som han sigir ps. Ey skal then byggia j mino huse som gör högfärdhena. oc ty sigir the helga script eccl. iij°. Huro mykle mere thu äst j nakre gud; gafuom ödmiuka tik swa myklo meer oc thu scalt finna nadh af gudhi Ty at mykit är en- 10 samens gud; vald ok han hedhras af ödhmiukom Twärt amot vil diäfwlin hafua högfärdogha tiänara Ty at som scriuat är job xlj°. Han är konungir ouir alla högfärdhinna syni ok sigir var herra ihesus christus ij° libro celesti ix Alle cristna 15 manna likama j hulkom ödhmiuktin styrer äru mit mönstir Än the j hulkom högfärdin är äru 871 ey mit mönstir vtan diäfwlsins hulkin them styre eptir sinom vilia til alt th; som ont är Ty sigir sanctus gregorius Högfärdin är opinbarasta tekn 20 fordömelica manna swa som ödmiuktin är vissasta gud; vthualda manna tekn

Annat är at gud vil hafua fatikan tiänara. sighiande honum Mat. xix°. Vilt thu vara fulkomin min thiänare tha gak ok säl alt th; thu 25 ägir ok gif th; fatikom Ok thu scalt hafua ligg- iande få j himerike Oc sigir sanctus iacobus apostolus ij°. Gud vtualde fatika j tesse värld rika j the helgho tro ok himerikis rikis äruingia hulkit han lofuadhe allom them som han älska 30 Twärt amot vil diäflin hafua god; girugha tiänara sighiande them th; scriuat är exo. v°. Ey gifuir

iak idhír vörld; god; gaan ok hantín th; saman
 huar j formaghín m; roff styldh orätuisom skat
 false köpslaghan okir menedhom, falsom vitnom
 orätuisom fundom ok tolikom tingom ok lifuin
 5 sidhan eptir idhrom bwkx lusta som then diäfwlsins
 thiänare giorde som sagdhe luc. xij° O
 min dyurlike kroppir thu haur mykit god; hulkit
 tik ma atrakkia mang aar hwils ty j lati ok at
 oc drik ok lif kräselica Än gud sagde honum O
 10 folskir dare j tesse nat skulo diäflane taka thina
 372 siäl af thik hwart kombir tha alt th; thu saman
 sankadhe swa far hwar then som god; saman-
 dragir oc är ey rikir när gudhi j dygdhom

Tridhia är at ihesus christus vil hafua ren-
 15 lifuis tiänara som han siäluir sigir ps. Mäniskian
 gangande j osmittadhom vägh tiänte mik Ty
 sigir sanctus paulus j thes. v° Gud; vili är idhur
 helgha renlikhet at j sculin idhír atirhalda af skör-
 lifnadh Renlifnad; siäla hörde sanctus iohannes
 20 sionga särlikin lofsangh j himerike af hulkom som
 sigx apoc. xiiij° The äru ey smittadho m; quinn-
 om, ty at the äru ionfrur ok fölghia milda lambeno
 ihesum gud; son huart han gaar Twärt amot är
 scriuat af diäflenom at han sofuir vnde skuggan-
 25 om j vatom stadhóm job xl° Th; är at han huilas
 j skörlifnad; människiom oc drinkarom Oc sigir
 var herra ihesus christus vj libro celesti lxxx°
 At j tesso swärikis rike äru thre diäfla kyn eth
 är eld;likit oc ludhande hulkit som styre j swalg-
 30 fullom Annat är diäfwlslikit som äghir badhe
 siälena oc licaman vm mangfalla synde Tridhia

är värst af allom hulkit vpuákkir mániskian til skörlifnadh mot naturinne

Framledhis j lástinne áru märkeiande fám skál. for hulkin mániskian scal ey taka sik ofmykla vmsorgh for licamlikit vphaldhe 5

Första är at lifsins thime är ouis ty torf engin saman sanku god; j langan lifs thima at honum ey hände swa som them ríka mannenom som nw var af sakt at diáflane toku siálana af honum Ty at som scríuat är eccl. xº J dagh är 10 373 mannin konung ok morghon dörr han, ok nar han dörr árfua han orma som áru diáfla til siálinna Ok dyur som áru árfuingane rífuandis vm goðit ok matka til kroppin j grafuinne Ok ty fore- uarar sanctus bernardus os sigiande Nar mannin 15 dwáls länge ok lustelica j världinne ok vántir sik skola lifua oc skipa sin göraskolande ting j langa thima grips han m; bradhom dödh oc af oforesedho skils siálin vidh kroppin ok ty sigx j lástinne hafuin ey vmsorgh for mat ok dryk oc kládh- 20 om Ty at vtan iáff han som gaf th; som mera är siálin oc licamen, han giuir ok th; som minna är som är födha ok kládhe, latin ty honum licamans vmsorgh ok rykt som han lát vardha swa stóran som han är oc gud foresee allom creaturom 25 Som prophetin sigir ps. Gudh giuir mat allo kóti han giuir dyuromen thera mat oc korpa vngomen akallandom sik Ok ty biud; os j lástinne at skodha himelsins fughla. at wi torfuom ey vanhópa. at gud som them födde vil ok födha os 30 mádhan vi árom värðoghare creatur ok atírlöste m; gud; sons signadha blodhe, ok ey the, Ty

- vpuákkir the helgha scripth oss sighiande eccl. ij°
 O syni skodhin allan iordrikis mogha. ok vithin
 at engin hopadhe a van herra ok var skándir,
 874 bleff j hans budordhom ok var forlatin, alla huar
 5 kalladhe a han oc var forsmadhir af honum ty
 at gud ár mildir oc miscunsambir ok forlatir synde
 j dröuilsa thima oc ár alla thera várnare som a
 han kalla j sannindh Oc ty sigx luc. xij° Skodhin
 korpana, korpane swarte tekna syndogha Som
 10 sanctus augustinus sigir Syndokx mans siál ár
 swartare án korpir oc gud födhir badhe syndogha
 män oc korpana. oc myklo haldir sina vini Ok
 manar han os nu j lástinne skodha fughlana. hulka
 han födhe at vi torfuom ey vanhopa vm vara födho.
- 15 Tridhia sak ár at mädhan han swa dyrlica
 klädhe blomstren a markinne torfuom vi ey van-
 trösta. at han vili klädha os ok biudhir han os
 skodha lilionar Ty sigir sanctus ieronimus Van-
 árlikit ár them riddara at hafua vmsorgh vm mat
 20 oc klädhe som thiäna himerikis konunge, ty at
 vtan iäff han gifuir kroppenom klädhe som siälena
 klädhe m; dygdom eptir sik siälfuom som scriuat
 ár eccl. xxij° Gud skapadhe mannin af iordh oc
 giorde han eptir sino beläte oc klädde han m;
 25 dygdom eptir sik siälfuom at han ma vara ödh-
 miukir kärlekx fuldir renlikin tholughir mildhir
 Hulka dygdhe huru myklo flere thu hauir j tik,
 swa myklo nāmbir kombir thu gudhi oc swa
 myklo mera bär thu thins skapara liknilse
- 30 Fiärde sak ár at vi sculom ey liknas hedh-
 ningom hulka vmsorgh som lástin nw sigir ár
 al j tolikom tingom Ty sighia helge män Huat

hauir thu cristin man meer än hedninge hulkins
 hugh otrolikhet mödhe vm thessa lifs vidhirtorft
 m; vmsorgh Ty sigx nw j lästinne Ey formaghin
 j badhe thiäna gudhi ok orätuisse värld; god; af-
 ling, ther amot sigir sanctus ieronimus Hör thu 5 375
 nid;skir man höre th; falskir cristin man at han
 forma ey badhe gudhi thiäna oc rikedom apling
 Tha sigir christus ey then som hauir rikedom
 vtan then som thiänar rikedomum Ty at then
 som thiänar rikedomum göme them som thräl 10
 Än then som thräldomsins ook bort kastadhe
 giuir them ok skipte them som herra

Fänta sakin är at var herra veth os tholik
 thing vidhirtorfua, ok ty är tröstandhe at han
 vili os them gifua For hulkit crisostomus sigir 15
 Hulkan är then fadhír som ey giuir sinom synom
 sina vidhirtorft sárlica tha han vet huat the vidhir-
 torfua ok sigir sanctus augustinus Himerikis læk-
 iare vet huat han scal gifua sinom winom til hug-
 nadha. ok huat han scal fortaka them at the vari 20
 thäs idhnare Ty sigir han luc. xj° O mäniskia
 än tho j árin ille ok onde tha gifuin j idhrom
 synom godha gafuor huro myklo haldhir scal idhar
 himerikis fadhír gifua them godhan anda som han
 bidhia, hafuin ty ey fanytta vmsorgh vtan tänkin 25
 ath sanctus paulus sigir rom. viij° gud fadhír
 spardhe ey sinom egnom son vtan antuwardadhe
 han j dödhin for os alla. huro matte tha vara
 at han gaff os ey al thing m; honum, ty som
 ihesus christus nw biudhír, letin först himerikis 30
 rike Ty at som sanctus augustinus sigir Ey
 manadhe han os at bedhas vtan han vilde gifua,

skámmis ty var láti, han vil mera gifua án vi
 viliom taka. hálðir vil han miscunda án vi viliom
 frálsas af ysaldinne huadhan af han sigir j libro
 376 celesti xv° Jak ár alla mildast ty at iak ár redha-
 5 boin at gifua allom them som bedhas oc iak ár
 kárlekk fullir oc iak ár redhabonare at gifua án
 nokor ár at bedhas hulkin os várdoghe ath gifua
 auárdelica áro for vtan ánda Amen

Dominica sedecima

10 **I**bat ihesus in ciuitatem que vocatur naym et
 ibant cum illo discipuli eius et turba copiosa
 Jhesus gik til en stadh som hetir naym oc hans
 kenneswena m; honum ok mykin annar moghe
 ok tha han kom nær til stadsins port vtbars en
 15 dödhir man j stadhenom sinna modhirs endhe son
 ok hon var enkia ok mykin thás stad;ins moghe
 var m; henne Nar ihesus christus sa hona rördhis
 han af miscund ouir hona ok sagdhe henne grat
 ey oc gik fram oc tok a barinne ok the som baro
 20 then dödha stodho quarre oc ihesus sagdhe vngir
 man jak sigir tik stadh vp, ok han som dödhir
 hafde varit sattis vp oc tilburdhe at thala oc ihesus
 antuadadhe han atir sinne modhir Alle the som
 th; sagho ráddos ok lofuadho gudhi mykelica
 25 sighiande Mykin oc maktogir prophete ár thenne
 oc m; honum sökte gudh sith folk

Exposicio

I Tesse helgo lást ár först márkiande at dödhir
 kroppir hafuir try thing

Första är at han är kaldir swa är the siäl kald som skils vidh kroppin j dödhelicom syndom, ty at hon haur ey gudlikin kärlek Til hulkit var herra sigir Mat. xxiiij^o Vranglikhetin ouir matto växte ok ty kolnadhe manga människio kärlekir oc ty sigir prophetin jer. vj^o Swa som dyupt dyke alla brundir gör kalt sit vatn swa giordhe syndogh siäl sina il̄sco kalda. Ty som scriuat är kalt morghon vādhir blāste ok saman fröste hona j il̄sco

10

Annat är at dödhir kroppir är thungir swa är ok syndogh siäl thung af syndom, hulkit ey är vndir Ty at som sanctus gregorius sigir The synd som ey afskrapas m̄ idhrogha draghir ginstan til andra m̄ sinom tunga ok ty sionkir the siäl rādhelica diupt j heluite som tungh är m̄ mangom syndom Ty är scriuat at diāflane ropadho mot enne fordömde siäl sighiande j^o libro celesti xxviiij Kom forbannadh siäl. tungh som sten hulkin altidh senkis oc aldre takir grwn j hulko han skuli huilas Swa scalt thu diuplica nidhirfara j heluitis grwn swa at thu scal aldre formagha at stadhna. för än thu kombir j nidharsta heluitis pud; Swa ty är vār som scriuat är job xxj^o Framledha mange sina dagha j lustelico liuīrne som them tykke got vara. och sionka j enom punkt nidhir til heluitis

377

Tridhia är th; at kroppin lukthar illa, swa lukta syndogh siäl som scriuat är iiij^o libro celesti viij^o At en siäl som var j pinom syntis hafua ouir sik swa som linnit klādhe vmkring guthit ok stākt m̄ orenlikastom thingom ok var swa kald at

30

huar then som hona sa han skalff, oc aff henne
 fram gik swa som var af boldha m; rotnasto
 blodhe ok swa ondh lukt at henne kunne engen
 värsthe lukt liknas j världinne ok var fulkompnat
 5 j henne th; som scriuat ar joel ij°. Syndogha siäls
 onda lukt scal vpfara ty at hon giorde högfärde-
 lica oc for ty epte domadagh nidhirtakas otalike
 rutne kroppa. dödhe j dödhelicom syndom j hel-
 uite ok vpfar af them alla värste lukt Som pro-
 10 phetin sigir ysa. xxiiij°. Aff thera dödha kroppom
 scal fwl dön ok lukt vpfara

Framledhis ar märkiande at then dödhe som
 beda sigir Hulkan dödhir var ok vtborin ginom
 378 portin j manga manna asyn, tekna then som dödhir
 15 ar j dödhelicom syndom ok skyule ey sina siäls
 dödhe j hiertano vtan opinbara sina synd for mang-
 om j ordom oc gerningom, han sigx vara sina
 modhir enda son Ty at än thot at en ar the
 helgha kirkia saman hänt af mangom personis, tho
 20 kallas huar thera rättelica kirkionne son Änkian
 greth sin dödha son Ty tekna hon the helgho
 kirkio ok gud; tjänisto män grata ok bidhia til
 hans for syndoghom Swa grät prophetin som
 sagde jer. ix°. Jak scal grata dagh ok nat vm
 25 them som dräpne äru af dödhelicom syndom Min
 öghon sculo framledha thara dagh ok nath Ty
 at mit folk ar nidhir trudhit m; mykle fordäruilse
 ängxlica m; värsta sare som ar dödhelikin synd
 Vm iak vtgar a akrana ther äru dräpne m; swärdh
 30 som ar opinbar synd, gar iak j skoghin ther äru
 for twingadhe af hungir som ar lönlik synd j sam-
 uithino Portin hulkan thenne dödhe var ginom

borin är nakar af likamlico sinnomen Som beda
 sigir Ty hulkin som talar lyghn ok vranglikhet
 ok saar missämio mällan brödhra. han vtbärs dödhir
 ginom mundsins port, hulkin som see quinno ok
 girnas at synda m; henne framføre sins dödz kun- 5
 görilse ginom öghnanna port Then som gernä höre
 fanytto talan fula visor älla quädhe älla bakmal gör
 örat sinne siäl dödz port Ok hulkin som ey göme
 siin sinne vpläse sinne siäl dödzsins tilgang Hec
 verba in omelia Ty sighir prophetin jer. ix° Siälinna 10
 dödhir vpfar ginom idhor vindöghon som äru licam-
 lico sinnen ok ingik j idhur hws som äru licamane
 j hulkom siälana byggia som j huse ok fordärua
 barnin som äru siälana. Ty moth oloflike syn sagde 379
 job xxix° Jak giordhe sät m; minom öghon at iak 15
 sculde ey tänkia a iomfru som han vilde sighia
 Jak gömde mins licama öghon aff oloflike syn ok
 mit hierta af skörom tankom Ty bör huariom vara
 bidhia m; prophetanom som sigir ps. O herra
 gudh bögh mit hierta til thin lagh ok budordh 20
 bortuänt min öghon af ofmykle syn at the skulo
 ey see fafango ok lifuande gör mik j thinom vägh
 Mot oloflike syn hörsl talan manar os scriptin eccl.
 xxxviiij° Atirgärdh thin öron m; thornom th; är
 m; heluitis pino räddogha ok hör ey skändelica 25
 thungo, gör dör thinom mwn ok thinom örom laas
 vpläsände them til nyttelica talan ok hörsl ok atir-
 läs them til onyttelica thinga ok them som ond äru

Framledhis j lastinne hafuom vi siw märkelik
 thing til kennedom 30

Första är at ihesus christus rördhis til mis-
 kund ouir ankionna grat Swa böghis han ok nw

til at miskunda them som sik vmuända til hans
 m; grat ok idhrogha for sina synde Ty manar
 han os sighiande joel ij° Vmuändin idhir til min
 j allo idhro hierta, j fastho ok idhrölsa, grat
 5 ok sukkan j scriptamalom ok sundirskarín idhor
 hardho hierta m; synda idhrogha ok vmuándhins
 til idhan herra gudh Ty at han ár váluilioghír ok
 miscunsambír ok forlatir syndha ilþsco huadhan
 af scriuat ár eccl. xvij° Mykin ár gud; miskund
 10 ok hans nadha milhet thil thera som sik vända
 til hans,

Ther näst sigx at ihesus christus gik til dödha
 manþsins ty at han gaar til syndoghan man m;
 380 sinne nadh Ok vpuákkir han aff synda sympn
 15 hulkit teknat ár j scripthinne jone j° huar som
 sigx Styremannin som tekna christum hulkin al
 thing styrir gik til ionam prophetam oc sagde
 honum, hwi nidhirtrykkis thu af sympn stat vp
 ok kalla a thin gudh Än til thera som ey vilia
 20 nw vpsta af syndom gaar gud ráðhelica j sinom
 dom som han sigir them Mal. iij° Jak scal ga
 til idhar j dom ok iak skal vara raskir vitnare
 trolkonom ok ilgerninghis mannom ok horkarlom
 ok menswäriandom ok them som nakra handha
 25 orät alla ouir válde göra sinom iámcristnom ok
 them som atirhalda sins áruodhis folks lön, ok
 nidhirtrykka ankio ok väriolöst folk

Tridhiatidh sigx at ihesus christus hannadhe
 barena som dödhe mannin la vpa. them hanna
 30 ihesus christus som han helar Som ár scriuat
 Mat. viij° Jhesus christus vtrákkiande sina hand
 hannadhe spitálske mannin som hielp beddhis ok

ginstan var hans spítalska sot rensath Han hannar ok somlica m; siukdom ok plagho til höghre löna alla rensilsa. Swa hannadhis iob som sagde miscundin mik mine wini Ty at vars herra hand hannadhe mik Thesse hannan bör os tholumodhe- 3
lica tola m; them sama iob som hardelicast plaghadhir sagde Th; är min hugnadhir at gud plaghadhe mik, spari ey mik af värkiomen Jac scal ey mote sighia helagx gud; ordom

Nu är märkiande at the fyre som baro barena. 10
tekna fyra syndir hulka manga människia siäla bära j auärdelikin dödh

Först är tröst a lankt lifff Mot hulkom sanctus 381
iacobus apostolus sigir j jac. iij° Huat är idhart lifff vtan dymbo thoka litla stund synandis ok andas 15
ginstan Ty sigir sanctus bernardus Hwi astundom wi swa mykit thetta liffuit mädhan huro myklo längir vi lifuom, swa myklo meer syndom wi Ok huro myklo längir lifuit är swa myklo tungare ok skadhelicare vardhir syndin, daghlica min;scas 20
god thing ok ond ting växa. idhelica väfs mannin mällan sälikhet ok genuärdo ok vet ey nar han scal dö Thy at swa som eldin vanskas rasklica ok faldir j asko swa andas man;sins lifff rasklica. Swa rönte the siälin som var herra ihesus christus 25
kärde ouir sighiande ij libro celesti ij° Tesse siälin hulke iak giorde m; alla kärlekx rökt giorde mik try thing hon bortuände sin öghon fran mik ok vände sik thil min owin ok stadhfaste sin vilia til världena. ok satte sik falsa tröst at hon matte 30
frälslica synda mot mik Nu for ty at hon aktadhe ey see til min, giorde iak henne bradha rätauiso

m; bradhom dôdh af thordyn ok lyungh eldh
 ffor ty at hon fâste sin vilia mot mik oc satte
 sik falsa trôst for ty fortok iak henne henna
 astundan som var lankt liff vârlidinna âlskogha.
 5 oc henna lōsa lifuirne, ok fortok iak henne at
 skodha mina pino ok mykla trôst til nadh ok at
 hon aktadhe ey sina ândalykt skyndadhe iak henna
 dôdh Ty at hon bradhelica bran til dôdh af
 lyghneldh ok ty ropadhe tha en diâfwl ok sagde,
 10 o domare tesse siâlen âr min

Annor synden âr ofmyken trôst til gud; mis-
 382 kund m; hans râtuiso, nar nakor ty syndar at
 han trôstir swa mykit a gud; miscund at han
 aktar ey hans râtuiso ouir them som swa gōra
 15 kâre var herra sighiande libro celesti Alle tro
 ok predika mik miscunsaman vara. ok swa som
 engin tror âlla predikar mik vara râtuisan domara
 hulkin af miskund lâtir vranga mân opinadha
 vara. at the skulo thâs meer nidhirtrykkia râtuisa.
 20 Ân iak âr râtuis domare ok miskunsambir swa
 at iak lâtir ey min;sto synd opinadha vara. oc
 ey min;sto godgerning olōnadha vara.

Tridhi syndin âr mykin dirfwe til at synda.
 hulkin af ty takx at syndoghe lānge tholas onâfste
 25 Aff hulkom scriuat âr eccl. viij° For then skuld
 at domin framfōris ey rasklica moth ondom ty
 gōra mannana syni onda gerningha vtan râddogha
 Ty kâre var herra ihesus christus ouir them sigh-
 iande j libro celesti v° The synda vtan râddogha
 30 som mik neka vara râtuisan Ty skulo the kenna
 mina râtuiso swa at the skulo opinbarlica skândas
 for ânglom ok mannom ok af allom fordōmas Ok

swa som stäglde kroppa vpätas aff korpom swa skulo tesse vpswålghas af diäflom ok tho ey vp-
nötas Ok swa the som stokkas hardelika hafua
enga roo, swa skulo thässe alla vägna hafua värk
ok beskelikhet ok mäst flytande flodh skal in- 5
flyta j thera mun ok tha skal thera buker ey vp-
fyllas vtan dagh fran dagh til pino vpnyas vtan
the bättrin sik

Fiärda synden är smekningh nar som pro-
phetin sigir ps. Syndogir man louas j sinom 10
syndelicom astundilsom ok vrangir man välsignas
ok sikx säl vara Ok ther mothe sigir var herra
o mit folk the swika tik som tik sighia sält vara
j thinom syndom ysa. iiij° Ok the som sighia 383
thetta syndogha folkit sält vara ok the som sighias 15
säle vara sculo vara vmkulkastadhe j pinor oc
sigir sanctus augustinus O herra gud then som
lofuas af männom ok lastas af tik, han värnas ey
aff männom nar thu dömer han ok frälsas ey
nar thu fordömer han 20

Fiärda tidh sigx at ihesus christus sagde
dödha männenom, o vng man iak sigir tik stat
vp Swa manas nw ok huar syndogir man vpsta
af siälinna dödth som scriuat är eph. v° Stat vp
thu som sofuir j synda lusta ok vpstat af dödhe- 25
licom syndom & iosue vj° Stat vpp hwi liggir
thu nidhir luttir j iordjlikom astundilsom

Fämptatidh sigx at han vpsattis som dödhir
var Swa oc syndogir man vprestir af siälinna
dödth, scal sithia sorghfullir thänkiande alla sina 30
syndir j sinna siäls beskelikhet Swa giorde han

som sagdhe esdre viij° Jak sat sorgfuldir alt til
 qualdin Offrit tekna dödhin j hulkom siälin
 skuldhe offras gudhi Ok ty sigir prophetin synd-
 oghe siäl ysa. xlvij° O babilons döttir som är
 5 syndogh siäl far nidhir af högfärdhinne ok sit j
 muldinne tänkiande a dödhin

Siättatidh sigx at han som vprestir var aff
 dödha tilburdhe at tala. Swa scal syndogir man
 tala. som vpstod af siälinna dödhi j rättom scripta-
 10 malom m; Job som sagde x. Jak skal tala j mina
 siäl beskelikhet Ty at som sanctus augustinus
 384 sigir Rät vidhiringa är siälens helse. syndanna
 vprifuirska. dygdana vprätirska, diäflanna vtstridh-
 irska. hon atirtäppir heluitis käft, ok vplätir hime-
 15 rikis dör

Siundatidh sigx ath var herra ihesus christus
 atirfik änkione sin son lifuande ty at then som
 gud; nadh vpreste af siälinna dödhi atir ant-
 wardhas the helgho kirkio eptir giordh scripta-
 20 mal m; gudlikom räddogha Ty sigir var herra
 ihesus christus af syndoghom man swa vprestom
 ysa. lvii° Jak sa hans vägha nar han vmuändis
 til mik, Jak heladhe han j scriptamalom Jak
 atirledde han til kirkiona. sättandis m; honum
 25 Jak giordhe honum hugnadh gifuande honum här
 nadh j iordhrike oc äro j himerike som scriuat
 är Mat. xv° Glädhi är gud; änglom ouir en synd-
 oghan man som idhroghas fore sina synde Ok
 sigx j lästine at mange varo m; varom herra
 30 ihesu christo ok mange m; änkionne Thy at som
 beda sigir Mange skuldo vara iärteknins vitnara
 ok mange gud; lofuara som sigx At mange lof-

uadho mykelica gudh Swa bör ok huaríom vara
göra, ok sighia th; som scriuat är deut° iiij° Jak
lofuar ok iak mykelica lofuar och ärar himerikis
konungh Ty at alla hans gerninga äru sanna
oc hans väghir rätte doma. ok han forma at öd- 5
miuka them som ga j högfärdh ok androm ond-
om gerningom Ty vari honum loff hedhir oc
ära for vtan ända

Dominica xvii

Ihesus ingik j ens iudha höfdinga hws til mat 10
vm sunnadagh, och the atgömdo vm han heladhe
nakon siukan vm sunnodaghin, Ther var en for
honum som hafde vatusot, Jhesus swaradhe thera 385
thankom ok sagde, Synis idhir loflikit vara at
gifua siukom helso vm sunnodaghin, Än the tigdho, 15
Än ihesus tok siuka mannin oc heladhe ok sagdhe
til iudhanna, vm nakors idhra asne faldir j diupan
pud; vm sunnodaghin huat ey vpdraghir han ginstan
han, ok här amot kunno the enkte swara. Sidhan
sa var herra ihesus christus huro the som budhne 20
varo vtualde at sithia frammarla ok sagdhe til
hwan thera, Nar thu vardir budhin til brullöps
tha sät thik ey til mat j första stadhin at ey är
vanlica nakor ärlicare man än thu budhin At
then som tik ok han kalladhe skuli koma ok sighia 25
til thin Stadh vp ok giff tessom rwm oc stadh,
ok tha scalt thu m; blygd köras til ytarsta stadhin
vtan nar thu vardir kalladhir til brullöpis tha gak
til mat j ytarsta stadhenom at han kome som tik

kalladhe skuli tik sighia O min win far vp höghra
 ok sit främmer meer ok tha vardir tik [hedhir] for
 budha folkeno Ty at huar then som sik vp-
 höghir viliande hafua hedhir oc fordeel for andr-
 5 om ok ouir andra j tesse värld scal nidhir
 trykkias ok then som sik ödhmiukar j tesse världh
 han skal vphöghias til auärdelikin hedhir j hime-
 rike eptir thetta lifuit thil anglana.

Exposicio

- 10 **I** Tesse helgo läst tees os först at iudhane tänkto
 ilt mot warom herra hulkit af ty pröfuas at än
 tha the enkte taladho Tha sigx at ihesus swar-
 adhe som var til thera hugxilse oc sagde thz som
 sidhan scriuas ok heladhe sidhan siuka mannin
 15 Ty pröfuas af thesso at som prophetin sigir ps.
 Var herra veth mannanna hugxilse, ok är scriuat
 386 job xliij° Ok sigir thenne sami job O herra gud
 iak veth at thu format al thing ok engin tanke
 är tik lönlikin än som scriuat är prouer. xv
 20 Ond hugxilse äru varom herra ledh vämilse oc
 vrang hugxilse skilia människiona fran gudhi

Annantidh märkis j lästinne at tesse iudha
 hafdo litla varkunnan älla enga til nödh stadha
 Ty at the räknadho synd vara. at gifua siukom
 25 helso vm sunnodaghin ok ey rökta få som minna
 är vart Swa tekna nw mange licamlikit gagn
 meer än andelikit Som sanctus bernardus käre
 sigiande Asna modhren faldir ok then är som hona
 vprättir, siälin forfar ok ey är then thz aktar Jdem
 30 O människia hwi prydhir thu thit köt m; dyrom

thingom hulkit matka skulo vp äta j grafuinne
 ephir fa dagha, ok prydhir ey thina siäl m; godh-
 om gerningom, hulkin gudhi ok anglomen scal
 presenteras j himerike, hwi forsmar thu thina siäl
 gäfware hallande kötít Th; är mykin osidhir at
 thiänisto quinnan som kötít är herras, ok frwn
 som siälin är thiäna

Tridhiatidh är at the astundadho värld; äro
 j ty at the vtualdo försto sätin j hulko the likn-
 adhos diäflenom Huadhan af sanctus augustinus 10
 sigir O herra gud then som af thine gafuo leta 387
 sik loff ok ey tik, han är tiuffuir ok röfuare, oc
 likir diäflenom som vilde stiäla thina äro Then
 som vil lofuas af thinna nadha gafwo ok astunda
 ey j henne thina äro vtan sina, än thot at han 15
 lofuas af mannom for thina gafuo, tho lastas han
 af tik ok värnas ey af mannom nar thu dömer han

Framledhis är märkiande at then mannin lästin
 nw af sigir at vatusoth hafde som beda sigir Tekna
 then man som ouir flödhis kötlikin luste thyng 20
 Huadhan af märkiande är at then som vatusot
 hafuir thol siw ond ting licamlica j sik m; hulkom
 siw dödhelica syndir magho vndirstas ok märkias,
 han hauir försth vtpösta thrutman m; hulke hög-
 färdin teknas af hulke gudh awitir högfärdogha 25
 sighiande deut^o j^o J varin genuärdoghe gud; budhi
 ok thrutmande af högfärdh vpforin a biärghit som
 teknar värld; hedhirs ok värld; höghelikhet Ok
 ty som scriuat är deut^o xvij^o Then som hög-
 färdas ey viliande lydha prestins budhi som han 30
 sigir honum a gud; väghna älla domarans stadhga,
 then mannin scal dö m; äuärdelicom dödh ok alt

folkit th; hörande scal rådhas at engin thrutme
 sidhan af högfärdh Nu vm nakor spör huat hög-
 388 färdh är, tha swarar hugo ok sigir Högfärdh är
 lastelik vpliptilse j sik, hulkin forsmadhe minne
 5 män girnas herradöme ouir sina ouirmän Oc är
 högfärdh eghna höghelikhet; älskoghe m; hulke
 hughin älskar enkannelica th; godha som han haur
 ok älskar ey then af hulkom han tok got Fyra
 synde dragha högfärdhinna vaghn herra dömis
 10 älskoghe eghins lofs astundan, andra forsmailse
 ok gud; budordha olydhna, världhinna älskara
 aka a thessom vaghn högfärdh giorde diäfwil af
 änglenom jnförde mannenom dödhin ok rante han
 af himerikis sällighet hon är alla synda modhir
 15 alla ondsko kälða, alla ilsko adhra, Ther amot
 är scriuat job xxij° Then som sik ödhmiuka scal
 vara j himerikis äro ok then skal belas som öd-
 miuklica nidhirböghir sin öghon

Annat är at then som vatusot haur, haur
 20 illa luktandhe anda, teknas ther m; afwndena, ok
 af awnd; siukom är scriuat ysa. xxiiij; Fwl lokt
 vpfar af thera rothno kroppom, ok af huariom
 awnd; siukom sigx ioh. xj° Han lokta illa fyra
 dagha gamal j awndhinne graff Första daghin
 25 är nar han gläd; af annars ondo, Annar daghin är
 nar han dröfuis af annars godho Tridhia daghin
 är nar han hindrar annars got Fiärda daghin är
 nar han gör illa älla röktar androm ont, Aff
 389 henne sigir hugo Afwndin fölgir altidh hög-
 30 färdhinne Ty at hon fästir ey sin älsogha när
 gudhi huar alt got är Ok ty huro myklo meer
 hon vphöghis vranglica af sino swa myklo meer

pinas hon af annars godho Oc sigir sanctus augustinus Afwndin är diäfwlslikin lastir oc haur sina modhir högfärdinna oc m; diäfwlsins awnd ingik dödhin j världinna ok honum fölgia awnd; siuke, ok äru hans Ther amot är scriuat j° ioh. 5 iij° gudh är kärlekin, oc hulkin som bliuir j kärlekenom han bliuir j gudhi, ok gud j honum

Tridhia är at han är skäluande j hulko vredhin tekna Af hulke hugo sigir Vredhin är bradhir hugxsins stormbir oc nar hon ingiutir sik van- 10 skiplica dragir hon mäniskiona hierta til gäld ok genstan awndin är födh af högfärdinne födhir hon vredhena af sik, Oc är scriuat job v° Afwndin dräpir lithins kärlekx mäniskio oc vredhin dräpir falskan dare Ty som scriuat är prouerb. xxvj° 15 Vredhin haur ey miskundh ok ty scal omildom gud; vredhe ouir koma vtan miskund, hon stillis af tholumodh af hulko christus sigir luc. xxj° J idhro tholumodhe sculin j ägha idhra siäla.

Fiärdha är at han är tunghir j hulko latin 20 390 tekna af hulke sanctus bernardus sigir Latin är enna handa hugxsins dylska m; hulkom nakor glöme ath byria nakot got älla lät; at fulcompna got byriat Ty är scriuat prouerb. xix. Then som glömer sin vägh som är at ärfuodha man- 25 lika j sino ämbite han scal dräpas m; ävärdelicom dödh Thy sigir leo papa Ey kombir gud; rike sofandom ok ey iättas ävärdelikhet; sälikhet them som thiäna af läti ok dylsko Ty at som sanctus paulus sigir Huar en scal taka sin eghin 30 lön eptir sino äruodhe rom. ij° hedhir ok ära ok fridhir scal vardha huariom görande godha gerninga.

Fámta ár at han hafuir vpñótande heta ty
 at huro myklo mer han drikkir thes mer törstir
 han teknande j ty girina Af hulko hugo sigir
 Giri alla nidþskapir ár fanytto áro alla nakra andra
 5 thinga ohðuisk ok omáttelik giri Ty at nidþskir
 man ok som scriuat ár Girogir vpfyllis ey af
 panningom ok girugx man; ógha ár omáttelikit ok
 ey máttis han för án han fulcompnar orátuiso
 391 thyrkande sina siál at han brinne thás hetelicare
 10 j heluite Ty at som scriuat ár prouerb. xxj:° Then
 som m; lygn oc orátuiso samansankar värld; god;
 ár fanyttir ok vtan gudhelica snillis hierta ok
 fethir görs som stiogaltir til áuárdeligx död; snaru
 Ther amot ár scriuat prouerb. xxij:° Then som
 15 raskir ár til miskund gifuande thorftoghom af
 sino godþe han scal vðlsignas m; the vðlsignilse
 som ihesus christus sigir Mat. xxv komin vðl-
 signadhe mins fadhirs syni ok ághin himerikx
 rike, hulkit idhir ár reth af världinna vphoff
 20 Ty at hungradhe mik j gifuin mik áta

Siátta ár at han hafuir j sik mykla onda
 vätþsco j hulke ouirstoppa fylla mörkis och swa
 som ouirflóðhis vätþska ár j swalgfullom kroppom
 Swa ár ok mykin synda siukdombir j thera siáлом
 25 Huadhan af scriuat ár eccl. xxxvij:° Af myklom
 mat skal siukdombir vardha siálinna ok licamans
 ok mange blifuo dödhe for ofmykla fraþan badhe
 licamlica ok andelica. Ty sigir sanctus augu-
 stinus drukkinscapir borttakir aminnit fordärfuar
 30 sinnen, skänder vndirstandilsin vpuákkir sköran
 lusta gör töflande tungo, vanskar al godh thing,
 röter blodhin, minþskar badhe siálins ok licamans

liff ok förändar ok dräpir alla helso Ty at som
 basilius sigir Mange äru fangadhe aff diäfflenom 392
 for ofdrykko gregorius drukkingscapir fortakir gud;
 nadh ok inledhir synd drukkingscapir är blidhir
 diäfwl södt synd, söt ethir hulkin hona haur, han 5
 haur ey sik, han gör ey at enast synd vtan han
 är aldir saman syndh Ther amot sigir ambrosius
 Hunghir är vinlikin iumfrudomenom ok owinlikin
 skörs lusta käte Oc är scriuat eccl. xxxvi° Then
 som sik haldir af ouirflodhelikhet forsculdar äro liff 10

Siunda är at fwl vätjska vtflytir af honum j
 hulke skörlifnadhin teknas Af hulkom hugo sigir
 Skörlifnadhir är ouirmatto käte, söt ethir, bradhir
 dödhir dödhelikin drykkir hulkin mäniskiona lic-
 ama vanmaktar ok fordäruar allan siälinna styrk 15
 beda, gregorius, ambrosius Skörlifnad; loste är
 som eth öghna blik oc forsculdar ävärdelika beske-
 likhet, stunthir är skörlifnad;sins loste ok ävärde- 393
 lik är skörlifnad; mäniskio pina, som eth öghna-
 blik är th; som lusta. ok ävärdelikit är th; som 20
 pina, huar synd ma göras af enne mäniskio Än
 j skörlifnad forfara thu badhin sändir O huro
 thung the synd är j hulke twa siäla dö Ty at
 the göra diäfwls lim af ihesu christi lim Ty
 hulkin sik veth smittadhan af thessom syndom 25
 komi til var herra ihesum christum oc sighi m;
 sanne ödmiukt oc idrogha ps. O herra gudh mis-
 cunda mik hela mina siäl ty at iak syndadhe mot
 tik Ty at lästin sigir af honum luc. vj° dygd
 ok makt vtgik af honum ok heladhe alla. hulkin 30
 for sina miscund värdhoughis gifua os ävärdelica
 helso Amen

[Dominica xvii]

Tha pharisei hördo huro ihesus christus hafde
 thökt the saduceos som nekadho at döðhe sculdo
 aff döðh vpsta ok koma saman alle Ok en laghuis
 5 man af them spordhe van herra ihesum christum
 frestande han O mästare hulkin budordhin äru
 mäst alla högxt j laghomen Jhesus sagde honum
 Thu scalt älska thin herra som tik valdelica scap-
 adhe Thin gud som tik sniällelica styrir Oc mis-
 10 kunsamlica atirlöste oc forlatir tik thina syndir
 ok giuir tik nadher mangfallelica af allo thino
 hierta sniällelica at thu swikis ey aff diäfwlsins
 frestilsom af alle thinne siäl sötelica mot kötsins
 lostilsom oc thu swikis ey til synd af them Aff
 15 allom hugh ok aminne starklica mot världjlicom
 dröuilsom ok genuärdho at the hindre tik ey af
 gud; älskogha. Ok at thit hierta sculi aldre villas
 394 fran honum, thin vili aldre sighia mot honum,
 thin hugir ok aminne aldre glöma honum, th; är
 20 mästa ok högxta budordhit Annat budordhit är
 lika vidh thetta budordhit som är at thu scalt
 älsca thin iämcristin som tik siälfwan at han
 maghe fa gud; nadhe j iordrike ok äro j hime-
 rike som thu siäluir astundar at fa Thässom twem
 25 budordhenom fulcompnas aldir laghanna ok pro-
 phetanna kennedombir nar the fulcompnas Sidhan
 sporde var herra ihesus christus phariseos sigh-
 iande, huat synis idhir aff ihesu christo hulkin j
 tron at koma scal huars son han är The sagdo
 30 dauid; Jhesus christus sagde them, huro sighin j

tha at dauid talande af gud; anda kallar ihesum christum sin herra sighiandhe Min herra gud fadhír sagdhe minom herra ihesu christo Sit a minne höghra hand til thás iak sáthir alla thina owiná thinna fota pal Swa at somlike vmuándis 5 at vardha thine vine Ok the som ey vilia vmuándas thil thin nidhírtrodhins m; áuárdelicom fordömsom Nu m; dauid kallar christum sin herra. huro ár han tha som j sighin hans son mädhan fadhrin plághar ey at kalla sin son, sin 10 herra Än engin af iudhomen kunne nakot här til swara ihesu christo ok engin thera thorde nakot mer spöria han fran them daghenom

[Exposicio]

J Tesse helgo last manoms vi sárlica thil thry 15 thing som ár at göma gud; budordh oc álska gud ouir all thing Oc vara iamcristna som os siálwa. Ty ár márkiande at gud; budordh áru thio Som scriuat ár exo. xx J tessom budordhom sigir 395 var herra ihesus christus huarie mäniskio thu scalt 20 ey hafua andra gudhi for mik Tak ey álla námpn thins gud; námpn fafangelica Amind; at halda sunnodaghin helghan hedhra fadhír ok modhír, thu scalt ey dräpa. Ey skörlica lifua, gör ey thiufnadh álla styldh Ey thala fals vitne mot thin- 25 om iamcristne, girnas ey hans hws, och astunda ey hans hustru

Första budordhit ár at thu scalt ey hafua andra gudha for mik, j ty budordhenom, som sanctus

augustinus sigir, forbiud; alla afgudha dyrk, som
 hedhne män idhna, ok all diäfla samsät som trol-
 karla oc koklara idhna j lifiom galdrom spadom,
 alla j ty at the bortuända licamlico sinnen af
 5 sinom naturlicom kraptom Ty at j tolicom ting-
 om gifs then hedhir scapadhom tingom som sculde
 gifuas skaparanom Oc for ty tholik thing idhnas
 for licamlica vildh Älskas skapadho tingen meer
 än skaparin moth gud; budordhe som nw sigx j
 10 lästinne Thu scalt älska thin gudh af allo hierta
 &c Ok synda the mot thässa budorde oc dyrka af-
 gudh, som mer älska världh; hedhir älla god; älla
 licamans lustha älla nakot annat än gudh Ty at
 som sanctus augustinus sigir Th; ting dyrkas aff
 396 15 mäniskionne hulkit han mäst älskar Ok ty O
 herra gudh then älskar tik minna hulkin nakot
 älskar m; tik, hulkit han älskar ey for thina skuldh,
 ok ty vardir han afgudha dyrkare ok som är scriuat
 apoc. xxj° Afgudha dyrkara atirlöna deel scal
 20 vara j brännande sio m; eld ok brennestens lugha,
 hulkit som är siälinna dödhir eptir licamans dödh
 Jeroboam konungir dyrkadhe afgudh mot tesso
 budordheno Ok ty sagde var herra af honum iij°
 regum xiiij° The som dö af iheroboams släkt j
 25 stadhenom them skulo hundha vpäta, än the som
 dö a markinne skulo fughla vpswälghe Swa skula
 diäfla them rifwa ok slita som bryta gud; budordh
 Som scriuat är libro celesti [regum] lvj° Alle apo-
 stoli sculo döma them til fortappilse som forsma
 30 gud; licama och hans budordh Achab konungir
 ok hans drötningh jezabel dyrkadho affgudh mot
 thesso gud; budordhe oc sagdhis them iij regum

xix° Hunda skulo äta ieþabel om achab dör j stadhenom skulo hunda äta han Swa hände them ty at thera släkt var nästa deel dräpin ok af hundhom slitin ok ätin Som scriuas iiij regum xxj° & iiij regum xix° 5

Annat budhordhit är at thu scalt ey nämpna thins gud; nampn fafänglica The nämpna gud; nampn fafenglika som th; nämpna vtan skyldogha vyrdning älla swär vm th; ok älla näst vm han menswär Ty sigir var herra Mat. v Jak sigir 10 idhär at j skulin ey swäria älla ledhis for huario fafengo vtan idhart mal vari th; är älla th; är ey thy at th; som ther är ouir är af ondo Ok 397 är scriuat eccl. xxij°. Thin mundir vänis ey til edha, ty at mang synda fal äru j edhenom, gud; 15 namps nämpnan vari ey idhkelica j thinom mwn at thu ey vanlica nämpne th; vtan vyrdning Ty at then man som mykit swär scal vpfillas m; vranglikhet ok plagha skal ey ganga fran hans hwse Oc sigir var herra leuit. xix Menswär ey 20 vm mit nampn, ok smitta ey thins gud; nampn, vtan tyrft swäriande vm th; fanytlika, ok vtan vyrdningh nämpnandhe th; Ty at the th; göra hädha gud; nampn hulkom som sigx ro. ij° gud; nampn hädhis af idhär, ok ty forsculda the äuarde- 25 likin dödh som scriuat är leuit. xxiiij° Then som hädhe gud; nampn scal dö m; äuärdelicom dödh Swa som scriuat är ij. mach. ix° Aff anthiocho At han j bland andra ilgerningha varande man- drapare ok had;fuldir mot gud; nampne do m; 30 vslom dödh

Tridhia budordhit ær Amind; at helghan halda
 sunnodaghin ok alla the helgho dagha j hulkom
 kirkian biudhir halda af ærfuodhis syslom Oc j
 them daghom bõr huaríom eptir sinne konst ok
 5 makt minnas a gud; godgerninga ok hans saro
 pino ok honum for them takka ok tiāna m; lās-
 ningh ok lofsang, almosom gudhlicom bõnom j
 kirkiogang gudhlicom kennedom talande ālla hõr-
 ande, gudhi offir offrande ok annat gudlikit ærfu-
 10 odhe idhnande Som prophetin manar sighiande
 398 ps. Offra gudhi lofs offir ok atirgalt honum thina
 lofuan Oc sigir var herra ihesus christus ier.
 xvii° Gõmin idhra siāla. ok bārin ey æruodhis
 byrdhe vm sunnodaghin ok infõrin ey ginom idhra
 15 porta ok vtbārin ey af idhrom husom, ok gõrin
 ey nakra æruodhis gerningh vm sunnodaghin Ān
 vm j hõrin ālla lydhin ey mik oc haldin ey sunno-
 daghin helghan. Tha scal iak vptānda eldh j
 idhrom portom ok han scal brenna idhir oc scal
 20 ey vtslākkias Ān ty ær vār swa som somlike
 ærfuodha lofica til sit licamlikit gagn vm sykno
 daghana, swa æruodha mange m; dan; oc drukkin-
 scap ok skõrlifnad ok mangom androm forbann-
 adha syndom vm helghodaghana til sinna siāl
 25 fordõmilse, hulkom var herra sigir ysa. j° Min
 siāl hatadhe idhra hõghtidhir ok the æru mik
 drõfulika ok for ty at the õfua tolika syndir j
 gud; helgho daghom forskulla the æuārdelikin dõdh
 ok pino j heluite hulkit teknat ær j enom man
 30 som saman hānte sik vidha trā vm helagho sunno-
 daghin Af hulkom var herra sagde num. xv.
 Thenne mannin scal dõ m; æuārdelicom dõdh allir

diäfla moghin scal vmkulsla han m; stenom som tekna heluitis pinor

Fiärda budordhit är hedhra fadhír ok modhír vndírstát hár m; j fadhír stadh ok modhír, the mániskior som tik födde ok vpfostradhe ok lárdhe j godho, ok then som thin forman är Til the försto twg sigx eccl. vij Hedhra thin fadhír och glöm ey thinna modhor graat ok amind; at thu 399 kompt j världinna vm them, atirgiált ty them godgerninga swa som the giordo thik, kennefadhrom 10 oc formannom bór os lydha Som biudz heb. xij^o Lydhin idhrom formannom ok varin them vndírboghne Ty at the vaka, swa som göra skolande rákinscap for idhra siála. Ty then som staar mot waldheno han star mot gud; skipan, ok the som 15 sta mot honum afla sik fordömilse Ty at var herra ihesus christus sigir kennefadhrom ok formannom luc. x^o Then som idhír höre ok lydhe han höre ok lydhe mik, ok then som idhír forsma han forsma mik, Absolon syndadhe mot thesso 20 budordheno sáthiande sik mot dauid konunge, hulkin badhe var hans forman ok hans likamlikin fadhír Oc ty vart han dräpin oc try spyut stungen ginom hans hierta

Fämta budordhit är thu scalt dräpa ey Här 25 forbiudz at dräpa sin iämcristin m; tilhielp álla gerning, álla radhom, álla m; nakra handa matto Vtan ilgerningis män eptir land; laghom, hár forbiudz alt hiärtans mandrap, af hat álla awnd, álla bakdantan álla nakre andre mattho Ty at som 30 scriuat är j ioh. iij^o then som sin iämcristin hatar är mandrapare Här forbiudz al ond; eptirdömes

drap ty at som sanctus augustinus sigir Then
 som illa lifuir j manga asyn han dräpir swa mykit
 400 som han forma, alla them som vakta aat hans
 gerningom, ok ty är han skyldogir til pino for
 5 alla them Som var herra ihesus christus sigir af
 enom ilgerningis man j libro celesti xvij. Diäfla
 sculo göra honum beskelikhet aff fotþsins iliom
 oc til iássan, at han sculi thola swa manga pinor
 huro manga mäniskior han ledhe til fortappilse
 10 m; ondóm eptirdömom [oc] äggilsom Oc är scriuat
 gen. ix° Hulkín som vtgiutir manna blodh hans
 blodh skal vtgiutas Oc then som dräpir m; swerd
 skal dräpas m; swärd Ok som scriuat är apocal.
 xxj°. Mandrapara atirlöna deel skal vara j brenn-
 15 ande sio m; eldh ok brennestens logha, hulkit
 heluitis dödhir är eptir kropsins dödh Moth tessó
 budordheno syndadhe ioab hulkín som sigx iij.
 regum ij° Han drapp twa rätuisa män batre än
 han var ok ty vart han dräpin

20 Siatta budordhit är thu scalt ey skörlica lifwa
 här forbiud; som sanctus augustinus sigir All
 olofik naturlico limana rörilse som varda til skör-
 lifnad; lustha retilse ok renlikx fordäruilse, huat
 skörlifnadhín idhnas j hordóm alla lönskaläghe
 25 alla fränsämio spiälle alla gud;sófyá spiälle alla
 iomfru spiälle alla m; gudhi vighdom; mäniskiom
 alla m; almännigis quinnóm alla mot naturinne
 Ok al skör lusta rötilse m; huat hálýt matto the
 tänkias vtan rättelica j rätto hionalaghi ok som
 30 scriuat är apo. ij° The som skörlica lifua skulo
 vara j mästóm dröuilsóm vtan the göri idhrogha
 401 bättring for sina ilgerninga, ok thera atirlöna deel

är j brennande eld; sio som för är sakt Amon
david; konungx son syndadhe mot tesso bud-
ordeno lifuandhe skörlica. ok ty var han dräpin
som scriuas ij regum xiiij° Oc sigir sanctus paulus
j° cor. vj° Ey skörlifnad; mäniskio ey horkarla, 5
ey tiufwa, ey nid;ske, ey drinkara, ey banninga
ey röfuara sculo ägha gud; rike

Siunda budordhit är thu scalt ey göra thiuf-
nadh alla styld j tesso budordheno forbiud; at
afhända androm sit eghit m; roff alla styld alla 10
okir alla false fundh köpslaghan falsom domom
alla falsom vitnom alla nakre andre orätuiso mote
ägharans vilia oc land; laghom Ok ty vtelykkias
the af himerike som vranglica god; afla mote tesso
budhordeno huadhan af var herra ihesus christus 15
sigir vj libro celesti lxxxv° Huat tro the män
som illa tro ägha At atir halda orätuislica aflat
god;, huat ey sculo the inga j mina hwilo j hime-
rike Visselica ey haldir än diäfwlin Senacherib
syndadhe mot tesso budhordeno hulkin manga 20
röfuadhe Oc ty som scriuat är iiij regum xix°
Kom gud; ängil ok slo ok drap aff hans härskap
hundradha thusand oc attotighi ok fäm thusand
män Ok ther lithit äptir var konungin dräpin
af sinom synom 25

Attunda budordhit är at thu skalt ey sighia
fals vitne mot thinom iämcristne j tesso budh-
ordheno forbiud; al lyghn Nu som sanctus au-
gustinus sigir Lyghn är falsa rösthinna framförilse
m; forakt at liugha hulkit aldre kan vara vtan 30 402
synd Ty at then som liughir gaar fran sannindh,
ok ther m; gar han fran gudhi Som han sigir

ioh. xiiij. Jak är sannindh ok lyughnare tilföghis
 diäfflenom hulkom som sigx ioh. viij°. Han är
 lyughare ok lyghninna fadhír Oc ty som scriuat
 är sap. j°. Then mundir som lyughír dräpir sialena
 5 Oc sigír prophetin ps. herra gud thu scalt for-
 tappa alla them som tala lyghn Oc är scriuat
 prouerb. xix°. Fals vitnare skal ey vara opinadhir
 then som talar lyghn scal forfara. Swa forforos
 the tve skörlifnad; prestene som scriptin sigír
 10 dan. xiiij°. At fals vitne baro mot susannam for
 hulkít the varo badhe dräpne

Nionda budordhit är thu scalt gírnas ey thins
 iämcristins hws Swa som j förra budhordeno for-
 biud; at affhända nakrom nakot, th; som hans är
 15 orätuislica ok mot hans vilia. Swa forbiud; j
 tessu at nakot annars orättelica gírnas Mot tessu
 budhordheno syndadhe adanias hulkin sins fadhirs
 rike dauid; konungx gírнадhis olofica. ok var
 dräpin for sina giri

20 Tionda budordhit är thu scalt ey astundha
 annars hustru. swa som skörlifnad; gerningh for-
 biud; för Swa forbiud; här aldir skörlifnad; vili
 Ty sigír var herra ihesus christus Mat. v°. Then
 som quinno seer ok gírnas hona han syndar m;
 25 henne j sino hierta th; är at han är skyldogir
 pino for ondan vilia Mot tessu budhordheno synd-
 adhe olofernes hulkin som gírнадhis synda m;
 408 the godho ankionne iudith ok var ginstan dräpin
 ok fik ey fulkompna sin onda vilia losta m; henne
 30 Som scriuas iudith xiiij°. Oc är scriuat af onda
 giris atirlönom numeri xj°. Än var kötmatir j
 thera tannom oc gud; vredhe vpuäkt mote them

Han slo them m; mykle plagho oc kalladho then
 stadhin *girnilsa grafua*. ty at the iordadhe thär
 folkit som *girnadhis köt* Ty sigir the helgha
script här mot prouerb. xix°. Then som göme
 gud; budordh han gömer sina siäl, Hulkin al;uald- 3
 oghir gudh gifui os grannelica göma Amen

Dominica xix

EN man bars liggiande j säng som var aldir
 numin ok röntir af allom sinna lima makt fram
 for van herra ihesum christum Jhesus sa thera 10
 tro som han baro ok sagdhe o son tröst a gudh
 tik forlatas thina syndir Somlike aff laghuiso
 mannomen hörande th; thänkto m; sik han hadh-
 wete gudhi sighiande sik forlata synde, hulkit
 ensampnom gudhi til höre Än ihesus vndirstodh 15
 thera tanka. sagdhe hwi hugxin j ilt j idhrom
 hiertom, Ty ther til at j sculin vitha mik hafua
 vald j iordrike at forlata syndir sigir iak tik siukir
 man Stat vp ok bär bort thina säng ok gak heem
 j thit hws Ok han vpstodh ginstan ok gik heem j 20
 sit hws Nu af ty at ihesus christus viste iudhana
 thanka ok läkte alla handa siukdom m; eno ordhe
 matto the haua vndirstandit at han var sandir 404
 gud oc formatte at forlata syndir Almoghin som
 thetta sa äradhe gudh for sith waldh 25

Exposicio

THENNE vanføre mannin som lästin nw af sigir
 at onyttir var j allom limom tekna syndoghan

man hulkin onyttelikin är til huaria godha gerning
 Som scriuat är af syndoghom sap. iij^o Thera hop
 är fanyt oc thera ärfuodhe vtan godha löna frukt
 oc thera gerninga onyttelica Ty är märkiande at
 5 then vanför man som paraliticus är haur fyra
 ond thing

Första är at hans licamlik sin hafwa ey sina
 fulla krapte Swa ok syndoghir man kenne ey
 huro diäfla sargha han m; syndom Som han sigir
 10 prouerb. xxiiij^o Diäfla slogho mik oc mik värkte
 ey ok iak syrgdhe ey j idhrogga ok drogho mik
 af ene synd ok j andra, ok iak. kende th; ey Ty
 at som scriuat är gen. viij^o Mannanna sin oc
 hugxilse äru rask til ont

15 Annat är at numin man forma ey röra limi
 thil nyttelica gerninga Swa äru ey syndogha
 manna gerninga nyttelica til himerikis lön Af
 hulkom prophetin sigir The skulo ey fa hime-
 rikis lön for sina gerninga thy at the äru onytte-
 20 lica ok vranglikhet; gerningh är j thera handom
 ok ty vardir them th; som sanctus paulus sigir
 rom. v^o Gud; vredhe oc forsmälse ok ängxle
 skal gaa ouir huars man; siäl görande th; ilt är

405 Tridhia är at han är hindradhir j tungonne
 25 swa at han gitir ey redhelica thalat Swa tala
 syndoghe enkte th; gudhi takkelikit är, hulkit
 var herra käre sighiande jer. viij^o Engin vndir-
 boghin dödhelikom syndom tala th; got är, engin
 gör idrogga älla bätring för sina syndir Oc ty
 30 vtelykkias the af himerikis rike huadhan af scriuat
 är iij libro celesti vij Rätuisa är äuärdelica j

gudhi at engin syndogir man jngar j himerikis rike, hulkin ey hafde idhrogha for sina synde

Fiarda är ath han är ostadhugir oc skäluande j allom limom Swa är ok syndogir man som scriuat är tren. j° Siälin syndadhe oc ty är hon vordhin 5 ostadhugh Oc är scriuat af enom ostadhughom man at han sagdhe libro regum celesti lvj° Nar han var j frestilsom, än tho iak veth th; at iak gör gudh vredhan om iak gör th; som iak haur nw tenkt tha scal iak fulkompna min vilia i tesso 10 sin Ty at iak gitir mik ey atirhaldit, ok swa syndar han vitande mot gudhi, ok for ty at han syndar vitande kombir han j diäfwlsins hendir ok ty staar han vadhelica. vtan han forlate sina ostadhelikhet 15

Framledhis är märkiandhe at the fyre som vanföra mannin baro j sänghinne til ihesum christum tekna fyra dygdhe hulka syndoghan man bära til gud

Första är at ödhmiuklica kennas sik haua 20 syndat m; prophetanom som sagde ps. O herra gudh jak kennis mina vranglikhet ok min syndh är altidh mot mik, Jak syndadhe mot tik ensamptom ok iak giorde ilt for thinne asyn Oc sigir augustinus Vm thu kennis vidh thina syndh 25 406 tha forlatir gud hona

Annar bärarin är hop til gud; miscund hulka han engom nekar them som ödmiuklica bedhas Huadhan af han sigir siälfuir j libro celesti Jak är swa miskunsambir at allom them ödhmiuklica 30 bedhas miscundh forlatir iak them thera synde

Oc ty sigir scriptin honum sap. xj° O herra
gudh thu miscundar allom thy at thu format al
thing, vmbärande mannanna synde for idrogha
plikt ok bättring swa som thu viste them ey Thu
5 älska alla ty at the äru thine ok enkte thera
hatar thu

Tridhi bärarin är stunta lifsins ouisselikheth
Huadhan aff iob sigir x. & xiiij° Mine dagha
framforo rasklicare än lärofs tradhir sundhir
10 skäras af then som väfuir Ok äru vpnötte vtan
alt hop O herra gudh mind; a mik ty at mit
liff är som vädhir Ok är scriuat eccl. ix° Ey
vet mannin sins lifs ända vtan swa som fiska
takas m; krok ok fughla m; snaru Swa gripas
15 jlscofulle syndoghe män j ondom thima nar han
them bradhlica ouir kombir

Fiardhe bärarin är helutis pino räddoghe ok
styghlikhet Af hulkom sanctus gregorius sigir J
heluite är osläckelikin eldir odödhelikin matkir
407 20 bithande siälena. otolik kyldh oc swa thiokt myrkir
at the mogha hannas värsta lokt, diäflana flängior
ok slagh rädhelikin styggir oc diäfla syn huadhan
af scriuat är iiij libro celesti lij. At en man ok
en quinna som vtan räddogha hafdo saman lif-
25 uadh j syndelicom losta komo for gud; dom til
hulka han sagdhe Syghin huat j giordhin än tha
iak vet al thing, qwinnan swaradhe Vi hördom
ok vistom kirkiona band oc aktadhom ey th; vtan
forsmadhom, domarin swaradhe ty at j vildin ey
30 folghia mildha herranom ihesu christo är värdokt
at j skulin kenna diäfwlsins ilsko ok ginstan
infaste diäfwlin ena sina klo j bäggias thera

hierta. oc saman trykte swa starklika at the
syntos swa som saman trängd j trangasta präs
Tha sagde domarin tolik thing forsculda the som
sik vitande fiärka fran gudhi for skapad thing
Annantidh sagde domarin badhom them Jak 5
gaff idhir säk at j sculden samansanka minna
krasa frukt Hwat hafuin j nw samansankat,
qwinnan swaradhe O domare vi letadhom buk-
sins krase ok vpbarom ey af them vtan skam ok
blygd Tha sagdhe domarin diäflenom atirgält 10
them th; rätuist är Oc ginstan infäste han andra
klona j bäggias thera quidh ok sargadhe swa sar-
lika. at al thera inälfwe syntos ginom stungen,
domarin sagdhe Tolik thing forsculda the som
gud; lagh bryta ok trösta a ethir for läke- 15
dom Än sagde domarin huar är mit liggiande
fä hulkit iak antuardadhe idhir til aßing The
swaradho badhin vi lagdom th; vndir wara föthir,
ty at vi astundadhom värld;likit fää ok ey auärde- 408
likit, domarin sagdhe diäflenom, gif th; thu scalt 20
Oc ginstan infäste han tridhio klona j bäggias
thera hierta, ok quidh ok fötir ok samandrogh
swa starklika at the all saman syntos vara som
en klimpir, ok sagde huart skal iak ga m; them,
domarin sagde Tik bör ey vpfara älla glädhias j 25
himerike ok ginstan borthwarff mannin ok qwinnan
gratande af domarins asyn

Framledhis är märkiandhe at ihesus christus
helande thenna vanföra mannin giordhe fäm thing,

Första var at han skodadhe thera tro som 30
han frambaro fulcompnande th; prophetin sigir

ier. v° O herra gudh thin öghon skodha trona
 Throna skodadhe ihesus christus j maria magda-
 lena nar han sagdhe henne luc. viij° Thin tro
 giorde tik hela gak j fridhi, swa är ok scriuat
 5 at han sagdhe flerom hulka han heladhe, ty sigir
 scriptin eccl. ij J som rädhins gudh tron hon-
 um oc idhor lön skulo ey vanskas Twärt amot
 sigx othronom eccl. ij° Ve them som sundirlöste
 äru j hiertano til vantro ok synda. hulke ey tro
 10 gudhi Ty sculo the ey värnas af honum th;
 rönte the siälen som scriuat är af iij libro celesti
 iij° At var herra sagde j sinom dom O siäl thu
 hafde skäl. at skodha ok skilia mallan ont ok got,
 hwi nidhirkastadhe thu thit hedhirlica presta äm-
 15 bitis nampn vndir thina fötir, Han swaradhe Jak
 hafde skäl vtan iak fölgdhe haldhir minom eghnom
 409 vilia än them, ok ey trodhe jak at swa stor myk-
 likhet som thu äst holdis vndir swa litlo liknilse
 som th; öfläthit syntis oc al the godho ting som
 20 iak hörde ok saa af helgha manna ordhom ok
 eptirdömom varo mik hatlik ok thung Ty at iak
 vildhe haldir fölgia minom vilia ok sidhom än
 helgha manna gerningom, domarin sagdhe huat
 ey last thu at mäniskian sculde göra räkinskapp
 25 iämuäl af minsta syndom Tha sagde siälin jak
 las ok viste th; väl j mino samuithe vtan iak
 vāthe, thina miskund vara swa mykla. at thu vilde
 ey ändelica mik pina, ty vilde iak hafua bātrat mik
 j ytirsta aldrinom Än värkin ok dödhin komo mik
 30 swa bradhelica. at tha iak vilde scripta mik tapp-
 adhe iak aminnit ok min tunga var swa som
 bundin, Ther eptir dömdhis siälen diäflenom ok

the badhin saman bunden nidhirforo til heluitis
swa som thordyns blästir

Annat var at han kalladhe vanföra mannin
son, J hulko os giffs vndirstanda at vi skulom'
vara varkunsame til nödhstadda, swa var sanctus 5
paulus ij cor. xj° Huar siwknar oc iak siwknar
ey, älla hwem hände nakor skadhe til siäl älla
licama ok jak brindir ey aff sorgh for hans dröf-
uilse Swa giorde ey the omiskunsame som ihesus
christus sigir Mat. xxv Gan fran mik forbann- 10
adhe j äwürdelikin eldh hulkin diäflenom är reddir
ok hans anglom Ty at iak hungradhe ok ey gafwin j
mik äta. Sanctus paulus sigir gal. j° gud fadir gaff 410
sin signadh son ihesum christum hofwdh ouir alla
kirkiona j hulke hans licame är, Ty bör huariom 15
varkunna ok hielpa androm swa som huar limin
hielpir androm j licamanom huadhan af sanctus
paulus sigir vm en limbir thol nakoth ont alle
limine varkunna honum Vm en limin glädj glädhias
alle limine m3 honum J ärin ihesu christi licama 20
och limi aff lim

Tridhia var at ihesus christus badh han trösta.
Ty at fulcompnen tröst til gud hielpir mykit til
at fa astundat ting som pröuas m3 susanna af
hulke scriuat är dan. xiiij° At henna hierta hafde 25
tröst thil gud ok ty frälste han hona af dödh
ok obrygdilsom Ok ty manar scriptin huan vara
sigghiande prouerb. iij° Haff tröst til gud af allo
thino hierta Tröst ey a thina snille thänk a han
j allom thina gerninga väghom ok han scal styra 30
thina ganga hulkit mange ey göra vtan trösta a
värld3 vald ok rikedom a hulkom var herra sigir

- jer. xlvij° Ty at thu hafde tröst a thinom mwr
 värnom ok a thino liggiandhe få ok godþe Ty scalt
 thu gripas af diäflenom Oc är scriuat prouerb. xj°
 hulkin som tröstir a sina rikedoma han scal falla
 5 j synde ok pino Oc sighir var herra ihesus chri-
 411 stus ezech. xvj° The mäniskio som sköran losta
 älska hafuande tröst j licamlike faghrind lifua
 skörlica. oc äpte alle henne ilþsco hände henne
 ve. ve. ve j döðhenom ok ve j heluite Oc thine
 10 älskare diäflane sculo atirlata tik nakna oc fulla
 mþ vanärlikhet oc stenska tik mþ stenom for harda
 girina ok dräpa tik mþ swärdom for högfärdena.
 ok vpbrenna thin hws thþ är thina siäl oc licama
 mþ eldh for skörlifnadhin
 15 Fiärda var at ihesus christus läkte först siälena
 sighiande tik forlatas thina synde ther til tekn at
 then som astundar licamans helso scal först läkia
 siälena siukdom mþ scriptamalom ok bättring til
 hulkit scriptin sigir eccl. iiij° Blygx ey at sighia
 20 sant for thina siäl helso ok stridh mot frestilsom
 for thina siäl ok stridh for rätuisonne alt til
 döðhin idnandhe godha gerninga Ok stridh mot
 diäflenom oc var herra skal vmstridha thina owini
 for tik,
 25 Fänta är at han badh vanföra mannin vp-
 sta ok borttaka sina sänggh J hulko os gifs vndir-
 standa at vi sculom bort föra fran os alla synde
 ok alla synda tilfälle j hulkom vi hafwom lostað
 ok huilas swa som j sänggh For hulkit scriuat är
 30 iiij libro celesti xvj° Hulkin mþ them hugh kombir
 til aflat at han vil ther eptir bättra sina synde ok
 fly them ok atirgifua alt orätlica aflat godþ oc

fult göra allom them som han haur skadha giort
 ey afla en skärf m; fule giri ok apling ok ey lifua
 en dagh vtan eptir gud; vilia j genuärdo oc sällik-
 het ok fly världinna hedhir ok venskap han scal
 fa synda forlatilse hulkit os gifui miscunsambir s
 gud hulkom loff hedhir ok äro vari for vtan ända
 Amen

Dominica xx

EN konungir gjorde brullöpe sinom son ok sände 412
 sina thiänara ath kalla them budhne varo til 10
 brullöpit Oc the vildo ey koma. han sändhe
 andra thiänara sighiande Sighin budha folkeno
 at iak til redde min kosth mine thiura ok min
 höns äru dräpin ok alt är redho komin til brul-
 löpit The glömdo at koma ok bortgingo huar til 15
 sit ärande ok apling Ok somlike grepo hans
 thiänara. ok hannadhe them smälica drapo them
 konungen hördhe th; ok vredgadhiss ok sände
 sith härskap oc fortappadhe the draparana oc vp-
 brände thera stadh ok sagde tha sinom thiänarom, 20
 brullöpis kosthin är redho. Än the som budhne
 varo varo ey vädoghe at smaka han, vtgangin
 ty alla väghna j väghana, vtgangin j hedhinscapin
 ok kallin godha lifuandhe äptir naturlicom laghom
 Swa ok onda ey aktande naturlik lagh ok lärin 25
 them rätta tro Thiänarane giordo som them var
 budhit ok insankadho j brullöpis husit som kirkiona
 teknar j iordrike swa manga at th; vart fulth
 Tha jungik konungen at se them ther ato och sa
 ther en man ey kläddan m; brullöpis klädhom ok 30

sagdhe o vin huro ingik thu ey hafuande brullöps
klädhe han tigdhe, konungin sagde sinom thiänar-
om, bindhin honum händir ok föthir ok vtkastin
han j ävärdelica fordömlsa myrkir Ther scal
5 vardha gratir ok thanna gnidlan ty at mange
äru kalladhe til trona ok faa vtualde Ty at faa
blifua stadhelica j godho til lifsins anda

[Exposicio]

Thenne konungen teknar gud fadhir himerikis
10 konung han giorde brullöpe sinom son christo
ihesu nar han lät han thaka kötlīkan likama ok
fasta sik the helgho kirkio Thil hulka sonin sigir
osee ij° Jak scal festha thik mik j rätte cristne
tro Första budhafolkit varo iudhane til hulka
413 15 prophetane sändos at kalla them hulke ty forforo
at the aktadho ey gud; lagh Ther näst kalladhos
hedhningane, til hulka apostlane ok andre kenne-
fadhir sändos Huadhan af ihesus christus sigir
Mat. xxiiij° Jak sände idhir ok iudha prophetanna
20 ok til idhir hedhningana sniälla män som varo
apostoli ok laghuise män Som varo kennefadhir
vise j the helgho script Ok thy swa som nw
sigx j lästinne at konunghin sände sit härscap
Oc fordärfuadhe the mändraparana som hannadho
25 smälica hans tiänara oc drapo och sagdo mote
them Swa gör han än andelica them som forsma
hans ordh ok hanna illa hans thiänara. hulkit
teknat är judit ij° som sigx En konungir sände
sina sändebudha til manga kallande them til sinna
30 thiänist Hulke alle sagdo mot honum m; enom

hugh oc atirsändo them vtan hedhir oc gawo
Huadhan af konungin vredgadh is oc sände sit
härscap ok lät dräpa m; swärd alla them mot
honum stodho. Swa gör var herra them som mot
honum staa Huadhan af paulus sigir rom. iij^o The 3
som sta mot gudhi afla sik fordömilse Nu är
märkiande at for fyra thing vilia mange ey koma
til gud; sons brullöpe j himerike

Första är vantro hulkit j ty märkis at the
budhne varo vildo ey koma Ty at the trodho 10
ey huro söt himerikis glädhi är Ty sigir var
herra j libro celesti xxix^o vm the trodhe huro
lostelik ävärdelik himerikis glädhi är ok huro
ryghelica heluitis pinor äru girnadh is the enkte 414
vtan mik Än for ty at mange äro otrone käre 15
var herra ysa. lxxv Jak vtrakte sigir var herra
mina händir allan daghin til otrolikit folk, hulkit
ey gaar godha vägha vtan eptir sinom synda
hugxilsom Ty skulo the vara som rökir j minne
vredhe j brennande eld allan daghin th; är for 20
vtan ända.

Annor sakin var at the astundadh o ey ävärde-
lik godh ting ok ty sigx at the glömdo at koma
ey atwaktandhe at prophetin sigir them som astunda
himerike deut^o xxvii^o gud skal läta tik ympnit 25
hafua j allom godh[om thin]gom For hulka astundan
helghe män gafuo sik gladhlica j dödhin Af hulkom
ihesus christus sigir Mine thiura äru dräpne som
varo gambla laghanna hälghe fädhir starke j lagh-
anna gömo ok offirs sidhom fete, hulke som sagdho 30
dan. iij^o O herra gudh [vardhe] vart offir swa
som vädhra ok thiura ok swa som j manga feta

lamba offre, ok hönsen som tekna helgha män j
 nyo laghomen äru dräpne hulke läthe varo j hime-
 rikis astundan Swa som sanctus paulus sigir phil.
 iiij° War vmganga ok astundan är i himerikis
 5 rike Ok the hafdo ok twa vinga som är gud;
 kärlekir oc sins iämcristins Huadhan af sanctus
 augustinus sigir Then som älskar gudh ok sin
 iämcristin han haur fiädhraha siäl ok ma sighir-
 415 lica flygha til himerikis

10 Tridhi sakin är synda losthe hulkin j ty
 märkis ty at the bortgingo som mange bortgaa
 fran gudhi ok til värld; god; aßing oc högfärdh
 oc köt;sin losta. Af hulkom var herra sigir jer.
 ix The bortgingo eptir androm gudhom som är
 15 högfärdh god; giri ok oren köt;sin loste ok thiänto
 them Ty scal iak inledha ouir them ond ting som
 äru heluitis pinor af hulkom the skulo aldre for-
 magha vtga Oc tha sculo the ropa til min ok
 iak skal ey höra them christus sigir ok them luc.
 20 xiiij° Engin therä mannan[na som] kalladhe varo ok
 vildo ey koma [sku]lo smaka min brullöpis kost
 vtan ävärdelica heluitis pinor j libro celesti xlvij°

Fiärdhe sakin är grymmelikhet, hulkin j ty
 märkis at the drapo konungxsins thiänara. hulka
 25 han til therä sände for therä godho Ty for-
 sculladho the then domin som var gifuin prouerb.
 xvij° Ey scal ilt bortga af thäs man; hws som
 atirgiäldhir ondo thing for godh thing, hulkit nw
 pröfuar lästin j ty at konungin hördhe vranga
 30 män hafua dräpit hans thiänara. hulka han sände
 til therä hulke som godhe varo ffordärfuadhe
 them ok alt th; them til hördhe Swa plaghar ok

gudh them äuärdelica som sik hårda mot honum
 j ondho. Huadhan af sanctus gregorius sigir Th; 416
 tilhöre hardha domarans rätuiso at the miste aldre
 pino j heluite hulka vili aldre vilde mädhan han
 formatte mista syndhe, oc then vrangir man aghir
 engin hämpdinna ända hafua som ey vildhe mädhan
 han formatte haua syndinna ända, ok huar vrangir
 man nidhir slos thes grymmelicare j pinom at han
 höghelicare vplyptir var j syndom hans vphöghilse
 forfar hans pina for vtan ända blifuir Then ledhis 10
 swa som vm söta ängia til heluitis myrkestowo
 som m; thässa liffs sälikhet ledhis til dödhin Ok
 är märkiande at then vart bundin ok j pinor
 kastadhir som ey hafde brullöps klädhe, brullöps
 klädhin tekna kärlekin vtan hulkin engin fa hime- 15
 rike Huadhan af scriuat är iiij° libro celesti xj°
 Aff vphofueno skipadhe gudh at himerike skulle
 vplätas syndoghom for ödhmiukt ok kärlekx ger-
 ninga Oc sighir var herra ij libro celesti v° Engin
 scal fa mit rike vtan then kärlek hauir til min 20
 hulkin alqualdogir gudh gifue os hafua. Amen

[Dominica xxi]

KOnungen af them stadh som hetir capharnaum
 hulkins son siukir var badh ihesum koma j sit
 hws ok hela sin son ty at han var när dödhenom 25
 Jhesus sagde honum j tron ey vtan j seen iär-
 tekne oc vndirlik thing konungen sagde, o herra
 far ok kom för än min son dör Thenne konungen
 trodhe ey stadhelica m; ty ath han trodhe ey
 ihesum formagha ath hela then siuka vtan licam- 30

lico nāruaro Sidhan sagdhe ihesus konungenom
 gak thin son lifuір, han trodhe ihesu ordhom oc
 gik thil sit hws huar som hans thiānara komo
 mote honum sighiandhe Thin son liuір han sporde
 417 5 j huat thima han fik bātra The sagdo j gar vm
 siunda thiman forlāt kallo sotten han, fadhrin for-
 stodh at th; var j sama thimanom som ihesus
 sagdhe honum thin son lifuір ok han trodhe ihesu
 ordom ok alt hans folk

10

[Exposicio]

I Tesse helgo lāst tees os at konungxins son af
 capharnaum var dōd;siukir Hulkit ey var vndir
 ty at j rika manna gardhom ār ouirflōdhis kostir
 Oc som scriuat ār eccl. xxxvij° Aff myklom kost
 15 ālla mat vardir siukdombir ok mange blifuo dōdhe
 for krāselika ato Ok som sanctus ieronimus sigir
 Sotte fōlghia konungxlicom kostom, capharnaum
 tydhir hugnad; by Oc var herra sigir luc. vj°
 Ve idhir rikom mannom som hār hafwin idhan
 20 hugnadh Ok sigir sanctus augustinus Enkte ār
 osālare ān syndogha manna sālikhet, ty at thera
 ondho hugnadha sculo them vmuāndas j saar ok
 siukdoma Ok sigir sanctus gregorius Huro manga
 hugnadha vi hār letom swa manga thorftelica lāke-
 25 doma fortakom vi varom siukdomom

Framledhis sigx at kallosotten forlāt thenna
 siuka j siundha thimanom Ty ther til at vi magh-
 om varda qwitte af siālinna siukdom j siwndo
 stundinne bōr os vāl nytia siāx thima j varom
 30 lifs thima

Först är san vmuända til gud ok vpstandilse aff syndom Aff hulke sanctus paulus sigir rom. xiii. Nu mädhan siälin ok licamen äru saman är thime at vi sculom vpsta af syndha ok lätis sympn, bortkastom ty myrkenna gerninga som 5 äru syndena ok införoms liusins vakn som är 418 kärlekir renlekir ödhmiukt oc andra dygdhe ok gangom höuisklica som j dagx liuse Ty at them j synda myrke ganga kombir domadaghir rädhe- likin, af hulkom prophetin sigir sap. j° Then 10 daghin är gud; vredhis daghir dröfuilsa daghir ok ängsla Fatikdoms ok ysaldhina daghir

Annat är gudheligx äruodis thime Af hulkom lästin sigir Mat. xx At en husbonde som teknar alqualdoghan gudh vtgik vm primis ok 15 tärð; ok säxt ok nons thima ok aptonsangx tima, at leghia äruodhis män j sin vingardh som tekna kirkiona j hulke os bör ärfuodha til gud; hedhir oc vart siäla gagn j allom varom lifs thimom hulke som teknas j tessom fäm thimom här nämpnas Ty 20 at som sanctus paulus sigir j cor. iij° Huar en scal taka sin eghin lön eptir sino äruodhe Ok ty then som enkte got gör kastas j pinor j heluite Som christus sigir Mat. xxv° Vtkastin onytlikin träl j heluitis myrkir ther scal varda gratir aff 25 mästa brändagha ok pino ok tanna gnid;lan af otolike köldh

Tridhi är thulomod; thime j dröuilsom at vi them gladhelica tholom m; sancto paulo oc hans kompanom Af hulkom han sigir i cor. iiij° Alt 30 til tässa stundh hungrom vi ok törstom ok ärom nakne oc slams m; pwstom Oc är scriuat Act.

419 v° At apostoli gingo glädhiandis fran them som
them hafdho flängt oc illa hannat at the varo
värdoghe at thola smälikhet for ihesu nampn

Fiärdhe är gudhelica böna stund j hulke scriu-
5 at är act. iij° Petrus oc iohannes apostoli vp-
foro j gud; mönstir til böna thima hulka m; gudhe-
like akt ägha framföras Til hulkit sanctus au-
gustinus sigir Nar j bidhin til gudh tha hafuin
th; sama j hiertano som framföris j munnenom
10 Än var herra käre ouir manga sighiande Mat. xx°
Thetta folkit hedhrar mik m; läppomen Än thera
hierta är lankt fran mik Ok sigx them thy osee
x° Thera hierta är sundirslithit til synda hugx-
ilse nw sculo the forfara

15 Fänte är gudhelikx offirs thime Af hulkom
scriuat är luc. j° Zacharias prestir ingik j gud;
mönstir at offra rökilse ok alt folkit var a bönom
vtan til rökilsins offirs thima. Swa manar ok
scriptin hwan wära. at offra gudhi offir eccl. xiiij°
20 O son vm thu hauir nakot gör väl vidh tik ok
offra gudhi värdokt offir ok amind; at dödhin
senka ey at koma tik

Siätte är gudhelikx kennedom's thime Aff
hulkom scriuat är act. ij° Then helghe ande sändis
420 25 apostolis vm tärð; thime ok the predicadho for
mangom ok mange toko thera kennedom Ty är
gudhelikin kennedombir gerna badhe talande ok
hörandhe Ty at som scriuat är dan. xij° The
som äru lärðhe skulo skina swa som himilsins
30 sken Än the som manga lära til rätuiso skulo
vara swa som stjärno j ävärðelica ävärðelikhet

Nu vm vi väl nytiom tesse siäx thima til gud;
 tiänist som nw är sakt aff, swa som siäx arsins
 äruodhis dagha Tha vardom vi qwitte af allom
 siälina siukdom j siwnda thimanom hulkin ävärde-
 lica huilo thime oc daghir är j himerike Huadhan 5
 af scriuat är job v° J siäx dröfuilsom som äru
 the siäx äruodhis thimane som nu är sakt af skal
 gudh frälsa thik, Ok j siwnda som är hwilo thimen
 j himerike scal ey ont hända thik Ty at var
 herra sigir ysa. xxxiiij° Mit folk scal sithia j frid; 10
 fagrindh ok j sighrlikhet; husom ok j rike hwilo
 Til hulka miscunsambir gudh värdoghis os at kalla

Dominica xxij

EN konungir var hulkin räkinscap vilde halda
 m; sinom thiänarom ok tha han tilburdhe at halda 15
 räkinscapin kom en fram for han hulkin honum
 var skyldogir tio thusanda pund Ok ty at han
 hafde enkte at bitala ther m;, tha fiol then thiän-
 aren a knä for sin herra ok sagdhe O herra vm
 bär m; mik tholumodhelica nakra stundh ok iak 20
 scal väl bethala thik, herran miskunnadhe honum
 och gaff han quittan ok vpgaff honum allan skattin 421
 Ther eptir fan then tiänarin en af hans thiänar-
 om hulkin honum var skyldogir hundradha pän-
 inga. Ok haldande han sagdhe, giält mik th; 25
 thu äst mik skyldogir Then sami fiol a knä for
 han sighiande, haff thulomodh m; mik Ok iak scal
 väl betala, han vilde ey vtan kastadhe han j myrke-
 hws hans samthiänara seandhe th; dröfdhos [ok]

kungiordhe th; sinom herra, herran kalladhe han
 ok sagde honum O vrangir thräl oc jl̥scofuldir
 iak vppgaff thik th; thu vast mik skyldoghír ty
 at thu badh mik, huat ey tilburde tik at mis-
 5 cunda minom thiänara. swa som iak miskunnadhe
 tik ok tha vredgadhís herran mote honum ok ant-
 uardadhe han stupogrefuenom pinaskolande han
 thil thäs han bitaladhe alt th; han skyldogir var
 herranom Swa scal idhar fadhir j himerike göra
 10 idhir vtan huar idhar forlate af sino hierta th;
 som hans iämcristin gör mot honum

Exposicio

I These helgo läst thees os särlika fyra thing

Först at os bör göra räkinscap af allo ty
 15 som gudh hafuir os antuardhat Aff ty leta ouir
 meer j nionda sunnodaghenom

Annantidh gud; höghelica mildhet j ty at
 han giordhe sinom thiänara mera miskund än han
 beddhis, vpgifuande honum allan skattin, nar han
 20 at enast beddis stundh til at bitala. Oc gaff han
 röfuaranom a korseno meer än han beddis, hulkin
 at enasth sagdhe O herra mind; a mik luc. xxij°
 Oc ihesus christus sagdhe honum j dagh skalt
 thu vara m; mik j paradiis Swa finnom wi at
 25 gudh giuір altidh them som ödhmiuklica bedhas
 Ty manar scriptin alla sighiande in prologo li-
 brorum celestium Alla mäniskio til redhin sina
 422 hugha ok vträkkín sina vilia skööt at gud; mis-
 cunda skäppa. godh ofuir manna forskuldan vp-

fylt ouir alt th; som nakor kan hopa samanstöt
 ouir al astundilse ouirflytande ouir alt th; som
 kan hughsas skuli them ingiutas Ty biudhir ihesus
 christus sighiandhe iiij° libro celesti xlvij° Sighin j
 allom idhrom frestilsom ok genuärdho, vardhe gud; 5
 vili, ty at iak värna them j minne miskundh Jak
 haldhir them m; mino thulomodhe Jak söke them
 m; minom hugnadh Jak liuse them m; minne snille
 Jak gifuir them hundradha fäld lön af minom kärlek

Tridhiatidh theer lästin omilda thrälsins pino 10
 ok skadha. hulkin han antuardadhe pinarom at
 han skulde bitala alt th; han var skyldogir for
 ty at han vilde ey göra miskundh m; sinom sam-
 thiänara älla hafua thol vm fa päninga Til hulkit
 crisostomus sigir Se herrans kärlek se thrälsins 15
 grymmelighet, hulkin ty var antuardadhir pinarom
 vtan miskund Ty at han vilde ey göra miscundh
 m; sinom samthiänara. J hulkom th; fulcompnadh
 som sigx j act. ij° Dombir vtan miscund scal
 them vardha som ey gör miscundh Ty sigir cri- 20
 sostomus Nar han var skyldoghir thio thusanda
 pundh kalladhe ey herran han ilzskan thräl ok
 hötadhe honum ey Vtan then tidh han otäkke-
 lica var omiscunsambir kallas han ilskir thräl.
 Ok al skulden atir kräfs af honum, ok han ant- 25
 uardhas pinarom til thäs at han alt betalar th;
 är at han scal äüärdelica betala j pinom Ty at
 the j heluite äru betala altidh oc vardha aldre
 qwitte ty at j heluite är engin atirlösn Rädhis
 ty syndoghe hulke vanlica ärin skyldoghe tio 30
 thusanda pund Huadhan af remigius sigir The
 äru gudhi skyldoghe tio thusanda pundh hulke

som sculo göra honum räkinscap af otalikom
syndom Oc sigir sanctus augustinus Vm tio
thusanda pundh teknas alla synde giordhe mote
gud; laghom hulke som scriuas j hans tio bud-
5 ordhom

Fiärdha tidh teer lästin os at the som ey for-
lata af allo hierta then orät som them görs for-
sculda then sama dom som thessom omilda thräl-
enom ouirgik Ty manar var herra os sighiande
10 Mat. xj° Nar j stan at bidhia til gudh tha for-
latin vm nokor haur giort amot idhir at idhar
himerikis fadhír skuli forlata idhir idhra synde
Än vm i ey forlatin th; mot idhir görs scal ey
idhar fadhír j himerike forlata idhir idhra syndhe
15 Hulkit här prófuas m; thessom omilda thrälenom
Ty biudhír var herra luc. vj° Forlatin idhir
giordhan orät ok idhor synd scal idhir forlatas
424 Oc sigir sanctus gregorius Forlatom th; nakor
os är skyldogir ok os skal forlatas th; vi ärum
20 gudhi skyldoghe Amen

[Dominica xxiiij]

Judhane sagho at the gato ey forwnnit alla
swikit ihesum opinbarlika ty lagdho the radh
saman at swika han lönlica, ok gripa han j nokro
25 ordhe for hulkit the matte döma han til dödh
Ok ty sando the til hans m; blidhom ordom sina
kenneswena ok herodis konungx riddara sighiande
O mästare vi vitom at thu äst sandir ok thu
kenne gud; vāgh j sannindh, thu haur ey thil-
30 syn til nakra mäniskia swa at thu for henne

skuld löne sannindh Sigh os vm os tilbör at
 gifua keysarenom skat allar ey The taladho blidhe-
 lika at the skulde ey troos vara swikara som the
 varo Ty at hafde han nakot keysarenom nekat
 skat tha hafde riddarane gripit han swa som keys- 5
 arans forradhara hafde han ok sakt at iudhane
 skuldho skatta tha hafdo the skyldat han for th;
 at han dömde them til skat Än ihesus vitande
 thera thanka ok swikelica ilsko sagde o gyltä
 skrymtara hwi frestin j mik theen mik skat pän- 10
 ingen The fingo honum en päningh som keysarens
 biläte var ascriuat han spordhe thöm huars är
 thetta bilätit ok th; som här är ouirscriuat The
 sagdho keysarans Jhesus sagdhe them, gifuin thy
 keysaranom th; honum bör som är skattir ok pän- 15
 inga Oc gudhi th; honum bör som är thiondhe
 ok offir

Nu är här märkiande ath ihesus bödh at-
 wakta huars biläte alla liknilse scriuat var a
 päninghenom Ok bödh han gifua keysaranom 20
 hulkins biläte han hafdhe Nu är mäniskian skap-
 adh eptir gudhi siälfwom Som the helgha thre-
 faldelikhet sigir til sik siälfwa gen. j° Skapom
 mannin til wart biläte ok liknilse ok ty mädhan 425
 gudh inthrykte sit biläte j mäniskiona siäl. vt- 25
 kräuir han th; af henne j sinom dom swa som
 keysaren sins belätes päningh aff sik skat skyld-
 oghom Glosa dicit Swa som keysarin vträfuir
 then päning j hulkom hans biläte är scriuat Swa
 vträuir gudh siälena märkta m; sins änlitis liuse 30
 Ty ve them som af sinne siäl skrapa gud; lik-
 nilse Ok lika sik diäflom ok oskälicom diurom

m; syndom Ty at högfärdoghe äru like leonum,
 Awnd; fulde drakom vredhisfulle ok delutte gö-
 iande ok rifuande hundom, lathi fughlom, giroghe
 riifuande vlfuom Skörlifnad; män ok drinkara
 5 hästom ok swinom ok for thy är swa vanskapadh
 siäl lik ty diureno som sanctus iohannes af sigir
 apo. xiiij°. Jak saa eth dyur vp fara af hafuino
 hafuande siw howdh hulkin syu dödhelica syndir
 teknar, ok thio horn m; hulkom gud; budordha
 10 ouirfarilse teknas ok gudh rethis til vredhe ok
 stangas swa som m; hornom Ty som scriuat är
 apo. xiiij°. Then som takir tholikk dyurs liknilse
 älla tekn j sina hand älla sit änlite han scal
 drikka af gud; vredhis vine ok thera pino rökir
 15 som gud; vredhe forsculda skal äuärdelica vp-
 fara. ok ty sigir prophetin ps. O herra gudh
 thu scalt nidhirsla thera biläte til enkte j thinom
 426 stadh j himerike Ty at som sanctus augustinus
 sigir The nidhir slogho thit biläte j sinom stadh
 20 som är thera siäl til enkte Ty läre os sanctus
 bernardus sighiande O siäl swa som thin skapare
 är kärlekir godhir rätuis mildir sötir tholughir
 miskunsambir m; flerom dygdhom Swa äst thu
 skapat at thu sculde haua kärlek ok vara reen
 25 faghir hälgh mildh sööt &c. Hulka dygdhe huro
 myklo flere thu hafuir j thik swa myklo nämbir
 kombir thu varom herra ok swa myklo mere bär
 thu hans liknilse hulka ald;ualdaghir gudh gifui
 os vördhelika bära Amen

[Dominica xxiii]

EN höfdinge gik thil ihesum ok sagdhe o herra min dottir är nw dödh ty kom ok lägh thina hand ouir hona ok hon scal lifuandhe varda Jhesus vpstodh ok fölgdhe honum ok hans kenneswena 5 Ok en qwinna som hafde blodsot tolff aar, gik bak til ok hannadhe hans klädhis faaldh sighiande m; sik vm iak hannar hans klädhis faald vardhir iak heel Jhesus vmuände sik ok sagdhe O dottir tröst a gudh thin tro giorde thik hela. Oc ginstan 10 vart qwinnan heel ok qwit af sinne soth Ok ihesus inkomande j höfdingans hws sa han ther mykin mogha oc badh them alla vthgaa Ok tha the varo alle vtganghne ingik ihesus ok hiolt a sma mönne handh ok hon vpstodh ginstan lifuandhe 15 ok aff thy vtgik frägdh ouir alth landhith

Exposicio

Thässe sama mön som dödh la inne j huseno teknar 427 the mäniskio som dödhelica syndh hauir giort hulka siäl dödh är for gudhi hulkin som sigir ezech. xviii° 20 The siäl som syndar dödhelica skal dö til heluitis dödh & iac. j°. Nar synden är fulcompnadh födhir hon dödhin som är siälinna dödhir Fadherin ärnadhe sinne dödh dottir liff Swa scal rätuis forman for them bidhia. som dödhie äru j syndom at gud vörd- 25 oghis them vpresa aff siälinna dödh thil nadha. ok äro lif Ty at som scriuat är iac. v°. Rätuis man; idhkelik lön dughir mykit Oc är scriuat numeri

xvij^o Then formannin aaron standande mällan
 lifuandhe ok döðha badh for folkeno ok gud;
 plagha atiruände Hulka han hafde kastadh ouir
 them for theρας yndir These qvinnan som blodh-
 5 sot hafde teknar the mäniskio som smittat är aff
 fulom syndom hulke var herra sighir eze. xvj^o
 Jak saa tik nidhirtrodhas af diäflomen j blodhe
 som äru fula kötzsins syndir Ty bör swa synd-
 oghe mäniskio koma til ihesum och sighia honum
 10 th; scriuat är ps. O mina helso gudh frälsa mik
 aff minom fulo blod; syndom, Henne bör ok hanna
 ihesu christi klädhis fald stadhelica troande alt
 th; han predikadhe ok giordhe j sinom välsighn-
 428 adha licama m; hulkom hans guddombir kläddis
 15 At ihesus christus värdoghis hela henna siäl. som
 han heladhe tessa qvinnona licama, ok sighia henne
 thin tro giordhe thik hela Ty at som sanctus au-
 gustinus sigir; Rät cristin tro hela syndoghe, lyser
 blinda, läker siuka ok insätir trona siäla j äuärde-
 20 likit arff m; helghom änglom til hulkit miskun-
 sambir gudh värdoghis os inledha Amen

Dominica xxv

När ihesus hafde vplypt sin öghon ok seet mykit
 folk, som honum eptir fölgde sagde han til phi-
 25 lippum huar skulom vi köpa brödh at aldir thenne
 moghin matte äta Thetta sagde ihesus frestande
 philippum, ty at han viste väl huat han vilde göra
 philippus swaradhe tw hundradha pännga brödh
 vare them ey ympnit at huar thera matte ther
 30 nakot lithit af taka Tha sagde andreas apostolus

här är en piltir hulkin som hauir fäm biogbrödh
 ok twa fiska. Än huat är thetta swa myklom
 mogha Jhesus sagdhe lätin folkit sithia thil mat
 Jhesus tok brödhin ok görande gudhi fadhir takke
 gaff folkeno oc samuledh af fiskomen swa mykit
 som the vildo Nar the waro måtte sagde ihesus
 apostolis Thakin saman sma brödhit som atir är
 at th; forfari ey The samanhänto tolff brödh-
 skala ok fylto them m; ty smabrutno brödheno
 som ouirlopp them som ato aff fäm biugbrödhom
 ok twem fiskom Tha the männene hafdho seet
 th; iärteknit, sagdho the at ihesus var sannelika
 then maktoghe prophetin som gudh sagdhe moysi
 at koma skulde j världena

[Exposicio]

15

I Thesse helgo lästh vndirstandom vi thry thing
 af christo 429

Först hans myklo mildhet j ty at han vp-
 lyppte sin miskundelico öghon ouir almoghan som
 bedha sigir At ihesus sigx hafua vplypt sin öghon
 ok hafua seet mykla moghan komande til sik är
 gudhelikx mildhet; kungörilse m; hulken han van
 är mote löpa allom komandom til sin ok astund-
 andom hans nadh ok miscund Som scriuat är
 Gud; nadh ok miscundh är til hans helgha män
 ok hans nadha thil syn til hans vtvalda män Oc
 är scriuat eccl. xvij^o Mykin är gud; miskund
 ok hans nadhogha mildhet til thera som vända
 sik thil hans

Annantídh j læstinne vndirstandom vi vars
 söta herra ihesu christi höghtidhelica ok höghe-
 lica gudhdoms vald j ty at han swa ökte fäm
 biugbrödh ok twa fiska at fäm thusand män vtan
 5 quinnor ok barn wordho väl mät af them ok an
 fyltos tolfv brödhskala m; ty som ouirlop tha alle
 varo väl mätte

Nu är märkiande at thässe fäm brödh tekna
 annor fäm brödh hulken os bör äta andelica

10 Förstha är rätuisonne brödh hulkit pina skal
 syndogha hulke for ty at the syndadho badhe j
 siäl ok licama ok godþe Bör them bättra sik m;
 bönom aff siälinne, m; fasto aff licamenom m; al-
 moso aff godþeno ok swa fulkompna th; som scriuat
 15 är sap. xj° Vm the thing nakor syndadhe skal
 han pinas til synda afskrapilse Ty sigir var herra
 430 syndoghom ezech. xij° Thu scalt äta thit brödh
 j dröuilsom ok drikka thit vatn j sokkan ok grat,
 ok ther m; fult göra for kräselica ato ok lango
 20 bordsäto ok ofdrykkio Oc swa äruodha til sinna
 synda bättring ok eptir gud; budhi gen. iij° Skalt
 thu swa äta thit brödh j thins änlitis swet

Annat brödhit är almosa ok godha gerninga
 til synda forlatilse ok dygdha afling til hulka var
 25 herra manar os. sighiande ysa. lviiij° Bryt ok gif
 hungroghom thit brödh ok inledh vidhirtorftogha
 ok vaghrande och väghfarande j thit hws ok clädh
 nakin man nar thu see han Oc är scriuat eccl.
 iij° Vatnit vtsläkkir brennandhe eldh ok almosan
 30 star mot syndom ok gud henna skodhare scal
 atirgiäldha nadh them som hona giordhe och
 minnas a han ther eptir ok han skal finna äuärde-

likx liiffs fasto j sins döð; falle oc är scriuat
 prouerb. xxij° Then som raskir är til miskund
 skal välsignas j folkeno Ty at han gaff fatikom
 af sino brödhe, ok ty the som rensa sik af syndom
 ok klädha sik m; dygdhom äru nakraledh mädh 5
 gud; miskundh redde thil at taka hona

Tridhia bröðhit som är vars söta herra ihesu
 christi välsignadhe licame Af hulko brödhe han
 sialfuir sigir Joh. vj° Jak är lifwandhe brödh 431
 hulkin nidhirfoor af himerike hulkin värdelica atir 10
 aff tessu brödheno han scal äuärdelica lifua, ok
 th; bröðhit som iak giuir är mit köt for världena
 lif Th; välsignadha bröðhit som scriuat är aff
 sap. xvj° Hafuir j sik allan gudhelican losta ok
 allan sötelikhet; smak, Ty bör cristelike sial thenkia 15
 huro thetta välsignadha bröðhit som sannelica är
 vars herra ihesu christi välsignadhe licame var
 thryskin tha han var grymmelica flängdir swa at
 kötit sundirrefs ok bortdrogx m; flängiomen swa
 at rifuiabenen syntos bar j libro celesti x. Ok 20
 huro han var malin tha han var draghin, slaghin,
 skotin häddhir sputtadhir sarghadhir näktadhir, m;
 thorn kronadhir vndir omilda manna fötir throdhin
 Som prophetin sigir ysa. liij° Han var sarghadhir
 for vara syndhe och nidhirtrodhin for vara ond;sko, 25
 han var ok bakadhir oc stektir a korseno nar värkin
 af allom sarghadho limomen ok sinomen ingik til
 hiertat Hulkit färskast ok hedhirlikast var ok
 mödde th; m; sorghelicom värk ok pinom ok vt-
 gik atir aff hiertano j sarghadho limina, ok längde 30
 swa döð; sins värkiä m; mäste bäskelikhet Oc thy
 eptir pauli radhe j cor. xj° Pröue mäniskian sik

huat hon ághir gudhi atírgiálða for hans saro
 pino ok andra godgerningha ok huro renlica hon
 hafuír gömt sith liuírne nar hon vil nalkas hans
 alla renlicasta licama ok áti swa af thy bröðheno
 5 som sannelica ár gudþ licame Thy at then som
 482 thþ átir ouárdelika átir sik fordömsla dom mþ
 iudha forradhara

Nu nar wj' haffuom wara syndhir bátrat oc
 gudþ likama thagit Ther næst vidhírtorfuom vi
 10 fiárða bröðhit som ár thes helga anda styrkx
 gafua til at stadhelika blifua j godho Af hulko
 prophetin sigír ps. bröðhit stadfestir manþsins
 hierta at han gite stadhelica blifuit j godho. Oc
 thþ bröðhit ár godhir vili hwadan aff christus
 15 sigír ii libro celesti xxv swa som likamlikit bröðh
 styrkir oc gifuír likamenom styrk swa styr[kir]
 reen wili nar mannin vil enkte vtan thþ gudhi
 tilhöre ok áruodha enkte vtan til gudþ hedhir ok
 astunda at vtga aff världenne ok vara mþ gudhi
 20 Thenne vilin styrkir mannin ok öker gudþ álskogha
 ok gör världena honum ledha, styrke tholumodh
 oc hopp til at fa himerikis áro Swa at mannin
 vmfämpnar all tilkomandhe thing gladhelika

Fámta ár himerikis hugnadþ bröðh til hulkit
 25 var herra kallar oss sighiande prouerb. ix° Komin
 ok átin mith bröðh ok drikkín thþ vin som iak
 blandadhe idhir som ár otalikin och vndirlikín
 sötme mþ hulkom iak scal vpfylla mina wini swa
 at the sculo enkte astunda vtan mik, enkte vidhir-
 30 torfua vtan mik j hulkom alt got ár Oc sigír
 han sinom vin vj libro celesti xxvii° Kom hiit
 ok at bröðhit at thu áuárdelica heel vari ok sál

Som scriuat är luc. xiiij^o Säl är then som ätir
brödh j gud; rike

Framledhis vm the twa fiska som ihesus gaff
m; them fäm brödhomen vndirstad; syndenna for-
latilse ok nadhinna jngiutilse som han gifuir Af 5
thy första sigir han til them som sik vilia batra
Mat. ix^o O son tröst a gudh tik forlatas thina
synde Annar fiskin tekna gud; nadha gafuo af 433
hulke christus sagdhe sancte beate libro regum
xxxiiij^o Jak forekom tik m; mina nadha sötina. 10
at ey sculde diafwlin herras ouir thina sial. oc
allom them som vidhírfresta at göra nakot got
th; the formagha them scal iak gifwa mina nadh
oc scal iak äruodha m; them ok vara thera styrkir
ok göra them loghande af minom kärlek at the 15
vili a mera got ok meer Än här amot käre chri-
stus ouir somlica sighiande j libro celesti xlvij^o
Thera hierta är swa som kalth af allo godho at
th; kan aldre vpsta alla vptändas thil min kärlek
vtan swa som isin smältir vm han lägx vidh eldin 20
ok ey vpgaar lughi aff honum Swa än tho iak
giuir them mina nadh ok the höra mina manilsa
ordh ey vpsta the thäs haldir til lifsins vägh vtan
visna ok thörkas ok vanskas af allo godho Ok ty
sculo the smaka ävärdelica beskelikhet oc kenna 25
ävärdelikin eldh ok höra heluitis ropp ok stygh
ok see j sik heluitis myrkir ok pinor ok hafua
beskare onda lukt j heluite än galle ok brenne-
stens lughi Ok vara forbannadhe af himil ok iordh
oc allom skapadhom thingom Thy at the lofua 30
gudh oc lydha honum ok thesse forsmaddo han

Tridhiatidh j lästinne forstandom vi vars herra
 skällico forsyn j ty at han bödh göma atirleuona
 eptir them som mätte varo, hwar oss gifs vndir-
 standa. at han som swa granlika bödh göma brödh-
 5 smuluna göme myklo haldir sina thiänisto manna
 siäla ok licama Huadhan af prophetin sigir ps.
 Var herra gömer sina thiänisto manna siäla ok
 han gömer all thera ben Thy är han ey at enast
 484 gömare vtan iämuäl gifuare alla godha thinga
 10 huadhan af scriuat är iiij libro celesti xx^o Gud
 giuir makt thil godha gerninga, ok vilia. ok hel-
 brygdhelikhet, han vpfyller astundilsin j godho,
 han giuir rikedom oc äro, han dräpir ok lifuande
 gör, han vphöghir ok nidhirtrykkir ok all thing
 15 äru j hans vald; hand Thy är honum ensampn-
 om aldir hedhir görande Thy at nar han seer
 mannanna hierta, af köt;ins krankdom älla diä-
 wlsins frestilsom, vpresa sik mot andans vilia mot
 gudhi, ginstan inskiutir han syndanna idrogha mot
 20 them vpresilsom, ok gör them til enkte, ok latir
 mannin atirkoma thil gud ok sik siälwan Vm
 köt; lusta älla rikedom giris ethir ingar j hiertat
 ginstan insendher gudh sin kärlek ther amot At
 ey skuli ill thing fulkompnas ok skilia siälena
 25 fran gudhi ok än nokra högfärd; älla skörlifnad;
 orenlikhet smitta hughin ginstan nidhirkasta han
 tholik ting m; thronna ok hopsins stadhelikheth
 at ey skuli hughin haldas j syndom och siälen
 fordömilica smittas
 30 Framledhis är märkiande at thesse tolf bröd-
 korga som ihesus bödh göma tekna thio gud;
 budordh j gamblo laghomen exodi xx Som är

at tro ok dyrka een gudh ok ey dyrka afgudh
 Oc ey nämpna gud; nampn fafänglica, halda sunno-
 daghin helghan oc andra helgha dagha hedhra
 fadhir ok modhir ok formän Ey dräpa ey skör-
 lika lifua ey stiäla ey liugha alla fals vitne bära. 5
 Ey girnas annars god; ey girnas at lifwa skörlica.
 ok sidhan twgh gud; budordh j nyo laghomen
 Som är thu skalt älska thin herra gudh af allo
 thino hierta oc alle thinne siäl oc allom thinom
 hugh ok thin iämcristin som thik siäluan Mat. 10
 xxiij° Thil al tesse budordhin at göma manar
 scriptin hwar vara sighiandhe deut° vj° Göm thins 435
 gud; budordh och gör th; som got är j hans asyn
 Ok thu skalt jnga ok ägha bät;sta land som är
 himerike, huar alle ther varande lifua j hugnadh 15
 ok glädhi Thil hulkit miskunsambir gudh värd-
 oghis os ledha Amen

Märkiande är at löghe ok käte är männ-
 iskionne mangfallelica skadhelikin Först gör hon
 mäniskiona andelica blinda for thy at käte gör 20
 människiona engholedhis akta tilkomaskolande
 vadha Th; andra ont är at käte ok fafäng glädhi
 ledha människiona til mykit ont swa gör en for-
 radhare han lofwar faghirt ok tho beuisa han aat
 ändalykthinne forrådhilse Tridhia är at käte ok 25
 värklikin glädhi mistäkkis gud; vinom ok find;
 käte j them som ey hafua ihesu christi kärlekx
 tekn Fiärdha är förste väghir thil alla dödhelica
 synde Fämpta är at käte är en heet astundan til
 andhelikin dödh Siätte är at a thäs störra krämna- 30
 kätin är thäs mera skipa hon mäniskione til vredhe

ok bræðsko Siundha är at katir ok fafånglika
gladhir synis af darom viis safuir ok godhir an
af gudhi hald; han en dare ok af allom gud; vini
Attonda är at katir ok fafånglica gladhir haur
5 tekn at hans hierta är belaghit m; mangom onytte-
licom tankom ok at han är redhoben adhra bak-
danta Niondha är at hwar som giuir först til
käte han far næplica atiruando af lösläte seent
alla aldre Thionda är ath käte gör människiona
10 ostadhugha ok vmskiptelica thil vredhe nw til
gladhi Ällifthe är at käte gör vanskilse til alla
dygdhir ok vplätir människiona hierta thil diaf-
wlsins gab Tu autem domine miserere nostri

Deo gracias

Ändringar och tillägg i handskriften

utom dess egna nödvändiga rättelser, hvilka icke upptagas här.

Sida	rad	
10	14	<i>i kanten är ordet dōn tillagdt, hvilket ej kunnat inpassas i texten jemte storm ok thut</i>
13	16	<i>stigh är af yngre hand ändradt till styng</i>
14	29	<i>ypidh är ändradt från opidh</i>
18	18	<i>falsa är tillagdt</i>
22	30	<i>de sju orden vtan — thöm äro tillagda af annan hand</i>
25	16	<i>före ämbete står i sjelfva raden ärfuodhe men är understruket för att utgå</i>
31	10	<i>före swa står i raden tha understruket</i>
33	15	<i>vp är tillsatt i vphöghelikin</i>
37	24	<i>opstandilse rättadt från stundhilse</i>
41	22	<i>i kropps är s utskrapadt</i>
—	25	<i>swa tillagdt</i>
42	31	<i>oc kennedom tillagdt</i>
43	1	<i>tho ändradt till tha</i>
—	4	<i>them tillagdt</i>
48	1	<i>ok aldre släppa them tillagdt</i>
—	—	<i>nu tillagdt</i>
50	17	<i>lydha är ändradt från bidhia</i>
52	11	<i>manna är ändradt till människio</i>
53	9	<i>mina är tillagdt</i>
—	21	<i>ther m} är tillagdt (se utg:s rättelser)</i>
56	28	<i>for gudheliken kennedom är tillagdt</i>
57	23	<i>siäx tillagdt</i>
59	15	<i>ledher ändradt från leddhe</i>
65	3	<i>ok tillagdt</i>
—	25	<i>starkelikast ändradt från starkast</i>
66	14	<i>som tillagdt</i>
—	24	<i>miklikhet ändradt från mioklikhet?</i>
68	22	<i>hierta är illa ändradt till hiertans</i>
71	27	<i>sagdhis ändradt från sighis och hafua från hafuas</i>
72	1	<i>eld} tillagdt</i>
—	24	<i>ok tillagdt för ett utplånadt ord; lögde ändradt till lärde; han utstruket; m} sinom kennedom tillagdt</i>
74	25	<i>blöthtir är tillkommet genom någon ändring; de 5 bokstäfverna bltir äro dock de ursprungliga</i>

Sida	rad	
77	25	<i>efter gaan är ok j utstruket</i>
78	2	<i>efter j är innan utstruket</i>
—	4	<i>fadhir tillagdt</i>
79	12	<i>om tillagdt</i>
83	6	<i>styrkin har undergått någon ändring, så att det ock skulle kunna läsas styrkrin</i>
—	31	<i>wakn är ändradt till wapn</i>
84	5	<i>rubriken är ett tillägg i kanten</i>
85	13	<i>ok af iumfruna qwidh tillägg i kanten</i>
86	3	<i>sin är ändradt till sik</i>
90	1	<i>efter herra är gudh utstruket</i>
—	19	<i>m̃ ändradt från oc</i>
—	—	<i>lastom har någon ändring, till lastenom tyckes det</i>
94	11	<i>at th̃ tillskrifvet i kanten</i>
—	21	<i>diäflana ändradt från diäfla</i>
95	6	<i>huar är tillagdt</i>
103	30	<i>efter äru följer m̃ licamans dödh af hulkom iak ey talar allt utstruket</i>
106	9	<i>bak ändradt från rygh</i>
111	10	<i>allom tillagdt</i>
115	21	<i>hadh ändradt från hath</i>
123	8	<i>Scriptamal är bäzsta är i hds. ändr. till Scriptamaleth är the bäzsta hvilken onödiga ändring ej är upp- tagen i trycket</i>
—	31	<i>synd ändradt från syndom</i>
126	19	<i>rubriken är ett tillägg</i>
138	3	<i>efter stingir är orätt tillagdt eptir dödhin</i>
144	5	<i>framför naturin är orätt tillagdt hugnadh</i>
—	—	<i>orden j hulke j seen äro orätt utstrukna</i>
—	10	<i>reddom är orätt ändradt till redho</i>
150	13	<i>efter tyrftelikin är onödigtvis äru tillagdt</i>
151	2	<i>j är tillagdt</i>
157	4	<i>vta let them tillagdt</i>
158	11	<i>framför fylghia är suälghia utstruket</i>
—	—	<i>j är onödigtvis utstruket</i>
159	19	<i>ok tillagdt framför ledde men här utelemnadt</i>
160	28	<i>täkka r. fr. takka</i>
164	3	<i>hämpnis tillskrifvet i st. f. hafde</i>
—	31	<i>them ändradt från ther</i>
167	4	<i>syntis tillskrifvet i st. f. sagho som är utstruket efter tungo</i>
169	2	<i>oc är orätt ändradt till som</i>
170	24	<i>efter gud äro orden ok reddhis enkte vta han utstrukna</i>
173	4	<i>efter iak är gudh utstruket</i>
175	23	<i>under owir står vm till utbyte</i>

Sida	rad	
175	28	inga <i>ändradt från ga</i>
176	13	valdog <i>orätt ändradt till valdogir</i>
—	25	som <i>tillagdt</i>
177	17	tha <i>ändr. fr. ty</i>
178	13	fore thy <i>tillagdt</i>
179	25	hafua ok <i>utstruket framför göra</i>
183	26	ok göra " <i>efter ting</i>
184	12	sidhom <i>ändr. fr. syndom</i>
—	17	allir <i>onödigt ändradt till allir</i>
185	31	godh <i>tillagdt</i>
188	10	i afhama <i>är tillsatt ett förkortningstecken på det 1:a a</i>
190	7	oc bröd <i>utstr. efter välling</i>
192	22	sannan gud ok <i>är tillagdt; ok uteslutet i trycket</i>
194	16	ärfuodhis <i>tillskrifvet i st. f. boskaps som är utstruket</i>
199	4	aff <i>tillagdt</i>
—	23	forsmae <i>är orätt ändradt till forsmade</i>
200	23	<i>här står i kanten ett tillägg som ej kan inpassas: War</i> herra kom j världenna at atirlösa
202	13	syndandhe bort <i>ändr. fr. syndadhe oc</i>
—	26	til pinona <i>tillagdt</i>
203	29	Thy scalt thu <i>ändr. fr. Thu scalt</i>
204	7	hans dödh <i>ändr. fr. dödhin</i>
—	18	märkis <i>tillagdt</i>
205	11	at vmuändas thil <i>tillagdt</i>
—	15	hopi <i>tillagdt</i>
206	2	som <i>tillagdt. Likaså 211 15, 22; 226 6; 227 25;</i> 230 14, 30; 232 17; 234 7; 242 17, 23; 260 13; 306 13.
—	4	siäl <i>orätt ändradt till scal</i>
207	28	ok fawiskir <i>tillagdt</i>
—	29, 30	<i>aju ord Thy — blindan tillagda</i>
208	9, 10	<i>nio ord ok — ögha tillagda</i>
—	10, 11	<i>ätta ord som — hiärta tillagda</i>
209	3	vpgaff <i>rättadt från vtgaff</i>
—	28	min vili <i>ändradt från vilin</i>
210	27	sons <i>är ändradt till son (orätt)</i>
211	21	ok <i>tillagdt</i>
—	29	iärtekn <i>ändradt från ting</i>
212	8	märkelik " <i>till märkelikin</i>
213	28	paulus " <i>från augustinus</i>
214	21	gregorius " " <i>bernardus</i>
—	28	til <i>tillagdt</i>
216	29	thingh <i>tillagdt</i>
217	3	m} <i>ändradt till vidh</i>

Sida	rad	
220	5	for tillagdt
223	17	oc ändradt till som
224	14	tik tillagdt
225	22	atirgiæld ändr. fr. atirguldith
226	5	forfara ändr. till forfaras
—	18	tre ändelser bortskurna uti ett tillägg i kanten
232	15	ther tillagdt
233	1	honum »
—	5	hallir oc tillagda
—	20	oro ok »
234	2	skadhelikin ändradt från skadhelik
235	19	efter venskap är for orätt tillagdt
—	25	ok tillagdt; ända tillagdt
—	26	fore »
237	29	makt ok tillagdt
238	11	ok thu »
240	6	som orätt tillagdt framför takir
242	1, 3	skodha ändradt till skodhar
243	6	än tillagdt
—	—	räkna ändradt till räknar
—	7	än thiman tillagdt
—	29	ok ändr. så från at
—	32	tekna ändr. till tekna
244	4	vmsidhe orätt tillagdt efter pinarom
—	5	thj tillagdt
245	19	ok orätt ändr. till tok
—	20	tu tillagdt efter vträuir
—	—	nytia ändr. till nytiar
—	22	hwj ändr. fr. han derförut vm utstruket
—	—	tiäna ändr. till tiäna
—	25	ok thiäna ey honum tillagdt
247	26	thu kompt tillagdt
248	23	iude ändr. till iudasa
—	—	ett dubbelt for utelemnadt
—	31	til tillagdt
—	—	them ändr. fr. världinna
249	4	än utstruket efter äru
250	21	thera ändr. fr. sinne
—	23	brennandhe ändr. till brjnnandhe Likaså 252 5, 6, 10, 14.
251	13	oc orätt tillagdt efter jordadhis
—	—	j heluite tillagdt
252	28	syn orätt ändr. till synd
255	28	oc är utstruket
257	18	han tillagdt

Sida	rad	
258	6	hans tillagdt
—	7	himerikis utstruket före gud
263	11	skal tillagdt
264	23	mutor <i>ändr. fr.</i> muto
—	25	bortuändande <i>ändr. fr.</i> bortuända
266	13	them tillagdt
270	18	han »
271	1	for »
272	4	starkelica tillagdt
—	11	ok hans älskogha tillagdt
280	25	Afwndhen oc vredhen <i>ändr. fr.</i> Afwndh oc vredhe
281	5	fuld <i>ändr. till</i> ful
282	26	komo » koma
286	23	huar onödigt tillagdt efter Oc
287	14	at utstruket efter göm omedelbart vid nedskrifvandet
288	28	ihesu christo <i>ändr. fr.</i> ihesum christum
290	1	som är tillagdt
—	30	han »
291	21, 22	de nio orden swa — tekn tillagda
292	12	sankadhe <i>ändr. fr.</i> drokt
—	28	kyn omedelbart vid nedskrifningen <i>ändr. till</i> kön eller tvärtom
294	16	vantrösta <i>ändr. fr.</i> vanhopa omedelbart under skrifningen
—	27	dygdhe <i>ändr. till</i> dygdher
295	11	kastadhe <i>ändr. fr.</i> kasta
297	19	efter hulkin är som utstruket
298	7	epte <i>ändr. fr.</i> a
299	7	quädhe <i>ändr. till</i> quädha
302	31	skändas har förmodligen varit ämnadt att ändras till blighas som står i kanten, men öfverstrykning är ej gjord
303	3	efter hardelika är ok orätt tillagdt
—	12	ther mothe tillagdt
304	7	före aff är vp utstruket
—	30	at tillagdt
—	32	mange tillagdt
307	15	at »
308	28	illa »
309	28	them orätt tillagdt efter iättas
311	22	thu onödigt ändradt till thwa
313	1	som orätt tillagdt efter anda
314	8	vildh <i>ändr. till</i> vildho
317	4	m} tillagdt
319	17	efter affat är älla fanyt utstruket

Sida	rad	
321	9	sinna lima rättadt från sinnom limom ok
—	13	hadhwete ändr. till hadhweter
322	1	man » människio
—	23	skal gaa tillagdt
323	10	i tillagdt
324	4	efter som är thy at utstruket
—	9	efter tradhir är orätt tillagdt som
325	4	efter färka är orätt tillagdt sik
—	15	efter läkedom är skuldh tillagdt
326	25	minzsta ändr. fr. minzsto
327	14	hofwdh ändr. till makt
—	27	huan ändr. fr. huar
328	31	vil ändr. till vili
331	30	efter sidhom är varo tillagdt
—	31	efter vart är wart tillagdt
337	25	efter han är oc tillagdt
—	28	efter betala är tik tillagdt
339	8	snille ändr. till snilhet
340	28	efter sandir är gudh tillagdt
341	6	efter forradhara är ära tillagdt
348	8, 9	elfva ord Nu — thagit tillagda
—	20	öker tillagdt

Utgifwarens ändringar i texten, mot handskriften.

Ändringar af stora bokstäfver och komma äro icke angifna.

Alla rubriker inom klammer äro tillsatta af utgifvaren, de längre efter handskriften A 27 i Kongl. Biblioteket.

Sida	rad	
4	4	fädhir <i>rättadt från</i> fadhir
—	7	J tesse " Tesse
—	16	<i>efter och är ett öfverflödigt ok utelemnadt</i>
12	7	aff <i>tillagdt</i>
15	22	giordhe <i>r. fr.</i> giordha
22	16	aff <i>tillagdt</i>
23	23	then "
24	24	ihesus <i>r. fr.</i> ihesu
34	2	malmbir <i>r. fr.</i> malbir
35	12	ödmiukt " ödmiuk
38	22	vndirstas " vndirstans <i>Likad 202 6; 205 18.</i>
40	26	är " ä
42	2	at " a
43	9	elskelika " helskelika
45	22	i <i>tillagdt</i>
46	23	afskrapilse " askrapilse
—	26	jäff " jaff
47	15	höfdinga " höfdigga
—	25	hulko " hulka
48	16	vär } " väl }
49	23	bortträngir " borträngir
—	29	skörleken " sköleken
51	22	aa " ok
53	19	for skullandhe <i>r. fr.</i> for skulla the (<i>sista ordet är ett tillägg i hds.</i>)
—	21	" " forskulladhe (<i>sista stafvelsen tillägg i hds.</i>)
56	28	kennesfädomen " kennesfädrömen
—	32	Hwa <i>r. fr.</i> Swa
57	3	<i>efter gud är ett odugligt som bortlemnadt</i>
—	12	j <i>r. fr.</i> ey
—	15	galilee <i>r. fr.</i> galee
59	17	tydhe " tyddhe
60	17	athäffuom <i>r. fr.</i> atäffuom
—	32	rygelikhet " rygeliket

Sida	rad	
61	2	bryllöpeno <i>r. fr.</i> bryllepeno
—	28	hörsl " hörls
62	23	moth " modh
—	31	stridanda " stridana
63	25	hannadhe " hannandhe
76	14	lydhande " lidhande
—	24	otholiken " othaliken
78	24	är " ä
84	5	sexagesima " lx ^a
—	25	höra <i>tillagdt</i>
—	26	borttakir <i>r. fr.</i> bortakir
85	26	ordh lathir " lathir ordh
88	12	The " Then
—	16	ey höra " höra ey
89	21	han tala " tala han
—	25	ther " th ₃
93	14	ey <i>flyttadt till det 1:a är från det 2:a</i>
94	8	mäniskiom <i>r. fr.</i> mäniskion
95	22	smittadhe " smittandhe
96	12	diäfwlslikom " diäfwlikom
97	12	thing " tring
—	16	sigis " sigir
99	28	äghir " aghir <i>Likaså 115 1.</i>
101	29	som <i>tillagdt</i>
104	11	J " "
—	21, 22	bör allom — til hans <i>tillagdt efter hds. A 27</i>
105	18, 19	siälfuiliande <i>r. fr.</i> siälfuiliande
106	1	högfärdh " höfärdh
—	9	mistäktis " mistäkkis
—	25	hörde " hördo
107	29	<i>efter äuärdelica står i hds. gloria(?) här utelemnadt</i>
108	19	athäwe <i>r. fr.</i> atäwe <i>Likaså 241 26.</i>
109	5	ett oc <i>tillagdt framför</i> komer är här utelemnadt
—	—	anda <i>tillagdt</i>
—	15	näwa <i>r. fr.</i> nawa
—	21	korsfesta " korsfesto
114	6	Ve " Ge
—	26	hälig " hälg <i>Likaså 138 20; 148 3.</i>
116	26	sigir " sygir
117	27	vmkringafwo <i>r. fr.</i> vmkringafwo <i>Liknande 122 3.</i>
118	13	välsignadha " välsignadho
—	23	slitandhe " slitnadhe
119	16	af <i>tillagdt</i>
—	21	hengde <i>r. fr.</i> hengdo

Sida	rad	
123	9	<i>på twätirska står orätt ett förkortningstecken</i>
124	6	sik <i>r. fr.</i> syk
—	25	<i>ett oriktigt sigir framför sigx utelemnadt</i>
126	7	säwyrdho <i>r. fr.</i> samwyrd
—	30	älskandhe " älskadhe
127	22	iärtekne " iärntekne
—	26	hulkin <i>j utelemnadt framför haa</i>
128	6	fulkompnandhe <i>r. fr.</i> fulkompnadhe
—	21	hulkin " hulkit
130	19	hauidh " hauifdh
134	15	lösn " losn
137	10	fara " far
140	6	glädhias <i>tillagdt</i>
144	1	<i>ett thu efter gaar utelemnadt</i>
—	17	<i>j tillagdt</i>
147	5	awithas <i>r. fr.</i> owithas <i>som är ändradt från owitans</i>
—	12	helgom <i>r. fr.</i> helgo
148	24	forsmälise " forsmälilse <i>Likad 242 31.</i>
150	24	talin " latin
—	28	siukom " siukdom
153	12	tara vatn " vatn (<i>tillagdt</i>) tara vtan (<i>utstruket</i>)
154	25	fadhirs " fadhir
157	13	uah. " nan
—	—	<i>de 8 orden Jak sa — eldh som förekomma r. 19, 20,</i> <i>stå orätt här också, men utelemnas i trycket</i>
159	9	<i>ett dubbelt at framför ty utelemnadt</i>
165	22	vannytiadho <i>r. fr.</i> vannytidhiadho
167	2	liudh " budh
176	4	ostadhelikhet " ostadhelikahet
184	18	gudh " gudhi
189	16	ofmyklom " omyklom <i>Likad 196 5; 289 25;</i> <i>310 27.</i>
—	28	fradjarana " fradjarana
—	32	vidhirtorftoghom <i>r. fr.</i> vidhirtoftoghom
190	3	vt dicitur <i>gen. xix" nedflyttadt sju rader</i>
—	18	<i>ett dubbelt som utelemnadt</i>
196	5	<i>oc bibehållet ehuru öfverstruket</i>
199	3	brullöps " brillöps
206	30	ps <i>är nedflyttadt från raden ofvanför</i>
208	3	Fulkommin <i>r. fr.</i> Fulkomnin
—	16	varin <i>r. fr.</i> vari
—	21	han " hon
210	20	reta " ärtä
212	12	höra <i>r. fr.</i> hera

Sida	rad	
217	1	<i>i hds. står atirlat lat</i>
—	9	<i>ey r. fr. at(?)</i>
—	25	<i>vranglikhet r. fr. vranglikhet}</i>
220	20	<i>af r. fr. af af</i>
221	6	<i>oc oloffikin utelemnadt efter otolikin</i>
226	9	<i>vmuendom r. fr. vmuendoms</i>
229	1	<i>ey tillagdt</i>
234	10	<i>afgudha » af afgudha</i>
236	28	<i>then » them</i>
237	9	<i>ett dubbelt af utelemnadt</i>
238	13	<i>af tillagdt</i>
246	18	<i>han tillagdt</i>
—	30	<i>köpslagh- r. fr. köpslagdh-</i>
247	14	<i>Som » Son</i>
—	16	<i>lagdir » langdir</i>
249	12	<i>älla » ällat</i>
254	23	<i>gud} r. fr. gud</i>
262	8	<i>mallösan r. fr. malösan</i>
272	21	<i>efter ey står orätt är</i>
275	31	<i>rettom r. fr. rättom</i>
280	20	<i>anda » handa</i>
281	30	<i>omättelikin » omättilkin</i>
282	24	<i>efter göma stå orätt de fyra orden oc koma til syrie</i> <i>hvilka förekomma ånyo straxt nedanfö</i>
284	32	<i>färdadhos r. fr. färdadhas</i>
285	31	<i>ödmuka » ödmiukas</i>
286	21	<i>hwar » hwa</i>
291	12	<i>Twärt » Twär</i>
295	6	<i>höre » hore</i>
—	10	<i>före göme står ok som här utelemnas</i>
299	28	<i>onyttelica r. fr. nyttelica</i>
300	27	<i>nidhirtrykka » nidhirtykka</i>
302	17	<i>före älla står orätt ok</i>
303	1	<i>stäglde r. fr. stälgde</i>
—	13	<i>sält » sälen(?)</i>
304	2	<i>ett orätt som utelemnadt efter Offrit</i>
306	2	<i>hedhir tillagdt</i>
—	24	<i>räknadho r. fr. räknadh</i>
310	17	<i>Mat. xxv nedflyttadt 4 rader</i>
—	32	<i>siälins r. fr. siälin</i>
314	28	<i>regum tillagdt</i>
318	10	<i>oc »</i>
320	5	<i>ps. nedflyttadt en rad</i>
326	24	<i>mäniskian r. fr. mäniskion</i>

Sida	rad	
331	8	sous <i>r. fr.</i> son
—	26	godhom thingom <i>utfyllt i anledning af ett hål i bladet</i>
—	31	vardhe <i>r. fr.</i> vredhe
332	20, 21	<i>utfyllningar gjorda i följd af hålet</i>
—	21	<i>efter skulo är ey utelemnadt</i>
337	29	<i>ok tillagdt</i>
338	7	pinaskolande <i>r. fr.</i> pino skolande
339	1	fylt <i>r. fr.</i> hylt
341	3	troos vara <i>r. fr.</i> troas varas
343	24	forman <i>r. fr.</i> formän
348	16	<i>styrkir utfyllt; slutet deraf är bortskuret.</i>

Efterord.

Detta band är aftryckt efter en pergamentcodex, som tillhör Arne Magnussens samling på Universitets-Biblioteket i Köpenhamn och har nummern 787 in quarto. En föregående ägare var Fr. Rostgaard, i hvars bokkatalog 1726 den är upptagen med titel: Gammel Svensk Postille og Legenda om Helgene.

Boken är en större quart, skrifven i 2 spalter, med 35 till 45 rader i spalten. Så vidt nu kan beräknas har hon bestått af 16 lägg om 8 blad samt 1 tillagdt i 13:de lägget, som har 9 blad; tillsammans således 129. Deraf fela nu 15 och äro i behåll 114, hvartill dock komma 6 större och mindre remsor, kvarlemnade som minnen af de bortskurna bladen. Tre af dessa remsor, tillhörande postillan och för obetydliga att aftryckas, äro uti den här i textens marginaler angifna spalt-beteckningen inräknade med n. 93—104, enligt den ordning de nu befinnas hafva. Men sjetten lägget, som utom de 3 remsorna har i behåll endast ett blad eller sp. 105—108, har blifvit orätt inbundet framför det femte. Här af språnget i spalträknungen å sidan 68, der 109 följer på 92, för att bringa texten i dess rätta ordning; först efter sp. 140 kommer det enstaka bladet sp. 105—108, såsom löst fragment.

Handskriften innehåller äfven, utom den nu utgifna Postillan, på de 8 sista bladen och 3 remsor, början af den Järteckensbok, som är tryckt i *Klosterläsning*, Sthm 1877, 78; der några läsarter meddelas, s. 428, 29, ur denna codex. Skriften hänvisar till 1400-talets början och är helt enkel; enda prydnader äro stora röda begynnelse-bokstäfver för hvarje predikan samt röda streck i de små versalerna. Med röd färg äro ock understrukna de ytterst talrika Latinska citaterna ur Bibeln, Augustinus, Bernhardus, Chrysostomus, Gregorius, Hieronymus, Hugo, Isidorus, Petrus af Ravenna, m. fl. För alla dessa ofta rätt vidlyftiga bevis-ställen är Latinet utelemnadt härstädes, emedan det intager ganska stort utrymme och väl lär vara fullkomligt öfverflödigt, då vi ju hafva, hvad för oss är hufvudsak, den Svenska öfversättningen omedelbart efteråt. I afseende på citaterna ur vulgata må nämnas, att den mycket ofta anförda boken "eccl.", = Ecclesiasticus,* är den samma ypperliga vishetslära, som enligt Laurentii Petri ord 1549 "rettare bör efter sin Mestare kallas Jesus Syrach", och nu mera nos oss har endast detta namn. (Att "thren." betyder Jeremiæ

*) Icke: Ecclesiastes, som är ett annat namn för Salomos Predikare.

klagan torde knappt behöfva anmärkas.) Dessa citater lida för öfrigt ofta nog af sifferfel, hvilka här icke blifvit rättade, emedan sannolikt ingen läsare skulle hemta någon nytta af en sådan åtgärd, som hade fordrat ett långvarigt arbete och ligger utom ändamålet för denna upplaga af vår äldsta postilla på modersmålet.

Utom dessa gamla, fremmande auktoriteter finnes äfven mycket ofta anförd en från yngre tid, närmast författarens egen, och för honom så väl som oss af högt värde. Det är heliga Birgittas Uppenbarelser,* hvarur talrika utdrag göras på Svenska, icke på Latin; dock ej alldeles troget efter den kända och nu tryckta öfversättningen, utan rätt fritt behandlade, antingen författaren själf öfversätter å nyo, eller modifierar den redan befintliga tolkningen. Af detta för vår medeltidslitteratur ovanliga förhållande, åberopandet af inhemsk författare, kan med full säkerhet slutas, att arbetet är Svenskt original, sannolikt skrifvet i Vadstena kloster vid slutet af 1300-talet eller början af 1400 (efter Birgittas död 1373 eller canonisation 1391). Originaliteten får dock icke tagas i så sträng mening i fråga om en bok, som till stor del består af låntagna stycken, hopfogade i långa följder. Hvem som verkställt arbetet är alldeles okänt; blott så mycket är säkert, att han var en i den skolastiska litteraturen väl beläst man och ingalunda oskicklig skriftställare. Ovisst torde ock vara om dessa predikningar verkligen föredrogos från predikstolen, eller om de ämnades blott till studium och föreläsning i klostren.

Vårt aftryck äsyftar att med all noggrannhet återgifva handskriften, likväl med införande af behöfliga rättelser, hvilka redovisas sid. 359—363. De i medeltids-skriften så vanliga förkortningarna äro utfyllda och tryckta med lutande bokstäfver (kursiv), utom i Latinska ord och namn; beträffande bibelböckernas benämningar är en medelväg hållen, så att de dels icke återgivas i all utförlighet, dels icke håller så kort som ofta är fallet i handskriften. De så ytterst ofta mötande förkortningarna "th}" och "m}" äro, enligt århundradens helt gina bruk i skrift och tryck, bibehållna; emedan ingen bestämd regel kan gifvas för deras utfyllande, som kan ske på flerfaldigt (8, 10) sätt, dels efter handskrifternas ålder, dels efter skrifvarnes egendomligheter och vanor eller ovanor. Bättre då att låta formerna skarpt framträda der orden förekomma helt utskrifna; så finnes t. ex. ännu "mädhir" i rätt unga handskrifter, men att ständigt upplösa "m}" så, skulle föra för långt. — Skilnaden mellan handskriftens långa och korta s är icke införd i trycket. Stunget a och o, = α och ø, återgivas här med ä och ö. (Den Latinska dubbelbokstafven æ finnes all-

* Med "liber celestis" förstås Revelationerna, och med "liber celestis regum" 8:de boken deraf.

deles icke i medeltids-handskrifter på Svenska språket; följdrikt med dess oriktiga nyttjande i tryck skulle man äfven ha infört *o* för *ö*). Kommateringen är med mera frihet behandlad, så att de i handskriften talrikt och planlöst mötande kommata och streck ofta blifvit utelemnade.

Till Arne-Magneanska Kommissionen, som beviljat handskriftens begagnande i Stockholm, hembäres utgifvarens värdsamma tacksägelse.

Rättelse:

164 38 iämul *läs* iämuäl

